ENCYCLOPEDIA

OF

HINDUSTANI MUSIC

A COLLECTION (IN NOTATION) OF MASTERPIECES OF HINDI COMPOSITION OF ALL THE RAGAS (About 165) OF MUSIC OF THE NORTH CLASSIFIED UNDER 10 THÂTS (GROUPS) WITH A COMPLETE CHART OF THE RULES OF ALL THE RAGAS.

BY

FIRCZE FRAMJEE.

AUTHOR OF "THE HINDUSTANI SANGIT VIDHYA"

(in 4 VOLUMES.)

11, MAIN STREET, CAMP, POONA.

1927.

Price Rs. 3-8.

Printed at the Chitrashala Printing Press, Poona,

BY

SHANKAR NARHAR JOSHI

And

Published by **FIROZE FRAMJEE**

11, Main Street, Camp, Poona.

AUTHOR'S PREFACE.

Indian Music possesses so much Value for the life of the people of India, that in this great day of national aspiration and progress, it ought to be known and understood by every man and woman who has India's good at heart, so that it may become cultivated in every city and village throughout the land. The purpose of this book is to provide sufficient information to make insight possible and play some part, however small, in the improvement and spread of this culture throughout India.

This little work is simply a collection of *Masterpieces* (in Notation) of *Hindi composition* of almost all the Ragas of Indian Music classified under *10 Thats* (groups) according to the system of *Shriman Pandit V. N. Bhatkhande*, B. A. LL. B. Further the rules of all the Ragas are given very briefly by charts, which will prove a great help to all the scholars of Indian Music. A fuller and detailed description of all the *Ragas*, *Talas* (Time Measures), Glossary of Musical Words, History of Indian Music, etc., will be found in the four volumes of the author's "*Hindustani Sangit Vidhya*" published in Gujarati language.

No one feels more than the author the deficiencies of this book and the inadequacy of its presentation of a great and living culture. My only real qualification is my love and keen interest in both the theory and practice of Indian Music. I would therefore earnestly ask that readers will not fail to notify me of matters which are open to criticism, or which should be corrected in a subsequent edition.

Before concluding I take this opportunity to express my deep gratitude for the large help I have received in composing this book from the Musical Treatises published by *Shriman Pandit V. N. Bhatkhande*, *Pandit D. K. Joshi*, *Thakur N. Nawab Ali Khan* of *Lucknow* and various other eminent authors.

AND, I AM RECOMPENSED FOR MY WORK SO DEAR,
AN UNAMBITIOUS COURSE REFLECTING CLEAR,
THIS TASK THAT FALLS INTO PUBLIC HAND,
SHALL STAND USEFUL BETWEEN WOMAN AND MAN.

FIROZE FRAMJEE.

11, Main Street,
Poona, 1st., January, 1927.

Dedication

Shriman Pandit Vishnu Narayan Bhatkhande,
B. A. LL. B.,

High Court Pleader, Bombay.

HE WHO GOVERNS THE MUSICAL TREATISES WELL,
WHO TEACHES HIS SUBJECTS, BY THE SELF SAME SPELL,
FRIEND OF MY BOSOM WHO IS MORE THAN A BROTHER,
TO HIM I DEDICATE, FOR ALL KNOWLEDGE I GATHER.

INDIA can ever be too grateful to this, my learned friend for the limitless labour, love and imagination he has lavished on the developement of INDIAN MUSIC. He has done a great deal of useful work in stimulating interest in and promoting the study of Indian Music and in the systematization of Hindustani Ragas. He is the author of a number of musical treatises in Sanscrit and Marathi, amongst which LUXIA SANGIT has now been universally acknowledged as an authority on Music of the North. I have drawn very freely from his treatises and owe him a further debt for allowing me to consult him freely for a better practical and theoretical knowledge of Indian Music.

It is a deeply inspiring spectacle for me to see whole India surrounded by his musical treatises, which worldly greatness can present, living from day to day so simple, vivid and musical a life. It is impossible for me to conceive a more fruitful example of my duty and affection towards him, and I dedicate this, my humble discourse to him for all his invaluble co-operation at every musical stages, without which it would not have seen the light of this world.

FIROZE FRAMJEE.

11. Main Street,
Poona, 1st. January 1927.

Shriman Pandit Vishnu Narayan Bhatkhande,

B. A. LL. B.

Firoze Framjee (Author),

वस्तुसंग्रह (Contents)

वस्तुसंग्रह (Contents) २

वस्तुसंग्रह (Contents)

वस्तुसंग्रह (Contents)

ह्या पुस्तकांत योजिलेल्या चिन्हांचा खुलासा.

सा रे ग म प ध नी	**शुद्ध स्वर**
रे ग ध नी	**कोमल स्वर**
म॑	**तीव्र मध्यम स्वर**
	ज्या शुद्ध, कोमल किंवा तीव्र स्वरांच्या खालीं बिंदु असेल ते **मंद्र स्थानचे** समजावे, जसें:– **म़॑ प़ ध़ नी़** इ. ज्या शुद्ध, कोमल किंवा तीव्र स्वरांच्या माथ्यावर **बिंदु** असेल ते **तार स्थानचे** समजावे, जसे:– **सां रें गं मं** इ. बिंदू शिवायचे सारे स्वर **मध्य स्थानचे** समजावें.
सारे , सारेग इ.	अशा चिन्हांत लिहिलेले स्वर **एका** मात्रेच्या कालांत गावयाचे आहेत असें समजावे. **सा** अशा मोकळा ठेवलेल्या स्वर एक मात्रेचा समजावें.
प ग, प म॑ ग, इ.	हें चिन्ह कोणत्या स्वरापासून कोणत्या स्वरापर्यंत मींड आहे, हें दाखवितें.
〰〰	हें चिन्ह स्वर आंदोलनाचें आहे.
सा –, सा – – इ.	स्वरापुढें हें एक चिन्ह असेल तेथें मागला स्वर एक मात्रा, दोन असल्यास दोन मात्रा, इ. लांबवावा. गीताच्या शब्दापुढें हें एक चिन्ह असेल तेथें मागच्या अक्षरांतला अंत्य स्वर (अकार, उकार इ.) एक मात्रा, दोन असल्यास दोन मात्रा इ. लांबवावा.
	हें चिन्ह एक मात्रेची विश्रांति दाखवितें.

(सा) = रेसानीसा	ज्या स्वराला असा कंस केला असेल, तेव्हां त्याच्या पुढचा स्वर, तो स्वर, त्याच्या मागचा स्वर, व पुनः तो स्वर, असे **चार स्वर एका मात्रेंत** म्हणावे.
R. 1, R. 2 इ.	हें चिन्ह **पहिली, दुसरी** इ. **ओळीची** पुनरावृत्ति दाखवितें. R. म्हणजे Repeat.
×	हें चिन्ह गीताच्या **अंतराचा** प्रारंभ दाखवितें.
××	हेंचिन्ह गीताच्या **संचारीच्या** प्रारंभ दाखवितें.
×××	हें चिन्ह गीताच्या **आभोगचा** प्रारंभ दाखवितें.
R. ×	जेथें हें चिन्ह असेल तेथें प्रथम **अस्ताइचा** तालाचे फक्त पहिला आवृत्तचिा पुनरावृत्ति करूण अंतरा घावें.
+	हें चिन्ह गायनाच्या तालाची **सम** दाखवितें.
–	,, ,, **सामान्य ताल** ,,
०	,, ,, **काल** किंवा **खाली** ,,
|	हें चिन्ह तालाचें **अंग** दाखवितें. ह्याला तालस्तंभ म्हणतात.
‖	हें चिन्ह तालाची **समाप्ति** दाखवितें. यास आवर्त म्हणतात.

तालाच्या मात्रा, नियम व बोलांचें पत्रक.

व्यवहारांत ज्या तालाचा नेहमीं उपयोग होत असतो त्या तालाचें वर्णन केलें आहे.

<table>
<tr><th>तालांचें नांव</th><th>मात्रांची संख्या</th><th>नियम व बोल</th></tr>
<tr><td>(१) केरवा</td><td>४</td><td>+ ०
१ २ | ३ ४
धागि नति | नक थिन</td></tr>
<tr><td>(२) दादरा</td><td>६</td><td>+ ० + – ०
१ २ ३ | ४ ५ ६ १ २ | ३ ४ | ५ ६
धीं धीं धा | धा तू ना किंवा धीं धीं | धा धा | तू ना</td></tr>
<tr><td>(३) खेमटा
अथवा हिंच</td><td>६</td><td>+
१ २ ३ ४ ५ ६
धी त्राधि नक ति त्राति नक</td></tr>
<tr><td>(४) तीव्रा
अथवा तेवरा</td><td>७</td><td>+ – –
१ २ ३ | ४ ५ | ६ ७
धा दीं ता | तिट कट | गदि गन</td></tr>
<tr><td>(५) पश्तो (गजल)
किंवा रुपक</td><td>७</td><td>– – ० (सम)
१ २ | ३ ४ | ५ ६ ७
धीं – | न्धा न्धा | तीं – तक</td></tr>
<tr><td>(६) धुमाळी
अथवा कवाली</td><td>८</td><td>+ – ० –
१ २ | ३ ४ | ५ ६ | ७ ८
धीं धीं | धा तीं | त्रक धीं | धागि त्रक किंवा
+ –
१ २ ३ ४ | ५ ६ ७ ८
धीं धीं धा तीं | त्रक धिं धागि त्रक</td></tr>
<tr><td>(७) झपताल</td><td>१०</td><td>+ – ० –
१ २ | ३ ४ ५ | ६ ७ | ८ ९ १०
धीं ना | धीं धीं ना | तीं ना | धीं धीं ना</td></tr>
</table>

तालांचें नांव	मात्रांची संख्या	नियम व बोल
(८) सूलताल	१०	+ ० — — ० १ २ | ३ ४ | ५ ६ | ७ ८ | ९ १० धा धा | दीं ता | किट धा | तिट कट | गदि गन
(९) चौताल	१२	+ ० — ० — — १ २ | ३ ४ | ५ ६ | ७ ८ | ९ १० | ११ १२ धा धा | दीं ता | किट धा | दीं ता | तिट कट | गदि गन
(१०) एकताल अथवा एका	१२	+ ० — ० — — १ २ | ३ ४ | ५ ६ | ७ ८ | ९ १० | ११ १२ धीं धीं | धागि तृक | तू ना | क त्ता | धीं तृक | धी ना
(११) आडाचौताल	१४	+ — ० — ० — ० १ २ | ३ ४ | ५ ६ | ७ ८ | ९ १० | ११ १२ | १३ १४ धीं तिरकिड | धीं ना | तू ना | क त्ता | तिरकिड धी | ना धी | धी ना
(१२) धमार	१४	+ — ० — १ २ ३ ४ ५ | ६ ७ | ८ ९ १० | ११ १२ १३ १४ क ध्धि ट धि ट | धा — | क त्ति ट | ति ट ता — किंवा + — — १ २ ३ ४ ५ । ६ ७ ८ ९ १० । ११ १२ १३ १४
(१३) दीपचंदी	१४	+ — ० — १ २ ३ | ४ ५ ६ ७ | ८ ९ १० | ११ १२ १३ १४ धीं धीं — | धा ग तीं — | ता तीं — | धा ग धीं —
(१४) झूमरा	१४	+ — ० — १ २ ३ | ४ ५ ६ ७ | ८ ९ १० | ११ १२ १३ १४ धीं — धा,तृक | धीं धीं धागि तृक | तीं — ता,तृक | धीं धीं धागि तृक
(१५) त्रिताल	१६	+ — ० १ २ ३ ४ | ५ ६ ७ ८ | ९ १० ११ १२ | धा धिं धिं धा | धा धिं धिं धा | धा तिं तिं ता | — १३ १४ १५ १६ | ता धिं धिं धा |

तालांचें नांव	मात्रांची संख्या	नियम व बोल
(१६) **जलद त्रिताल**	८	+ − ० − १ २ | ३ ४ | ५ ६ | ७ ८ धींधीं ,ता | धींधीं ,ता | तीतीं ,ता | ताधिं ,ता किंवा + − ० − १ २ ३ ४ | ५ ६ ७ ८ | ९ १० ११ १२ | १३ १४ १५ १६ धा धीं – धा | धा धीं – धा | धा तीं – ता | ता धीं – ता
(१७) **तिलवाडा** अथवा ख्याल (विलंबित लय)	१६	+ − १ २ ३ ४ | ५ ६ ७ ८ | धा – तृक धीं – धीं – | न्ना – ना – तीं – तीं – | ० − ९ १० ११ १२ | १३ १४ १५ १६ ता – त्रक धीं – धीं – | न्ना – ना – धीं – धीं –
(१८) **अद्धा** (ख्यालचा दुसरा प्रकार)	१६	+ − ० − १ २ ३ ४ | ५ ६ ७ ८ | ९ १० ११ १२ | १३ १४ १५ १६ – – ता धिं | – धिं ता – | धिं – ता धिं | – धिं ता –
(१९) **टप्पा** (विलंबित लय)	१६	+ − १ २ ३ ४ | ५ ६ ७ ८ | न्ना – – धिं – क धिं – | न्ना – – धीं – क धिं – | ० − ९ १० ११ १२ | १३ १४ १५ १६ न्ना – – तीं – क तीं – | न्ना – – धिं – क धिं –
(२०) **पंजाबी** (विलंबित लय)	१६	+ − १ २ ३ ४ | ५ ६ ७ ८ | धा – – तीं – क धा – | धा – – तीं – क ता – | ० − ९ १० ११ १२ | १३ १४ १५ १६ ता – – तीं – क धा – | धा – – तीं – क धा –

❀ रागस्पष्टीकरणचें शुद्धीपत्रक व त्यांचा अधिक खुलासा. ❀

☞ रागस्पष्टिकरणांत पुढील सुधारणा प्रथम करून घ्याव्यात.

पृष्ठ १५ (९) केदार—ह्या रागाच्या आरोहांत ऋिषभ व गांधार हे स्वर असत्प्राय आहेत व अवरोहांत गांधार असाहाय आहे ह्मणून ह्याची जाति कोणी औडुव-पाडव म्हणतात.

पृष्ठ १६ (१२) गौड सारंग—गानसमय दिवसाच्या तिसऱ्या प्रहराच्या प्रारंभ बहुसमंत आहे.

पृष्ठ १६ (१३) श्याम—ह्या रागांत वादिस्वर ऋिषभ व संवादी पंचम आहे.

पृष्ठ २० (१४) हंसध्वनी—कोणी वादिस्वर षडज व संवादी पंचम मानितात. गान समय रात्राची पहिला प्रहर आहे.

पृष्ठ २२ (२०) हेम कल्याण—ह्या रागाच्या आरोहांत धैवत स्वर वर्ज्य आहे व अवरोह सातही स्वरांनीं होतो म्हणून याचा जाति षाडव-संपूर्ण आहे. निषाद स्वर यांत असत्प्राय आहे. गानसमय रात्रीचा पहिला. प्रहर मानितात

पृष्ठ २२ (२१) सावनी कल्याण—हा राग कल्याण थाटांतून निघतो म्हणून ह्याचा गानसमय रात्रींचा पाहिला प्रहर मानितात. अरोहांत निषाद स्वर पण दुर्बल ठेवण्यांत येतो.

पृष्ठ २३ (२२) मल्हा—या रागाच्या आरोहांत ऋिषभ आणि धैवत हे स्वर वर्ज्य आहेत व अवरोह सातहि स्वरांनीं होतो म्हणून याची जाति औडुव-संपूर्ण आहे. वादिस्वर मध्यम व संवादि षडज आहे. गानसमय रात्रीचा पाहिला प्रहर मानितात. हा राग केदार रागाचा एक प्रकार आहे.

पृष्ठ २३ (२३) जळधर केदार—ह्या रागांत आरोहावरोहांत गांधार स्वर वर्ज्य आहे, म्हणून याची जाति षाडव आहे. आरोहांत धैवत स्वर दुर्बल आहे, वादिस्वर पंचम व संवादि ऋिषभ आहे. गानसमय रात्रीचा पाहिला प्रहर मानितात.

पृष्ठ २४ (२८) पहाडी—कोणी ह्या रागांत आरोहांत मध्यम व निषाद स्वर दुर्बल मानून ह्याची जाति संपूर्ण सांगतात.

पृष्ठ २६ (४) खंबावती—ह्या रागाची जाति संपूर्ण-षाडव आहे. अवरोहांत ऋिषभ स्वर वर्ज्य आहे. वादि स्वर गांधार व संवादि धैवत आहे. अवरोहांत पंचम स्वर वक्र होतो.

पृष्ठ २७ (८) देस—या रागाच्या आरोहांत गांधार व धैवत हे स्वर फारसे घेत नाहींत, व अवरोहांत ऋिषभ स्वर वक्र आहे.

पृष्ठ २७ (११) गारा-वादि स्वर षडज व संवादी पंचम आहे.

पृष्ठ २७ (१२) नारायणी—ह्या रागाचा गानसमय दिवसाचा दुसरा प्रहर मानितात.

पृष्ठ ३० (६) अहीर भैरव—वादिस्वर षडज व संवादि पंचम आहे.

पृष्ठ ३१ (८) सौराष्ट्रटंक—यांत निषाद स्वर दुर्बल असतो.

पृष्ठ ३१ (९) रामकली—वादि स्वर पंचम व संवादि ऋिषभ स्वर आहे.

पृष्ठ ३३ (१८) शीलफ--वादिस्वर धैवत व संवादि गांधार आहे. गानसमय सकाळचा पाहिला प्रहर मानितात.

पृष्ठ ३३ (१९) ललित पंचम—हा राग भैरव थाटांतुन निघतो. याच्या आरोहांत पंचम स्वर वर्ज्य आहे व अवरोह सात स्वरांनीं होतो ह्मणून याची जाति षाडव—संपूर्ण आहे. वादिस्वर मध्यम व संवादि षडज आहे. गान-समय रात्रीचा तिसऱ्या प्रहरीं मानितात. हा राग ललित रागाच्या आंगानें गाण्याचा परिपाठ आहे. याचा अवरोह वक्रआहे.

पृष्ठ ३७ (९) टंकी—कोणी या रागांत थोडेसें तीव्र मध्यम घेऊन याची जाति संपूर्ण मानितात.

पृष्ठ ४० (४) जेत-वादि स्वर पंचम व संवादी षडज आहे.

पृष्ठ ४१ (५) माली गौरा—या रागाची जाति संपूर्ण आहे. आरोहांत पंचम दुर्बल आहे. वादि स्वर ऋिषभ व संवादि धैवत मानितात.

पृष्ठ ४५ (११) **भटियार**—गानसमय रात्रीचा तिसरा प्रहर आहे. तीव्र मध्यमाचा प्रयोग याच्या आरोहांत क्वचित होतो.

पृष्ठ ४५ (१२) **भंखार**—कोणी या रागांत आरोहांत पंचम स्वर दुर्बल मानून याची जाति संपूर्ण सांगितात. यांत दोन धैवत घेण्याचा कांहीं घराण्यांचा परिपाठ आहे. गानसमय रात्रीचा तीसरा प्रहर आहे.

पृष्ठ ४७ (७) **पटमंजरी**—कोणी आरोहांत गांधार व धैवत स्वर दुर्बल मानून याची जाति संपूर्ण सांगितात.

पृष्ठ ४७ (८) **पटदीपिकी**—वादि स्वर षड्ज व संवादि पंचम आहे.

पृष्ठ ५० (१६) **देवशाख**—कोणी या रागांत कोमल धैवतस्वर घेऊन याची जाति संपूर्ण मानितात. हा राग सारंगांगानें गाण्यांत येतो. वादि स्वर षड्ज व संवादी मध्यम आहे.

पृष्ठ ५३ (२६) **लंकादहन सारंग**—कोणी या रागाची जाति षाडव सांगितात, म्हणजे आरोहावरोहांत धैवत स्वर वर्ज्य मानितात.

पृष्ठ ५३ (२७) **सावनलंकदहन**—ह्या रागाला लंकदहन सारंगही म्हणतात. वादिस्वर ऋषभ व संवादि पंचम मानितात.

पृष्ठ ५५ (३५) **बरवा**—कोणी या रागांत आरोहांत गांधार व धैवत हे स्वर वर्ज्य मानून याची जाति ओडव-संपूर्ण सांगितात. हा राग कांहीं घराण्यांत दोन गांधार घेऊनही गाण्याचा प्रचार आहे.

पृष्ठ ५५ (३९) **नीलांबरी**—हा राग काफी थाटांतून उत्पन्न होतो. याच्या आरोहांत धैवत वर्ज्य होतो व अवरोह सात स्वरानीं होतो, ह्मणून याची जाति षाडव-संपूर्ण आहे. वादिस्वर पंचम व संवादि षड्ज आहे. गानसमय दिवसाचा तिसरा प्रहर मानितात. या रागांत आरोहांत तीव्र गांधार स्वर लागलेला केव्हां केव्हां दृष्टीस पडतो. गांधार स्वरावर कंपन असतें. यांत भिमपलासी व मधुमाद या रागांची छाया दृष्टीस पडते.

पृष्ठ ५५ (४०) **रामदासीमल्हार**—या रागाची जाति संपूर्ण आहे. शुद्ध मल्हारांत सुघराई रागाचें मिश्रण झालें म्हणजे हा राग होतो.

पृष्ठ ५६ (४) **अभिरी**—या रागांत वादिस्वर मध्यम व संवादी निषाद आहे. गान समय दिवसाचा तिसरा प्रहर मानितात,

पृष्ठ ५७ (५) **सिंधभैरवी**—कोणी ह्या रागांत वादिस्वर मध्यम व संवादि षड्ज मानितात,

पृष्ठ ५७ (६) **देसी**—या रागांत वादिस्वर षड्ज व संवादि पंचम आहे,

पृष्ठ ५७ (८) **कौशी**—कोणी हा राग संपूर्ण मानितात, व कानडा आणि मालकौंशचा मिश्रण म्हणतात.

पृष्ठ ६० (४) **विलासखानी तोडी**—जाति संपूर्ण आहे.

पृष्ठ ६० (५) **लाचारी तोडी**—जाति संपूर्ण आहे, वादिस्वर धैवत व संवादि गांधार आहे.

पृष्ठ ६० (७) **मोटकी**—हा राग भैरवी थाटांतून उत्पन्न होतो. याची जाति संपूर्ण आहे. वादिस्वर मध्यम व संवादि षड्ज आहे. गानसमय दिवसाचा दुसरा प्रहर मानितात. याच्या आरोहांत ऋषभ स्वर दुर्बळ व अवरोहांत धैवत दुर्बळ ठेवितात. या रागांत दोन्ही धैवताचा प्रयोग होतो. या रागांत बागेसरी रागाचा थोडासा भास होतो.

१० थाटाचें अथवा मेलाचें पत्रक.

प्राचीन नांवें	प्रचलित नांवें	स्वर
(१) कल्याण	(१) कल्याण	सा रे ग म॑ प ध नी
(२) शकराभरण	(२) बिलावल	सा रे ग म प ध नी
(३) कांभोजी	(३) खमाज	सा रे ग म प ध नी॒
(४) मालवगोड	(४) भैरव	सा रे॒ ग म प ध॒ नी
(५) कामवर्धनी	(५) पूर्वी	सा रे॒ ग म॑ प ध॒ नी
(६) गमनश्रम	(६) मारवा	सा रे॒ ग म॑ प ध नी
(७) हरप्रिय	(७) काफी	सा रे ग॒ म प ध नी॒
(८) नटभैरव	(८) आसावरी	सा रे ग॒ म प ध॒ नी॒
(९) तोडी	(९) भैरवी	सा रे॒ ग॒ म प ध॒ नी॒
(१०) वराळी	(१०) तोडी	सा रे॒ ग॒ म॑ प ध॒ नी

(१) कल्याण मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण.

कल्याण मेलचे स्वरः—सा रे ग मं प ध नी.

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर: आरोहांत	आगंतुक स्वर: अवरोहांत	वर्ज्य स्वर: आरोहांत	वर्ज्य स्वर: अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंग प्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागाची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(१) यमन	संपूर्ण					ग	नी	पूर्वांग	सा रे ग मं प ध नी सां; सां नी ध प मं ग रे सा.	ग, रे, नीरे, सा; ग, रेग, पमंग, रे; प, रे, सा.	रात्रीचा पहिला प्रहर
,, (दुसरा प्रकार) यमन कल्याण	,,		म			,,	,,	,,	सा रे ग मं प ध नी सां; सां नी ध प मं ग म ग, रे सा.	ग, रे, नीरे, सा; ग, रेग; पमंगमग, रे; प, रे, सा.	,,
(२) चंद्रकांत	षाडव संपूर्ण			मं		,,	,,	,,	सा रे ग, प, ध नी सां; सां नी ध प, मं ग, रे सा.	ग, रे, सा, नीध, नीधप, सा; ग, रेग, धमंग, प, रे, सा.	,,
(३) शुद्ध कल्याण	ओडव संपूर्ण			मं नी		ग किंवा रे	ध प	,,	सा, रे ग, प ध सां; सां नी ध प, मं ग, रे सा; रे ग, प ग, रे, सा.	ग, रेसा; रेसा, नीधप, धसा; रेग, पग, रे, सा. (अवरोहांत मध्यम स्वर दुर्बल आहे.)	,,
(४) भूप (भूपाली)	ओडव			मं नी	मं नी	ग	ध	,,	सा रे, ग प, ध, सां; सां, ध प, ग, रे, सा.	ग, रे, सधि, सा, रेग; पग, धपग, रे, सा.	,,

(५) जेत कल्याण	,,	नी		,,	,,	प	सा	,,	सा, रेसा, ग प, सां; सां, प, प ध ग, प, ध प रे, सा किंवा सां, प ध प, ग प ध प, ग रे, सा.	साग, पग, पधपग, रेसा; पग, पधग. (धैवत स्वर असत्प्राय आहे.)	,,
(६) हिंदोल	,,			रे प	रे प	ध	ग	उत्तरांग	सा ग, मं ध, नी ध, सां; सां, नी ध, मं ग, सा.	ग, साध, मंधसा; ग, मंध नीध, मंग, सा. (आरोहांत निषाद स्वर दुर्बल आहे.)	प्रातःकाल
,, (दुसरा प्रकार)	ओडव संपूर्ण			,,		,,	,,	,,	सा ग, मं ध नी ध, मं ग, म ध सां; सां, रें नी ध, मं ध नी ध, मं ग, प ग, सा.		,,
(७) मालश्री (कल्याण थाट प्रकार)	ओडव			रे ध	रे ध	प	सा	पूर्वांग	सा, ग प, मं ग, प, नी, सां; सां, नी प, मं ग, प ग, सा.	सा, गप, सां; नीपमंग, प ग, सा. (मध्यम स्वर दुर्बल आहे.)	दिवसाचा चतुर्थ प्रहर.
(८) हमीर	संपुर्ण	मं	नी			,,	,,	,,	सा, रे सा, ग म ध, नी ध, सां; सां, नी ध, प; मं प ध प, ग म रे सा.	सांनीधप, मंप, गमध. (आरोहांत निषाद दुर्बल व अवरोहांत गांधार वक्र आहे.)	रात्रीचा पहिला प्रहर
(९) केदार	पाडव संपूर्ण	,,	,,	रे		म	सा	,,	सा म, म प, ध प, नी ध, सां; सां, नी ध, प; मं प ध नी ध प, म, ग म रे सा.	साम, मप, धपम; पधपम, पम, रेसा, साम. (गांधार गुप्त स्वर आहे व आरोहांत निषाद दुर्बल आहे.)	,,

(१) कल्याण मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण.

कल्याण मेलचे स्वरः—सा रे ग मं प ध नी.

रागांचीं नांवें	जाति	आंगतुक स्वर आरोहांत	आंगतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंग प्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागाची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(१०) कामोद	संपूर्ण	मं	नी̱			प	रे	पूर्वांग	सा रे, प मं प, नी ध, सां; सां, नी ध प, मं प ध प, ग म प, ग म रे सा.	रेप, मंप, धप, गमप, गमरेसा (आरोहांत निषाद दुर्बल व अवरोहांत गांधार वक्र आहे.)	रात्रीचा पहिला प्रहर
(११) छायानट	,,	,,	,,			,,	,,	,,	सा, रे ग म प, नी ध, सां; सां नी ध प, मं प ध नी̱ ध प, रे ग म प, म ग, म रे, सा.	धप, रे, ग, म, प, मगमरे, सा. (आरोहांत निषाद दुर्बल व अवरोहांत गांधार वक्र आहे.)	,,
(१२) गौडसारंग	,,	,,	,,			ग	ध	,,	सा, ग रे म ग, प मं ध प, नी ध, सां; सां ध नी प, ध मं प ग, म रे, प, रे सा.	रेसा, गरे, मग; पमंधप, मग; रेग, प, रेसा. (आरोहांत निषाद दुर्बल व अवरोहांत गांधार वक्र आहे.)	,,
(१३) श्याम	पाडव संपूर्ण		ध			सा	म	,,	नी̣ सा, रे म रे, मं प, नी, सां; सां नी ध प, मं प, ग म रे, नी̣ सा.	मरे, नी̣सा, रे, मंप, धप, मरे, नी̣सा. (अवरोहांत गांधार वक्र आहे.)	,,

(२) बिलावल मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण.

बिलावल मेलचे स्वरः—सा रे ग म प ध नी.

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर: आरोहांत	आगंतुक स्वर: अवरोहांत	वर्ज्य स्वर: आरोहांत	वर्ज्य स्वर: अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंग प्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागाची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(१) शुद्ध बिलावल	संपूर्ण					ध	ग	उत्तरांग	सा, रे ग, म, प, ध नी सां; सां नी ध, प, म ग, रे सा.	गरे, गप, ध, नीसां. (आरोहांत मध्यम व निषाद दुर्बल आहे.)	सकाळचा पहिला प्रहर
(२) अल्हैया बिलावल	,,		नी			,,	,,	,,	सा, रे, ग रे, ग प, ध नी ध, नीसां; सां नी ध, नी ध प, म ग, म रे, सा.	(आरोहांत मध्यम व निषाद दुर्बल व अवरोहांत गांधार वक्र आहे. बिलावल्याचा सर्व प्रकारांत गांधार स्वर अवरोहांत वक्र होतो जसेः—ग, म रे, सा.)	,,
(३) शुक्ल बिलावल	,,		,,			म	सा	,,	सा ग, ग म, म प, ध नी ध, नी सां; सां नी ध, नी ध प, म ग, म रे, सा.	—— (आरोहांत ऋषभ व निषाद दुर्बल आहे.)	,,
,, (दुसरा प्रकार)	ओडव संपूर्ण		,,	रे ध		,,	,,	,,	सा ग, ग म, प नी, सां; सां नी ध, नी ध प, म ग, म रे, सा.		,,

(२) बिलावल मेळजन्य रागांचें स्पष्टीकरण.

बिलावल मेलचे स्वरः—सा रे ग म प ध नी.

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर: आरोहांत	आगंतुक स्वर: अवरोहांत	वर्ज्य स्वर: आरोहांत	वर्ज्य स्वर: अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंग प्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागाची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(४) शुद्ध नट	संपूर्ण	मं	नी॒			म	सा	पूर्वांग	सा, ग, म; प, ग म; रें ग म प, ध नी सां; सां, नी ध नी प, म ग, म रे, सा.	सा, ग, म; पगम; रेंगमप, मग, मरे, सा. (अवरोहांत गांधार व धैवत वक्र आहे.)	रात्रीचा दुसरा प्रहर
(५) नट बिलावल (बिलावल व नटचे मिश्र प्रकार)	,,		,,			,,	,,	उत्तरांग	सा, ग म, प म, ग म, रें ग म प, ध नी ध, नी सां; सां नी ध, प; ध नी॒ प, म ग, म रें, सा.		सकाळचा पहिला प्रहर
(६) देवगिरी (बिलावल व कल्याणचे मिश्र प्रकार)	,,		,,			सा	प	,,	नी़ सा, ध़ नी़ ध़ सा, रे ग; म ग, प, ध नी ध, सां; सां नी ध प; ग प, ध नी॒ प, म ग, म रे, सा.	नी़सा, ध़नी़ध़सा, रेंग; मग, प, मग, मरें, सा. (आरोहांत मध्यम व निषाद दुर्बल आहे.)	,,

(७) इमनी (बिलावल व यमनचे मिश्र प्रकार)	,,		,,			,,	,,	,,	सा रे ग, म ग, प मं ध प, म ग, प, ध नी ध, सां; सां नी ध, प, म ग, म रे, सा.	सारेग, मग, पमंधप, मग, मरे, सा. (आरोहांत मध्यम व निषाद दुर्बल आहे.)	,,
(८) सर्पर्दा (बिलावल प्रकार)	,,		,,			,,	,,	,,	सा, रे ग म, ध, प, नी ध, नी सां; सां नी ध, प, म ग, म रे, सा.	सा, रेगम, ध, प.	,,
(९) लच्छाशाख (बिलावल व झिंझोटीचे मिश्र प्रकार)	,,		,,			ध	ग	,,	सा रे ग म प ध नी सां; सां नी ध प, म ग, म रे, सा,	प, मग, रेप, मग, धनीसां; नीध, प, मग, मरे, सा.	,,
(१०) ककुभा (बिलावल व जयजयवंतीचे मिश्र प्रकार)	,,					प	रे	,,	सा, रे, म प, म ग, रे ग सा; रे ग म प, ध नी ध, नी सां; सां नी ध प, म प, ध म ग, म रे, सा.	रे, गमग, मरे, सा; रेसा, नीधप; मप, धमग, मरे, सा.	,,
,, (दुसरा प्रकार)	षाडव			नी	नी	म	सा	,,	सा ग, ग म, प म, ग रे, ग म प, ध, सां; सां, ध प, म प म ग, म रे, सा.		,,
(११) ओडव बिलावल	ओडव			रे प	रे प	ध	ग	,,	सा ग, म ध, नी सां; सां नी ध, म ग, सा.	साग, मधमग, मधनीसां; नीधमग, धमग, सा.	,,
(१२) भिन्न षडज	,,			,,	,,	,,	,,	,,	सा ग, म, ध, नी सां; सां नी ध, म; म ग, सा.	ध, नीध, मग, साग, म म.	,,

(२) बिलावल मेळजन्य रागांचें स्पष्टीकरण.

बिलावल मेळचे स्वरः—सा रे ग म प ध नी.

रागांचीं नांवें	जाति	आंगतुक स्वर: आरोहांत	आंगतुक स्वर: अवरोहांत	वर्ज्य स्वर: आरोहांत	वर्ज्य स्वर: अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंग प्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागाची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(१३) देशकार	ओडव			म नी	म नी	ध	ग	उत्तरांग	सा रे ग, प, ध सां; सां ध, प, ग प ग, रे सा.	ध, प; गपधप, ग, रेसा; ध; धप.	सकाळचा पहिला प्रहर
,, (दुसरा प्रकार)	षाडव			म	म	,,	,,	,,	ऩी रे ग, प ध सां; सां, ध नी ध प, ग प, ग रे सा.		,,
(१४) हंसध्वनी	ओडव			म ध	म ध	ग	नी	पूर्वांग	सा, रे ग, प नी, सां; सां नी, प ग, रे सा.		रात्रीचा दुसरा प्रहर
(१५) दुर्गा (बिलावल थाट प्रकार)	,,			ग नी	ग नी	म	सा	,,	सा रे सा, म रे, प, प ध म, म प सां; सां ध सां रें, सां, प ध म; रे, प म, रे, सा रे सा.	प, मप, धमरे, प, सांध, सांरें, पध, मरे, सा, धसा.	,,

(१६) विहाग	ओडव संपूर्ण			रे ध		ग	नी	,,	ऩी सा, ग म प, नी सां; सां, नी, ध प, म ग, रे सा.	ऩीसा, गमप, नीसां, नी, धप; ग, मप, गमग, रेसा. (अवरोहांत ऋषभ व धैवत दुर्बल आहे.)	,,
,, (दुसरा प्रकार)	,,	मं	मं	,,		,,	,,	,,	नी सा, ग म प, नी सां; सां, नी, ध प मं प, ग म ग; प, मं, ग म ग; प, मं म ग, रे सा.		,,
(१७) पटविहाग (विहाग व झिंझोटीचे मिश्र प्रकार)	संपूर्ण	,,	,,			,,	,,	,,	ऩी सा, ग म प, नी सां; रें ग म प, ध ऩी ध प, ध नी सां;सां, नी, ध प, म ग, रे सा.		,,
(१८) विहागडा (विहाग व खमाजचें मिश्र प्रकार)	ओडव संपूर्ण			रे ध		,,	,,	,,	ऩी सा, ग म प, नी सां; सां, ऩी ध, प म ग, रे सा.		,,
,, (दुसरा प्रकार)	संपूर्ण					म	सा	,,	सा, ग, ग म; म ध, म ध ऩी, ध प म; म प, नी सां; रें गं मं, गं रें सां; सां ऩी ध प, म, प म ग, रे सा; सा, ग, ग म.		,,

(२) बिलावल मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण.

बिलावल मेलचे स्वरः—सा रे ग म प ध नी.

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागाची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(१९) शंकरा (आरोहावरोहांत ऋषभ वर्ज्य केल्यानें दुसरा ओडव प्रकार होतो.)	षाडव			म	म	ग किंवा सा	नी प	पूर्वांग	सा ग, प, नी ध, सां; सां, नीं, ध प, नी ध, सां, नी, प; प ग रे, प ग सा.	सां, नी, धप, नीध, सां, नीप, गपग, सा. (आरोहावरोहांत ऋषभ अल्प आहे. कधीं कधीं अवरोहांत थोडासा तीव्र मध्यम घेतात जसें:-सां, नीप, पमंगपग, सा.	रात्रीचा दुसरा प्रहर
(२०) हेमकल्याण (कल्याण व कामोदचे मिश्र प्रकार)	ओडव षाडव			ध नी	नी	सा	प	,,	सा, रे सा, म ग, प, ध प, सां; सां, ध प; ग म प, ग म रे सा.	प़, ध़प़, सा, रेसा; सा, मग, प, धप; गमप, गमरेसा.	,,
(२१) सावनी कल्याण	षाडव			म	म	,,	,,	,,	सा, रे सा, ग, प, ध प, सां; सां नी ध प; प ध प ग, रे सा. (आरोहांत ऋषभ व धैवत दुर्बल आहे.)	ग, रेसानी़ध़, नी़ध़प़, सा, रेसा; सा, ग, पपध, पधपग, रेसाध़. (अवरोहांत थोडासा शुद्ध मध्यम कधीं कधीं घेतात जसें:—सा, मग, प, धप.)	,,

(२२) मलुहा (केदार, कामोद व श्यामचे मिश्र प्रकार)	संपूर्ण	मँ				,,	,,	,,	सा, म ग, प, ध प, नी, सां; सां नी ध प, ग म प, ग म रे, ऩी सा.	रेसा, प़, मप़, ऩी, सा; गमप, गमरे, ऩीसा. (आरोहांत ऋषभ व धैवत दुर्बल आहे.)	,,
(२३) जलधर केदार (केदार व मल्हारचे मिश्र प्रकार)	ओडव षाडव			ग ध	ग	म	सा	,,	सा रे, सा म, रे प, म प, सां; प नी सां रें, सां नी ध प म; ध प, म रे, सा.		,,
(२४) नवरोचिका	षाडव संपूर्ण		नी	ध		सा	म किंवा प	,,	म़ प़, ध़ प़, ऩी, सा; सा, रे सा, ग रे सा; सा, ग म, प, ध प, म ग म; प ग, म रे सा.		,,
(२५) गुणकली (बिलावल व कल्याणचे मिश्र प्रकार)	संपूर्ण					सा	प	उत्तरांग	सा, रे सा, ग प, ध नी ध, सां; सां नी ध प, प ग, म रे, सा. किंवा सां, ध प, ग प, ग रे सा.	गरे, साऩी, धऩी, रेसा; सा, ग, गप, गरे, सा. (आरोहांत मध्यम व निषाद दुर्बल आहे.)	सकाळचा किंवा रात्रीचा पहिला प्रहर
(२६) पटमंजरी (बिलावल थाट प्रकार)	,,					,,	,,	पूर्वांग	साग, मग, रेसा; रेसा, ऩी ध़ प़, रे, ग सा; प म ग, रेसा.		रात्रीचा दुसरा प्रहर

(२) बिलावल मेळजन्य रागांचें स्पष्टीकरण.

बिलावल मेळचे स्वरः——सा रे ग म प ध नी

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागाची विशेप माहिती	राग गाण्याचा समय
(२७) भवसाख	षाडव संपूर्ण			रे		म	सा	पूर्वांग	ऩी रे सा, म, ग म प, ध, प ध सां; सां ऩी ध प, म ग, रे ऩी, रे सा.	प, धप, धमग, रेसा, म, गमप, धमग, रेसा.	रात्रीचा दुसरा प्रहर
(२८) पहाडी	ओडव संपूर्ण			म नी		सा	प	,,	सा, रे ग, ग प, ध सां; सां ध, प ग; ग म ग रे, सा ऩी ध़, प़, ध़ सा.	ग, रेसा, ध़, प़ध़सा; गपधप, ग, रेसाध़. (अवरोहांत मध्यम व निषाद दुर्बल आहे.)	,, किंवा सार्वकालिक
(२९) मांड	संपूर्ण		ऩी			,,	,,	,,	सा ग, रे म, ग प, म ध, प नी, ध सां; सां ध, नी प, ध म, प ग, म रे, ग सा.	सां, नीध, म; प, ध नी; प प, ध, रेंसां, (वक्र स्वरूप आहे.)	,,
(३०) आशागोडी	,,	मं	ऩी			,,	,,	,,	सा, रे (किंवा ग) म प ध, सां, नी सां; सां ऩी ध, प ध, म ग रे सा, रे ग सा,	धम, पधसां, नीध, पध, मगरेसा, 'रेग, मपध.	,,

(३) खमाज मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण.

खमाज मेलचे स्वरः—सा रे ग म प ध नी॒

(ह्या थाटाचे रागांत आरोहांत शुद्ध निपाद घेण्यास परवानगी आहे.)

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर: आरोहांत	आगंतुक स्वर: अवरोहांत	वर्ज्य स्वर: आरोहांत	वर्ज्य स्वर: अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागाची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(१) झिंझोटी	संपूर्ण	मं	ग॒			ग	ध किंवा नी॒	पूर्वांग	सा, रे ग म प ध नी॒, प ध सां, नी सां; नी॒ ध प, म ग, रे सा, नी॒ ध़ प़, ध़ सा.	ध़सा, रेमग; प, मग, रेसा, नी॒ध़प़. (आरोहांत निपाद दुर्बल आहे.)	रात्रीचा दुसरा प्रहर
,, (दुसरा प्रकार)	,,	,,	,,			,,	,,	,,	सा नी॒ ध़ प़, ध़ नी॒ सा, रे ग म प ध नी सां; सां नी ध प, म ग, रे सा.	(ह्या प्रकारांत कोमल निपाद घेत नाहींत.)	,,
(२) खमाज	षाडव संपूर्ण		,,	रे		ग	नी॒	,,	सा, ग म, प, ध नी सां; सां नी॒ ध, प, म ग, रे सा.	गमध,नी,सां,नीसां;नीनीसांरें, सां, नी॒ध; मप, ध, मग.	,,
(३) तिलंग	ओडव		रें	रे ध	रे ध	,,	,,	,,	नी॒ सा, ग म प, नी सां; सां, नी॒ प, म ग, सा.	सागमप, नी॒प, गमग; प, गमग, नी॒सा.	,,

(३) खमाज मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण.

खमाज मेलचे स्वरः—सा रे ग म प ध नी॒

(ह्या थाटाचे रागांत आरोहांत शुद्ध निषाद घेण्याची परवानगी आहे.)

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागाची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(४) खंबावती	संपूर्ण		ग॒			सा	म	पूर्वांग	नी॒सा, गम, रे, मपध, पधसां; सां, नी॒धप, धम, ग, म, सा.		रात्रीचा दुसरा प्रहर
(५) दुर्गा (खमाज थाट प्रकार)	ओडव			रे प	रे प	ग	ध	,,	सा ग, म ध नी सां; सां, नी॒ ध म ग, सा.	गसा, नी॒ध़, नी॒सा, मग; मधनी॒ध, मग, सा.	,,
(६) रागेश्वरी	ओडव षाडव			रे प	प	म किंवा सा	सा म	,,	सा ग, म ध नी सां; रें सां, नी॒ ध, नी॒ ध म, ग रे सा.	रेसा, नी॒ध़, सा, मग; मधनी॒ध, मग, रेसा. किंवा रेसा, नी॒ध़, नी॒सा, म; धनी॒धम, गरेसा.	,,
(७) सोरठ	ओडव संपूर्ण		ग॒	ग ध		रे	ध	,,	सा, रे, म प, नी, सां; सां नी॒ ध प, ध म रे, सा.	रे, मप, नी, सां, नी॒ध, मप, धमरे. (अवरोहांत गांधार गुप्त आहे.)	दुसऱ्या प्रहराच्या शेवटीं

(८) देस	संपूर्ण	ग॒			रे किंवा प	प रे	,,	सा, रे, म प, नी॒ ध प, नी, सां; ग म प ध, नी सां, नी॒ ध प म ग रे, ग सा.	रे, मप, नी॒धप; पधपम, गरे, गसा.	,,
(९) तिळक कामोद	,,	,,			रे	प	,,	सा रे ग सा, रे म प ध म प, नी सां; सां, नी॒ ध, म प ध म ग; सा, रे ग, सा, नी.	प़नी़सारेग, सा, रे, पमग; सा, रेग, सा, नी़. (आरोहांत धैवत दुर्बल आहे व अवरोहांत ऋषभ वक्र आहे.)	,,
,, (दुसरा प्रकार)	,,	,,			,,	,,	,,	सा रे ग सा, रे म प ध म प, सां, नी सां; प ध म ग; सा, रे ग, सा, नी.	,, (ह्या प्रकारांत कोमल निषाद स्वर घेत नाहींत.)	,,
(१०) जयजयवंती	,,				,,	,,	,,	सा, रे रे, रे ग॒ रे सा, नी॒ ध़ प़, रे, ग म प, नी सां; सां नी॒ ध प, ध म, रे ग॒ रे सा.	रेग॒रेसा, नी॒ध़प़, रे, गमप, म, रेग॒रे, नी़सा. (ह्या रागांत कोमल गांधार आंगिक स्वरापैकीं आहे.)	,,
(११) गारा	,,				सा	म	,,	(हा राग एक मिश्र प्रकार आहे, म्हणून या रागाचें स्वरूप सरळ आरोहावरोहानें दाखवितां येण्यासारखें नाहीं.)	साम, गम, रेग॒रेसा, नी़सारेसा, ध़नी॒ध़; म़प़ध़नी़, सा, रेनी़सा.	,, किंवा सार्वकालिक
(१२) नारायणी	आडव पाडव		ग नी॒	ग	रे	ध किंवा प	,,	सा, रे, म प, ध सां; सां, नी॒ ध प, म रे, सा.	सां, नी॒ध, मप, नी॒धप; मप, मरे, ध़सा.	रात्रीचा दुसरा प्रहर

(३) खमाज मेलजन्य रागाचें स्पष्टीकरण.

खमाज मेलचे स्वरः—सा रे ग म प ध नी.

(ह्या थाटाचे रागांत आरोहांत शुद्ध निषाद घेण्यास परवानगी आहे.)

रागांचीं नांवें	जाति	आगतुक स्वर आरोहांत	आगतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागाची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(१३) प्रतापवराळी	ओडव षाडव			ग नी	नी	रे	प	पूर्वांग	सा, रे, म प, ध सां; सां, ध प, म ग रे, ग सा.	रे, मप, धप, मप, धसां; पधपम, गरे, गसा. (अवरोहांत ऋषभ वक्र आहे.)	रात्रीचा दुसरा प्रहर
(१४) नागस्वरा-वळी	ओडव			रे नी	रे नी	सा	म	,,	सा, ग म, प ध, सां; सां, ध प, म ग, सा.	पधसा, गम, गसा, गमपग, मग, सा.	,,
(१५) मंजरी (कजरी)	संपूर्ण					सा	प	,,	सा, रे ग म, प ध, नी सां; सां नी ध प, म ग, रे सा,	सा, रेगम, पध; पध, पमग; रेग, रेम, रेग, सा.	सार्वकालिक

(४) भैरव मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. भैरव मेलचे स्वर:—सा रे ग म प ध नी.

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(१) भैरव	संपूर्ण		नी			ध	रे	उत्तरांग	सा रे ग म, प ध, नी सां; सां नी ध, प, म ग, रे, सा.	सा, ग, मप, ध, प: म, गरे; गमप, मग, रे, सा.	प्रात:काल
(२) बंगाल भैरव	षाडव			नी	नी	,,	,,	,,	सा रे ग म, प, ध, सां; सां, ध प, म ग, म रे, सा.	धप, मग, मरे, सा; प,ध, सां; धप, ग, मरे, सा. (अवरोहांत गांधार वक्र आहे.)	,,
(३) शिवमत भैरव	संपूर्ण					,,	,,	,,	सा, गम, ध, प, मप, ग, मरे, सा; म, प, नीध, प, नीसां; नी ध, नी प, ग म, रे; ग प म ग, रे, सा.	(ह्या प्रकारांत अवरोहांत दोन्ही गांधार व निषाद घेतात.)	,,
(४) कोमल भैरव	,,					,,	,,	,,	नी सा ग म, प, ध, नी सां; सां, ध नी प; ग म प,ग म, रे, सा.	(ह्या प्रकारांत आरोहावरोहांत कोमल गांधार व निषाद घेतात, म्हणून हा राग भैरवी थाटचा प्रकार आहे.)	,,

(४) भैरव मेळजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. भैरव मेळचे स्वरः—सा रे॒ ग म प ध॒ नी.

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(५) आनंद भैरव (भैरव व बिलावल थाटाचे मिश्र प्रकार)	संपूर्ण					सा	म	उत्तरांग	ऩी सा, ग म, प, ध॒ प, सां; सां, ध॒, प; नी ध॒, प, ग म, रे॒, सा.	गम, रे॒, ग, पम, गम, रे॒, सा; ग, म, सां, ध॒, प, मग, म, रे॒, सा.	प्रातःकाल
(६) अहीर भैरव (भैरव व काफी थाटाचे मिश्र प्रकार)	,,					म किंवा स	सा म	,,	ऩी सा, ग म, प, ध नी॒ सां; सां नी॒ ध प, ग म, रे॒, सा.	ग, म, रे॒, सा; रे॒ग, म, प, धनी॒ध, प, मप, मग, मरे॒, सा.	,,
(७) हिजाज (भैरव व भैरवी थाटाचे मिश्र प्रकार)	,,					,,	,,	,,	सा म, ग म, प ध॒ नी॒ सां; ध॒ नी॒ ध॒ प, ग म; रे॒ ग म, प म ग, म रे॒, सा.		,,

(८) सौराष्ट्रटंक (भैरव, कालिंगरा व ललित रागांचे मिश्र प्रकार)	,,					,,	,,	,,	सा म, ग म, ध̱, म ध̱, सां; रें̱ सां; ध̱, प; प ध̱ प म ग रे̱; म, ग रे̱; रे̱, सा.	गमप, गम, रे̱, सा; गम, ध̱, मध̱, सां; रें̱सां, ध̱, प.	,,
(९) रामकली	,,					प किंवा ध̱	सा रे̱	,,	सा ग, म प, ध̱, नी सां; सां नी ध̱, प; मं प, ध̱ नी̱ ध̱ प, ग म, रे̱ सा.	साग, मप, ध̱, प; मंप, ध̱नी̱ध̱प, गम, रे̱सा.	,,
,, (दुसरा प्रकार)	,,		नी̱			,,	,,	,,	सा ग; म प, ध̱, नी सां; सां नी ध̱, प, ग म, रे̱ सा.		,,
,, (तिसरा प्रकार)	ओडव संपूर्ण		,,	म नी		,,	,,	,,	सा, ग म, रे̱, ग प, ध̱, सां; सां नी ध̱, प, ग म, रे̱ सा.		,,
,, (चवथा प्रकार)	संपूर्ण					,,	,,	,,	सा, ग म, प, ध̱, नी सां; सां नी ध̱, प, ध̱ म, प ग, प, रे̱, सा.		,,
(१०) गुणक्री	ओडव			ग नी	ग नी	ध̱	रे̱	,,	सा, रे̱ सा, म प, ध̱; सां; सां ध̱, प, म रे̱, सा.	रे̱, सा, ध̱, सा; मरे̱, प, ध̱प, मरे̱; पमरे̱, सा.	,,
(११) जोगिया	ओडव पाडव		नी̱	ग नी	ग	म किंवा सा	सा म	,,	सा, रे̱ म, प ध̱, सां; सां नी ध̱ प; ध̱म, प, ध̱म, रे̱ सा.	रें̱म, पध̱, सां, रें̱, सां; ध̱म, रे̱सा.	,,

(४) भैरव मेळजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. भैरव मेळचे स्वरः—सा रे ग म प ध नी.

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर — आरोहांत	आगंतुक स्वर — अवरोहांत	वर्ज्य स्वर — आरोहांत	वर्ज्य स्वर — अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(१२) सावेरी (दाक्षिणच्या जोगिया)	ओडव संपूर्ण		नी	ग नी		प किंवा सा	सा प	उत्तरांग	सा, रे म प, ध, सां; सां नी ध प, म ग, रे, सा.	रेरे, सा, धध, रेरे, सा; रेमप, धनीधप, मगरे; पमगरे; रे, सा.	प्रात:काल.
(१३) विभास (भैरव थाट प्रकार)	ओडव		नी किंवा नी	म नी	म नी	ध	ग	,,	सा रे ग प, ध, सां; सां ध, प, ग, रे सा.	ध, प, गप, ग, रेसा; गप, ध, प; सां, ध, प.	,,
(१४) देशगौड (भैरव अंगचे)	,,			ग म	ग म	ध	रे	,,	सा रे सा, प, ध, नी सां; सां नी ध, प; नी ध प रे; प रे, सा.		,,
,, (दुसरा प्रकार) (श्री अंगचे)	,,			,,	,,	रे	प	पूर्वांग	सा रे सा, रे प, ध नी सां; सां नी ध प, रे प, रे सा.		दिवसाचा शेवटचा प्रहर.

(१५) प्रभात (भैरव, कालिंगरा, गौरी व ललित रागांचे मिश्र प्रकार)	संपूर्ण					म	सा	उत्तरांग	नी़ सा ग म, रे॒ ग म प, ध॒ नी सां, रें॒ रें॒, सां; नी ध॒ प म, रे॒, ग म मं, ग म ग रे॒ सा, नी़ नी़ सा.	गमग, रे॒, सा, रे॒सा, ध़॒, नी़सा, ग, म, ध॒, प, मग, रे॒, गम, मं.	प्रातःकाल.
(१६) कालिंगरा	,,					प किंवा ध॒	सा ग	,,	सा रे॒ ग म, प ध॒ नी सां; सां नी ध॒ प, म ग रे॒ सा.	गम, पध॒, मप, मग; नी़, सारे॒ग, मग.	रात्रीचा शेवटचा प्रहर.
(१७) मेघरंजनी	ओडव		मं	प ध॒	प ध॒	म	सा	,,	सा रे॒ ग म, नी, सां; सां, नी म, ग, रे॒ सा.	नी़रे॒ग, म, ग, रे॒गम, नी, सां, रेंसां, म, ग, रे॒सा.	,,
(१८) झिलफ	संपूर्ण पाडव				रे॒	,,	,,	,,	सा रे॒ ग म, प, ध॒, सां; सां नी ध॒ प, म, ग म, सा.	(आरोहांत ऋषभ व निषाद दुर्बल आहेत.)	,,

(५) पुर्वी मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. पुर्वी मेलचे स्वरः—सा रे ग मं प ध नी.

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(१) पुर्वी	संपूर्ण					ग	नी	पूर्वांग	सा, रे ग, मं प, ध, नी सां; सां नी ध प, मं ग, म ग, रे सा अथवा सां नी ध प, मं ग, रे सा.	नी, सारेग, मग; गममं, गमग, रेग, मंधमंग, मग, रेसा. अथवा नी, सारेग, रेग, मंग; पमंग, रेग, मंग, रेसा.	दिवसाचा शेवटचा प्रहर सूर्यास्ता पुर्वी.
(२) पूरियाधनाश्री	,,					प	रे	,,	नीं रे ग मं प, ध प, नी सां; रें नी ध प, मंग, मं रे ग, रे सा.	नीरेग, मंप, धप, मंग. मंरेग, प, धमंग, रेसा.	,,
(३) जेताश्री	ओडव संपूर्ण			रे ध		प किंवा ग	सा नी	,,	नी सा, ग, प, मं ध प, नी सां; सां नी ध प, प, मं ध मं ग; मं ग, रे सा.	नीसा, ग, प, मंधप; प, मंधमंग, मंग, रेसा.	,,

(४) दीपक	पाडव पाडव			रे	नी	सा	प	,,	सा नी सा, रे रे सा, ग मं प, मं ध प, सां; रें सां, प मं ग, मं ध मं ग, प ग, रे सा; नी सा, मं ध नी सा, ध नी सा; मं प नी सा, नी रे सा; ग प ग रे सा.	प ग, मंग, रेसा, नीरेसा; गमंप, धप, मंग; मंधमंग, प ग, रेसा.	,,
(५) रेवा	ओडव			मं नी	मं नी	ग	ध	,,	सा रे ग, प, ध सां; सां, ध प ग, रे सा.	पगि, पगिरेसा, रेग; पधपसा, रेसा; रेग, पगि, रेसा.	,,
(६) श्री	ओडव संपूर्ण			ग ध		रे	प	,,	सा, रे रे सा, रे, मं प, नी सां; सां, नी, रें नी ध प, मं ग रे, सा.	सा, रेरे, सा, रेप, प, मंधमंग, रे; मंगरे; गरे, रे, सा.	सूर्यास्ताची वेळ.
(७) गौरी (श्री अंग-प्रकार)	ओडव पाडव			ग ध	ग	,,	,,	,,	नी सा, रे मं प, नी सां; सां, नी, रें नी ध प, मं रे, रे, सा.	रेरे, प, प, मंप, धप, मंरे; मंरे, रे, सा.	,,
,, (दुसरा प्रकार) (पुर्वी थाट प्रकार)	पाडव संपूर्ण			ग		,,	,,	,,	सा नी ध नी, रे ग रे, मं ग रे, सा रे, नी, सा; सा सा प प, मं मं प ध, मं ग, रे, मं ग रे, सा रे, नी नी सा.		,,

(५) पुर्वी मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. पुर्वी मेलचे स्वरः—सा रे ग मं प ध नी.

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(तिसरा प्रकार) (ललिता गौरी)	संपूर्ण					रे	प	पूर्वांग	सा, रे नी ध नी, मं ध नी सा, रे, सा; नी रे ग म, मं म, रे ग, रे, सा; म प म रे ग, म, रे, सा.		सूर्यास्ताची वेळ
,, (चवथा प्रकार) (मारवा किंवा पूरिया अंगप्रकार)	ओडव पाडव			ग प	प	,,	ध	,,	नी सा, रे नी ध, मं ध, नी ध नी, सा; मं ध मं, सां; सां, रें नी ध, मं ध मं ग रे, ग रे, सा.		,,
,, (पांचवा प्रकार) (भैरव थाट प्रकार)	पाडव संपूर्ण			ग		,,	प	,,	म, रे ग, रे सा, नी सा, ध प, म प, नी सा, ध नी सा, सा रे म, ग रे; प म, ग रे, सा नी सा.		,,

,, (साहावा प्रकार) (कालिंगरा अंग-प्रकार)	संपूर्ण				,,	,,	,,	सा नी ध नी, रे ग रे, म ग रे, सा रे; नी नी सा; नी सा, ग म, प म, ग रे, म ग रे, रे, सा.		,,
,, (सातवा प्रकार) (परज कालिंगरा अंगप्रकार)	,,				,,	,,	,,	सा नी ध नी, रे ग रे, म ग रे, सा रे, नी नी सा; मं ध मं ध, नी नी सा, रे रे, सा- ई.		,,
(८) त्रिवेणी (तीरवन)	षाडव	मं	मं	मं	,,	,,	,,	सा, रे रे सा, रे प, प, ग, प, ध प, सां; नी, रें नी ध प; ध, नी सां नी ध प, ग प ग रे, रे, सा. किंवा प मं ग रे, ग प ग रे, ग रे, सा.	रेसा, गपगरे, सा; रे, प, धप, सां, नीधप, गप, गरे, सा.	,,
,, (मारवा थाट प्रकार)	,,		प	प	,,	ध	,,	सा, रे रे सा, नी रे ग, मं ध, सां; सां, नी ध, मं ध मं ग, रे सा.		,,
(९) टंकी	,,	मं	मं	मं	प	रे	,,	सा, रे सा, ग प, ध प, सां; सां, नी ध, प, ग प, ग, रे सा.	ग, रेसा; पपगरे, गप, गरेसा; रेग, पप, धप, धनीधप, गप, गरेसा, गगप.	,,
(१०) मालवी	षाडव षाडव		नी	ध	रे	प	,,	सा ग, मं ध सां; सां, नी प, मं ग; रे ग, प ग, रे, सा.	सां, नीप, ग, प ग, रेसा; साग, मंध, रेसां.	,,

(५) पुर्वी मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. पुर्वी मेलचे स्वरः सा रे॒ ग मं प ध॒ नी.

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर: आरोहांत	आगंतुक स्वर: अवरोहांत	वर्ज्य स्वर: आरोहांत	वर्ज्य स्वर: अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(११) माळश्री (पूर्वी थाट प्रकार)	षाडव ओडव			रे	रे ध	प	सा	पूर्वांग	सा नी, सा ग, प ग, सां; मं ध॒ सां; सां, नी प, ग प मं ग, प ग, सा.	(आरोहांत निषाद दुर्बल आहे.)	सूर्यास्ताची वेळ
(१२) हंसनारायणी	षाडव			ध॒	ध॒	प	रे॒	,,	नी रे॒ ग मं प, सां; सां, रें॒ नी प, मं ग रे॒ सा.	,,	,,
(१३) परज	संपूर्ण					सां	प	उत्तरांग	नी सा ग, मं ध॒ नी सां; प ध॒ नी, ध॒ नी सां, नी ध॒ प; मं प ध॒ प, ग म ग; म ग (किंवा मं ग) रे॒ सा.	सां, नीध॒प, मंप, ध॒प, गमग, रे॒सा. (आरोहात ऋषभ दुर्बल आहे.)	रात्रीचा शेवटचा प्रहर.
(१४) वसंत	षाडव संपूर्ण			प		,,	,,	,,	सा ग, मं ध॒, रें॒, सां; रें॒, नी ध॒, प, मं ग, मं ग; मं ध॒ मं ग (किंवा नी, मंग, मं ग), रे॒ सा.	(या रागांत मधून मधून थोडेंसें ललित रागाचें अंग घेतात जसें: नीसा, म, म, मंमग, मंध॒रें॒, सां.) (आरोहांत ऋषभ व निषाद दुर्बल आहेत.)	,, वसंत ऋतूंत सार्वकालिक.

,, (दुसरा प्रकार) (पुर्वी व मारवा थाटाचें मिश्र प्रकार)	,,			,,	°	,,	,,	,,	सा ग, मं ध सां; रें, नी धु, प, मंग, मंग; मंधुमंग, रेसा.	(आरोहांत शुद्ध धैवत व अवरोहांत कोमल धैवत घेतात.)	,
,, (तिसरा प्रकार) (मारवा थाट प्रकार)	,,			,,		,,	,,	,,	सा, ग म, नी ध; प, मं प, मं ग, मं ध नी सां; सां, नी ध; नी, मंग, मंग, रेसा.		,,
,, (चवथा प्रकार) (मारवा थाट प्रकार)	षाडव			प	प	सां	म	,,	सा, गम, नीध, मंधमंग, मंधसां; सां, नीध; नी, मंग, मंग, रेसा.		,,
,, (पांचवा प्रकार) (तोडी थाट प्रकार)	षाडव संपूर्ण			,,		,,	प	,,	सा गु, प मं, प धु प ग, मं धु सां; सां, रें, नी धं, प, मंगु, मंगु, रेसा.		दिवसाचा दुसरा प्रहर
(१५) विभास (पुर्वी थाटच्या देशकार राग)	,,			नी		धु	ग	,,	सा, रेसा, गप, धु, सां; सांधु, नीधुप; मंग, पधु, रेंसां, नीधप; मंपधुप, गरेसा.	धु, प, मंप, धुप, गरेसा; धु, धु, प. (या प्रकारांत मध्यम व निषाद दुर्बल आहेत.)	प्रात:काल

(६) मारवा मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण.

मारवा मेलचे स्वरः—सा रे ग मं प ध नी.

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर: आरोहांत	आगंतुक स्वर: अवरोहांत	वर्ज्य स्वर: आरोहांत	वर्ज्य स्वर: अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(१) मारवा	षाडव			प	प	रे	ध	पूर्वांग	सा रे ग मं ध, नीध, सां; सां, नीध, मंग, रे, सा.	ध, मंगरे, ग, मंगरे, सा; नीध, मंध, सा, रे, सा. (आरोहांत निषाद दुर्बल आहेत.)	दिवसाचा शेवटचा प्रहर संधिप्रकाश वेला
(२) पूरिया (रेनकी पूरिया)	,,			,,	,,	ग	नी	,,	नी रे सा, ग, मं ध, नीरेंसां; सां नी, ध, मं ग, रे सा. अथवा सां, नी, रेंनी, मंग, मंरेग, रेसा.	ग, नीरेसा; नीधनी, मंग, मंध, रेसा; मंग, रेसा.	,,
(३) पूर्वकल्याण (दिनकी पूरिया)	संपूर्ण					,,	,,	,,	सा रे ग मं प, ध, नीध, सां; सां नी ध प, मं ग, रे सा.	(आरोहांत निषाद दुर्बल आहेत.)	,,
(४) जेत	ओडव	नी		मं नी	मं नी		सा	,,	सा, रेसा, गप, प, पधग, प, सां; सांप, धग; रेग, पधपग, रेसा.	सा, गप, ग, रेसा; ग, पग; रेग, पधग, पग, रेसा. (आरोहांत धैवत अस्तप्राय आहे व अवरोहांत दुर्बल आहे.)	,,

" (दुसरा प्रकार)	षाडव	"		नी	नी	"	"	"	सा, रे॒सा, गप, प, पधग, प, सां; सां प, ध ग; रे॒ग, मंधमंग, रे॒सा.		"
" (तिसरा प्रकार)	"	"		"	"	"	"	"	सा, रेंसा, गप, प, पधग, प, सां, सां रें सां; सां प, ध ग; रे॒ग, मंध॒मंग, रे॒सा.	(या प्रकारांत दोन्ही ऋषभ व धैवत घेतात. फक्त शुद्ध धैवत घेतल्यानें जेत व जेतकल्याण रागांचा एक मिश्र प्रकार होईल.)	"
(५) मालीगौरा (पूरिया व श्री रागांचे मिश्र प्रकार)	षाडव संपूर्ण			प		रे॒	प	"	ग, नीरे॒सा, नी, धनी, रे॒नी, प, मंग, मंधसा, नीरे॒सा; रे॒प, मंधप; मंधग, रे॒ग, मंरे॒ग; मंधमंग, रे॒,सा.	मंग, रे॒, सा, नी, रे॒नी, प; मंग, मंध, सा; नीरे॒ग, रे॒सा.	"
" (दुसरा प्रकार) (पुर्वी थाट प्रकार)	"			"		"	"	"	सा, रे॒रे॒सा, नी, रे॒ नी ध॒ प, मं ग, मं ध॒ सा; रे॒प, मंध॒मंग, रे॒,सा.	(या प्रकारांत कोमल धैवत घेतात.)	"
" (तिसरा प्रकार) (पुर्वी व मारवा थाटाचे मिश्र प्रकार)	"			"		"	"	"	सा, रे॒रे॒सा, नी, रे॒ नी ध॒ प, मं ग, मं ध सा; रे॒ प, प, मंप, ध॒प, मंधग, रे॒ग, मंधमंग, रे॒, सा.	(या प्रकारांत दोन्ही धैवत घेतात.)	"

(६) मारवा मेळजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. मारवा मेळचे स्वरः—सा रे॒ ग मं प ध नी

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(६) वराटी (वरारी)	संपूर्ण					ग	ध	पूर्वांग	नी॒ रे॒ ग, प, प ध ग, मं ध, सां. अथवा नी॒ रे॒ ग, प, प ध ग, प, प ध सां; सां, रें॒ नी, प, प ध, मं ग; प ग, रे॒ सा.	पधग, प, ध, मंग; रे॒ग, मंग, रे॒सा.	संधिप्रकाशची वेळ.
(७) साजगिरी (पुरिया, पुर्वी व ललित रागांचे मिश्र प्रकार)	,,					ग	नी	,,	नी॒, रे॒ग, मंग, रे॒सा; नी॒ध॒, मंध॒, सा, रे॒सा; ग, म, नीनी, मंधग; गमं, गमं, पमंग, रे॒सा; नी॒, रे॒नी॒ध॒, मंध॒, सा.	(या रागांत दोन्ही मध्यम व धैवत वेतात.)	,,
(८) सोहनी	षाडव			प	प	ध	ग	उत्तरांग	नी सा ग, मं ध नी सां, रें॒ रें॒ सां, नी ध, ग; सां नी ध, मं ग; ग मं ध, ग, मं ग, रे॒ सा.	मंध, नीसां, रें॒सां, नीध, नीसां नीध, ग. (आरोहांत ऋषभ दुर्बल आहेत.)	रात्रीचा शेवटचा प्रहर.

,, (दुसरा प्रकार)	,,		,,			,,	,,	,,	नी सा ग, म ग, मं ध नी सां, रें सां; नी ध, म ग; मं ग, रे सा.	(या प्रकारांत अवरोहांत दोन्ही मध्यम घेतात.)	,,
,, (तिसरा प्रकार)	,,		,,	,,	,,	,,	,,		नी सा ग, म ध नी सां, रें सां; नी ध म ग, म ग रे सा.	(या प्रकारांत फक्त शुद्ध मध्यम घेतात. दाक्षिण पद्धतीचे सूर्य कांत थाटाचे प्रकार आहेत.)	,,
(९) ललित	,,		,,	,,	म	सा	,,		नी रे ग, म, मं म ग, मं ध, सां; रें नी ध, मं ध, मं म, ग, रे सा.	(आरोहांत निषाद दुर्बल आहे. या रागांत कोणी कोमल धैवत घेतात, परंतु आपल्या येथें शुद्ध धैवत घेण्याचा व्यवहार अधिक असतो.)	,,
(१०) पंचम (हिंदोल व ललित रागाचे मिश्र प्रकार)	ओडव षाडव	रे प	प	सां	म	,,			सा, ग, मं ध सां; सां, नीध, मंधमंग, मंग, रेसा; साम, म, मग, मंध, नीध, नीमंध, सां.	(या रागांत ललित अंग मुख्य आहे. आरोहांत निषाद दुर्बल आहे. अवरोहांत ऋषभ वर्ज्य केल्यानें दुसरा ओडव प्रकार होतो.)	,,
,, (दुसरा प्रकार)	ओडव संपूर्ण	,,	,,	,,	,,				सा, ग, मं ध सां; सां, रें नी. प, मंध, मंम, म, ग, पग, रेसा; नीसा, म, म, पग, प, धपम, पग, मंधसां.		,,

(६) मारवा मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. मारवा मेलचे स्वरः——सा रे ग मं प ध नी

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
पंचम (तिसरा प्रकार) (वसंत पंचम)	षाडव संपूर्ण			रे		सां	प	उत्तरांग	सा, ग, मं ध सां; सां, रेंनीध, प, मंप, धनीधप, मंम, ग; मंगरेसा; नीसा, म, म, सां, रेंनीध, नीधपम, सां.	(या प्रकारांत कोमल धैवत घेतात, म्हणून पुर्वी थाटाचा प्रकार आहे.)	रात्रीचा शेवटचा प्रहर
,, (चवथा प्रकार)	ओडव षाडव			रे प	प	,,	,,	,,	सा, रेसा, म, म, ग, मध, नीसां; रेंनीध, मधसां; नीध, म, मग, मगरेसा.	(दाक्षिण पद्धतीच्या सूर्यकांत थाटाचे प्रकार आहेत. अवरोहांत ऋषभ वर्ज्य केल्यानें दुसरा ओडव प्रकार होतो.)	,,
,, (पांचवा प्रकार)	ओडव संपूर्ण			,,		,,	,,	,,	सा, रेसा, म, म, ग, मधसां; सां, रेंनीध, मग; प, म, पग, गरेसा.	(हा प्रकार पण सूर्यकांत थाटाचा आहे.)	,,

(११) भटियार	संपूर्ण					म	सा	,,	सा रे ग, म, प म, म प ध सां; रेंनीध, प, मं ध सां; नी ध प म, प ग, रे सा अथवा सांध, नीप, धम, पग, रेसा.	सा, ध, प, धम, पग, मंध, सां; रेंनी, ध, पम, पग, रेसा. (हा राग सूर्यकांत थाटाचा आहे व त्यांत दोन्ही मध्यम घेण्याचा व्यवहार आहे.)	,,
(१२) भखार	षाडव संपूर्ण			प		प	सा	,,	नी सा, ग म प, म, प ग, मं ध मं ग, मं ध सां; सां, नीध, मग, पग, रेसा; नी, सारेग, मग, मधमंग, पग, रेसा.	नीसा, गमप, म, पग, मंध, मंग, पग, रेसा; प, मपग, मंग, रेसा.	,,
(१३) विभास (मारवा व देशकार रागांचे मिश्र प्रकार)	संपूर्ण					ध	ग	,,	सा, नी, रेग, पग, रेसा; गप, पध, मंध, मंग, मंधसां; सां, नीध, मंधमंग, पग, रेसा.	नी, रेग, मंग, रेसा; गप, गपध, मंग; पगे, रेसा. (आरोहांत निषाद दुर्बल आहे.)	प्रातःकाल
,, (दुसरा प्रकार)	षाडव			नी	नी	,,	,,	,,	सा रे ग प, मंध, पधसां; सां, ध, प, मं ग रे सा; ध, प, ग रे सा.		,,
,, (तिसरा प्रकार)	,,			मं	मं	,,	,,	,,	नी, रेग, पधसां; सां, धनीधप; ग प, ग, रेसा.		,,
,, (चवथा प्रकार)	औडव			मं नी	मं नी	,,	,,	,,	सा रे ग प, ध, सां; सां ध, प, गप, ग, रे सा.		,,

(७) काफी मेळजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. काफीमेळचे स्वरः—सा रे ग म प ध नी.

(ह्या थाटाचे रागांत आरोहांत शुद्ध निषाद घेण्यास परवानगी आहे.)

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागाची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(१) काफी	संपूर्ण					प	सा	उत्तरांग	सा रे ग, म, प, ध नी सां; सां नी ध प, म ग, रे, सा.	सासा, रेरे, गग, मम, प.	मध्य रात्र किंवा सार्वकालिक
,, (मिश्र प्रकार)	,,					,,	,,	,,	सा रे ग म प; ग म प ध नी सां; नी ध प म, ग म प म ग रे सा नी सा.	(या प्रकारांत दोन्ही गांधार व अवरोहांत क्वचित कोमल धैवत पण घेतात.)	,,
(२) सैंधवी	ओडव संपूर्ण			ग नी		सा	प	,,	सा, रे म प, ध, सां; सां, नीधप, मग, रे, सा.	रेमप, ध, सां; नी ध प म ग, रे सा.	,,
(३) सिंदूरा (सैंधवी व काफी रागाचे मिश्र प्रकार)	षाडव संपूर्ण			ग		प	सा	,,	सा, रे ग, रे सा, रे म प ध, नी सां; सां, नी ध प म ग, रे सा.	मप, नीसां, रेंगं, रेंसां, नीध-पमग, रेसा.	,,

(४) धनाश्री (काफी थाट प्रकार)	ओडव संपूर्ण		ध	रे ध		,,	,,	पूर्वांग	नीसा, गमप, नीसां; सां, नीधप; गमपग, मग, रेसा.	नीसा, गमप, धप; नीधपग, मग; रेसा.	दिवसाचा तिसरा प्रहर
(५) भीमपलासी (या रागांत कोणी कोमल धैवत घेतात.)	,,			,,		म	नी	,,	नी सा म, ग म, प, नी सां; सां, नी ध प म, ग रे सा.	नीसा, म, ग, रेसा; नीधप, मपनीसा; मग, मप, मगरेसा.	,,
(६) धानी	ओडव		रे	रे ध	रे ध	ग	नी	,,	नी सा ग, म प, नी सां; सां, नी प, म ग, सा.	गमनीप, सांनीपमग; नीसा, ग, सा.	,,
(७) पटमंजरी (काफी थाट प्रकार)	ओडव संपूर्ण			ग ध		सा	प	,,	नी सा, रे म, प, नी सां; सां नी ध प, ध म ग, रे सा.	नीसा, रेसा, नीधप, सा; रेम, प, धग; रेगमग, रेसा.	,,
,, (मिश्र प्रकार)	षाडव संपूर्ण			ध		,,	,,	,,	सा, रे म, प, नी सां; सां नी ध प, धम, गम, गरे, गसा; गरे, मग, पम, गम, रेग, सा; रे रे, रेग, रेसा.	(या प्रकारांत दोन्ही गांधार घेतात. खमाज व काफी मेल-चा मिश्र प्रकार आहे.)	,,
(८) पटदीपकी	ओडव संपूर्ण			रे ध		म	सा	,,	नीसा, गम, प, नी सां; सां, नी ध प, म ग म; पग, मग, रेसा.	पग, मग, रेसा; नीसा, गम, पगम; नीधप, मगम, गरेसा. (या रागांत दोन्ही गांधार घेतात.)	,,

(७) काफी मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. काफी मेलचे स्वरः—सा रे ग म प ध नी.

(ह्या थाटाचे रागांत आरोहांत शुद्ध निषाद घेण्यास परवानगी आहे.)

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर: आरोहांत	आगंतुक स्वर: अवरोहांत	वर्ज्य स्वर: आरोहांत	वर्ज्य स्वर: अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागाची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(९) अहीरी	संपूर्ण					म	सा	पूर्वांग	सा, रे ग, म, प, धनीसां; सांनीधप, म, पधम, रेग, सा; रेगम, रेग, सा.	(या रागांत दोन्ही गांधार व धैवत घेतात.)	दिवसाचा तिसरा प्रहर
(१०) हंसकंकणी	ओडव संपूर्ण			रे ध		प	सा	,,	नीसा, ग, मप, म, पग, मप, नी सां; सांनीधप, मग, मप, ग रे सा.	साग, मप, गरेसा; नीसा, ग, मप, म, पग. (या रागांत दोन्ही गांधार घेतात.)	,,
(११) बागीश्वरी (बागेश्री)	षाडव			प	प	म	सा	उत्तरांग	सा, नीध, नीसा, मग, मधनी-सां; रेंगरेंसां, नीध, म ग, मगरेसा.	(आरोहांत ऋषभ दुर्बल आहे. या रागाला कोणी कौशिक कानडा म्हणतात, परंतु हें मत आपल्याला पसंत नाहीं.)	मध्य रात्र

,, (दुसरा प्रकार)	संपूर्ण					,,	,,	,,	सा, नीध, नीसा, मग, मधनी-सां; सां, नीध, पधनीध, मग, मगरेसा अथवा सां, नी ध प म ग, रे सा.	सा, नी ध नी सा, मग; मध नी ध, म; पध, पधनी, धमग; मग, रेसा. (पंचम स्वर गौण आहे.)	,,
(१२) मालगुंज	ओडव षाडव			रे प	प	,,	,,	,,	सा, ग म, ध नी सां; सां, नी ध, म ग, रे सा.	साम, ग, रेसा, नी, ध नी सा, ग, म. (या रागांत दोन्ही गांधार घेतात)	,,
(१३) हसीनी कानडा	संपूर्ण					सा	प	,,	नीसा, ग, मरे, सा; गम, प ध नी सां; सां, नी ध प, नी म प, ग, मरे, सा.	कानड्याचा सर्व प्रकारांत गांधार स्वर अवरोहांत वक्र होतो. अर्थात "ग म रे सा" असा प्रकार वारंवार दृष्टीस पडेल.	,,
(१४) सुहा कानडा	षाडव			ध	ध	म	सा	,,	नी सा, म रे, सा; नीसा, गम, पम, गम, नीप, सां; मप, नीसां, नीप, मप, गम, रेसा.	कानडा रागांचा चलन मुख्यतः सारंग अंगानें होत असल्यामुळें गांधार व धैवत या स्वरांचें दौर्बल्य असतें. या रागांत थोडासा कोमल धैवत स्वराचा उपयोग क्वचित केला जातो, जसें मप, धनीप, नीध, नीसां; धनीप, मप, गम, रेसा. कोमल धैवत स्वर अगदीं गौण आहे.	दिवसाचे दुसऱ्या प्रहरांत
(१५) सुघराइ कानडा	षाडव संपूर्ण			,,		प	सा	,,	सा, रे, ग, म, रेसा; नीसा, रेम, प; ध म प, नी सां; सां, नी प, ध प, म प, गम, रे, सा.		,,

(७) काफी मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. काफी मेलचे स्वरः—सा रे ग̲ म प ध नी̲.

(ह्या थाटाचे रागांत आरोहांत शुद्ध निषाद घेण्याची परवानगी आहे.)

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर: आरोहांत	आगंतुक स्वर: अवरोहांत	वर्ज्य स्वर: आरोहांत	वर्ज्य स्वर: अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(१६) देवशाख	षाडव			ध	ध	म	सा	उत्तरांग	नी̲सा, मरे, पम, नी̲प, सां; सां, नी̲प, मप, ग̲म, रेसा.		दिवसा दुसऱ्या प्रहरांत मध्य रात्र
(१७) शहाना कानडा	षाडव संपूर्ण			,,		प	सा	,,	नी̲सा, रेग̲, मरे, सा; नी̲धप, धम, मप, सां; नी̲ ध नी̲ प, मप, ग̲, म, पग̲, म, रेसा.		
(१८) नायकी कानडा	षाडव			,,	ध	म	सा	,,	सारे, ग̲म, रे, सा; नी̲प, मप, सां; नी̲ सां रें सां, नी̲सां; नी̲प, मप, ग̲, मप, ग̲म, रेसा.		,,
(१९) बहार (बागेश्री, मल्हार व अडाणाचे मिश्र प्रकार.)	षाडव षाडव	ग		रे	ध	,,	,,	,,	नी̲सा, ग̲म, प ग̲ म, ध, नी सां; सां, नी̲ ध नी̲ प, मप, ग̲म, रेसा.	म प ग̲ म, ध, नीसां. (आरोहांत मध्यम व धैवत स्वरांची संगती आहे. या संगतीनें बागेश्री रागाचा भास होतो.)	,, वसंत ऋतूंत सार्वकालिक.

(२०) मध्यमादी सारंग	ओडव			ग॒ ध	ग॒ ध	रे	प	नी ध	सा, रे, मप, नी॒, सां; सां, नी॒पमरे, सा.	नी॒पमरे, सा, नी़॒प़, नी़॒सा, रे; मरे, पमरे, सारेसा.	दिवसाच्या मध्यान्ह प्रहरीं
(२१) वृंदावनी सारंग	,,			,,	,,	,,	,,	,,	नी़सा, रे, मप, नी, सां; सां, नी॒प, मरे, सा.	चतुर पंडीतांचें मत असें आहे कीं मध्यमादि सारंगात आरोहावरोहांत फक्त कोमल निषाद स्वरांचा उपयोग करावा आणि वृंदावनी सारंगात आरोहांत शुद्ध व अवरोहांत कोमल निषाद स्वराचा उपयोग करावा.	,,
,, (दुसरा प्रकार) (या प्रकारांत धैवत स्वर गौण आहे.)	ओडव षाडव			,,	ग॒	,,	,,	,,	नी़सा, रे, मप, नी, सां; सां, ध्प, मप, नी॒प, मरे; रे, मप, ध्प, मप, मरे, सा.		,,
(२२) बडहंस सारंग	ओडव			,,	ग॒ ध	प	सा	,,	सा, रेम, प, नी॒प, नी, सां; सां, नी॒, पम, रेसा.	नीनी॒प; मपनी॒प, म, रेसा, रेम, प.	,,
,, (दुसरा प्रकार)	षाडव			ग॒	ग॒	,,	,,	,,	सा, रेम, प, नी॒प, नी, सां; सां, नी॒प, ध्प, धमप; रेम, प, धनी॒प, म, रेसा; सां, नी॒, मप, नीनी॒पम, रेसा.	(या प्रकारांत धैवत स्वर अगदीं गौण आहे.)	,,
,, (तिसरा प्रकार)	,,		ग	,,	,,	,,	,,	,,	नी़सा, रेम, प, धनीसां; नी सां रें सां, प, नी॒धनी॒, मप; रेम, गमरे, सा.	(या प्रकारांत शुद्ध गांधार स्वर अवरोहांत थोडासा वक्र रीतीनें घेतात. हा स्वर अगदीं गौण आहे.)	,,

(७) काफी मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. काफी मेलचे स्वरः—सा रे ग॒ म प ध नी॒.

(या थाटाचे रागांत आरोहांत शुद्ध निषाद घेण्याची परवानगी आहे.)

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(२३) सामंत सारंग	आडव षाडव			ग॒ ध	ग॒	रे	प	पूर्वांग	नी़सा, रे, मप, नी, सां; रें, मरें, सां, नी॒प, मप, मनी॒धप, रे, सा.	प, म, नी॒प, मरे, सा; रे, मप, पम, नी॒धप.	दिवसाच्या मध्यान्ह प्रहरीं
(२४) मीयां सारंग	षाडव			ग॒	ग॒	,,	,,	,,	सा, रे, मरे, मप, नी, धनी, प ध सां; सां, नी॒प, मरे; म, प, धप, मरे, सा; नी़ध़, रेसा.	सा, नी़सा, ध़नी़, प़ध़सा; रे, पमरे, सा. (आरोहांत निषाद व अवरोहांत धैवत दुर्बल आहेत.)	,,
(२५) शुद्ध सारंग (सुर सारंग)	ओडव			ग॒ ध	ग॒ ध	,,	,,	,,	सा, रे म रे, प, मंप, नी॒प, मप, मरे, सा; नी॒प़, नी़सा.	(या प्रकारांत आरोहांत थोडासा तीव्र मध्यम स्वराचा उपयोग होतो. हा स्वर अगदीं गौण आहे.)	,,
,, (दुसरा प्रकार) (या प्रकाराला कामुदसरी असे म्हणतात)	ओडव षाडव			,,	ग॒	,,	,,	,,	सा, रेमरे, प, मप, नी, सां; सां, नी॒प, मंप, धप, मरे; रे, प, मरे, सा.		,,

(२६) लंकदहन (सारंग व कानड्याचा मिश्र प्रकार.)	ओडव पाडव			,,	ध	,,	,,	,,	सा, रेमरे, मप, नीसां; सां, नी॒प, रेमरे, सा; नी॒सा, ग॒, मरे, सा.		,,
(२७) सावन लंकदहन (सारंग, कानडा व मल्हारचा मिश्र प्रकार.)	संपूर्ण					म	सा	उत्तरांग	सा म, रे म प नी, सां; नी॒ ध प; ध, प म ग म, ग॒, मरे, सा; ध सां, नी॒ ध प म, ग॒ रे, सा.	(या रागात आरोहांत थोडेसे शुद्ध गांधार स्वर घेतात.)	वर्षा ऋतूंत सार्वकालिक, किंवा मध्य रात्र.
(२८) शुद्ध मल्हार	ओडव			ग॒ नी॒	ग॒ नी॒	,,	,,	,,	सारेम, प, मप, धसां; धपम, रेसा.	मपधसां, धपम, सारेम.	,,
(२९) मेघ (सारंग अंग)	,,			ग॒ ध	ग॒ ध	सा	प	,,	सा, रेम, रेसा, रे, मरे, प, मप, नी॒प, नीसां; सां, नी॒प, मप, रेम, रे, सा.	रेम, रेसा, नी॒प, नी॒सा; रे, म रे, प, रेम, रे, सा. (ऋषभांदोलित व कोमल गांधार गुप्त स्वर आहेत.)	,,
(३०) सुर किंवा सुरदासी मल्हार (सारंग व मल्हार रागांचा मिश्र प्रकार.)	ओडव पाडव			,,	ग॒	म	सा	,,	नी॒सा, रेम, पम, नी॒धप, नीसां; सां, नी॒प, मरे, सा.		,,
(३१) मीयां मल्हार (कानडा व मल्हार रागांचा मिश्र प्रकार.)	संपूर्ण पाडव				ध	,,	,,	,,	सा, रेम, रेसा, म रे, प, नी॒ध, नीसां; सां, नी॒प, मप, ग॒म, रेसा.	रेम, रे, सा, नी॒प, मप, नी॒ध, नी॒ध, नी॒सा; पग॒, म, रे, सा.	,,

(७) काफी मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. काफी मेलचे स्वरः—सा रे ग म प ध नी.

(या थाटाचे रागांत आरोहांत शुद्ध निपाद घेण्याची परवानगी आहे.)

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(३२) मीरांबाईकी मल्हार (अडाणा व मल्हार रागांचा मिश्र प्रकार.)	संपूर्ण					म	सा	उत्तरांग	नीसा, रे म रे, प, मप, नीसां; सां, धनीप, मप, गम; प, ध म प, ग म, रे सा.	(या रागांत दोन्हीं गांधार व धैवत घेतात.)	वर्षा ऋतूंत सार्वकालिक किंवा मध्य रात्र
(३३) गौड मल्हार (काफी थाट प्रकार)	,,					,,	,,	,,	सा रे म, प, ध सां; सां, नी प, म प, गम, रेसा.	सांनीप, मप, धसां; नीप, मप, गम, रे, सा.	,,
गौड मल्हार (गौड, अल्हैया व मल्हार रागांचा मिश्र प्रकार.)	,,					,,	,,	,,	रे ग रे, म, ग रे, सा, रे प म प, ध सां, ध प, म ग; मप, ध, नीध, नीसां; सांध, नी प म ग, मरे, सा.	रेगरे, म, गरेसा; मपधसां, धपमग.	,,
(३४) पीलु	,,					ग	नी	पूर्वांग	नीसा, ग, रेसा, नीसा, नी धप, धनीसा; साग, गरे, गम पम, गरेसा.	तानसेन मीयांचे घराण्याचा प्रकार आहे. ग्रंथात ह्याला धेनुका थाट म्हटलें आहे. आरोहांत दोन्हीं ऋषभ व गांधार स्वर घेतात.	दिवसाचा तिसरा प्रहर.

,, (मिश्र प्रकार)	,,					,,	,,	,,	नीसा, गरे, नीसा, गमप, ग, नी, सा; नीसा, ग; रेग, मप, धप; नी ध प, मप, ग, नीसा; रेनीधप, मंप, धनीसा; प, मप, ग, नीसा.	(या प्रकारांत बारा स्वरांचा उपयोग करण्यांत येतो. भैरवी, गौरी, भीमपलासी, इ. रागाच्या मिश्र स्वरूप आहे.)	,,
(३५) वरवा	,,					रे	प	,,	सा, रे ग सा; रे म पधमप, नीसां; सां नी ध प, म प, रे ग रे, नी सा.	(हा राग पीलु, काफी, सिंदुरा व देशी रागांचा मिश्र प्रकार आहे. या रागांत दोन्ही गांधार, धैवत व निषादचा उपयोग होतो.)	सार्वकालिक
(३६) जंगला (पीलु व झिंझोटी रागांचे मिश्र प्रकार.)	,,					,,	,,	,,	सा नी ध प, धसा, रेगरे; रेगमप, गमप, गरे; रे, रेग, सारे, नीसा. इ.	ह्या रागाचे स्वरूप सरळ आरोहावरोहानें दाखविता येण्यासारखें नाहीं.	,,
(३७) जिल्हा (काफी, खमाज, पीलु इ. रागांचे मिश्र प्रकार.)	,,					सा	प	,,	ध, नीगरेग, रेसा, ग, रेसा, धनीसा; मधनीसा, धनीसारे, ग, सा, रेसा. इ.	,,	,,
(३८) किर्वाणी	,,					रे	प	,,	नी सा रे ग म प ध सां; सां नी ध प म ग रे सा.	नीस', रेंगरे; गरेसानी, धमप, धरेसा. (आरोहांत निषाद दुर्बल आहे.)	दिवसाचा तिसरा प्रहर

(८) आसावरी मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. आसावरी मेलचे स्वरः—सा रे ग म प ध नी.

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(१) आसावरी	ओडव संपूर्ण			ग नी		ध	ग	उत्तरांग	सा, रे, म प, ध, सां; सां, नी ध, प, म ग, रे सा. (आरोहावरोहांत कोमल ऋषभ घेतल्यानें भैरवी थाटचा प्रकार होतो.)	रे, मप, नीध, प, ध सां; नीध, प; मप, ग, रे, सा.	दिवसाचा दुसरा प्रहर
(२) जौनपुरी	षाडव संपूर्ण			ग		,,	,,	,,	सा, रे, म प, ध, नी सां; सां, नी ध, प, म ग, रे सा.	मप, ध, नीसां, नी, ध, प; मप, ग, रे, सा. (आरोहांत क्वचित शुद्ध निषाद घेतात.)	,,
(३) देवगांधार (गंधारी)	ओडव संपूर्ण			ग ध		,,	,,	,,	सा, रेमप, नीध, प, सां; नीसां, रेंसां, नीधप; मप, नीधप, मपग; पग, रे, सा.	(अवरोहांत क्वचित कोमल ऋषभ घेतात.)	
(४) आभीरी	,,			रे ध		म	सा	,,	सा, ग म, प, नी, सां; सां, नी ध प; ग म, प ध प, ग म, ग रे सा.	ममपसां, नीधप; गम, प ध प, गम, गरेसा. (भिमपलासी रागाची शकल आहे.)	,,

(५) सिंधभैरवी	संपूर्ण					प किंवा ध	सा ग	,,	सा रे ग म प ध नी सां; सां नी ध प म ग रे सा. (आरोहांत शुद्ध धैवत घेण्याचा व्यवहार आहे.)	पगरेग, सारे, नीसा, धप, धसा, नीधप. (पंचमांश षड्ज करून भैरवी गायली असतां या रागाचें स्वरूप व्यक्त होतें.)	,,
(६) देसी	ओडव संपूर्ण			ग ध		प	रे	,,	नीसा, रमप, नी, सां; सां, नीधप; रे म प ध म प, ग, रे सा.	रेमप; रेमपधप; नीधप; रेगरे, नीसा. (आरोहांत शुद्ध निषाद व अवरोहांत कोमल ऋषभ स्वर क्वचित घेतात. कोणी दोन्ही धैवत स्वरांचा उपयोग करितात, तर कोणी फक्त शुद्ध धैवत स्वर घेतात.)	,,
(७) षड्राग (खट)	संपूर्ण					ध	ग	,,	हा राग सहा रागांचा एक मिश्र प्रकार आहे, करितां ह्याला **खट** (म्हणजे सहा) राग म्हणतात. ह्या रागात दोन्ही ऋषभ, गांधार, धैवत व निषाद स्वरांचा उपयोग होतो. ह्या रागाचें स्वरूप सरळ आरोहावरोहानें दाखवितां येण्यासारखें नाहीं	नीसा, गम, प, धप; मपधप; सांनीधप, मपगम; नीधप, मपगम, गरेसा.	,,
(८) कौशी (मालकोश व धनाश्री रागांचे मिश्र प्रकार.)	ओडव संपूर्ण			रे प		म	सा	,,	नीसाम, गम, पग, मग, रेसा; म, ध, नीसां; नीध, मधनीधम, पग, मग, रेसा.		मध्यरात्र.

(८) आसावरी मेळजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. आसावरी मेळचे स्वरः—सा रे ग म प ध नी

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(९) अडाणा (कानडा व मेघ रागांचे मिश्र प्रकार.)	संपूर्ण षाडव				ध	सां	प	उत्तरांग	सा रे म प, ध नी सां; सां ध नी प, म प, ग म, रे सा. (ह्या रागात सारंग अंग असल्यामुळें आरोहावरोहांत गांधार स्वर दुर्बल आहे. आरोहांत दोन्ही निषाद घेतात.)	मप, सां; नीध, नीसां; धनीप, मप, गम, रेसा. (हा राग रात्रीचा सुद्धा राग समजावा. कांहीं ग्रंथकार शुद्ध धैवत मानून त्याचा थाट काफी मानतात.)	रात्रीचा तिसरा प्रहर
(१०) दरबारी कानडा	,,				,,	रे	प	पूर्वांग	नीसा, रेग, रेसा, मप, ध, नीसां; सां, ध, नीप, मप, ग, मरे, सा. (आरोहांत गांधार दुर्बल आहे.)	ग, रे, सा; ध, नीसा, रे, सा; नीध, नीसा, रे, ग; ध, रे, सा. (ह्या रागात गांधारावर आंदोलन फारच वैचित्र्यदायक असतें.)	मध्यरात्र

(९) भैरवी मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. भैरवी मेलचे स्वरः—सा रे ग म प ध नी

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(१) भैरवी	संपूर्ण	रे	मं			ध किंवा म	ग सा	उत्तरांग	नीसा, रेगम, प, धनीसां; सां, नीधपम, ग, रेसा. (आरोहांत अनेक वेळा तीव्र ऋषभाचा प्रयोग केलेला दृष्टीस पडतो.)	नीसा, गम, ध, पम, गरे, गम, गरेसा; मंम, रेग, सारेसा.	दिवसा दोन प्रहरपर्यंत किंवा सार्वकालिक
(२) मालकोंश	ओडव			रे प	रे प	म	सा	,,	नी सा ग म, ध नी सां; सां, नींधम, गम, गसा,	मग, सा, धनी, सा, म.	रात्रीचा तिसरा प्रहर
(३) भूपाल	,,			म नी	म नी	ध	ग	,,	सा रे ग प, ध सां; सां, ध प, ध ग, रे सा.	गप, धसां, धप, धग, रेसा.	दिवसाचा दुसरा प्रहर

(९) भैरवी मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. भैरवी मेलचे स्वरः—सा रे ग म प ध नी

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(४) विलासखानी तोडी	षाडव संपूर्ण			म		ध	ग	उत्तरांग	नीसा, रेग, मग, रेगरेसा; गप, पधसां; रेंनीधप, पधग; धनीधप, ग; पपधमग; रेग, मग, रेसा.	नीसा, रेसा, धनीसा, ग;रेग, मग, रेगरेसा. (आरोहांत निषाद व अवरोहांत मध्यम स्वर दुर्बल आहे.)	दिवसाचा दुसरा प्रहर
(५) लाचारी तोडी	,,			ध		म	सा	,,	सा, रेग, रेसा, ग म, प, नी सां; सां, नी ध प, ग म प. ग, रे सा.	(आरोहांत ऋषभ दुर्बल आहे. आरोहांत शुद्ध व अवरोहांत कोमल निषाद घेतात.)	,,
(६) धनाश्री (भैरवी थाट प्रकार)	ओडव संपूर्ण	मं		रे ध		प	सा	पूर्वांग	नी सा, गम, प, नीसां; सां, नी ध प म प ग, रे सा.	नीसा, गमप, धप; नीधपमपग, रेसा. (आरोहांत शुद्ध निषाद व अवरोहांत शुद्ध ऋषभ थोडेसें घेतात.)	,,

(१०) तोडी मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. तोडी मेलचे स्वरः सा रे ग मं प ध नी.

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(१) तोडी	संपूर्ण					ध	ग	उत्तरांग	सा, रे ग, मं प, ध, नी सां; सां नी ध प, मं ग, रे सा.	धनीसा, रे ग, रे, सा; मंप, धमंग, रेग, रे, सा. (ह्या रागांत पंचमाचें प्रमाण अंमळ कमी असतें.)	दिवसाचा दुसरा प्रहर.
(२) मीयानी तोडी	,,					,,	,,	,,	नी सा, रेग, मंप, ध, नी सां; सां नी ध, प ग, मग, रेसा.	धनीसारे, सानीधप, मंधसा; नीसा, रेग, पमंग, रे, सा.	,,
(३) बहादुरी तोडी	,,					,,	,,	,,	ध प ध नी सा, रे ग, रे सा; नीसा, ग, मंरे ग मं ध नी ध मं ग, रेग, रेसा.	ह्या रागाचा विस्तार मंद्र व मध्य स्थानांत अधिक असतो.	,,

(१०) तोडी मेलजन्य रागांचें स्पष्टीकरण. तोडी मेलचे स्वरः—सा रे ग में प ध नी.

रागांचीं नांवें	जाति	आगंतुक स्वर आरोहांत	आगंतुक स्वर अवरोहांत	वर्ज्य स्वर आरोहांत	वर्ज्य स्वर अवरोहांत	वादी स्वर	संवादी स्वर	अंगप्राधान्य	आरोहावरोह स्वरूप	पकड व रागांची विशेष माहिती	राग गाण्याचा समय
(४) गुर्जरी तोडी	षाडव			प	प	ध	ग	उत्तरांग	नी सा, रे ग, में ध, नी सां; सां, नी ध में ग, रेग, रेसा.	नीसा, रेग, मेंधमेंग; नीधमेंग, रेग, रेसा.	दिवसाचा दुसरा प्रहर
(५) मुलतानी	औडव संपूर्ण			रे ध		प	सा	,,	नीसा, ग में प, नी सां; सां नी ध प, में ग, प ग, रे सा.	नीसा, मेंग, पमेंधप; नीधपग, पग, रेसा.	दिवसाचा चतुर्थ प्रहर

खुलासा.

राग स्पष्टीकरण पत्रकांत पकडीच्या खान्यांत (in the Column) कांहींच नमूद केलें नसेल तव्हां, रागाचें आरोहावरोह हीच त्या रागाची पकड समजावी.

रागांचें स्पष्टीकरण पत्रक समाप्त.

राग गाण्याच्या वेळेची माहिती.

आपल्या हिंदुस्थानी संगीतामध्यें प्रत्येक राग कोण कोणत्या वेळीं गावा हा एक फारच महत्त्वाचा विषय आहे. रस व भाव वगैरे साहित्याचा संगीत विषयाशीं तंतूपट न्यायानें निकट संबंध आहे, म्हणूनच संगीतांत प्रत्येक राग गाण्याच्या वेळेला महत्त्व दिलें आहे. मनाच्या वृत्तीचे निरनिराळ्या प्रसंगीं भिन्न भिन्न रूपानें व्यक्त होणें, किंवा मनाचे अथवा चित्ताचे आनंदित किंवा द्रवित होणें याला **रस** (Sentiments) म्हणतात. रस हा तर्क्य, वाच्य, लक्ष्य, किंवा नित्य नसून अर्थसंकेताच्या ज्ञानाचा मात्र तो अनुभव आहे. मुख्य रस नऊ आहेत; जसें:—(१) **शृंगार** (Love), (२) **वीर** (Heroism, Valour), (३) **करुण** (Tenderness, Compassion), (४) **शांत** (Quiescence, Tranquility), (५) **रुद्र** (Anger), (६) **हास्य** (Mirth, Humour), (७) **भयानक** (Terror), (८) **बीभत्स** (Disgust) व (९) **अद्भुत** (Surprise). प्रत्येक रागाचा रस त्याचे स्वरावरून व्यक्त होतो म्हणूनच प्रत्येक राग त्याच्या रसाला अनुकूल होईल अशाच वेळीं गाणें योग्य आहे.

दिवस व रात्रीचे मिळून तास २४ व प्रहर ८, म्हणजे तीन तासाचा एक प्रहर होतो. त्याचा खुलासा असा:—

पहिला प्रहर	– सकाळचे	७ वाजल्यापासून			१०	वाजेपर्यंत.
दुसरा प्रहर	– सकाळचे	१०	,,	दुपारचे	१	,,
तिसरा प्रहर	– दुपारचे	१	,,	दुपारचे	४	,,
चवथा प्रहर	– दुपारचे	४	,,	सायंकाळचे	७	,,
पांचवा किंवा **रात्रीचा १ ला** ,,	– सायंकाळचे	७	,,	रात्रीचे	१०	,,
सहावा किंवा **रात्रीचा २ रा.** ,,	– रात्रीचे	१०	,,	रात्रीचे	१	,,
सातवा किंवा **रात्रीचा ३ रा.** ,,	– रात्रीचे	१	,,	पहाटेचे	४	,,
आठवा किंवा **रात्रीचा ४ था.** ,,	– पहाटेचे	४	,,	सकाळचे	७	,,

या प्रमाणें सर्व रागांचेहि ८ भाग करून ज्या प्रहरांत जे राग गाणें योग्य आहेत त्या प्रहरांत त्या रागांचीं नांवें पुढें “ **राग कालदर्शक पत्रकांत** ” दिलीं आहेत.

प्रचलित हिंदुस्थानी संगीतपद्धती दहा थाटावर कायम केलेली आहे. ह्या थाटांत ज्या स्वरांचा उपयोग होतो त्यावरून त्यांचे तीन वर्ग केलेले आहेत; जसें:—

१ **पहिला वर्गः**—ज्या थाटांत **कोमल ऋषभ** व **कोमल धैवत** अथवा फक्त **कोमल ऋषभ** असतो तो. **भैरव** व **पुर्वी** ह्या थाटांत **कोमल ऋषभ** व **कोमल धैवत** असतो, आणि **मारवा** थाटांत फक्त **कोमल ऋषभ** असतो, म्हणून हे तीन थाट पहिल्या वर्गांत येतात. ज्या ज्या रागांचा समावेश पहिल्या वर्गाच्या थाटांत होतो त्या रागाला संधिप्रकाश राग म्हणतात, कारण हे राग प्रातःकाळीं व सायंकाळीं संधिप्रकाशचे वेळीं गाण्यांत येतात. ह्यावरून सिद्ध होतें कीं संधिप्रकाश रागाचे दोन वर्ग आहेत.

२ **दुसरा वर्गः**—ज्या थाटांत **तीव्र ऋषभ** व **तीव्र धैवत** असतो तो. **कल्याण, विलावल** व **खमाज** ह्या तीन थाटांत **तीव्र ऋषभ** व **तीव्र धैवत** असतो, म्हणून हे तीन थाट दुसऱ्या वर्गांत येतात. ज्या ज्या रागांचा समावेश दुसऱ्या वर्गाच्या थाटांत होतो, ते राग दिवसा किंवा रात्रीं गाण्यांत येतात, म्हणून ह्या तीन थाटांतील रागांचेहि दोन वर्ग पडतात, व हे राग संधिप्रकाशाचे राग गाईल्या नंतर गाण्यांत येतात. ह्या थाटांतील **गौड सारंग** राग दोन प्रहरीं व **मालश्री** राग दिवसा चवथे प्रहरीं गाण्याचा व्यवहार आहे.

३ **तिसरा वर्गः**—ज्या थाटांत **कोमल गांधार** व **कोमल निषाद** असतो तो. **काफी, आसावरी** व **भैरवी** ह्या तीन थाटांत **कोमल गांधार** व **कोमल निषाद** असतात, म्हणून हे तीन थाट तिसऱ्या वर्गांत येतात. ज्या ज्या रागांचा समावेश तिसऱ्या वर्गाच्या थाटांत होतो ते राग मध्यान्हीं व मध्य रात्रीं गाण्यांत येतात, म्हणून ह्या थाटांतील रागांचेहि दोन वर्ग होतात, व हे राग दुसऱ्या वर्गाच्या थाटांतील राग गाइल्यानंतर गाण्यात येतात.

बाकी राहिलेला दहावा **तोडी थाट भैरवी** व **पुर्वी** ह्या दोन थाटाच्या मिश्रणानें उत्पन्न झालेला असल्यामुळें त्याला मिश्र थाट म्हणतात. ह्या थाटाचे राग दिवसाच्या दुसऱ्या प्रहरीं गाण्यात येतात. ह्या थाटांतील **मुलतानी** राग एक परमेल प्रवेशक राग असल्यामुळें दिवसाचे चवथे प्रहरीं सायंकाळचे संधिप्रकाश रागाचे पूर्वीं गाण्यात येतो.

थाटाच्या तीन वर्गांवरून गाण्याचे रस निर्णयहि करितां येतो. **कोमल ऋषभ** व **कोमल धैवत** वर्ग, अथवा संधिप्रकाश वर्ग **करुण** व **शांत** रसाला अनुकूल आहे. **तीव्र ऋषभ** व **तीव्र धैवत** वर्ग (म्हणजे **यमन, विलावल** व **खमाज** थाटांचे रागांचा) **शृंगार** रसाला अनुकूल आहे, आणि **कोमल गांधार** व **कोमल निषाद** वर्ग (म्हणजे **काफी, आसावरी** व **भैरवी** थाटांचे रागांचा) **वीरादिक** रसोपयोगी आहे.

गाण्याचा वेळ ठरविण्याकरितां तीन गोष्टी महत्त्वाच्या आहेत त्या अशाः—

१ रागांचे वादीस्वर पूर्वांगांत किंवा उत्तरांगांत आहे.
२ तीव्र मध्यम स्वर त्या रागांत आहे किंवा नाहीं.
३ कोणकोणते स्वर त्या रागांत आहेत.

ह्याचा अधिक खुलासा असा:—

१ ज्या रागांत वादिस्वर पूर्वांगांत असतील ते राग दोन प्रहरीं १२ वाजल्यापासून मध्यरात्रीं १२ वाजेपर्यंत गाईले जातात, आणि ज्या रागांत वादी स्वर उत्तररांगांत असतील ते राग मध्य रात्रीं १२ वाजल्यापासून ते दोन प्रहरीं १२ वाजेपर्यंत गाईले जातात. **षडज, मध्यम व पंचम** हे तीन स्वर पूर्वांग किंवा उत्तरांग, ह्या दोन्ही अंगांत वादी होऊं शकतात. ज्या रागांचा वादीस्वर **षडज, मध्यम** अथवा **पंचम** असतो, अशा रागांत रागाचा विस्तार होतांना कांहीं वेळा पूर्वांग प्रबलता दृष्टीस पडते. त्याचप्रमाणें कांहीं वेळा उत्तरांग प्रबलता दिसून येते. ह्यावरून हे स्पष्टपणें ध्यानांत येईल कीं, **सा, म** व **प**, हे स्वर वादी असणाऱ्या रागांचा विस्तार दोन्ही आंगांत होऊं शकतो, म्हणूनच गीतें रचणारांनीं आपल्या इच्छेप्रमाणें त्या त्या गीतांत उत्तरांग किंवा पूर्वांग प्रबलता ठेविलेली असते. ही गोष्ट आपण **सुहा, मेघ, मियाकामल्हार,** वगैरे रागांचे गीतांत उदाहरणार्थ घेतल्यास सहज ध्यानांत येईल. चांगले नामी गायक गातांना जो राग ते गातात त्या चिजेच्या आंगानेंच त्या रागाचा विस्तार करितात, म्हणजे चिजेंत ज्या आंगाचें प्रावल्य ठेविलें असेल त्याचीच छाया त्या वेळीं श्रोत्यांच्या मनांवर उठवितात.

२ रागांत तीव्र **मध्यम** स्वरांवरून त्या रागाची गाण्याची वेळ सूचित होते, ह्यामुळें तीव्र म ला **समयदर्शक स्वर** म्हणतात. हा स्वर सायंकाळीं संधिप्रकाश थाटांचे रागांत येतो, व त्याचे पुढील **कल्याण** थाटांतहि दृष्टीस पडतो. मोठाले गुणी लोक **दोन मध्यम** घेणाऱ्या रात्रीच्या रागांत ह्या **तीव्र म** स्वराचा प्रयोग राग रक्ति संभाळून फारच कुशलतेनें करितात. पहांटेच्या कांहीं रागांत **दोन्ही मध्यम** घेण्याचा व्यवहार आहे. **दोन मध्यम** घेणाऱ्या रागांत **कोमल मध्यम** स्वराचें प्रावल्य असतें, व **तीव्र मध्यम** स्वर फक्त रात्रीच्या समयाचा इशारा करीत असतो. **हिंडोल, तोडी, गौडसारंग** व **मुलतानी,** ह्या दिवसांच्या चार रागांत तीव्र **मध्यम** स्वरांचा उपयोग होतो, पण हा अपवाद होय. ह्या चार रागांशिवाय दिवसाचे सर्व रागांत **कोमल मध्यम** स्वर असतो.

३ सायंकाळचे रागांत **गांधार** व **निषाद** स्वर, आणि पहांटेच्या रागांत ऋषभ व धैवत स्वर नेहमीं असतात. **कोमल ऋषभ, तीव्र गंधार** व **तीव्र निषाद** हे स्वर संधिप्रकाश थाटांचे रागांची मुख्य निशाणी आहे. ह्या स्वरांत **कोमल मध्यम** स्वर घेतल्यास प्रात:कालचे संधिप्रकाश रागांची व **तीव्र मध्यम** स्वर घेतल्यास सायंकालचे संधिप्रकाश रागांची सूचना होते.

हिंदुस्थानी संगीत पद्धतीची उभारणी एखाद्या व्यक्तिमात्राच्या केवळ इच्छेवरून कशी तरी झालेली नसून पद्धतशीर व शास्त्रीय योजनेच्या पायावर झालेली आहे, हें वरील विवेचनावरून कोणाच्याहि ध्यानीं येण्यासारखें आहे.

गायनाचे संगीत लेखनपद्धतीचें शुद्धिपत्रक.

पृष्ठ	ओळ	अशुद्ध	शुद्ध	पृष्ठ	ओळ	अशुद्ध	शुद्ध
३	१	ग रें सां	गं रें सां	४६	१	धप मप – –	धप मंप – –
७	३	नी ध म न	नी ध म न	४८	६	सा नी श्री –	सां नी श्री –
१६	४	सा ध धा –	सां ध धा –	५५	५	रें ग र –	रें गं र –
२६	६	सा रें सां ज न व	सां रें सां ज न व	,,	९	सा रे ध नी ता रे दा नी	सा रे ध नी ता रे दा नी
३०	६	सा सा । सा रें स्त र । त र	सां सां । सां रें स्त र । त र	५७	२	– – गग रे ,रे – – करक ,न	– गग ग ,रे – कर क ,न
३१	७	सानी सां र, न	सांनी सां र, न	६०	३	ध – हां –	ध – हां –
३४	७	नी नी ध प – पि या –	नी नी ध प – पि या –	६२	२	ध ध रा ह	ध ध रा ह
३७	८	साध सुन	सांध सुन	,,	४	ध – रु –	ध – रु –
३९	५	– मा –	ग – मा –	,,	,,	ग दि जे	म ग दि जे
४२	५	म प न व	म प न व	,,	७	म ग गो जि	म ग गो जि
,,	७	,,	,,	६६	८	रे – – मा – –	रे – – मा – –
४३	३	सा – ले –	सां – ले –	६७	१	रें – सां – या – – –	रें – सां – या – – –
४५	६	मं ध – वे	म ध – वे				

<table>
<tr><th>पृष्ठ</th><th>ओळ</th><th>अशुद्ध</th><th>शुद्ध</th><th>पृष्ठ</th><th>ओळ</th><th>अशुद्ध</th><th>शुद्ध</th></tr>
<tr><td>६९</td><td>७</td><td>सां — — सां सा
यां — — छां डो</td><td>सां — — सां सां —
यां — — छां डो —</td><td>९५</td><td>६</td><td>ध मं
— —</td><td>ध मं
— —</td></tr>
<tr><td>७०</td><td>१</td><td>सां ध रे सां — —
रा म दो हाई — —</td><td>सां ध रें सां — —
रा म दो हाई — —</td><td>९६</td><td>८</td><td>मं ध नी सां
अं ब वा की</td><td>मं ध नी सां
अं ब वा की</td></tr>
<tr><td>,,</td><td>,,</td><td>ग प ध सां रें ग
श्या म न ब सि यां</td><td>ग प ध सां रें गं
श्या म न ब सि यां</td><td>९९</td><td>१</td><td>रेग
य,</td><td>रेग
य,</td></tr>
<tr><td>७२</td><td>४</td><td>प ध म
र त प र</td><td>ध प ध म
र त प र</td><td>१००</td><td>५</td><td>गमं
यां,</td><td>गमं
यां,</td></tr>
<tr><td>,,</td><td>७</td><td>नी सां नी ध
य न की —</td><td>नी सां नी ध
य न की —</td><td>१००</td><td>६</td><td>गं गमं
मे —</td><td>मं गमं
मे —</td></tr>
<tr><td>७३</td><td>३</td><td>नी रें
लां तुं</td><td>नी रें
लां तुं</td><td>१०३</td><td>१</td><td>नी — | ×
आ — |</td><td>×
नी — |
आ — |</td></tr>
<tr><td>७४</td><td></td><td>पुर्वी</td><td>पूर्व्या</td><td>१०७</td><td>६</td><td>नी — सा ग
टे — र त</td><td>नी — सा ग
टे — र त</td></tr>
<tr><td>७६</td><td>७</td><td>प ध प सां
ज ब से ग</td><td>प ध प सां
ज ब से ग</td><td>११४</td><td>२</td><td>म — :|
— —</td><td>म — |:
— —</td></tr>
<tr><td>,,</td><td>,,</td><td>रें गं — पं
क ल न प</td><td>रें गं — पं
क ल न प</td><td>,,</td><td>८</td><td>सा नी सां —
अ — लि —</td><td>सां नी सां —
अ — लि —</td></tr>
<tr><td>७७</td><td>४</td><td>रे रे
— र</td><td>रे रे
— र</td><td>११५</td><td>५</td><td>मप नीप
जा, —</td><td>मप नीप
जा, —</td></tr>
<tr><td>७९</td><td>१</td><td>— — — ×:‖:
— — —</td><td>— — — ×‖:
— — —</td><td>,,</td><td>७</td><td>प —
— —</td><td>म —
— —</td></tr>
<tr><td>८०</td><td>८</td><td>नी रेंनी मं ध
हो — री —</td><td>नी रेंनी मं ध
हो — री —</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>,,</td><td>९</td><td>नी रेंनी मं ध
झो — री —</td><td>नी रेंनी मं ध
झो — री —</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

पृष्ठ	ओळ	अशुद्ध	शुद्ध	पृष्ठ	ओळ	अशुद्ध	शुद्ध
१२३	१	नीप पप — जव	नीप पप — जव	१३६	५	प रें नी सा ग र ज त	म रे नी सा ग र ज त
,,	६	नीध नी — धु	नीध नी — धु	१३९	७	नी सा — —	नी सा — —
१२४	८	धग मंध — —	धग मंध — —	१४५	४	— सारे ना —	ग सारे ना —
१२५	१	धनी ऋत	धनी ऋत	१५३	६	नी ध ज —	नी ध ज —
,,	२	ध नी सां रें धी — र ज	ध नी सां रें धी — र ज	१५५	११	म ध ध	म ध ध
१२६	९	: । । । धनी । । ।	: । । । धनी । । । ता,	१५९	२	रे म सूं —	रे म । प ध मप सूं — । — — — R. एमद जूके
१३०	२	नी प प र	नी प प र	१६२	७	नी — । प प	नी — । प प
१३२	३	पनीसारे र,,,	पनीसारे र,,,	१६९	८	ग रें कि ये	गं रें कि ये

सूचना.

हिंदुस्तानी संगीत शास्त्राविषयीं माहिती, परिभाषेचा व रागनियमांचा संपूर्ण खुलासा वगैरे सारे विषय श्रिमान् पंडीत वी. एन. भातखंडे, बी. ए. एल्. एल्. बी., वकील, मुंबई; यांनीं लिहिलेल्या पुस्तकांपैकीं "हिंदुस्तानी संगीत पद्धती" व "क्रमिक पुस्तक मालिका" (संपादकः— पंडित दी. के. जोशी) ह्या मराठी पुस्तकांत सविस्तर दिले आहेत, म्हणून पुनः ह्या पुस्तकांत लिहिण्याची जरूर नाहीं. ह्या पुस्तकांच्या साहाय्यानें या विद्येचा ऐतिहासिक दृष्टीनें अभ्यास करणारांसही फारच उपयोग होत आहे. हीं पुस्तकें रा. रा. वी. एस. सुकथनकर, एम. ए. एल् एल्. बी. सॉलिसिटर, २, मलबार हिल, मुंबई; यांजकडे मिळूं शकतील.

कल्याण थाटाचे रागा

(કલ્યાણ થાટનાં રાગો)

यमन — त्रिताल (सरगम)

યમન — ત્રિતાલ (સરગમ)

+				–				०				–			
				ग	म॑	प	ध	नी	ध	–	प	म॑	प	ग	म॑
प	–	–	–	ग	म॑	प	ध	नी	ध	–	प	म॑	प	ग	म॑
प	–	म॑	–	ग	–	रे	–	सा	नी़	सा	ग	रे	म॑	ग	रे
सा	ग	रे	सा	सा	नी़	ध़	–	सा	रे	–	रे	ग	–	प	म॑
ध	प	–	म॑	ग	म॑	प	ध	नी	ध	–	प	म॑	प	ग	म॑

R. 2

नी	नी	ध	ध	प	म॑	ग	रे	ग	प	–	ग	–	प	–	ध
सां	–	–	रें	सां	नी	ध	–	गं	रें	सां	नी	ध	–	सां	–
नी	ध	प	म॑	ग	रे	सा	–	ग	ग	–	प	प	–	ध	नी
प	–	ध	प	म॑	ग	रे	सा	सा	सा	रे	रे	ग	ग	म॑	म॑
प	ध	प	म॑	ग	म॑	प	ध	नी	ध	–	प	म॑	प	ग	म॑

R. 2

यमन — त्रिताल (चतरंग)

યમન — ત્રિતાલ (ચતરંગ)

+	−	०	−
	ऽ ऽ ध प	ग रे ग रे	सा ध़ सा रे
	ऽ ऽ च त	रं ग गु नी	य न मी ल
	ઽ ઽ ચ ત	રં ગ ગુ ની	ય ન મી લ
प – ग –	– – ध प	ग रे रेग गरे	सा ध़ सा रे
गा – ए –	– – च त	रं ग गु, नी,	य न मी ल
ગા – એ –	– – ચ ત	રં ગ ગુ, ની,	ય ન મી લ
प – ग ग	ग – ग ग	ग – ग रे	ग मं प ध
गा – ए ब	जा – ए री	झा – ए –	गु नी य न
ગા – એ બ	જા – એ રી	ઝા – એ –	ગુ ની ય ન
प – ग रे	सा – सा रे	प – ग रे	ग रे सा रे
के – आ –	गे – – –	लय – को –	सं – पु र्ण
કે – આ –	ગે – – –	લય – કો –	સં – પુ ર્ણ
पं प ग ग	– ग ध प	ग रे रेग गरे	सा ध़ सा रे
क र दी खा	– ए च त	रं ग गु, नी,	य न मी ल
ક ર દી ખા	– એ ચ ત	રં ગ ગુ, ની,	ય ન મી લ
		×	R. 2
प – ग –	– – – –	ग – ग ग	प प ध प
गा – ए –	– – – –	:ग – ग ग	प प ध प
ગા – એ –	– – – –	ગ – ગ ગ	પ પ ધ પ
सां – सां सां	नी रें सां –	सां गं – रें	सां – पं मं
सा – सा सा	नी रे सा – :|	सा ग – रे	सा – प म
સા – સા સા	ની રે સા –	સા ગ – રે	સા – પ મ

गं रें सां –	रें रें नी नी	ध प नी नी	ध प मं प
ग रे सा –	रे रे नी नी	ध प नी नी	ध प म प
ગ રે સા –	રે રે ની ની	ધ પ ની ની	ધ પ મ પ

ध – प मं	ग रे ध प	ग रे रेग गरे	सा ध़ सा रे
ध – प म	ग रे च त	रं ग गु, नी,	य न मी ल
ધ – પ મ	ગ રે ચ ત	રં ગ ગુ, ની,	ય ન મી લ

×× R. 2.

प – ग –	– – – –	ग ग ग ग	प प ध प
गा – ए –	– – – –	:ना दीर दीर ती	ला ना तुम दीर
ગા – એ –	– – – –	ના દીર દીર તી	લા ના તુમ દીર

सां सां सां सां	नी रें सां –	ध ध ध नी	सां सां रें रें
त न न ता	– न ता – :	ओ देर ना दे	रे ना ता नु
ત ન ન તા	– ન તા –	ઓ દેર ના દે	રે ના તા નુ

सां नी ध मं	प – गं –	रें गं रें –	सां सांसां सांसां सांनी
दिं – त न	न – दिं –	त न न –	धा किड किड धुम
દીં – ત ન	ન – દીં –	ત ન ન –	ધા કીડ કીડ ધુમ

धनी नीध प प	नीनी नीध प पमं	गग गग प ध	नी ,ध प प
किड किड धि त्ता	किड धि, त्ता धुम	किड किड धि त्ता	का ,न धा धा
કીડ કીડ ધી ત્તા	કીડ ધી, ત્તા ધુમ	કીડ કીડ ધી ત્તા	કા ,ન ધા ધા

प गमं पप मं	प ध पधनी ,ध	प प प मंमं	पप मं प ध
धा गड गीड धा	क त्ति का ,न	धा धा धा गड	गीड धा क त्ति
ધા ગડ ગીડ ધા	ક ત્તી કા ,ન	ધા ધા ધા ગડ	ગીડ ધા ક ત્તી

पधनी ,ध प प	ग – ध प	ग रे रेग गरे	सा ध़ सा रे
का ,न धा धा	धा – च त	रं ग गु, नी,	य न मी ल
કા ,ન ધા ધા	ધા – ચ ત	રં ગ ગુ, ની,	ય ન મી લ

R. 2

——×——

यमन तराणा – त्रिताल (द्रुत लय)

યમન તીલ્લાના – ત્રિતાલ (દ્રુત લય)

+				–				०				–			
नी़	रे	ग	रे	सा	नी़	रे	ग	–	रे	–	सा	सा	नी़	रे	सानी़
नां	दर	दर	त	ना	–	तुम	–	–	तुम	–	ता	ना	ना	ता	ना,
ના	દર	દર	ત	ના	–	તુમ	–	–	તુમ	–	તા	ના	ના	તા	ના,
ध़	ध़	ध़	सा	–	सा	–	सा	रे	–	–	–	–	–	–	–
दे	रे	ना	दिंम	–	दिंम	–	त	ना	–	–	–	–	–	–	–
દે	રે	ના	દીંમ	–	દીંમ	–	ત	ના	–	–	–	–	–	–	–
															R. 1
ध़	ध़	ध़	सा	–	सा	–	सा	रे	–	रे	रे	ग	मं	ग	मं
दे	रे	ना	दिंम	–	दींम	–	त	ना	–	त	ना	दे	रे	ना	दींम
દે	રે	ના	દીંમ	–	દીંમ	–	ત	ના	–	ત	ના	દે	રે	ના	દીંમ
–	मं	ग	मं	प	–	प	मं	ग	मं	प	–	–	–	–	–
–	दींम	–	त	ना	–	त	ना	दे	रे	ना	–	–	–	–	–
–	દીંમ	–	ત	ના	–	ત	ના	દે	રે	ના	–	–	–	–	–
ग	मं	ग	मं	प	–	मं	प	मं	प	धं	–	प	ध	प	ध
ता	ना	ना	ता	ना	–	ता	ना	ना	त	ना	–	ता	ना	ना	त
તા	ના	ના	તા	ના	–	તા	ના	ના	ત	ના	–	તા	ના	ના	ત
नी	–	ध	मं	प	ध	ध	नी	–	ध	–	प	प	मं	प	मं
ना	–	–	त	ना	–	तुम	–	–	तुम	–	त	ना	ना	त	ना
ના	–	–	ત	ના	–	તુમ	–	–	તુમ	–	ત	ના	ના	ત	ના
ग	ग	रे	ग	ध	प	ग	ग	रे	ग	–	रे	सा	नी़	सा	सा
दे	रे	ना	त	ना	ना	दर	दर	नि	ता	–	र	त	र	दा	नी
દે	રે	ના	ત	ના	ના	દર	દર	ની	તા	–	ર	ત	ર	દા	ની
															R. 1,2.
ग	ग	ग	ग	मं	मं	ध	ध	मं	सां	सां	सां	सां	सां	नी	रें
ना	रे	ना	रे	ना	रे	तुं	दर	दर	दर	ता	ना	ना	ना	ता	ना
ના	રે	ના	રે	ના	રે	તું	દર	દર	દર	તા	ના	ના	ના	તા	ના

रें	गं	–	रें	सां	नी	ध	नी	–	ध	प	मं	प	मं	प	ध
नि	ता	–	र	ता	ना	नि	ता	–	र	ता	ना	नि	त	नि	त
ની	તા	–	ર	તા	ના	ની	તા	–	ર	તા	ના	ની	ત	ની	ત
नी	–	ध	मं	प	ध	ध	नी	–	ध	–	प	प	मं	प	मं
दीम	–	–	त	ना	–	तुम	–	–	तुम	–	त	ना	ना	त	ना
દીમ	–	–	ત	ના	–	તુમ	–	–	તુમ	–	ત	ના	ના	ત	ના
ग	ग	रे	ग	ध	प	ग	ग	रे	ग	–	रे	सा	ऩी	सा	सा
दे	रे	ना	त	ना	ना	दर	दर	नि	ता	–	र	त	र	दा	नी
દે	રે	ના	ત	ના	ના	દર	દર	ની	તા	–	ર	ત	ર	દા	ની

R. 1, 2.

———×———

यमन कल्याण — त्रिताल યમન કલ્યાણ — ત્રિતાલ

+				–				०				–			
								रे	ग	रे	सा	ध़	सा	प	ग
								स	त	व	च	न	मा	–	न
								સ	ત	વ	ચ	ન	મા	–	ન
मंधमं	प	–	रे	ग	रे	गमं	प	रे	ग	रें	सा	ध़	सा	प	ग
ले,,	–	–	ह	मा	–	रा,	–	स	त	व	च	न	मा	–	न
લે,,	–	–	હ	મા	–	રા,	–	સ	ત	વ	ચ	ન	મા	–	ન
मंधमं	प	मं	ग	मं	ग	मं	ध	नी	ध	मंधमं	प	ग	रे	ग	म
ले,,	–	रे	–	त	न	म	न	ध	न	स,व	–	अ	र	प	ण
લે,,	–	રે	–	ત	ન	મ	ન	ધ	ન	સ,વ	–	અ	ર	પ	ણ
ग	रे	सा	–	ऩी	सा	ग	रे	गमं	प	मं	ग	मंपध	नी	मं	ध
क	र	के	–	जो	–	गु	रु	दे,	–	व	रि	ज्ञा,,	–	वो	–
ક	ર	કે	–	જો	–	ગુ	રુ	દે,	–	વ	રિ	જ્ઞા,,	–	વો	–

R ×

ंधमं प – रें	ग रे गमं प	प ग ग ग	प – ना व
रें,, – – ह	मा – रा, –	: मा – त पि	ता – सु त
રે,, – – હ	મા – રા, –	મા – ત પી	તા – સુ ત
सां – सां सां	नी रें सां –	नी – नी नी	नी ध नी रें
वां – ध व	ना – री – :	स्वा – र थ	के – स व
વાં – ધ વ	ના – રી –	સ્વા – ર થ	કે – સ વ
नीरेंनी सां नीध नी	मं ध प –	नी ध नी सां	नी – ध मंप
भा,, – – –	ई – रे – :	वीं न स त	सं – ग ज्ञा,
ભા,, – – –	ઈ – રે –	વિ ન સ ત	સં – ગ જ્ઞા,
धनी ध प प	मंधमं प मं ग	ग ग – ग	प रे ग रे
– न न हि	पा,, – वे –	गु रु – च	र ण व ल
– ન ન હી	પા,, – વે –	ગુ રૂ – ચ	ર ણ વ લ
गमंध नी प रें	ग रें गमं प	रे ग रे सा	ध़ सा प ग
हा,, – रीं ह	मा – रा, –	स त व च	न मा – न
હા,, – રી હ	મા – રા, –	સ ત વ ચ	ન મા – ન

चंद्रकांत — त्रिताल ચંદ્રકાંત — ત્રિતાલ

+	–	०	–
			ग रेसा नी़ ध़
			: हे – म न
			હે – મ ન
नी़ ध़ प़ध़ प़	प़ नी़ध़ सा रे	ग रे सा –	सा सा ग रे
गा – य, प्र	भु – कों –	भा – ई –	क ल जु ग
ગા – ય, પ્ર	ભુ – કો –	ભા – ઈ –	ક લ જુ ગ

R ×

ग	–	मं	ग	ध	–	मं	गप	रें	नी़	रें	सा	ग	ग	प	धप
सा	–	ध	न	दृ	–	जो	–	ना	–	–	हीं	: नि	त	उ	ठ,
સા	–	ધ	ન	દૃ	–	જો	–	ના	–	–	હીં	ની	ત	ઉ	ઠ,
सां	सां	सां	सां	नी	रें	गं	रें	सां	नीध	नीध	प	ग	ग	प	प
भ	ट	क	भ	ट	क	तुं	–	फि	र,	ता,	– :	ह	र	रं	ग
ભ	ટ	ક	ભ	ટ	ક	તું	–	ફી	ર,	તા,	–	હ	ર	રં	ગ
ध	नी	पध	प	ग	ध	प	गप	रें	नी़	रें	सा	ग	रेंसा	नी़	ध़
प्र	भु	कों,	–	चीं	–	नों	–	ना	–	–	हीं	हे	–	म	न
પ્ર	ભુ	કોં,	–	ચીં	–	નોં	–	ના	–	–	હીં	હે	–	મ	ન

शुद्ध कल्याण — चौताल શુદ્ધ કલ્યાણ — ચૌતાલ

+		०		–		०		–		–	
ग	रें	सा	रें	सा	सा	सा	नी़ध़	नी़	ध़	प़	प़
ध	र	रे	–	म	न	ध	र,	तुं	–	नी	त
ધ	ર	રે	–	મ	ન	ધ	ર,	તું	–	ની	ત
सा	सा	ग	–	ग	रे	ग	ग	प	रे	सा	सा
प्र	भु	के	–	द	ढ	च	र	न	क	म	ल
પ્ર	ભુ	કે	–	દ	ઢ	ચ	ર	ન	ક	મ	લ
सा	सा	ग	रें	ग	–	ग	–	गरे	प	–	गरे
इ	स	द	म	को	–	का	–	भ,	रो	–	सो,
ઇ	સ	દ	મ	કો	–	કા	–	ભ,	રો	–	સો,
सा	रें	ग	रे	सा	रे	ग	रे	सा	रेध़	सा	सारे
सो	–	च	स	म	झ	अ	ब	तुं	–	–	मन
સો	–	ચ	સ	મ	ઝ	અ	બ	તું	–	–	મન

R. 1, 2

×											
प	–	प	सां	–	सां	सां	–	सां	सां	रें	सां
रा	–	व	रीं	–	क	जी	–	व	जौं	–	त
રા	–	વ	રીં	–	ક	જી	–	વ	જૌં	–	ત

सां	–	रें	रें	गं	रें	सां	–	नीध	नी	ध	प
जा	–	य	च	त	र	ए	–	क,	औं	–	त
જા	–	ય	ચ	ત	ર	એ	–	ક,	ઔં	–	ત

प	–	ध	रें	सां	–	गं	रें	ग	रे	सा	सारे
ना	–	मो	–	टो	–	छो	–	टो	ज	हां	मन
નાં	–	મો	–	ટો	–	છો	–	ટો	જ	હાં	મન

R. 1, 2

जैत कल्याण – त्रिताल જૈત કલ્યાણ – ત્રિતાલ

+				–				0				–			
								ऽ	ऽ	ऽ	ग	प	ग	पध	प
								ऽ	ऽ	ऽ	स	ज	न	तु,	म
								ऽ	ऽ	ऽ	સ	જ	ન	તુ,	મ
रें	–	सा	रे	सा	सा	ध़	प़	सा	रे	सा	ग	प	ग	पध	प
का	–	हे	ना	ह	री	गु	ण	गा	–	वो	स	ज	न	तु,	म
કા	–	હે	ના	હ	રી	ગુ	ણ	ગા	–	વો	સ	જ	ન	તુ,	મ
रें	–	सा	रे	सा	सा	ध़	प़	सा	रे	सा	–	सा	–	ग	प
का	–	हे	ना	ह	री	गु	ण	गा	–	वो	–	ना	–	ह	क
કા	–	હે	ના	હ	રી	ગુ	ણ	ગા	–	વો	–	ના	–	હ	ક
प	–	धग	प	सां	–	पंग	प	रे	–	सा	ग	प	ग	पध	प
ज	–	न्म,	गु	मां	–	–	–	वो	–	–	स	ज	न	तु,	म
જ	–	ન્મ,	ગુ	માં	–	–	–	વો	–	–	સ	જ	ન	તુ,	મ

			×
रे – सा रें	सा सा ध़ प़	सा रें सा –	प प सां सां
का – हे ना	ह री गु ण	गा – वो –	:त्र य गु ण
કા – હે ના	હ રી ગુ ણ	ગા – વો –	ત્ર ય ગુ ણ

– सां रें सां	सां सां रें सां	– प ध ग	सा – ग प
– मो हि त	अ खि ल ज	– ग त यह :	ना – ह क
– મો હી ત	અ ખી લ જ	– ગ ત યહ	ના – હ ક

प – सां रें	सां – पग प	रे – सा ग	प ग पध प
दे – ख लु	शा – – –	वो – – स	ज न तु, म
દે – ખ લુ	શા – – –	વો – – સ	જ ન તુ, મ

R. 2.

भूप — त्रिताल ભૂપ – ત્રિતાલ

	–	०	–
		ध सां ध प	ग रे सा रे
		:जै – ग णे	– श ग ण
		જૈ – ગ ણે	– શ ગ ણ
प – ग रे	ग प प ध	ग ग प रे	ग प ध ध
ना – थ द	या – नि धि :	स क ल वि	घ न क र
ના – થ દ	યા – ની ધી	સ ક લ વી	ઘ ન ક ર

R. ×

पध सां ध प	धसां धप गरे सासा	ग – ग –	प प सां ध
तु, – र ह	मा, – रे, –	:लं – बो –	द र ग ज
તુ, – ર હ	મા, – રે, –	લં – બો –	દ ર ગ જ
सां सां सां सां	सां रें सां सां	ध ध ध सां	– सां रें रें
व द न म	नो – ह र :	क र त्रि शु	– ल प र
વ દ ન મ	નો – હ ર	ક ર ત્રિ શુ	– લ પ ર

सांरें	गं	रें	सां	ध	सां	ध	प	ध	–	ध	सां	ध	प	ध	प
शु,	–	व	र	धा	–	रे	–	:ब्र	–	ह्मा	–	दि	क	सु	र
શુ,	–	વ	ર	ધા	–	રે	–	બ્ર	–	હ્મા	–	દી	ક	સુ	ર

ग	–	ध	प	ग	रे	सा	–	सा	सा	ग	ग	प	प	ध	ध
ध्या	–	व	त	म	न	मे	–:	ऋ	पि	मु	नि	ग	ण	स	व
ધ્યા	–	વ	ત	મ	ન	મે	–	ૠ	પી	મુ	ની	ગ	ણુ	સ	બ

पध	सां	ध	प	धसां	धप	गरे	सासा	गप	धसां	ध	प	ग	रे	सा	रे
दा,	–	स	तु	मा,	–	रे,	–	जै,	–	ग	णे	–	श	ग	ण
દા,	–	સ	તુ	મા,	–	રે,	–	જૈ,	–	ગ	ણે	–	શ	ગ	ણુ

हिंदोल—सूलताल હિંડોલ—સૂલતાલ

+		0		–		–		0	
सां	–	सां	ध	सां	सां	सांनी	सांध	सांमं	ध
कौं	–	ठ	–	व	र	न,	क,	–	र
કૌં	–	ઠ	–	બ	ર	ન,	ક,	–	ર
मं	सां	सां	ध	मं	–	गमं	ग	–	सा
त	व	गौं	–	ध	–	वे,	गू	–	नि
ત	બ	ગૌં	–	ધ	–	વે,	ગૂ	–	ની
सा	–	ध़	–	नी़	मं़	ध़	सा	–	–
गा	–	वे	–	व	जा	–	वे	–	–
ગા	–	વે	–	બ	જા	–	વે	–	–
मं	ध	सां	–	सां	सां	–	सांध	सांमं	ध
नु	ध	ता	–	ल	सैं	–	गी,	–	त
સુ	ધ	તા	–	લ	સૈં	–	ગી,	–	ત

R. 1,2.

ध	सां सां	सां सां	सां सां	— सां
म	दु ग	न क	र गा	— य
મ	દુ ગ	ન ક	ર ગા	— ય
गं	सां —	सां सां	ध नी	धं ध
र	त —	म त	के वे	— त्रे
ર	ત —	મ ત	કે વે	— ત્રે
—	ग सा	— ग	मं ग	सा —
—	ग मं	ध मं	ग ग	सा —
ध	सांसां सांसां	सांसां सांसां	नीनी धध	नींमं धध
ढे	धिर किट	तक धिर	किट तक	गदि गिन
ઢે	ધીર કીટ	તક ધીર	કીટ તક	ગદી ગીન

मार्गहिंडोल — त्रिताल માર્ગહીંડોલ — ત્રિતાલ

—		०	—
		|: मं ग — सा	— नी ध मं
— मं	ग — सा — :|	सा सा ग ग	मं ध नी ध
		R ×	
— मं	ग — सा —	सा — सां सां	— सां — सां
		ओ — ड व	— रु — प
		ઓ — ડ વ	— રૂ — પ
सां मं	ध — सां —	ध — मं ग	— सा सा सा
— —	त — हिं —	दो — ल शा	— स्त्र म त
— —	ત — હીં —	દો — લ શા	— સ્ત્ર મ ત
ध —	मं ध सा सा	सा सा मं मं	ग ग — सा
को —	खा — ड व	बु ध क र	दि खा — य
કો —	ખા — ડ વ	બુ ધ ક ર	દી ખા — ય
मं ग	म ध सां —	— गं — मं	गं — सां —

सां रें नी ध | मं ध नी ध | मं ग – मं | ग – सा नी

ध – – मं | ध – सा – | नी नी ध नी | नी ध मं ग

नी ध मं ग | मं ग – सा | मं ग – सा | – नी ध मं

ग – – मं | ग – सा – | सा – ध – | ध – ध –
| | ता – को – | सं – पु –
| | તા – કો – | સં – પુ –

मं मं सां सां | सां सां ध ध | मं ध मं ग | ग – सा सा
र न क र | दि खा – य | वा – को – | सा – द त
ર ન ક ર | દી ખા – ય | વાં – કો – | સા – દ ત

ध ध सा मं | मं ग – सां | ग – सा – | सा नी ध मं
र सि क गु | नि मा – ने | |
ર સી ક ગુ | ની મા – ને | |

ग – – मं | ग – सा – | सा सा ग ग | मं ध नी ध

मं ग मं ध | सां – गं सां | – रें नी ध | मं ध नी ध

मं ग – प | ग – सा – | मं ग – सा | – नी ध मं

मालश्री – अद्दो (यमन थाट प्रकार)

+		०	
		ऽ ऽ ऽ सा	ग प मं ग
		ऽ ऽ ऽ वो	ली ठो – ली
ो – मं ग	मं – प –	ग सा – सा	प़ प़ – –
ो – – –	– – ना –	क रो – अ	व तो – –
नी़ सा – –	सा – – –	– – – ग	प मं प प
जो – – –	गी – – –	– – – भे	– ख – ली
सां नी प मं	ग सा ग प	ग सा – सा	ग प मं प
ये – – –	– – – –	– – – तो	– रे – –
सां – – –	प ग – प	ग सा – सा	ग प मं ग
ढ्वा – – –	– – – –	र – – वो	ली ठो – ली
		×	
प – मं ग	मं – प –	ग सा – ग	– प – नी
जी – – –	– – ना –	क रो – का	– नो – में
सां – – –	सां – सां –	– – – सा	ग प – ग
कुं – – –	ड – ल –	– – – ध	रे मृ – ग
ग – – –	सा – – –	– – – सा	ग प – प
छा – – –	ला – – –	– – – ध	र घ – र
नी – सां –	मं प – प	ग सा – सा	ग प मं ग
अ – ल –	ख – – ज	गा वे – वो	ली ठो – ली

केदारा – त्रिताल

+	–	०	–
			: म म प प
			भ ज म न
ध नी ध मं	प मं प प	मंधमं प म – :	म – प प
रा – म ना	– म य श	नी,, – को –	अ – मृ त
ध – प म	म म पध मंप	म रे सा –	सा – म म
ना – म ब	स त जु, बु,	म न मे –	औ – र ल
प प ध प	पप सांसां रें नीसां	ध सां धपम म	म म प प
ग त स ब	फी, – – –	– – को,, –	भ ज म न
ध नी ध मं	प मं प प	× : म – म म	प प ध मंप
रा – म ना	– म य श	चा – र दि	न न को –
सां – सां सां	सां रें सां – :	सां ध सां सां	सां – सां सां
जी – व न	ज ग मे –	क्यों – न हि	ले – त भ
सां – रें –	सांरें नीसां ध –	सां – ध मंप	सां सां मं मं
ला – – –	– – – –	– – ई –	श्र म द म
रें सां – सां	ध – सां सांरें	नीसां ध प म	म – म प
द या – वि	वे – क टे,	– क ध र	का – ट ता
– प ध प	पप सांसां रें नीसां	ध सां धपम म	म म प प
– प स ब	जी, – – –	– – कौ,, –	भ ज म न

छायानट—त्रिताल

+	–	०	–
		प परे गम प	गम रे सा रे
		अ बु, के, रा	– खो भ ग
सा – सा सा	– सा ध़ प़	प़ – ध़ ध़	सा सा रे सा
वा – न का	– ण मो री	हों – अ ना	– थ तु म
रे ग गम प	गम रे सा –	सा – म ग	प – सां रें
ना – थ, ज	गु, त के –	आ – प ही	ता – त क
		R ×	
सां प रें सां	सां ध नी प	प प सां सां	सां – सां सां
रु णा – नि	धा – – न	वि प त वि	दा – र न
सां सां सां –	सां रें सां सां	सां सां ध –	सां – सां सां
अ घ नि –	स्ता – र न	तु म रो –	ना – म स
सां रें सां रें	सां – धनी प	सा सा म ग	प – सां रें
क ल ज ग	जा – – न	ह र रं ग	के – पु –
सां प रें सां	– ध नी प	प परे गम प	गम रे सा रे
रो म न का	– – – म	अ बु, के, रा	– खो भ ग

गौड सारंग — आडा चौताल

+	–	०	–	०	–	०
					सां ,नी	(प) –
					ते –	रे –
म गम	गरे म	ग –	पं (प)	– म	गरे सा	रे सा
नु मु,	र, –	न –	क रुं	– मय	– अ	– ला

सा –	– म	ग म	गरे म	ग –	सा मग	प –
जो –	– लो	– र	हे, –	गो –	घ ट,	में –
प सांनी	सां रें	सां नीसां	प मग	गरे मग	सां ,नी	(प) –
प्रा –	– –	– –	– –	– न,	ते –	रो –
×						
प प	सां –	सां सां	रें सां	प नी	सां रें	सां –
सु ख	सौं –	प त	औ र	सौं –	त त	दी –
– (प)	म गरे	म ग	गं –	मं रें	सां रें	सां नीसां
– जि	ये –	– –	दी –	न दु	नी –	की –
प सांनी	सां रें	सां (प)	म गम	गरे मग	सां ,नी	(प) –
आ –	– –	– –	– –	– न,	ते –	रो –

हमीर – त्रिताल

+	–	०	–
		: सां सां ध प	मंधमं प ग म
		अ ब तो सु	नो,, – प्र भु
ध ध ध प	धनीसां ध मं प :	मं मं प ध	मं प ग मरे
अ र ज ह	म,, रि या –	श र ण श	र ण में –
गम ध मं प	गम रे सा –	नी सा गम प	गम रे नी सा
आ,, – ये तु	म, रि या –	तु म सा, –	ग, र ज ग
		R ×	
ध – ध प	धनीसां ध मं प	: प प ग मं	प प नी ध
जी – व ल	ह,, रि या –	स क ल ज	ग त के –

सां - सां सां	सां रें सां - :	नी ध नी ध	सां सां सां -
पा - ल क	ला - मी -	तु म घ ट	घ ट के -
नी ध सां रें	सारेंनी सां ध प	गं मं रें सां	- रें सां नी
अं - त र	या,, - मी -	दी - न जा	- न क र
ध नीध सां रें	नीसां ध मं प	सां सां ध प	मंधमं प ग म
फे - र न	ज, रि या -	अ व तो सु	नो,, - प्र भु

श्याम – त्रिताल

+	–	०	–
		: मंप ध प ग	म रे ऩी सा
		जो, - व न	भ रीं द ध
रे - ग रे	म ग प - :	सां - नी नी	सां नी ध प
नै. - चैं गु	ज री यां -	चं - द्र व	द न मृ ग
मं प ध प	म ग मं प	R× : प - प प	सां - सां सां
नै - न र	सी - ले -	आ - व त	श्या - म सि
सां - सां -	सां रें सां -	प - नी नी	सां - प नी
ले - मा -	र ग में -	घे - रीं ली	नो - व हीं
सां नी ध प	गम पग मरे ऩीसा :	ऩी सा रे रे	म ग प मं
त्रि ज कि ड	ग, री, या, -	ल प ट झ	प ट ग्वा -
ध प नी ध	प मं प -	रें सां नी ध	प मं प ध
लि न के -	शी र की -	प ट कि दी	नी - म ग
प मं ग म	ऩी सा रे -	मंप ध प ग	म रे ऩी सा
नि - च ग	न री यां -	जो, - व न	भ री द ध

केदार नट — त्रिताल (तराणा)

+	–	०	–
		: सा म ग प	मं प ध प
		ना दे रे दा	नी ता दा नी
सां – ध नी	प ध मं प	ग म ग ग	म नी ध प
दीम – तें ले	ला – ना –	ओ दा नी ता	नी ता दा नी
रे ग म प	ग म रे सा :	मं पप पप सां	– नीं सां रें
दे रे ना ता	दा रे दा नी	ना दर दर दीं	– त न न
सां – सां –	सां सां सां सां	सां – ध –	सां नी सां सां
दीम – दीम –	त न न न	दीम – दीम –	त न न न
रें – रें –	सां ध ध प	गग ,ग प प	गम रेरे सा –
दीम – दीम –	त न न न	कडा ,न धा धा	तर किट धा –
सासा मग मग मम	पमं पमं धप पप	मंमं ,ध मं प	सांसां धध प –
धीर कित कित तक	धुम कित कित तक	कडा ,न धा धा	तर कित धा –
गम गग पमं धप	गम ,म रेसा –	सा म ग प	मं प ध प
नक तर किट तक	कडा ,न धा, –	ना दे रे दा	नी ता दा नी

कामोद नट — चौताल

+	०	—	०	—	—
सा ध	प ध	मं प	म ग	म रे	सा सा
सां व	री सु	र त	मो रे	म न	व स
रे रे	गम प	म ग	म रे	सा रे	सा –
ग ई	ह, र	रं –	– ग	प्र भु	कि –
प़ प़	सा सा	रे रे	सा सा	रे रे	ग ग
नि र	ख नि	र ख	सु ध	बू ध	स व
ग म	प –	म ग	म रे	सा रे	सा –
त न	की –	भु –	– –	ल ग	ई –
×					
प –	सां सां	सां –	सां नी	घ –	सां रें
मो –	र प	खा –	मू र	लि –	ब न
सां नी	ध प	गं मं	पं गं	मं रें	सां सां
मा –	ला –	सो –	हे च	तु र	भू ज
प सांनी	सां नी	ध प	म ग	म रे	सा –
का –	क हुं	अ प	ने –	म न	की –

कल्याण थाट समाप्त

* शंकराभरण किंवा बिलावल थाट *

शंकराभरण — तेवरा

+	–	–	+	–	–
			‖: प – प	ध प	ध नी
			क्युं – क	र त	अ भी
सां – सां	ध प	ग म	‖ प – प	ध प	ध नी
मा – न	मुं ढ	म न	‖ क्युं – क	र त	अ भी
सां – –	ध नी	सां –	‖ ध नी रें	नी सां	ध नी
मान – –	न गु	मान –	‖ ख ब र	न ही	तु ज
सां नी सां	ध प	ग म	:‖ ग रे सा	ग म	प ध
प ल की	स त	अ ब	‖ ब ज त	हय म	धु र
प – –	ध नी	सां नीं	‖ ध – –	नी सां	रें सां
बां – –	स री	प र	‖ मार – –	अ ति	त अ
नी – –	सां नीं	ध नी	‖ सां – –	ध प	ग म
पार – –	हे बा	ज न	‖ हा – –	स म	ज तुं
प – प	ध प	ध नी	‖ सां – –	– –	– –
क्युं – क	र त	अ भी	‖ मान – –	– –	– –
×					
प ध प	सां –	सां सां	‖ सां नी रें	सां –	– –
दू ख के	भू –	ल को	‖ क र वि	चार –	– –
रें गं मं	गं रें	सां नीं	‖ ध – –	रें सां	नी ध
स त हि	दे ह	अ हं	‖ कार – –	उ सि	को सं

प – –	प प	ध नी	सां रें गं	रें सां	नी रें
हार – –	स ह	ज प	म त ले	अ ति	सु ख

सां – –	ध प	ग म	प – प	ध प	ध नी
सार – –	स म	ज तुं	क्युं – क	र त	अ भि

R. 2.

शुद्ध बिलावल — त्रिताल

+	–	०	–
		सां सां ध प	ग गम प म
		र व सों –	ने – ह ल
ग – रे ,सा	सा रे सा –	सा – ग –	ग प नी नी
गा – – ,तुं	म न वा –	दू – जो –	ना – हिं श

R. ×

सां सां सांसां गंरें	सांरें सांनी धप मग	प – नी नी	सां – सां सां
र न वा, –	– – – –	सा – चो सु	खी – को उ
सां गं गं मं	गं रें सां सां	गं मं पं मंगं	रें – सां सां
ज ग मों न	दी – स त	ह र रं ग,	मा – न व
नी नी सांसां गंरें	सांरें सांनी धप मग	सां सां ध प	ग गम प म
च न वा, –	– – – –	र व सों –	ने – ह ल

अल्हैया बिलावल — चौताल

+		०		–		०		–		–	
						गम	ग	—	प	नी	नी
						स,	र	—	स	—	प्र
सां	—	सां	ध	नी	प	ध	नी	ध	प	गम	प
ता	—	प	ते	—	ज	ब	—	ल	ते	—	—
ग	ग	—	म	रे	सा	सा	म	ग	प	नी	नी
[illegible]	—	—	रो	—	हि	रा	—	ख	ले	सि	री
रें	सां	—	ध	नी	प	ध	ग	प	नी	—	नी
भ	ग	—	वा	—	न	स	र	—	स	—	प्र

R. 2, 3, 4.

प	प	—	नी	ध	नी	सां	—	सां	सां	रें	सां
स	ब	—	वि	ध	—	हो	—	सु	जा	—	न
सां	रें	गं	मं	रें	रें	सां	—	सां	ध	नी	प
गु	नि	ज	न	क	र	त	—	ब	खा	—	न
सां	सां	मंगं	मं	रें	सां	नी	सां	ध	सां	सां	सां
च	तु	—	रा	—	ई	जा	—	न	त	स	ब
रें	सां	—	ध	नी	प	ध	ग	प	नी	ध	नी
म	हा	—	ग्या	—	न	—	स	र	स	—	प्र

शुकल बिलावल — चौताल (एक प्रकार)

+		०		–		०		–		–	
								—	सा	—	सा
								—	रा	—	जा
ग	म	म	म	मग	प	प	मग	मरे	रे	प	प
रा	—	म	नि	रं,	—	ज	न,	—	हिं	—	दू

प	मग	मरे	रे	प	प	नी	धनी	सां	–	ध	प
प	त,	–	सु	–	ल	ता	–	न	–	के	–
म	ग	ग	रे	म	रेग	म	प	म	ग	रे	सा
क	र	ता	–	–	–	स	क	ल	श्रे	–	ष्ठ
सा	म	ग	म	–	प	ध	म	गम	ग	–	सा
भ	र	न	पो	–	ख	न	ये	–	रा	–	जा
×											
प	प	नी	नी	सां	सां	सां	–	रें	नी	सां	सां
अ	त	प्र	वी	–	न	बी	–	र	बा	–	म
नी	सां	सां	सां	सां	रें	गं	मं	गं	गं	रें	सां
नं	–	द	न	ज	ग	वं	–	द	न	–	द
सां	ध	प	म	ध	म	ग	म	–	म	ग	ग
लि	–	द्र	–	ह	र	न	को	–	टि	श	शि
म	ग	म	ग	ग	म	प	म	ग	गम	रे	सा
कि	र	–	न	यों	–	ला	–	ग	त,	मा	नो
सा	ग	म	प	–	प	ध	प	नी	नी	सां	सां
म	हा	–	ज्ञा	–	न	गु	न	नि	धा	–	न
सां	प	–	प	ध	म	प	म	ग	सा	–	सा
ह	र	–	दु	–	ख	न	ए	–	रा	–	जा

—×—×—o—×—×—

शुकल बिलावल — चौताल (दुसरा प्रकार)

+		o		–		o		–		–	
						ग	सा	ग	ग	म	प
						म	र	न	जो	–	ग
ग	म	म	–	ग	रेसा	ग	सा	ग	ग	म	प
ई	–	ए	–	हां	–	भ	र	न	जो	–	ग

ग म	ग म	प नी	ध —	प ध	म प
ई —	ज ल	ज मू	ना —	त ट	प न
ग म	सा ग	म प	प नी	सां रें	सां नी
ध ट	न ट	ना —	ग र	कौ प्र	ग त
नी ध	प ग	म —	ग सा	ग ग	म प
द र	श भ	यो —	भ र	न जों	— ग
ग म	— —	× सा —	ग म	प नी	सां —
ई —	— —	शि —	श मू	ग ट	फु —
रें सां	नी ध	प —	म ग	सा ग	म प
ल श्र	व ण	कूं —	ड ल	झां ई	झ ल
नी सां	रें सां	नी ध	प —	म ग	ग म
के आ	लि रि	ग यो	री —	मे रो	म न
प ध	प ग	म —	ग सा	ग ग	म प
ह र	लि —	नों —	भ र	न जो	— ग

R. 2.

——×०×——

शुद्ध नट — चौताल

+	०	—	०	—	—
			सा म	ग प	नी सां
			कै से	— जा	ऊं —
सां —	ध नी	प —	म ग	म रे	ग मरे
बी —	— —	च —	ज —	— म	ना —
सा रे	सा —	सा रे	ग म	प मप	म ग
बा —	डी —	ज म	ना —	— —	वा —
म —	रे सा	रे सा	सा म	ग प	नी सां
— —	— ढी	— —	कै से	— जा	ऊं —

×											
प	–	सां	सां	–	सां	सां	सां	सां	सां	रें	सां
ए	–	ले	पा	–	र	का	न्ह	वं	सि	याँ	ब
ध	प	म	ग	ग	प	प	नी	सां	सां	ध	प
जा	–	वे	–	वै	–	ले	पा	–	र	ह	म
ग	म	रे	सा	रे	सा	सा	म	ग	प	नी	सां
ठा	–	–	ढी	–	–	कै	से	–	जा	ऊं	–

——×०×——

नट बिलावल — झपताल

+		–			०		–			+		–			०		–		
ग	–	सा	ग	ग	म	–	म	म	–	म	प	प	म	प	म	ग	ग	ग	मरे
आ	–	ज	न	व	ना	–	ग	री	–	ला	–	ल	सों	–	म	च	र	हे	–
रे	रे	नी़	ध	प	म	–	प	म	ग	रे	ग	ग	म	प	म	ग	मरे	सारे	सा
ल	लि	त	सं	–	के	–	त	व	ट	नि	क	ट	हो	–	–	–	–	–	री
×																			
प	प	नी	नी	नी	सां	–	सां	रें	सां	नी	नीध	नी	सां	सां	रें	सां	सां	ध	नीप
स	ध	न	द्रु	म	कुं	–	ज	न	व	बि	पि,	न	कु	सु	मि	त	स	दा	–
म	म	ध	ध	ध	सां	–	सां	ध	प	प	नी	ध	प	म	म	ग	मग	मरे	सा
क	र	त	धु	न	की	–	र	को	–	कि	ल	च	को	–	–	–	–	–	री

देवगीरी — चौताल

+		०		–		०		–		–	
						सा	–	नी़	–	रे	सा
						ते	–	रो	–	प	र
सा	ध़	प़	सा	–	सा	सा	–	सा	–	सा	नी़
ना	–	–	प	–	व	डो	–	श	–	ह	न

				×							
सा	–	ग	म	प	–	ग	म	रे	ग	सा	–
शाह	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
सा	–	सा	प	–	प	ग	म	ग	रेग	रे	सा
ते	–	रि	भा	–	क	सु	न	चौं	–	च	क
ऩी	–	सा	रे	ग	–	सा	–	ऩी	–	रे	सा
ना	–	न	त	हो	–	ते	–	री	–	प	र
सा	ध़	प़	सा	प	ध	ध	ध	–	ध	प	ध
ना	–	–	प	हा	–	थ	जो	–	र	न	ज
सां	नी	रें	सां	नी	नी	ध	–	प	–	ग	प
र	दे	–	त	ना	–	जा	–	तूं	–	प	हि
ग	रे	ऩी	रे	ग	–	सा	–	ऩी	–	रे	सा
ना	–	न	त	हो	–	ते	–	री	–	प	र

यमनी — चौताल

+		०		–		०		–		–	
								सा	ग	ग	ग
								तूं	–	कि	त
ग	म	रे	मग	प	प	प	–	प	प	ग	रे
क	र	त	मा,	–	न	का	–	न्ह	सों	–	–
रे	ग	सा	रे	ग	रे	सा	रे	–	सा	–	सा
ग	–	–	री	–	–	–	–	–	ग्वा	–	ल
ऩी	ध़	प़	साध़	सा	सा	रे	सा	–	सा	ग	प
वा	–	–	ल,	–	नि	प	ट	–	न	ट	–

ग	–	रे	ग	रे	सा	रेध	सा	ग	–	ग	ग
ना	–	–	ग	–	र	–	–	तूं	–	कि	त
×											
पग	प	प	ध	ध	प	सां	–	–	सां	–	सां
ते,	–	सी	तो	–	–	ही	–	–	ओ	–	र
सांध	नीध	नीध	सां	–	गं	रेंसां	–	–	सां	ध	प
दे,	–	–	खी	–	न	ले,	–	–	खी	–	–
ग	–	–	प	ध	रें	सां	ध	सां	प	ग	प
ए	–	–	सी	–	च	तु	र	–	रु	–	प
ग	–	ग	म	रे	सा	रेध	सा	ग	–	ग	ग
आ	–	–	ग	–	र	–	–	तूं	–	कि	त

सरपरदा — त्रिताल

+				–				०				–			
।	।	।	सा	रे	ग	म	प	।	गम	–	रे	सा	–	ग	म
।	।	।	ति	हा	रे	सैं	या	।	घूं,	–	घर	वा	–	ले	–
प	–	–	सा	रे	ग	म	प	।	गम	–	रे	सा	–	ग	म
वा	–	ल	ति	हा	रे	सैं	या	।	घूं,	–	घर	वा	–	ले	–
प	–	–	–	।	ग	म	प	नी	–	सां	–	ध	प	म	ग
वा	–	ल	–	।	घूं	घ	र	वा	–	ले	–	वा	–	–	ल

R. 1

								×							
प	–	–	–	–	–	–	–	: ।	ग	ग	म	प	प	ध	ध
वा	–	ल	–	–	–	–	–	: ।	तु	मा	रे	शि	र	प	र

ऽ ध – ध	ध – प – :	ऽ गम ध –	सां नी ध प
ऽ का – रे	का – रे – :	ऽ लट ना –	ग न से –
म – ग सा	रे ग म प	ऽ गम – रे	सा – ग म
का – रे ति	हा रे सैं या	ऽ घूं, – घर	वा – ले –

सरपरदा — त्रिताल

–	०	–	
	: सा सा गम ग	प प नीध नी	
	: ज ब सें, स	ज न प, र	

सां – रें सां	(सां) – ध प	गम गमप म ग	म ग म रे
दे – स सि	धा – रे –	त, व,, सें त्रि	प त भ ई
ग म प ग	गम रेग सारे सा :	× : प – नी नी	सां – रें सां
जि या में ह	मा, रे, आ, लि :	: रे – न दि	ना – मो है
सां गं गं मं	रें सां ध प :	प ध ध मग	प – ध नी
जु ग सी त्रि	त त स च :	क च आ वैं,	[illegible] – [illegible] [illegible]
सां – धप ध	धम ग रे सा	सा सा गम ग	प प नीध नी
रं – ग, ह	मा, रे आ लि	ज ब सें, स	ज न प, र

लच्छाशाख----चौताल

+		०	–	०	–	–
				म नी	ध प	म ग
				अ ज	हु स	म झ
ग –	– गम	मप –	ग रे	– ग	रें सा
रे –	– म,	न, –	मू –	– र	– ख
सा –	सा म	– म	प प	प ध	नी ध
सां –	झ भो	– र	क र	त ज	– न्म
प म	ग प	म ग	म नी	ध प	म ग
जा –	त ते	– रो	अ ज	हु स	म झ
×					
प प	नी ध	सां सां	सां सां	सां सां	– सां
भ व	बा –	रि धि	अ ति	गं भी	– र
सां –	सां सां	सां रें	सां –	सां सां	ध प
दु –	स्त र	त र	बे –	को रा	– म
म म	नी ध	– ध	ध नी	प सांध	सां –
सु ख	– धा	– म	चे –	त तुं,	– –
रें सां	सां धप	म ग	म नी	ध प	म ग
अ व	हि स,	बे रो	अ ज	हु स	म झ

कुकब — झपताल

\+ — ० — + — ० —
सा प | प — ध | प म | ग — गम ‖ प — | प नी — | धप म | ग रे सा
:ते — | रे — मि | ल न | दा — — ‖ चा — | व नी — | सै, यो | मै — नूः

×
प — | नी ध नी | सां — | सां — सां ‖ ध नी | सां रें — | सां सां | सां — ध
सो — | ह — नी | सू — | र — त ‖ म न | प र — | ब स | दी — —

प — | ग म रे | म प | ध नीध नी ‖ सां — | ध प ध | प म | रे — —
नै — | नो — दी | त प | त — वु ‖ झा — | वे — लो | री — | दे — —

बिहाग — सूलताल

०
| : मग म
| : तूं, ही

\+ ० — — ० + ० — —
प नी | सां नी | प म | ग गम | प म ‖ ग — | — — | रेसा नी | सा — | — नी
ता — | र न | त र | न भ, | र न ‖ पो — | — — | — ख | न — | — —

प — | नी — | — सांनी | सा — | सा नी ‖ सा पमं | प म | ग गरे | सा — : | — —
ज — | ग्त — | — प, | ति — | ज ग ‖ जि — | व न | ज न, | म — | — —

×
: प — | नी — | सां — | सांनी सां | — नी ‖ सां नी | रें सां | नी ,ध | प नीध | सां नी :
: ब्र — | ह्मा — | का — | र, न | — — ‖ वि — | ष्णू — | पा — | ल न, | — —

सां गं | मं पं | मं गंरें | सां नी | प नी ‖ रेंसां नी | ध प | म गरे | सानी सा | मग म
मे — | घ ब | र ख, | हो — | — त ‖ त, ब | ब र | ख त, | ध, न | तुं, हीं

बिहाग – तिलवाडा

+				–				०				–			
								ऽ	ऽ	प़	ऩी	–	सा	गम	पमं
								ऽ	ऽ	ओ	रे	–	सु	ख,	–
गम	ग	–	रेसा	नी	–	मंप	गम	ग	रेसा	प़	ऩी	–	सा	गम	पमं
सो,	–	–	वत	नीं	–	–	दरि	यां	–	ओ	रे	–	सु	ख,	–
गम	ग	–	रेसा	नी	–	मंप	गम	ग	रेसा	–	–	–	सां	ग	म
सो,	–	–	वत	नीं	–	–	दरि	यां	–	–	–	–	श्या	म	सु
प	प	नी	ध	मं	प	ग	म	ग	रेसा	प़	ऩी	–	सा	गम	प
र	त	नि	त	च	हि	–	–	–	–	ओ	रे	–	सु	ख,	–
मंम	ग	–	रेसा	नी	–	मंप	गम	ग	रेसा	–	–	ग	–	म	प
सो,	–	–	वत	नीं	–	–	दरि	यां	–	–	–	शो	–	च	शो
–	नी	सां	सां	–	नीनी	नी	प	नी	सां	नी	नी	–	सा	ग	म
–	च	त	जा	–	नत	न	क	ला	–	व	त	–	श्या	म	सु
प	प	नी	ध	मं	प	ग	म	ग	रेसा	प़	ऩी	–	सा	गम	पमं
र	त	नि	त	च	हि	–	–	–	–	ओ	रे	–	सु	ख,	–

पटबिहाग – त्रिताल (तराणा) द्रुत लय

+	–	०	–	+	–
	। । सा ऩी	सा प – प	– ध प म	ग – – रे	सा – सा ऩी
	। । दर दर	ता – – नुम	– त द र	ना – – –	– – दर दर

०	–	+	–	०	–
सा प – प	– ध प म	ग – सा सा	ग म प प	नी – ध प	– – नी –
ता – – नुम	– त द र	ना – ओ दे	ता ना दे रे	ना – – दिम	– – तुम –

+	–	०	–	+	–
सां – सां सां	नी रें सां नी	धप – ग म	ग रे ऩी सा	रे सा ऩी सा	– सा सा सा
ता – ना रे	दर दर दर त	दा – नी त	द र दा नी	ओ दा ना दिम	– ता ना ना

०	–	+	–	०	–
ग म प ध	– ऩी – ध	प – म ग	– सा ऩी सा	रे रे सा ऩी	– सा ध़ ऩी
दर दर त द्रे	– ना – द्रे	ना – द्रे ना	– दा – नी	ता ना त दा	– नी द रा

+	–	०	–	+	–
– सा – म	ग रे सा ऩी	सा प – प	– ध प म	ग – – रे	सा – सा ऩी
– दिम – ता	ना ना दर दर	ता – – नूम	– त द र	ना – – –	– – – –

×(०)	–	+	–	०	–
ग – प –	नी – सां –	नी सां रें गं	मं गं रें सां	नी ध सां –	नी – – –
दिम – दिम –	तूम – तूम –	ता ना ना ना	ना ना ना ना	दे रे – –	त्रा – – –

+	–	०	–	+	–
सां मं – गं	रें सां नी ध	प म ग ग	– ऩी सा –	सा ग – म	प नी – नी
धि ला – त्रा	ता ना त दि	य न रे दिम	– त नूम –	ओ दे – ना	त रे – ना

०	–	+	–	०	–
ध नी – सां	– ध – नी	प – ध प	म ग – म	प म ग ग	रे सा ऩी ऩी
दे रे – ना	– दिम – त	नूम – ता ना	त दा – नी	ता ना त दा	– नी द रा

+	–	०	–
– सा – म	ग रे सा ऩी	सा प – प	– ध प म
– दिम – ता	ना ना दर दर	ता – – नूम	– त द र

बिहागडा – त्रिताल

+	–	०	–	+	–
		सा – म ग	प – नी ध	सां – नी प	– – म ग
		गा – व त	रा – ग बि	हा – ग डा	– – – –

०	–	+	–	०	–
सां – ऩी ध	प – म ग	गम प ग म	ग – ऩी सा	ऩी सा रे रे	ऩी सा ग म
नी – सु र	को – म ल	भे, – द दी	खा – व त	रा – ग बि	हा – ग स

+	–	R.× ०	–	+	–
प – ग म	ग – ऩी सा	प – प –	नी – नी नी	सां – सां सां	सां रें सां –
रु – प मि	ला – व त	गा – वा –	दी – औ र	नी – स म	वा – दी –

०	–	+	–	०	–
सां – गं –	रेंगं मं गं रें	सां – सां सां	नी – प नी	सां – ऩी ध	प – म ग
दो – नो –	म, – ध्य म	का – हु क	हे – गु नी	नी – सु र	अं – ग ख

+	–	०	–	+	–
गम प ग म	ग – सा सा	सा – रे रे	ऩी सा ग म	प मं ग म	ग – ऩी सा
मा, – जि ब	ता – व त	जा – म द्वि	ती – य च	तु र नि स	गा – व त

सावनी केदारा – एकताल (मात्रा १२) विलंबित लय

+	–	–	+	–	–
	– ,ऩी सा ग	– पमं धप मंप	म ग ,रे सा	ऩी ,ऩी सा ग	– पमं धप मंप
	– ,प री –	– हुं, – –	पै – – यां	– ,प री –	– हुं, – –
म ग ,रे सा	ऩी नी ध प	मं प मग मं	प – ,मं प	– मं प –	– नी – ध
पै – – यां	– पि या –	– – मो, ए	आ – – जु	– की रें –	– न – अ

नी – ध प | – नीध प – | – म – म || म धप मंप मग | म रे ग – | – पमं धप मंप
चा – – न | – क, आ – | – ई – ज || गा – – ,ई | – परी – | – हुं, – –

×
म ग ,रे सा | नी ,नी सा ग | – प नी नी || सां – ,नी सां | – – सां नी | ध नी रें सां
पै – – यां | – ,प री – | – जा गी हुं || रैं – – न | – – बा ल | – म सं ग

नी ध प म | म मग मं प | – प नीध नी || सांनी धप मंप मग | सा ,नी सा ग | – पमं धप मंप
वा – – ले | हुं ब, लै यां | – ग र, – || बैं, – – यां, | – ,प री – | – हुं, – –

शंकरा — त्रिताल

\+   –   ०   –   +   –
| | | सा सा ग ग | प प सां नी || प प ग प | ग प ग सा
| | | सु ख क र | दु ख ह र || तु म दा – | ता – – –

०   –   +   –   ०   –
सा – ग ग | प – नी ध || सां – नी ध | प नीध सां नी | ग ग प प | सां नी प –
दे – त दि | ला – व त || ए – से वि | धा – ता – | ध न ध न | ज ग के –

\+   –   ०   –   +   –
R ×
प प ग प | ग प ग सा | प प सां सां | सां – सां सां || सां सां नी प | प प सां नी
तु म त्रा – | ता – – – | स ब ज न | सी – स च || र न प र | नि मा – दे

०   –   +   –   ०   –
प – सां सां | सां गं सां सां || सां सां नी प | प नीध सां नी | सां सां गं गं | पं पं गं सां
मां – ग न | मां – ग त || द र तो रे | आ – – वे | ऊ मं ग ऊ | मं ग म न

\+   –   ०   –   +   –
सां – नी प | ग प सां नी | ग ग प प | सां नी प – || प मं ग प | ग – सा –
मा – व न | पा – – वे | स क ल ख | ल क के – || तु म ना – | था – – –

शंकरा—त्रिताल (तराणा)

+	–	०	–	+	–
	ऽ ऽ सा –	सां सां सां सां	ध नीरें सां नी	प प प –	नी – ध –
	ऽ ऽ तों –	त न न न	न न, त न	दे रे ना –	– – – –
०	–	+	–	०	–
सां – सां नी	प – – ग	प ग प ग	प – प ग	ग रे ग ध	प ग – रे
ता – – र	दा – – नी	त न त दा	नी – ऊ दा	नि त त दा	रे दा – नी
+	–	०	–	+	–
सा रे ग सा	रे सा सा –	सां सां सां सां	ध नीरें सां नी	प प सां सां	– सां सां –
ता – – र्दा	– नि तों –	त न न न	न न, त न	त न दे रे	– न्ना तों –
०	–	+	–	०	–
सां ध सां सां	सां सां सां –	गं गं गं रें	पं – गं गं	पं – रें गं	रें – सां –
त न न न	दे रे ना –	– त दा –	– – र दा	नीं – – –	– – – –
+	–	०	–	+	–
सां सां नी प	– ग ग ग	ग रे ग ध	प ग – रे	सा रे ग सा	रे सा सा –
त न त दा	– न्नी ऊ दा	नि त त द	रे दा – न्नि	ता – – र्दा	– नी तों –

शंकरा कल्याण – तिलवाडा (विलंबित लय)

+	–	०	–	+	–
		ऽ ऽ ऽ सां	– सां – सां	नी – म॑ –	ग ग गग म॑म॑
		ऽ ऽ ऽ बी	– री – ख	वा – – –	– व त, –
०	–	+	–	०	–
धनी सां – म॑	म॑ ग – प	ग – ,रे –	सा – सा –	– – – सा	सा ग – ग
– – – पि	य को – –	बा – – –	– – म –	– – – नि	क सो – ए
+	–	०	–	+	–
प – प –	प प प प	म॑प धनी सां प	– ग – प	ग – – –	सा – सा –
ते – में –	पि य मु ख	सों, – – का	– हु – को	ना – – –	– – म –

०	≡	+	× −	०	−
− − − सां	− सां − सां ‖	नी − मं −	ग ग ग −	मं ध − सां	− सां − −
− − − वी	− री − ख ‖	वा − − −	अ ख रा −	न के − सा	− ध − −

+	−	०	−	+	−
− − − नी	− सां गं −	नी − − मं	मं ग − प ‖	ग − सा −	सा सा ग ग
− − − अ	− स वा −	नी − − क	स आ − − ‖	ये − − −	र ट त हैं

०	−	+	−	०	−
प − − −	− प − − ‖	प − − −	पप धध नीध पप	गग गरे सा सां	− सां − सां
यौं − − −	− शि − − ‖	वा − − −	रा, − − −	− − म बी	− री − ख

देशकार (शुद्ध बिमास) — त्रिताल

+	−	०	−	+	−
	ऽ ऽ ऽ पध	सां − − प	ग प − धप ‖	ग − सा रे	धृ धृ सा सा
	ऽ ऽ ऽ सुन	ली − − जो	बि न − तिह ‖	मा − रि गि	र धा − रि

०	−	+	−	०	−
ग ग ग रे	ग प ध सां ‖	पध सांसां धप गरे	सा − − पध	ध सां − प	ग प − धप
श र ना −	ग त हूं तु ‖	म्हां, − − −	री − − सुन	ली − − जो	बि न − तिह

+	−	० ×	−	+	−
ग − सा रे	धृ धृ सा सा	प प ग −	प − ध − ‖	सां ध सां सां	सां रें सां −
मा − रि गि	र धा − रि	तु म दा −	ता − मैं − ‖	दी − न भि	का − री −

०	−	+	−	०	−
सां ध सां सां	सां सां रें रें ‖	सां रें सां रें	सां ध प ध	ग ग प ध	सां ध सां सां
तु म बि न	क व न प ‖	ति त दु ख	हा − री −	ह र रं ग	आ − स तु

+	−	०	−
पध सांसां धप गरे	सा − − सांध	सां − − प	ग प − धप
म्हा, − − −	री − − सुन	ली − − जो	बि न − तिह

पहाडी — धुमाळी

\+ – + – + –

: – ग ग म || गरे साध़ ग ग | सारे ग ग रे || सा ऩी ध़ प़ | ध़ सा सा रे

: – के सी ब | जा, ई, तु ने | बा, – स री || यां – सू न | बं – सी –

सारे गम ग – | । गग प गप || गप ध ध ध | ग रे ग रे || सा – ग ग | ग रे ग रें

बा, – ले – : | । जिया को आ, || बे, – ना हीं | च ये – न || रे – दि न | रैं – – न

सा – सारे गम | ग रे सा ऩी || ध़ ऩी प़ प़ | ध़ सा सा रे || सारे गम ग – | × – ग ग प

रे – क्या, – | क हे ना – || रे – सू न | बं – सी – || बा, – ले – | – हे रे सु

गप ध ध ध | – गरे सा सारे || सारे गरे साऩी ध़ | – प़ध़ सा सारे || सारे गरे साऩी ध़ | – प़ध़ ध़ सा

ना, ये ग यो | – जि, को लू, || भा, ,ये ग, यो | – अमृ त बर || सा, ,ये ग, यो | – व्या,कु ल

सा रे रे ग | ग प गप ध || ध – ध ध | ग रे ग रे || सा – ग ग | ग रे ग रे

मैं – तो री | बं – सी, – || से – दि न | रैं – – न || रे – ना हीं | चै – – न

सा – सारे गम | ग रे सा ऩी || ध़ ऩी प़ प़ | ध़ सा सा रे || सारे गम ग –

रे – क्या, – | क हे ना – || रे – सू न | बं – सी – || बा, – ले –

मांड — पश्तो

० – – ० – – ० – –

| | : सा ऩ्ग | रे – ग | म – | प – || सां – ऩी | ध – | म –

: नं द | ला – ल | जी – | छो – || गा – लो | ठा – | डो –

(सम)

प ग – | सा रे | ग – || सा – – | – – | – – || × म म – | मग रे | रे –

ज मु – | ना – | के – || तीर – – | – – : | – – || : ज मु – | ना, – | सो –

म – प | ध – | नी – || प प प | ध – | नी – || सां – – | – – | – –
हा – व | नी – | रे – || नि र्म ल | या – | को – || नीर – – | – – | – –

सां सां सां | ध नी | प – || ध ध – | म – | प ग || म रे ग | सा – | रे ग
कम ल न | कि – | – – || शो भा – | न्या – | री – || भम र न | की – | ब हु

सा – – | – – | सा सा
भीर – – | – – | नं द

मांड—रूपक दादरा

\+ – ० + – ० + – ०

सां – | नीसां रेंसां | नी ध || मप ध | ध म | – म || ग रेसा | सा सारे | म म || ग – | सारे ग | सा –
रा – | धा, – | व र || का, – | रो का | – न || रो – | के गै, | – ल || मा – | – – | ई –

रे – | रे म | – म || पध नी | – ध | म – || ग – | सा रेम | पध म || ग – | सारे ग | सा –
रो – | के गै | – ल || मा, – | – – | ई – || रो – | के गै, | – ल || मा – | – – | ई –

R. 1

×
म म | म – | प ध || सां सां | सां सां | सां – || सां – | सां सां | – सां || नी सां | नी ध | प –
स खि | या – | ज ल || भ र | न ग | ई – || दे – | खी रू | – प || छ कि | त भ | ई –

R.

प ध | सांरें गं | सां सां || नी रेंसां | नी ध | प – || म – | म प | प ध || पध नीसां | नीध पध | म –
म न | मे, – | त व || स कु, | च र | ही – || दे – | खि छ | वी क || न्हा, – | – – | ई –

ग रेसा | सा सारे | म म || ग – | सारे ग | सा –
रो – | के गै, | – ल || मा – | – – | ई – R. 1.

आशागोडी — दीपचंदी

प ध – | म – – ग | रे रे – | ग – सा – ‖ रे ग – | सा – – –
ग – – | म – – भ | ज न – | क – र – ‖ लि – – | जे – – –

रे ग – | म प ध – ‖ सां – – | सां – – सां | नी सां – | ध – प –
जि य – | रा – – – ‖ रा – – | म – – भ | ज न – | क – र –

प ध – | म ग रे सा | रे ग – | म प ध – ‖: प – – | प – ध –
लि – – | जे – – – | जि य – | रा – – – ‖: रा – – | म – भ –

सां सां – | सां – सां – ‖ सां – – | सां – रें – | सां नी ध | प – – – :
ज न – | य – म – ‖ पा – – | स – न – | ला – – | गे – – –

सां सां – | नी – सां – | ध – – | प – – प ‖ ध – – | म ग रे सा
नि स – | दी – न – | ध्या – – | न – – ध ‖ रि – – | जे – – –

रे ग – | म प ध –
जि य – | रा – – –

जलधर केदार—झपताल

प प | म प प | सां – | रें सां सां ‖ सां नी | ध प म | ध प | म म रे
ज ल | ध र के | दा – | र गु नी ‖ क ह | त स व | च तु | र ग न

सा रे | सा म रे | प प | ध प म ‖ सां नी | ध प म | ध प | म रे सा

म म | प म प | सां – | सां रें सां ‖ सां रें | सां नी ध | नी ध | प म म

प प | नी सां रें | सां नी | ध प म ‖ ध प | म रे रे | प रे | म रे सा

मलुहा केदारा — झपताल

+	–	०	–	+	–	०	–
ऩी रे	सा ध़ प़	म़ प़	ऩी सा सा	सा –	प – म	ग म	रे – सा
रो –	को – न	म न	मो ह न	मो –	री – ड	ग री	यां – –
म –	ग – प	नी –	सां – –	प –	ग म प	ग म	रे सा –
आ –	ये – हो	वां –	ध – –	वां –	की – प	ध री	यां – –
×							R. I.
प –	नी – ध	नी –	सां – –	नी –	रें – सां	नी ध	प – –
ना –	म – ति	बो –	ले – –	ना –	म – ति	चा –	ले – –
म ग	प – प	नी –	सां – –	ध –	प – ग	म रे	सा – –
सि र	प – र	आ –	री – –	मो –	रे – ग	ग रि	यां – –
							R. 1.

हेम कल्याण — चौताल

+	०	–	०	–	–	+	०	–	०	–	–
				सा प़	ध़ प़	सा –	सा सा	रे –	सा –	सा –	सा ग
				अ री	मे रो	ला –	ल ख	डो –	है –	सा –	व रो
– म	प –	ग म	रे सा	प़ –	ध़ प़	सा –	सा –	ग म	रे सा	सा प़	ध़ प़
– स	लो –	– –	– नो	मे –	रो –	– –	री –	ला –	– ल	अ री	मे रो
×											
सा –	ग म	प –	ध –	ग म	प प	म रे	सा –	प़ –	ध़ प़	सा –	ग ग
ऊं –	चौ –	में –	डी –	कौ –	न ख	डो –	है –	दे –	खो –	री –	म न
प –	ग म	रे –	सा –	प़ –	ध़ प़	सा –	सा –	ग म	रे सा		
भा –	व –	– –	नो –	मे –	रो –	– –	री –	ला –	– ल		

सावनी कल्याण — त्रिताल

+   –   ०   –   +   –

| | | | ग सा नी ध ‖ नी ध प प | प सा सा सा
| | | | बा – ल म ‖ बा – रि – | ह म से रु

०   –   +   –   ०   R. × –

सा रे सा सा | सा सा म ग ‖ प प ध प | प ध प ध | प ग, रेसा सा ध | प प सां सां
ठो जा व त | को ऊ म ना ‖ ये ला व त | ना हीं अ रे | क रु,,, का – | ना भै क छू

+   –   ०   –   +   –

सां – सां – | सां सां नी नीध | नी ध प प | प प प प ‖ ध ध प प | प ग ग प
बो – लि – | ना भै क छू, | वा से च लि | ना ह क से ‖ ज ग र त | ज ग त बू

०

ग रेसा सा ध |
रा मा, न त |

—※—

नवरोचिका — तेवरा

+   –   –   +   –   –   +   –   –

| म प | ध प ‖ नी नी सा | सा – | रे सा ‖ ग रे सा | सा सा | ग म
| न व | रो – ‖ चि का – | रु – | प ब ‖ खा – ने | सा सा | ग म

प ध प | ध प | म ग ‖ म – – | प ग | म रे ‖ सा सा सा | सा रे | ग सा

ध ध प | म प | ध प ‖ नी नी सा | सा – | रे सा ‖ ग रे सा | × सा सा | ग म
| न व | रो – ‖ चि का – | रु – | प ब ‖ खा – ने | को ई | न व

प – प | म म | प ग ‖ म रे सा | सा रे | ग सा ‖ ध ध प | प ग | प ग
रो – ज | गु नि | ज न ‖ मा – ने | पं – | डि त ‖ सु म त | च त | र व

रे – सा |
खा – ने |

—०—

गुनकली—सूलताल

+	०	=	=	०	+	०	−	−	०
ध़ ऩी	ऩी सा	ऩी ध़	ऩी ध़	प़ − ‖	प़ −	सा ध़	सा −	सा −	सा −
मैं −	ने सि	खा −	ई −	− − ‖	तैं −	तो −	ये −	वि −	द्या −
ग रे	सा ऩी	ध़ ऩी	रे −	सा − ‖	सा −	ग −	ग प	ग रे	सा −
क −	− −	हां −	पा −	ई − ‖	पा −	ई −	री −	वि −	द्या −
					×				
ग रे	सा ऩी	ध़ ऩी	रे −	सा − ‖	प −	सां −	सां −	सां −	सां −
क −	− −	हां −	पा −	इ − ‖	मों −	आ −	गे −	ले −	तूं −
ध नी	सां रें	सां नी	ध −	प − ‖	प −	प प	− प	ध −	ध प
गु रु	को −	ना −	− −	म − ‖	कौ −	न पा	− ठ	शा −	ला −
प ग	ग −	ग प	ग रे	सा − ‖					
मैं −	तूं −	प ढ	आ −	ई − ‖ R. 1.					

भवसाख — चौताल

+	०	−	०	−	−	+	०	−	०	−	−
		प धप	धम ग	रे सा ‖	म −	− म	गम प	धम ग	रे सा	− ऩी	
		प −	− ते	− रो ‖	जो −	− ब	न, −	− रु	− प	− वि	
रे सा	− म	− प	ध पध	सां सांनी	नीध धप ‖	म ग	रे ऩी	रे सा	प धप	धम ग	रे सा
ध ना	− आ	− प	− −	ब ना,	− − ‖	यो −	− −	− −	प −	− ते	− रो
×											
प −	प −	सां −	रें सां	सां सां	सांध सां ‖	सां रें	सां −	म −	म −	प −	सांध सां
ऐ −	सी −	तूं −	अ धि	क त	प, − ‖	स्या −	की −	नो −	ता −	ही −	से, −
सां −	सां −	म −									
पा −	यो −	− −									

———×०×———

दुर्गा — झपताल (मल्हार अंगका)

+	−	०	−	+	−	०	−
ध —	म — प	म म	रे — सा	सां सां	ध म प	ध सां	सां म म
खा —	जे — मो	ई नु	दी — न	तु म	हो — पी	रीं के	पी — र
×							
म प	ध ध सां	सां ध	सां — सां	प सां	सां — रें	सां ध	म — रें
अ —	ब्व — न	खां —	गु — नी	बि न	ती — क	र त	है — —
ध —	म म प	म रे	सा — सा	सां ध	म — प	ध सां	सां म म
वे —	ग — द	र स	दी — जो	मो —	पे — ब	री —	भी — र

पटमंजरी — झपताल (बिलावल थाट प्रकार)

+	−	०	−	+	−	०	−
सा ग	रेग — म	ग रे	ऩी सा रे	ऩी सा	ध़ ध़ ऩी	रे —	ऩी सा सा
गं —	ध, — र्प	लं —	बो — ध	र —	दु ख धी	— —	र — ज़
प़ प़	प़ रे रे	रे ग	ऩी सा सा	सा ग	रेग — म	ग रे	ऩी सा ऩीसा
एं क	दं — त	रं —	प — क	ना —	य, — क	बै —	जू — —
×							
प प	सां — सां	सां सां	रें नी सां	सां गं	रेंगं — मं	गं रें	नी सां नीसां
स स	सु — र	ती न	धा — म	इ की	स, — मू	— छे	ना — —
प प	सां — सां	प प	रें — रें	प प	सां — —	प मप	म ग रे
मो र	छं — द	प र	वं — द	ज न	ता — —	— —	रे — —

पटमंजरी — धमार (होरी)

\+ — — + — —

| :सा ग ग म ‖ ग रे सा रे सा | सा ध़ सा सा ग | रे सा प़ प़
| रू — प जो ‖ ब न गु — न | ख — ल त हो | — री न यो

×

रे — ग ग | म ग रे सा — : | सा ग ग म ‖ प — सां सां — | सां — सां सां रें | सां सां गं गं
—जो — ब न | ऊ भा — र — | रू — प जो ‖ अं — ग भ — | भू — त नै — | न म द ते

मं गं रें सां प | सां — प ध प | म ग रे सा ‖ सा प प ध प | म — ग रे सा |
भ रे — अ ठ | ला — व त ब | न ब — न ‖ आ — व त — | ना — र — — |

भिन्नषडज — चौताल

\+ ० — ० — — + ० — ० — —

ध — | नी ध | म म | ग — | सा ग | म म ‖ ध ध | नी सां | सां सां | ध नी | ध म | ग म
भि — | न्न ष | ड ज | रा — | ग गा | — वे ‖ रि ख | ब पं | च म | व र | ज हो | — वे

R. ×

सा ग | म ध | नी सां | सां — | सां नी | सां सां ‖ सां गं | मं मं | गं सां | नी ध | म ग | म म
धै व | त ग्र | ह — | औ — | र अं | — श ‖ प्र थ | म प्र | ह र | म ध्य | म न्या | — स

ध़ नी़ | सा ग | मं ध | नी ध | नी ध | म म ‖
सु ग | र गा | — वे | गु नी | री झा | — वे ‖

हंसध्वनी — रूपक दादरा

\+ — ० + — ० + — ० + — ०

:सां नी | प ग | रे सा ‖ ग — | रेसा रेसा | नी़ प़ ‖ प़ नी़ | सा रे | ग रे | सा — | ग प | नी — :
रा — | धा — | व र ‖ का — | रो, — | का न्ह ‖ रो — | के गै | — ल | मा — | ई — | — —

×

प प | नी नी | सां सां ‖ नी सां | रें गं | रें — ‖ गं रें | सां नी | सां रें | सां सां | नी प | रें —
स खी | या — | ज ल ‖ भ र | न ग | ई — ‖ दे — | खी रु | — प | छ कि | त भ | ई —

प प | नी नी | सां सां ‖ नी सां | रें गं | रें — ‖ गं — | रेंगं रेंसां | नीसां रें | सां — | नी प | नीसां रें
म न | में — | त व ‖ स कु | च र | ही — ‖ दे — | खी, छ, | वि, क | न्हा — | — — | — ई

सावनी केदार — एक्का

+ ० — ० — — + ० — ० — —

| | | :नी ,नी | सा ग | — पमं | धप मंप || म ग | ,रे सा: | नी नी | ध प | मं प | मग मं
| | | :— ,प | री — | — हुं, | — — || पै — | — यां: | — पि | या — | — — | मो, ए

प — | ,मं प | — मं | प — | — नी | — ध || नी — | ध प | — नीध | प — | — म | — म
आ — | — जू | — कि | रें — | — न | — अ || चा — | — न | — क, | आ — | — ई | — ज

म धप | मप मग | म रे | ग — | — पमं | धप मंप || म ग | ,रे सा | नी ,नी | सा ग ×| — प | नी नी
गा — | — ,ई | — प | री — | — हुं, | — — || पै — | — यां | — ,प | री — | — जा | गीं हुं

सां — | ,नी सां | — — | सां नी | ध नी | रें सां || नी ध | प म | म मग | मं प | — प | नधि नी
रे — | — न | — — | वा ल | — म | सं ग || वा — | — ले | हूं व, | लै यां | — ग | र, —

सांनीधप | मंप मग | रेसा ,नी |
वै, — | — यां, | — ,प |

———XoX———

बिलावल थाट समाप्त

झिंझोटी किंवा खमाज थाटाचे राग

झिंझोटी—त्रिताल (एक प्रकार)

० − + − ० − + −
ा ा ा नी़ | प़ ध़ सा रे || म ग रे गमप | म ग सा रे | मग रेनी़सा- | सा सा ग ग | पमग म ग रे | सानी़सारे
ा ा ा अ | रे − म न || स म झ स,, | म झ प ग | धरि ये,, − | ई स दु नि | या,, − मैं − | अ प ना −

ध़ नी़ ध़ − | प़ ध़ सारे ग || गम प मप ध | मग म रे ग | सानी़ सा नी़ | प़ ध़ सा रे | म ग रे गमप | म ग सा रे
को − ई − | प र छा, − || ये, − − − | सो, − ह रि | ये − − अ | रे − म न | स म झ स,, | म झ प ग

×
ा सा ग ग | म प प − || ग म प ध | ग प मगरे ग | ग म पध सां | नी ध प ध | ग म ग − | सांरेंग प म ग
ा दौ ल त | दु नि या − || कु टुं ब क | बी − ला,, − | ई न सों, − | ने − ह न | क़ रि ये − | − − − −

ग − रे गम | पध म ग रे || नी़ − सा रे | नी़ सा नी़ ध़ | प़ प़ ध़ सा | − रे ग रे | गम प मप ध | मग म रे ग
रा − म ना, | − म सु ख || धा − म ज | ग त प ति | सु म र वे | − ग अ ब | जा, − − − | सो, − त रि

सा नी़ सा नी़ | प़ ध़ सा रे ||
ये − − अ | रे − म न ||

झिंझोटी—दादरा (दुसरा प्रकार)

+ ० + ० + ० + ०
सा सा सा | रे ग रे || सा नी़ रे | सा − नी़ || ध़ नी़ प़ | ध़ ध़ नी़ || सा − − | − − −
ज य ज | य ज ग || दि − श | ई − श || श र ण | भैं तु मा || री − − | − − −

सा सा स | रे ग रे || सा नी़ रे | सा सा नी़ || ध़ नी़ प़ | ध़ नी़ रे || सा − − | − − −
सु र न | र मू नी || गा − न | क र त || म हि मा | अ ति मा || री − − | − − −
R. 1

×
सा रे ग | − − − || रे ग म | − − − || ग म प | − − − || ध प म | ग रे −
तुं दा ता | − − − || तुं मा ता | − − − || तुं ला ता | − − − || क ष्ट ह | म रे −

प − म | ग रे − || सा नी़ सा | ग रे ग || रेग मप धप | मग रेसा नी़सा ||
दू − र | क़ रे − || प र म | गु रु मे || रे, − − | − − − ||
R. 1.

पहाडी झिंझोटी—रुपक दादरा

\+ − ० + − ० + − ० + − ०
पध नीसां | नी सां | − सां || नध नीसां | नी धप | म ग || ध प | म ग | सा सा || सारे ग | रेग प | मप ध
हे, − | गो विं | − द || रा, − | खो श, | र ण || अ व | तो जी | व न || हा, − | − − | रे, −

प ग | म ग | सा सा || ग − | रे गम | पध मंप || नी नी | नी नी | सां सां || नीसां नीसां | रेंनीध | पमपध
अ व | तो जी | व न || हा − | − रे, | − − || अ व | तो जी | व न || हा, − | − रे, | − −

R. हे गोविंद राखो शरण.

×
प − | प नी | नी ध || सां − | नी नी | सांनी सां || नीध ना | प प | नी ध || नीसां रेंसां | नी रें | सांनी सां
नी − | र पि | व न || हे − | त ग | यो, − || नी, − | र पि | व न || हे, − | त ग | यो, −

नी − | नी नी | − सां || धनी सां | नीध पध | प − || नी − | ध सां | − सां || नी ध | नी प | − प
सिं − | धु के | − कि || ना, − | − − | रे − || सिं − | धु वी | − च || व स | त श्रा | − ह

सां सां | नी ध | प म || ग म | रे गम | पध नीसां ||
च र | न ध | री प || छा − | − रे, | − − || R. हे गोविंद राखो शरण.

खमाज—चौताल

\+ ० − ० − − + ० − ० − −
नी − | सां − | सां सां | सां रें | सां नी | ध प || ग म | प ध | सां नी | ध प | ग म | ग ग
वं − | सी − | धु न | सों − | व जा | − य || वा − | ज त | श्री − | वि − | न्द्रा − | व न

सा सा | ग ग | म प | प ग | म प | ग म || नी ध | नी सां | सां नी | ध प | ध ग | म प
कु मं | ड धु | मं ड | र हो | − स | ग न || ग र | ज त | वा − | द र | वि मा | − न

×
म प | नी ध | नी सां | सां नी | सां रें | सां सां || गं मं | गं रें | नी − | सां रें | सां ध | नी ध
र ह | स − | र ह | स व | र ज | त गो || पी − | ज न | दा − | मि − | न द | म क

प − | ग म | प ध | ग ग | म − | ग − || सा सा | ग म | नी ध | नी सां | रें सां | नी ध
त − | नै − | न − | र त | ना − | रे − || प र | मौ − | है − | ध नु | प वा | − न

तिलंग — सुलताल

+	०	–	–	०	+	०	–	–	०
सा ग	– ग	म प	नी प	नी नी ‖	सां सां	सां रें	सां नी	नी प	म ग
प्र थ	– म	प र	व र	दि गा ‖	– र	ऊ –	त्त म	अ र	श प
गम प	म ग	सा ग	म प	नी प ‖	सां नी	प म	ग –	सा ग	म प
र, र	चो –	दो ऊ	ज ग	– – ‖	ता –	र न	को –	अ प	ने नू
नी प	सां सां	रें सां	नी नी	म प ‖	सां –	– –	नी –	प म	ग –
– र	से पं	ज त	न को	औ – ‖	ता –	– –	– –	– –	र –

× R. 1

म ग	म प	प नी	प प	नी नी ‖	नी सां	सां –	सां –	नी –	प –
ह ज	र त	र सू	– ल	म क ‖	बू –	ल –	अ –	ल्ला –	के –
म –	ग –	सा ग	– म	प प ‖	नी प	सां –	रें सां	नी प	म प
प्या –	रे –	अ ली	– औ	– लि ‖	या –	है –	द रे	– –	कं –
सां –	– –	नी –	प म	ग – ‖					
रा –	– –	– –	– –	र – ‖					

R. 1.

खम्बावती — आड चौताल

–	०	+	–	०	–	०	–	०	+	–	०
रे –	म प ‖	ध –	– पध	सां नी	ध प	ध म	ग ग	म सा ‖	सा –	– सा	म म
मै –	तो – ‖	जा –	– –	– –	– –	– गी	– सा	– री ‖	रा –	– त	ए री

–	•	–	०		+	–	०	–	०	–	०	+
– प	नी सां	– नीसां	रेंगं	रेंसां ‖	सां सां	नी ध	ध ध	नी प	ध ध	सां नी	ध प ‖	ध प
– मा	ई –	– पि,	या,	बि, ‖	छ रे	– –	क र	– व	ट लूं	– –	– – ‖	त र

–	०	–	०	–	०	×+	–	०	–	०	–
प ध	म म	ग रे	गनी सा	रे –	म प ‖	म म	प –	नी –	सां सां	– सां	नी सां
फ –	– त	र फ	– –	मैं –	तो – ‖	सू प	नें –	निं –	– द	– ना	आ –

०	+	–	०	–	०	–	०	+	–	०	–
सां – ‖	रें रेंगं	रें सां	सां नीध	ध –	धनी पध	सां –	नी – ‖	ध प	प ध	म म	ग रे
वे – ‖	बि र,	ह ज	री –	चौं –	क, ऊ,	ठी –	– – ‖	झि झ	क –	– झि	झ क

०	–	०
गनी सा	रे –	म प
– –	मैं –	तो –

रागेश्वरी —झपताल

			‖			
+	−	०	− ‖ +	−	०	−
ा ा रे	नी सा	नी ध नी	‖ सा −	ग − रे	सा −	नी − ध
ा ा प्र	थ म	सु − र	‖ सा −	धे − र	टे −	ना − म
म −	ध − नी	सा −	ग म ध ‖ म ध	सां − गं	सां सां	ध नी ध
जो −	लों − र	हे −	या − हि ‖ घ ट	में − प्र	ग ट	प्रा − न
			×			
म −	ग − रे	नी सा	− − − ‖ म म	ध ध सां	− सां	सां − सां
सा −	धे − प्र	थ म	− − − ‖ स स	सु र ती	− न	ग्रा − म
सां गं	गं गं मं	गं रें	सां नी ध ‖ ध नी	ध म म	ग रे	नी सा −
गु नि	ज न व	खा −	ने − − ‖ आ व	न − ग	व न	की − −
सा −	नी ध नी	सा सा	ग म ध ‖ म ध	नी सां गं	सां सां	ध नी ध
बि −	घा − क	ठि न	भे − द ‖ पा −	वे − गु	रु न	से − वे
म −	ग − रे	नी सा	नी ध नी ‖ सा −	ग − रे	सा −	नी − ध
आ −	द − प्र	थ म	सु − र ‖ सा −	धे − र	टे −	ना − म

दुर्गा—त्रिताल (खमाज थाट प्रकार)

−	०	−	+	−	०
ा ा ग म	ग − सा नी	ध − नी सा ‖	म − − −	ग − ग म	ग − सा नी
ा ा म न	का − हे को	शं − क क ‖	रे − − −	− − म न	का − हे को
−	+	−	०	−	+
ध − नी सा ‖	म − − −	ग − ग ग	म − ध नी	ध − सां नी ‖	ध − − म
शं − क क ‖	रे − − −	− − प्र भू	ना − म से	सिं − धु त ‖	रे − − −
−	०	−	+	−	× ०
ग − ग म	ग − सा नी	ध − नी सा ‖	म − − −	ग − − −	ग म ध नी
− − म न	का − हे को	शं − क क ‖	रे − − −	− − − −	अ ध म ऊ
−	+	−	०	−	+
सां − सां सां ‖	सां − नी नी	ध − म ग	म ध सां −	गं सां नी ध ‖	म − ध म
धा − र न ‖	त − र न	ता − र न	ज ग जि −	व न ज ग ‖	धा − र न
−	०	−			
ग − ग म	ग − सा नी	ध − नी सा ‖			
ग − म न	का − हे को	शं − क क ‖			

सोरठ — झपताल

०	–	+	–	०	–	+	–
म रे	रे म प	नी –	नी सां सां	सां –	सां सां रें	नी ध	नी ध प
तें –	रो – हि	ध्या –	न ध र	ज्ञा –	न क र	ता –	र तू –

प –	ध म म	म रे	रे रे सा	नी सा	सा रे म	प –	ध म रे
है –	जो – त	ज ग	त में –	भा –	नु ऊ द	य –	म यो –

		×					
– –	– – –	म रे	म प –	नी नी	नी सां –	सां –	सां – सां
– –	– – –	तू –	हि है –	प व	न पा –	नी –	बा – नी

रें सां	नी ध नी	ध प	म प नी	नी सां	मं रें पं	मं रें	सां – रें
क र	शु – द्ध	तू –	दा – नी	दा –	ता – र	तू –	रं – क

नी ध	प म रे	प –	ध म रे
न को	– मा –	न –	द यो –

देश सोरठ — त्रिताल (तराणा)

–	+	–	०	–	+
सा रे म प	नी सां – रें	नी ध प –	धम – ग, रे	रे रे ग गरे	सा रे नी सा
ओ दे ता ना	ता नोम – दे	रे ना दीम –	तादा – –, नीं	दे रे ना दे,	रे ना ता ना

–	०	–	+	–	०
नी सा नी सा	नीसा रे नी सा	रे रे म म	प प नी सां	सां सां सां नी	ध प म रे
नीं ता ना रे	नीं, ता ना रे	नीं ता ना रे	दे रे ना दे	रे ना ता ना	नीं ता ना रे

–	+	–	०	R× –	+
रें म प नी	सां – नी रें	– नी ध प	धम – ग, रे	– – म म	प नी – सां
त न न न	ता – रे ता	– रे त दे	दानी – दा, नीं	– – दीर दीर	दा रा – दीम

–	०	–	+	–	०
– नी सां सां	रें सां नी ध	नी ध प प	ध म ग म	ग रे ग रे	सा रे नी सा
– त न न	न न न न	त न न न	दे रे ना दे	रे ना दे रे	ना दे रे ना

–	+	–	०	–	+
नीसा रे म ||	ग रे – –	– – सा सा	रे म – –	रे – रे रे	मप नी – ध
ता ना नी ता ||	ना रे – –	– – ता ना	दीं – – –	इम – ता ना	दीं, – – –

–	०	–	+	–	०
प – प प	नीसां रें – रें	सां नी ध प ||	ध – म म	– ग रे ग	सा रे नी सा
ईम – ता ना	दीं, – – ईम	त न न न ||	ता – रे ता	– रे त दे	दा नी.दा नी

देश —सुलताल (तराणा)

+	०	–	–	०	+	०	–	–	०
रे म	म प	– ध	नी म	प ध ||	नी –	– –	ध प	ध म	प –
ना द्र	द्र तों	– ता	– न	द रे ||	ना –	– –	त न	द र	ना –
सां –	नी नी	सां सां	सां रें	सां नी ||	ध प	प ध	प म	ग रे	ग सा
तों –	त न	न न	द्र द्र	त न ||	न न	द्र द्र	त न	त दा	– नी
×									
रे म	रे म	प प	नी ध	नी नी ||	सां रें	नी नी	नी सां	नी नी	सां सां
द्र द्र	त न	नि त	तों –	त न ||	न न	द्र द्र	त न	त दा	– नी
नी सां	रें गं	सां सां	– गं	रें सां ||	रें सां	ध नी	ध प	ग मरे	ग सा
त दि	या ना	रे तों	– त	न न ||	न न	द्र द्र	त न	त दा,	– नी

देश—धमार (होरी)

–	+	–	–	+
: ग सारे म प ||	नी – – सां –	सां सां रें – नी	ध नी प – ||	रे म प नी ध
ए – अ ति ||	धू – – – –	म म चा – –	ई – – – ||	कन्है – – –
–	–	+	–	–
प – म ग रे	नी प ध म ||	प – प पम प	म – रे – सा :	ग सारे म प
या – ने – –	स ब स खि ||	य – न के, –	सं – – – ग	ए – अ ति
+ ×	–	–	+	–
म प – नी –	नी – सां – सां	सां – सां – ||	नी – प म प	नी नी नी सां –
अ बी – र –	गु – ला – ल	औ – र – ||	के – – स र	रं ग सं ग –

–   +   –   –
रें – – – ‖ नी नी – सां – | सां – रें सां – | ऩी – ध प ‖ ग सारे म प –
है – – – ‖ कु म – कु – | मा – प र – | त – है – ‖ रं – ग के –

–   –
म – रे – सा | ग सारे म प ‖
सं – – – ग | ए – अ ति ‖

तिलक कामोद—त्रिताल

०   –   +   –   ०   –
रे ग रे प | म गरे ऩी सा ‖ ऩी प ऩी सा | रे ग ऩी सा | रे म प ध | म प सां सां
:नी – र म | र न, के से ‖ जा – ॐ स | खिं – अ व: | ड ग र च | ल त मों से

+   –   ०   –   × +   –
सां प ध म | गरे ग ऩी सा | रे ग रे प | म ग ऩी सा ‖ म म म म | प प नी नी
क र त रा | – र में – | नी – र म | र न के से ‖ ए सो चं च | ल च प ल

०   –   +   –   ०   –
सां सां नी नी | सां सां नी सां ‖ रें रें सां रें | गं नी सां सां | प नी सां रें | नी सां – सां
ह ट न ट | ख ट मा न ‖ त न का हु | कि बा – त | वि न ति क | र त – में

+   –   ०   –
सां प ध म | गरे ग ऩी सा | रे ग रे प | म गरे ऩी सा ‖
ग ई रे हा | – – र में | नी – र म | र न, के से ‖

तिलक कामोद—त्रिताल (दुसरा प्रकार)

–   ०   –   +   –   ०   –
सा प ऩी सा | ग रे प म | ग सा सारेग रे ‖ ग सा ऩी – | म रे म म | प नी नी नी | नी सां – रें
:क लि मो रे | गू ल कि खि | ला इ ज,, व ‖ र व ने –: | च म न से | ग इ मो रे | व हा – र

+   –   ०   –   +   –   ०
सां नी ध प | म गरे नी,ध | प म ग रे | रे नी ध नी ‖ प ध मप म | ग रे ऩी सा | ग रे प म
आ इ वा दे | खि जा, शा – | हा सू नो रे | ग यो गू ल ‖ मू र झा, य | क लि मो रे | गू ल कि खि

–   +   R.× –   ०   –   +   –
ग सा सारेग रे ‖ ग सा ऩी – | – – – – | म रे म – | प – नी – ‖ नी सां – रें | सां नी ध प
ला इ ज,, व ‖ र ब ने – | – – – – | ना – जा – | नूं – के – ‖ सो हा – ल | मो रे गू ल

०	–	+	–	०	–	+
म ग रे रे	नी ,ध प म	ग म रें प	ग म रें ग	सा रे नी सा	म रे म प	नी – नी सां
रु का हो वे	खा – री ह	वा स मं दर	कि जि यर वा	मा रे वा का	शा – हे शा	हा – ऊ से
–	०	–	+	–	०	–
रें गं रें सां	रें नी सां सां	नी प सां –	प नीध प म	ग रे नी सा	ग रे प म	ग सां सारेग रे
पा – ले आ	– प मा ने	अ हे सां –	मे रो, म न	क लि मो रे	गू ल कि खि	ला इ ज,, व

छाया तिलक—झुमरा (विलंबित लय)

–	+	–	०	–	+	–
रे ग गम धपमंप	म ग रे	सा रेग सा –	गम ग सा	प़ प़ ध़ सा	रे ग सा	सां सांप ध म
जा – य, सू,,,	ना – वो	ह रि, सों –	वि, न त	ह म री –	स ज नी	पै यां, ला गुं
०	R. × –	+	–	०	–	+
गरे ग सा	ममप नी नी	सां सां सां	रें रेंपं मं गं	सां रेंगं सां	सां – रें सां	ध नी प
तो, – रे	द र, श न	के वि न	जिया, ध व	रा – वे	वे – ग प	धा – रो
–	०	–				
सां सां प धप	म गरेग सा	रे ग गम धपमंप				
ह र रं ग,	मो – री	जा – य, सू,,,				

बिहारी—दीपचंदी

–	+	–	०	–	+	–
सा – नी –	प – –	नी – नी –	सा – –	रे – ग –	म प –	म – ग –
मीं – रां –	भ – –	क्ति – क –	रे – –	रे – प्र –	क़ ट –	कि – ना –

०	–	+	–	०	–	+	–
ग म –	रे – ग –	म प –	प ध म –	ग रे –	सा – रें –	नीं नी –	सा – – –
– थ –	तु – म –	जा – –	न – त –	हो – –	स – ब –	घ ट –	कि – – –
०	–	+ ×	–	०	–	+	–
– – –	– – – –	रे – –	म – म –	प प –	प – – –	म म –	प – प –
– – –	– – – –	पा – –	य – ल –	घु घ –	रु – – –	रु म –	झु – म –
०	–	+	–	०	–	+	–
म प ध	म – ग –	ग – –	ग – ग –	म ध –	प – प –	म म –	ग – ग –
चा – –	ज – त –	ला – –	ज – सं –	मा – –	लो – घुं –	घ ट –	कि – ना –

० – + – ० – + –
ग म – | रे – ग – ‖ म प – | प ध म – | ग रे – | सा – रे – ‖ ऩी ऩी – | सा – – –
– थ – | तु – म – ‖ जा – – | न – त – | हो – – | स – ब – ‖ घ ट – | कि – – –

० –
सा रे – | सा – ऩी – |
हां – – | सी – रां – |

जेजेवंती—चौताल

– – + ० – ० – – + ० – ०
ग रे | ग सा ‖ रे – | रे ग | म प | म ग | म रे | ग॒ सा ‖ ऩी – | सा सा | रे ग॒ | रे सा
तो – | – रे ‖ कै – | से धो | – रे | आ – | – – | – ऊं ‖ धो – | र त | ना – | ई न

सा ऩी | ध़ प़ ‖ ग सा रे | म म | प प | प नी | नी नी | सां सां ‖ सां सां | रें नी | प ध | म म
दु र | ज न ‖ पिया, | कि प्रे | – म | प्र ग | ट हो | – त ‖ प पी | – हा | – टे | – र

×
ग रे | ग सा ‖ म – | प नी | – नी | नी नी | सां सां | – सां ‖ नी सां | रें गं॒ | रें सां | रें सां रें
तो – | – रे ‖ लो – | क ला | – ज | सु ध | – बु | – द्ध ‖ बि स | र – | ग इ | – –

ऩी ध | प प ‖ ध प ध | म म | म म | म – | रे रे | प प ‖ म प | नी सां | सां सां | – रें
री आ | – ज ‖ सू, न | – भ | न क | ब्या – | – कु | – ल ‖ रो – | य – | प रीं | – चौ

ऩी ध | प प ‖ म ध | प ध | प ध | म म | ग रे | ग सा ‖
– ओ | – र ‖ हे – | र हे | – – | – र | तो – | – रे ‖

गारा—त्रिताल (तराणा)

+ – ० – + – ०
सा म ग म | ग रे सा ऩी | सा रे ध़ ऩी | – ध़ प़ ध़ ‖ ध़ रे सा रे | – – सा ऩी | सा रे ऩी ध़
ता ना तुं द्रे | त द्रे दा नी | ता रे दा नी | – त दा नी ‖ ता ना तुं द्रे | – – दा नी | ता रे दा नी

– + – ० – + –
– सा ऩी सा ‖ सा म ग म | ग रे सा ऩी | सा रे ध़ ऩी | – ध़ प़ ध़ ‖ ध़ रे सा रे | – – :| ध़ ऩी
– त दा नी ‖ ता ना तुं द्रे | त द्रे दा नी | ता रे दा नी | – त दा नी ‖ ता ना तुं द्रे | – – | दा नी

० – *+ – ० – +
सा रे ध़ ऩी | ध़ प़ म़ म़ ‖ म़ ऩी ध़ ऩी | ध़ प़ म़ म़ | म़ ऩी ध़ ऩी | – सा ऩी सा ‖ रे ग॒ रे सा
ता ना तुं द्रे | त द्रे दा नी ‖ ना दीर दीर त | दा रे दा नी | ना दीर दा नी | – त दा नी ‖ त न तुं द्रे

− ० − ×+ − ० −
नी़ सा :|सा नी़ | सा रे नी़ ध़ | − सा नी़ सा ‖ सा सा ग ग | ग म रे ग | प − ग म | ग रे नी़ सा
त द्रे दा नी | ता रे दा नी | − त दा नी ‖ ना दीर दीर दीर | धे ते ला ना | र्दीं − त न | न न न न

+ − ० − + − ०
प़ सा − ग | म ग रे − | प ग − म | ग रे नी़ सा ‖ म रे − ग | रे सा नी़ सा | रे सा − नी़
त र्दीं − त | न दे रे − | त दा − रे | त द्रे दा नी ‖ त दा − रे | त द्रे दा नी | त दा − रे

−
ध़ प़ म़ म़ | *
त द्रे दा नी | R. ना दीर दीर त — तारेदानी तदानी

गारा—दादरा

+ ० + ० + ० + ०
:। । ध़ | ग रे ग ‖ सा नी़ सा | रे नी़ − ‖ ध़ − − | − − म़ ‖ ध़ नी़ − | रे सा −:
। । को | न अ ल ‖ बे − − | ले की − ‖ नार − − | − − झ ‖ मा − − | झ म −

:− − ग | ग − म ‖ रे ग − | म प − ‖ ग − − | सा − रे | नी − − | सा − −:
− − पा | नी − भ ‖ रे − − | री − − ‖ पा − − | नीं − भ | रे − − | री − −

× R. 1
:। । ध़ | नी़ ध़ नी़ ‖ सा − नी़ | सा − − ‖ । । ग | − ग म | रे − ग | सा − −:
। । हा | − थ न ‖ डो − री | यां − − ‖ । । खां | − धे ग | ग − री | यां − −

। । सा | ग ग ग ‖ रे ग ग | ग ग ग ‖ । । रे | ग ग ग ‖ रे ग − | म प −
। । बा | कि चि त ‖ व न से | मो हे − ‖ । । धा | य ल की ‖ यो − − | री − −

ग रेसा ध़ | ग रे ग ‖ सा नी़ सा | रे नी़ − | ध़ − − | − − म़ ‖ ध़ नी़ − | रे सा −
हां − को | न अ ल ‖ बे − − | ले की − | नार − − | − − झ ‖ मा − − | झ म −

मंजरी—धुमाळी

− + − + − +
। । । :|सा ‖ रेग म − पध | पध प म ग ‖ − गग ग, रे | सा − सा :| − ‖ :|− नीनी नी, सां
। । । ला ‖ गी, − − मोरी | विं, दीयां − ‖ − चम क, न | ला − गी − ‖ − चम क, न

नीसां धनी पध प ‖ − पध म, ग | रेग रेम रेग सा ‖ रेग म − पध | पध प म ग ‖ − गग ग, रे
ला, गी, मो, री ‖ − चम क, न | ला, − गी, ला ‖ गी, − − मोरी | विं, दीयां − ‖ − चम क, न

×
सा – सा – ‖ – – – – | – रेरे म ,म ‖ प – प प | – म ध ,प ‖ म ग सा रे :
ला – गी – ‖ – – – – | : – जब से ,पि ‖ या – प र | – दे श ,ग ‖ व न कि नो

– – – – ‖ – – गग रे ,रे | सा – सा सा ‖
– – – – ‖ – – क़र क ,न | ला – गी ला ‖

नारायणी—सूलताल

\+ ० – – ० + ० – – ०
सां – | नी ध | म प | नी ध | प प ‖ प प | रे म | रे सा | नी सा | रे –
ना – | रा – | य न | को – | नि त ‖ भ ज | रे – | म न | मो – | रे –

नी सा | रे म | रे म | प ध | म प ‖ सां – | नी ध | म – | प नी | – प
ना – | म वि | ना – | क छु | हु न ‖ का – | म न | आ – | वे तो | – रे
R. 1

×
म प | ध सां | सां – | सां सां | सां सां ‖ सां रें | सां सां | नी ध | म प | ध प
जो ई | जो ई | गा – | व त | प्र भू ‖ नि र | गु न | ह रि | के – | ज श

म प | ध सां | ध प | रे – | सा सा ‖ रें मं | रें सां | नी – | म धप | नी प
रि ध | सि ध | फ ल | पा – | व त ‖ सु ल | भ ऊ | पा – | व ता, | – रे
R. 1

प्रतापवराळि—त्रिताल

– + – ० – + –
: रे रे म प ‖ ध सां सां रें | गं गं सां सां | ध प म ग | रे ग रे प ‖ म गरे ग सा | रे रे म पं
: त र से जि ‖ या – नि स | दि न पि या | बि न मो रा | मो – हे – ‖ प ल, छी न | च ये न न

० ×– + – ० – +
ध प ग रे : | म ग रे म ‖ प ध म प | ध सां सां रें | गं रें सां – | पं मं गं रें ‖ मं गं रें सां
आ – वे – : | सा – ज न ‖ वा – मो र | क ब घ र | आ – वे – | त र प त ‖ र प जि या

– ० – + – ० –
रें सां प ध | प म ग रे | ग रे म प | ध सां सां रें | रें सां प ध | प म ग रे | रे रे म प
जा – त स | खि री मो रा | त र से जि | या – नि स | दि न पि या | बि न मो रा | त र से जि

नागस्वरावलि—त्रिताल

\+   –   ०   –   \+   –   ०

प़ ध़ सा – | ग म ग सा | ग म प ग | म ग सा सा ‖ । गम प ध | सां प ध म | प ग म प
स ज न – | ह म से ना | हीं – वो – | ले स खि री ‖ । ध, र त | म ग प ग | अ त हि ड

–   R.×\+   –   ०   –   \+   –

म ग सा – ‖ ग म प ध | – सां गं सां | गं मं पं गं | मं गं सां सां ‖ सां सां ध प | धमपग
र त हूं – ‖ सो – सो वा | – त ह म | सं – ग क | रे क प टी ‖ हा री स खि | चतरवा

०   –

म सां ध प | म ग सा सा |
म न मो रा | अ धी र वा |

भटियार—धमार (खमाज थाट प्रकार)

–   –   \+   –   –   \+   –

– सा प – म | ग रे सा – ‖ रे – – सा – | रें सा नि़ ध़ सा | रे – सा – ‖ सा ध़ नि़ प़ – | – प़ प़ ध –
– खे ल – त | का – न्ह – ‖ हो – – री – | सं – – – – | ग – – ऽ ‖ लि – – ये – | – अ बी – –

–   \+   –   –   \+   –   –

ध – ध – ‖ ध नि – प – | ध – ध सां – | नि – ध – ‖ सां – नि ध प | – ध प म – | प म ग –
र – गु – ‖ ला – – ल – | भ – र – – | झो – – – ‖ – – – – – | – – – – – | – – – –

\+   –   –   ×\+   –   –   \+

रे – सा रे सा | सा सा प – म | ग रे सा – ‖ म – प – सां | – सां सां – – | पं – सां – ‖ सां – सां – रें
– – – – ा | – खे ल – त | का – न्ह – ‖ ड – फ – गा | – व त – – | ए – क – ‖ मृ – दं – ग

–   –   \+   –   –   \+   –

– मं गं – – | रें सां – सां ‖ रें – सां नि ध | ध प ध प म | ग रे सा सा ‖ प म ग रे सा | – सा प – म
– ब जा – – | – व – त ‖ ए – क ना – | च त – रा – | धा – – कि ‖ शो – – – री | – खे ल – त

–   ××\+   –   –   \+   –   –

ग रे सा – ‖ सा सा ध – ध | – निध – निध | निध निध नि प ‖ प – प – प | – ध सां – नि | ध प म ग
का – न्ह – ‖ ह म – – जा | – न, – त, | तु, म, – – ‖ ब – डो – है | – खे ला – – | – – री –

\+   –   –   \+   –   –   \+ ×××

ध भ नि प प | – म प – म ग रे सा रे | प म ग रे सा | रे – प म ग | रे सा रे सा ‖ म – प – –
स ब – – स | – खि य – न सं – – ग | क र त – – | हैं – चो – – | – – री – ‖ अ – ब – –

–	–	+	–	–	+	–
सां – सां नी प ध	सां – सां –	सां – सां – रें	– मं गं – –	रें सां सां –	रें – सां नी ध	ध प ध प म
न – खां – –	– – गु –	नी – ये – हि	– क ह – –	त – है –	वा – त क –	र त ह म सं

–	+	–	–
ग रे सा प	म ग रे सा रे	सा सा प – म	ग रे सा –
ग – ये भो	– – – – री	– खे ल – त	का – न्ह –

खमाज थाट समाप्त

मल्हार रागाचे सारे प्रकार काफी थाटांत दिले आहेत.

भैरव मेल जन्य रागा

भैरव—चौताल [तराणा]

०	–	–	+	०	–	०	–	–	+	०	–
ग –	म प	– प	ध –	– –	ध नी	ध प	म ग	ग ग	म ध	प ध	म प
दीम–	तदीम	– त	दीम–	– –	त न	न न	न न	न न	ओ दा	नी दा	नीत
						×					
म ग	सा ग	म प	ग म	ग रे	– सा	म ध	– नी	सां –	सां –	सां रें	– सां
दा नी	ता ना	तुम दीर	त द	रे दा	– नी	ज हां	– को	ई –	दा –	द ना	– दे
नी ध	प म	ध –	नी नी	सां –	सां सां	– नी	ध प	– –	ग म	ग रे	– सा
– वै	– व	हां –	फ री	या –	द क्या	– की	– जै	– –	त द	रे दा	– नी

भैरव—तिलवाडा

०	–	+	–	०	–	+
सा – म –	– गम प प	ध – – –	प – – –	म – ग रे	– प म ग	रे – – रे
वो – लो –	– शिव शिव	बा – – –	नी – – –	भा – ल चं	– द्र गं –	गा – – सो

–	०	–	+	–	R.×०	–
रे – सा –	ध – नी नी	सा रे रे रे	प म ग रे	रे – – सा	। प ध ध	नी – सां सां
हा – नी –	शं – क र	वि ख ध र	त्र य लो च	ना – – नी	। का नो मे	कुं – ड ल

+	–	०	–	+	–	०	–
ध नी सां रें	सां नी ध प	। ग म ग	प ध नी सां	सां नी ध प	म ग रे सा	सा – म –	– गम प प
ग ले रुं ढ	मा – ला –	। त्रि शु ल	ड म रु –	पि ना – क	पा – – नी	वो – लो –	– शिव शि व

बंगाल भैरव—चौताल

+	०	–	०	–	–	+	०	–	०	–	–
सां सां	– रें	सां –	ध प	ग म	रे रे	म –	– म	– प	ध –	सां प	ध प
न मो	– ना	रा –	– –	– –	– य	न –	– सं	– –	सा –	– र	– –
ग म	प रे	– सा	– सा	– सा	– सां	– सां	– रें	सां –	ध प	ग म	रे सा
ता –	– र	– न	– ती	– न	– लो	– क	– प	ती –	– –	– –	– –

×											
− ग	म ध॒	− सां	− रें॒	सां सां	− सां ‖	− सां	रें॒ गं	मं पं	− रें॒	सां सां	सां −
− अ	सु र	− सं	− हा	− र	− न ‖	− ग	− र्व	नि वा	− −	− र	न −

सां −	सां रें॒	सां −	ध॒ प	ग म	रे॒ सा ‖
जो −	ग ज	ती −	− −	− −	− − ‖

अहीर भैरव—चौताल

−	०	−	−	+	०	−	०	−	−	+	०
नी़ रे॒	ग म	ग −	रे॒ सा ‖	सा −	सा ग	म म	ग म	प ध	नी॒ प ‖	− म	प −
क −	र −	जो −	र − ‖	मो −	र मो	− र	जो −	ब −	नी − ‖	− ब	नी −
ग रे॒	ग रे॒	− सा	− नी़ ‖	ध़ −	प़ सा	− रे॒	ग प	म ग	रे॒ ग ‖	रे॒ −	− सा
का −	− मि	− नि	− − ‖	का −	म की	− च	ढा −	ई −	− क ‖	मा −	− न
				×							
नी़ रे॒	ग म	ग −	रे॒ सा ‖	प ध	सां नी॒	सां सां	रें॒ सां	नी॒ सां	धां प ‖	ध नी॒	सां सां
क −	र −	जो −	र − ‖	अं ज	− न	− प	ल क	बो −	च ब ‖	र नी	− न
रें॒ −	सां ध	म ध	− नी॒ ‖	सां रें॒	गं रें॒	सां −	ध रें॒	सां नी॒	ध प ‖	ग म	रे॒ सा
जा −	त −	ल गा	− व ‖	त −	च त	र −	ही −	बे −	− − ‖	− −	− नी

आनंद भैरव—झपताल

+	−	०	−	+	−	०	−	+	−	०	−
ग ग	म रे॒ ग प	म ग	म रे॒ सा ‖	सा सा	रे॒ − सा रे॒	ग म	म − म	म −	ध॒ − म	प प	प − प
मे रे	म, न सु	म र	न क र ‖	अ ला	− − हि,	को −	ना − म	जा −	सौं − स	क ल	ते − रे
				×							
सां −	ध नी॒ प म प	म ग	म रे॒ सा ‖	प प	सां सां सां	सां −	सां रें॒ सां	रें॒ रें॒	गं − मं गं	मं रें॒	सां − सां
हो −	व, त सु,	फ ल	का − म ‖	मो हें	म द र	सु −	ल पं ज	त न	पा − क,	चा र	या − र
सां −	रें॒ सां −	सां सां	ध नी॒ प ‖	ग ग	रे॒ ग प	म ग	म रे॒ सा ‖				
सु −	तें जा −	अ ली	औ − र ‖	द्रु −	न्दा − ई	मा −	− − म ‖				

शिवमत भैरव—चौताल

+	०	–	०	–	–	+	०	–	०	–	–
ग मग	म रे॒	ग प	म ग	म रे॒	सा –	नी़ नी़	सा ग	रे॒ सा	नी़ सा	ध़॒ नी़	प़ प़
या –	को –	पा र	ना –	पा –	वे –	छा न	छा –	– न	स व	हा –	रे –
म़ प़	ध़॒ ध़॒	सा –	ग प	म ग	रे॒ सा	ग रे॒	ग म	प प	म ग	रे॒ रे॒	सा –
ये ह	रा ह	गु –	रु व	ता –	वे –	जो ही	र ट	ये तु	वा को	भा –	वे –
×											
म प	ध॒ ध॒	नी नी	सां –	नी नी	– सां	ध॒ –	नी नी	सां गं	रें सां	नी सां	ध॒ प
दे –	व न	के दे	व –	म हे	– श	शं –	क र	भो –	– ला	ना –	– थ
म म	प प	ध॒ –	नी सां	ध॒ नी	प प	म ग	रे॒ रे॒	ग प	म ग	रे॒ रे॒	सा –
त्रि न	ती क	रु –	क र	जो –	र –	दि जे	ग्या –	न म	हे श	मो –	हे –

कोमल भैरव—चौताल

–	–	+	०	–	०	–	–	+	०	–	०
रे॒ ग	म म	रे॒ –	सा –	सा नी़॒	ध़॒ प़	प़ नी़॒	ध़॒ प़	म़ –	ध़॒ ध़॒	सा सा	ध़॒ –
कु ला	– व	कै –	से –	के प	रे –	प र	ज वि	यां –	कु ल	– ते	– –
ग॒ म	प ग॒	ग॒ –	म –	नी॒ ध॒	नी॒ –	ध॒ प	प ग॒	– रे॒	– सा	ध॒नी॒ सा	रे॒ सा
ना –	हीं –	आ –	– –	– –	– –	प –	मे –	– –	– –	– –	रे –
×											
म –	प ध॒	सां –	सां सां	नी –	सां सां	नी सां	सां ध॒	ध॒ –	प प	म ग॒	रे॒ सा
हूं –	स म	झी –	स म	झा –	– य	आ –	ली –	पै –	न ल	गो जि	या –
सा –	ग॒ ग॒	ध॒ –	सां –	नी ध॒	नी –	ध॒ प	प ग॒	– रे॒	– सा	ध॒नी॒ सा	रे॒ सा
फि –	र त	ना –	– –	– –	– –	हीं –	फे –	– –	– –	– –	रे –

सौराष्ट्र—तेवरा

–	–	+	–	–	+	–	–	+	–	–
सा सा	ध़॒ नी़॒	सा – सा	म म	म म	म – म	ग –	म –	ध ध ध	म ध	सां सां
म ह	कि र	ना – र	तु न	हो अ	पा – र	मैं –	हूं –	ज र न	तु म	बि न

\+ − − + ×− − + − − + −
रें सां सां | सां − | ग म || रे रे सा : | म − | ग म || प − प | ध − | ध ध || ध − प | प ध
क व न | मै − | को अ || धा − र | मा − | ल व || ठा − ठ | रा − | ग सौ || रा − ष्ट्र | स म

− + − − + − − + − − +
प म || ग − रे | ग − | प मग || रे − सा | सा − | सां − || रें सां सां | म ग | म ग || रे − सा
स म || वा − द | गा − | य स, || मा − ज | की − | जे − || च त र | को − | ऊ − || धा − र

हिजाज (वसंतमूखारी)—झपताल

\+ − ० − + − ० − + −
नी − | सा ग म | प प | प ध प | प − | ध नी सां | ध नी | ध प प || प नी | ध प ध
दा − | री − द्र | दु ख | भं ज न | वी − | ध्या − न | र स | का − न || मा हा | ग्या − न

० − + − ० − × − ० −
प म | प म ग || म नी | ध प − | मग मग | रे − सा || म प | प ध ध | नी सां | सां सां सां
गु रु | की − − || से − | वा तुं − | क, र, | रे − − || विक | त सु र | ज − | न प र

\+ − ० − + − ० − + −
ध नी | सां रें सां | नी सां | सां ध प || प नी | ध प ध | प म | प ग म || म ग | रे ग प
गी − | त शु द्ध | म ध | गा − वो || स दा | रं ग क | ह त | स त सु || रन को | ध्या न तुं

० −
म ग | रे रे सा ||
ध र | रे − − ||

रामकली—त्रिताल (एक प्रकार)

० − + − ० − +
: ग म नी ध | प प मं प || ध प म − | − − ग − | म ग म ग | रे − ग प || म ग म ग
ह रि ह रि | ह रि ह रि || ज प ना − | − − − − | ज व ल ग | प्रा − न र || हे − घ ट

− ० − + − ×० −
रे − सा सा | नी सा ग म | प ध नी सां || रें सां ध नी | ध प म − : | प − प प | ध − नी −
भी − त र | त व ल ग | य ह ज ग || अ प ना − | अ प ना − | मा − त पि | ता − दा −

\+ − ० − + − ०
सां − सां सां | नी सां सां सां | ध ध ध − | नी नी सां सां || रें सां ध नी | ध प म − | नी − मां सां
रा − सु ख | सौं − प द | बि र था − | ज ग त क || ल प ना − | रे म ना − | चौं − द्र सु

− + − ० − + −
ध नी ध प || म ग म ग रे | − रे सा सा | नी सा ग म | प ध नी सां || रें सां ध नी | ध प म −
सो − हि त || ना − ल, के | − ण ठ व | आ − न र | न ग ो − || म प ना − | स प ना −

रामकली—तिलवाडा (दुसरा प्रकार)

° — + — ° — +
ा ा ।: नी सा । म ग म प ॥ ध — — प । — म प ध । ध ध प म । ग म प प ॥ ध — — प
ा ा व धा । — — व न ॥ गा — — वो । — ए — — । — — व धा । — — व न ॥ गा — — वो

— ° — + — ° ×—
— म प ध । ध ध प — । ग म — रे ॥ ग म म — । रे — — — । सा — :। — — । : — — प प
— ए — — । — — — — । स व — मि ॥ ल न न — । आ — — — । ये — । — — । — — स व

+ — ° — + —
— ध ध — । सां सां सां सां । — — — ध । नी सां रें — ॥ सां नी ध प : । — — प प
— स खि — । य न मि ल । — — — मं । ग ल — — ॥ गा — — वो । — — स दा

° — + — °
ध — सां सां । रें — सां नी ॥ ध प म ग । म रे — — । सा — नी सा ।
रं — ग के । — — ध र ॥ भं व र — । आ — — — । ये — व धा ।

रामकली—त्रिताल (तिसरा प्रकार)

° — + — ° — +
: सां रें सां नी । ध नी ध प ॥ म ग रे प । म ग रे सा : । नी सा म ग । प — ध प । सां सां रें सां
भ ज ह री । ना — — म ॥ तुं — मो रे । म न वा — । पु — र न । हो — त स । फ ल ते रे

— R. × ° — + — ° —
ध नी ध प । : प प ध — । सां — रें सां ॥ सां रें गं मं । रें रें सां — : । गं रें सां रें । सां नी ध प
का — — म । य ह सं — । सा — र घ ॥ डी — का — । स प ना — । सा — च ए । — क — च

+ — ° —
म ग रे प । म ग रे सा । सां रें सां नी । ध नी ध प ॥
तु र कें — । ना — — म । भ ज ह री । ना — — म ॥

रामकली—त्रिताल (दो गंधार प्रकार)

° — + — ° — +
: ा प रे सा । सा रे ग — म ॥ ध — प प । ध म म प : । ग म ध — । प — ध म । म — प —
: ा भो — र । मा, — — ई ॥ ढी — ट लं । ग र वा — । मैं — कैं — । जा — ने — । ना — — —

– R.× ○	–	+	–	○	–
– ग – ग	प – प प	ध – नी – ‖ सां – सां सां	नी सां सां –	धनी – ध –	नी नी सां सां
– दे – त	जो – तु म	मैं – का – ‖ छू – ट दि	वा – वे –	तो, – हीं –	म न रं ग

+	–	○	–	+	–	○
ध नी ध प	धम प – प	ग म ध –	प – ध म ‖	म – प –	– ग – ग	– प रे सा
प रि हीं –	– पा – य	मैं – कैं –	जा – ने – ‖	ना – – –	– दे – त	– भो – र

कोमल रामकली—चौताल

○	–	–	+	○	–	○	–	–	+	○	–
प प	ग ग	प प ‖	ध –	– प	मं प	ध प	प ग	ग रें ‖	सा रे	– सा	ग –
मो र	– वा	– तू ‖	मो –	– –	रे –	– ही	आं –	ग – ‖	न आ	– व	आं –

									×		
ग –	प प	ध – ‖	प –	मं प	ध नी	प प	ग ग	प प ‖	प –	प प	ध –
ग –	– न	आ – ‖	व –	– –	– –	मो र	– वा	– तू ‖	मो –	ति य	न –

सां –	सां –	सां – ‖	सां –	रें सां	रें सां	सांधप	प –	प प ‖	प ग	– प	ध –
को –	ती –	हे – ‖	चा –	रा –	ढूं –	गी –	मे –	रो हि ‖	ये –	– –	ये –

– सां	– रें	– सां ‖	ध प	मं प	ध नी
– –	– –	– – ‖	चा –	व –	– –

गुणक्रि—सूलताल

+	○	–	–	○	+	○	–	–	○
रे रे	सा –	ध ध	सा –	रे सा ‖	सा रे	सा म	रे प	म रे	सा सा
की र	ता –	र तूं	हय –	मे रो ‖	तूं हि	रं ग	रा ग	मे स	मा यो
सा सा	रे सा	म प	ध ध	प प ‖	सां सां	ध प	म प	म म	रे सा
सं क	ट मे	तूं ही	का म	आ यो ‖	तू ज	बि न	ना हीं	को ऊ	मा यो

×

म म	प प	ध ध	सां –	रें सां ‖	सां ध	सां सां	रें सां	रें सां	ध प
गु न	क ळि	के र	स –	ले त ‖	री म	ध को	म ल	क हा	व त

म म	प प	सां रें	सां सां	ध प ‖	सां सां	ध प	म प	म म	रे सा
सं पु	र न	क ली	को गा	व त ‖	गु नी	सू न	के दौ	रे आ	व त

जोगिया—चौताल

+	०	–	०	–	–	+	०	–	०	–	–
सा रे	म –	प प	प –	म प	ध – ‖	म –	म म	म रे	सा –	सा –	म प
अ खि	ल –	गु न	न –	भं –	डा – ‖	र –	र च	त –	सृ –	ष्टि –	सु र
									×		
ध –	रें सां	सां ध	प म	म म	रे सा ‖	सा रे	म –	प प	म म	प प	प ध
– –	ज न	हा –	र क	र ता	– र ‖	अ खि	ल –	गु न	स क	– ल	भु व
– ध	ध रें	सां –	सां –	ध प	म – ‖	प ध	– म	म रे	सा सा	रें –	ध ध
– न	को –	आ –	धा –	– र	दा – ‖	स ता	– प	भं –	ज न	हा –	– र
म प	ध ध	म रे	सा सा	ध रे	सा –						
मा –	या प	ती –	ज ग	प ती	– –						

जोगिया आसावरी—दीपचंदी

–	+	–	०	–	+	–	०	
म – प – ‖	नी – –	ध – प –	म ग –	रे – सा – ‖	ग रे –	सा – – –	सा – –	
मि – ज – ‖	मा – –	नो – से –	का – –	हे – कु – ‖	ल रि –	ये – – –	– – –	
सा – सा – ‖	रे – –	म – म –	प – –	ध – प – ‖	नी ध –	प – – –	प – –	
मि – ज – ‖	मा – –	नो – से –	का – –	हे – कु – ‖	ल रि –	ये – – –	– – –	
							R 1	
– – – – ‖	रे – –	म – – म	प – –	ध – ध – ‖	सां – –	नी – – ध	प ध –	
– – – – ‖	आ – –	ज – – र	हे – –	क – ल – ‖	हो – –	गे – – वि	दा – –	
	×						R. 1	
– – – – ‖	म म –	म – प –	ध ध –	सां – – – ‖	रें रें –	रें – रें –	मं गं –	
– – – – ‖	र त –	न – ज –	त न –	का – – – ‖	न ग –	र – व –	सा – –	

रें – सां – ‖ रें – – | सां – सां – | ध – – | प – – – ‖ म म – | प – – – | – – –
या – – – ‖ ने – – | हु – का – | में – – | ला – – – ‖ भ रि – | ये – – – | – – –

– – – – ‖ म – – | प – – ध | सां सां – | सां – – – ‖ रें – – | रें – – रें | सां रें –
– – – – ‖ सा – – | ची – – क | ह त – | है – – – ‖ मि – – | र – – हू | से – –

सां – – – | सां – – | ध – – प | म – – | प – – प | नी – – | ध – – – | प – ध
न – – – | ए – – | सा – – ही | ज्ञा – – | न – – ध | रि – – | ये – – – | – – –

R. 1.

सावेरी—दीपचंदी (दाक्षिणेंच्या जोगिया)

\+   –   ०   –   +   –   ०   –

रे रे – | सा – सा – | ध – – | पध नीध पम – ‖ ग रे – | सा – रे म | गरे – – | नीसा रे सा –
ह र – | बि – न – | को – – | – – इ, – ‖ का – – | – – म न | आ, – – | – – यो –

सा – – | रे म म – | – प – | ध – ध प ‖ पध नी – | ध – प – | म – ग | रे – सा –
या – – | झु – ठी – | – मा – | या – के – ‖ का, – – | र – न – | प्रा – – | – – णी –

ध – – | ध – – – | नीध – – | प – – ध ‖ ध – – | प – – – | ध – – | पध नी – –
ही – – | रा – – – | ज, – – | न्म – – ग ‖ मा – – | यो – – – | – – – | – – – –

नी ध प | म ग रे सा | ध – – | पध नीध पम – ‖ ग रे – | सा – रे म | गरे – – | नीसा रे सा –
ह – र | बि – न – | को – – | – – इ, – ‖ का – – | – – म न | आ, – – | – – यो –

×

सां सां – | सां – – – | सां सां – | सां – नी ध ‖ सां – – | सां – – सां | सां – – | रेंसां नी ध प
ति रि – | यां – – – | क हे – | मैं – – – ‖ सं – – | ग – – ज | रं – – | गी, – – –

नी – – | ध – ध – | – – – | प – ग म ‖ गम पध – | – – – – | प पध – | प मग मप –
धुं – – | स – धुं – | – – – | स – ध न ‖ खा, – – | – – – – | – – – | यो – – –

म म – | म – – – | म – – | म – – – ‖ ध – प | म प – – | म – ग | रे – – सा
म र – | ती – – – | वे – – | र – – – ‖ मो – र | मु ख – – | वै – – | – – – ठी

ध ध ध | ध – ध ध | – प प | पध नी – – ‖ नी ध प | पम मग गरे सा | ध – – | पध नीध पम –
क द म | ए – क ना | – ब धा | यो, – – – ‖ ह – र | बि, न, – – | को – – | – – इ, –

झिलफ—एका (तराणा)

+	○	–	○	–	–	+	○	–	○	–	–
ग म	– सा	– –	– रे	ग ग	– –	ग म	प प	ध ध	सां –	प –	म –
ता –	– ना	– –	– –	ता ना	– –	ता ना	ना ना	दे रे	ना –	दीम –	दीम –
×											
म ग	म प	प नी	ध नी	प ध	म प	म ग	म प	प नी	ध नी	प ध	म प
द स्त	तो चेह	ना गा	– –	– –	– ह	फ तद	वर रू	स्व तो	– –	– –	– –
म ग	– म	ग सा	सा नी	सारे ग	रे गम	ग मप	म प	प म	– प	– ग	म सा
गु ई	– –	के फ	त द	बा, –	दे –	स –	भा –	गुल –	– –	– व	– गुल

झिलफ—झपताल

+	–	○	–	+	–	○	–	+	–		
सा –	ग म म	प प	प – प	प –	ध – ध	सां –	ध ध प	प म	ग म म		
मे –	री – म	द द	क – रो	या –	शा – ह	मे –	रे – –	दु ख	द लि द्र		
○	–	+	–	○	–	×+	–	○	–		
प ध	सां – सां	प प	म ग म	प मप	म गम –	प प	ध – प	सां –	सां – सां		
दू र	क – रो	सु ख	दो – ध	ने –	रे – –	अ ली	यो – न	बी –	ते – री		
+	–	○	–	+	–	○	–	+	–	○	–
ध ध	सां – सां	सां सां	नी ध प	म प	ग म म	प ध	सां – सां	ध ध	प प म	प मप	म गम –
वि न	ती – क	र त	हूं – –	स द	का – ह	स न	का – छु	व त	च र न	ते –	रे – –

विभास—चौताल (भैरव थाट प्रकार)

○	–	–	+	○	–	○	–	–	+	○	–
ध –	प ग	रे सा	सा –	– ग	प प	प ध	– ध	– प	ध प	ग रे	– सा
ये –	न र	ह रं	ना –	– रा	– य	ण गो	– पा	– ल	ग दा	– ध	– र
			×								
ध –	प ग	रे सा	प –	प ध	ध –	सां सां	– सां	– सां	रें रें	रें गं	रें सां
ये –	न र	ह र	गो –	पी प	त –	ध न	– श्या	– म	क म	ल न	य न
रें सां	– ध	– प	प ग	प –	ध ध	सां सां	सां ध	– प	ध प	ग रे	– सा
व न	– चा	– रि	ग रु	र –	ध्व ज	च तु	र भु	– ज	म नो	– ह,	– र

बिभास—त्रिताल (नी विवादी)

–	+	–	०	–	+	–
प ध सां सां	ध ध प –	ध ध प प	ग रे सा सा	– रे – रे	ग रे सा सा	रें रें सां सां
प्या रि प्या रि	ब ति यां –	क र क र	मो – ह न	– आ – लि	री – मे रो	म न ब स

०	R. ×	–	+	–	०	– +
ध नी ध प	ध ध प प	सां – सां सां	रें रें रें रें	गं रें सां –	सां सां रें सां	ध नी ध प
की – नो –	ध रि प ल	मू – र त	ट र त न	हि य ते –	ह र रं ग	बे – ग दि

–	०	–
प ध प प	ग रे सा –	प ध सां सां
खा – वो सु	र ति या –	प्या रि प्या रि

शुद्ध बिभास—खेमता

+	+	+	+	+
। । । सां सां –	ध – ध रें – सां	ध – प ध – प	ग रे – – – ग	सारे गप – ग रे –
। । । छां डो –	छां – डो – – जी	मो – – रि – क	लै यां – – – दू	खा, ,व – न हीं –

			×	
साध सा – – – रे	ग – प ध सां –	ध – रें सां – –	– – – – – –	प – ध सां सां रें
बै, यां – – – प	रुं – मैं पै यां –	पै – – यां – –	– – – – – – –	आ – ह बं ग रीं

गं – – – – –	सां रें सां गं रें सां	ध – – गं गं –	सां रें सां गं रें सां	ध – – गं गं –
यां – – – – –	स ब तो र ड री	यां – – क रो –	दे खो न ल र कै	यां – – को ऊ –

सां रें सां गं रें सां	ध – – – – –	सा रे ग प ध रें	सां – – सां सां	ध – ध रें – सां
स खी जो सु न पै	यां – – – – –	आ – – – जै –	यां – – छां डो	छां – डो – – जी

ध – प ध – प	ग रे – – – ग	सारे गप – ग रे –	साध सा – – – रे	ग – प ध सां –
मो – – री – क	लै यां – – – दू	खा, ,व – न हीं –	बै, यां – – – प	रुं – मैं पै यां –

		××		
ध – रें सां – –	– – – – – – –	ग – प ग – रे	ग प ध सां – –	ध सां ध गं रें गं
पै – – यां – –	– – – – – – –	चु – रि यां – मो	री क र काई – –	दे खो दे खो तू मे

सांध रें सां – –	गं रें सां ध – प	ग – – – – –	सा रे ग प ध सां	ग प ध सां रें गं
रा मदो हाई – –	कां पे हि या – जि	या – – – – –	ए म न र सि यां	श्या म न ब सि यां

गं रें सां रें सां ध	सां ध प ध प ग	सा रे ग प ध रें	सां – – सां सां –
आ वो जी आ वो जी	ना त र सा वो जी	ए – वां कीज नि	यां – – छां डो –

देशगौड—तेवरा

+	–	–	+	–	–	+	–	–	+
रे॒ रे॒ सा	रे॒ –	सा सा	ध॒ – ध॒	नी़ नी़	सा सा	रे॒ रे॒ सा	प –	ध॒ प	रे॒ रे॒ प
ध – न्य	दि –	न द	या – ल	तूं –	प्र भु	ध – न्य	तूं –	ज ग	दि – –

–	–	+	–	–	+	–	–	+	–
रे॒ रे॒	सा –	नी़ रे॒ नी़	ध॒ –	प़ –	ध॒ सा सा	रे॒ रे॒	सा –	सा रे॒ सा	प –
श्व –	रा –	ध – न्य	य –	ह –	कृ पा ह्य	ते –	री –	ध – न्य	तूं –

–	+	–	–	×+	–	–	+	–	–
ध॒ प	रे॒ रे॒ प	रे॒ रे॒	सा –	प प प	ध॒ –	नी –	सां – सां	रें॒ रें॒	सां –
प र	मे – –	श्व –	रा –	ध – न्य	द्र –	या –	दि – न	प र	दा –

+	–	–	+	–	–	+	–	–	+
सां – ध॒	नी नी	सां –	रें॒ रें॒ सां	ध॒ ध॒	प –	रें॒ रें॒ रें॒	सां सां	ध॒ प	ध॒ ध॒ सां
ता – तूं	हि –	सं –	सा – र	दा –	– –	ध – न्य	क रुं	णा –	सिं – धु

–	–	+	–	–	+	–	–
नी ध॒	प –	प प ध॒	नी ध॒	प प	रे॒ रे॒ प	रे॒ रे॒	सा –
स्वा –	मी –	जो – कि	से –	न वी	शा – र	दा –	– –

मेघरंजनी—झपताल

+	–	०	–	+	–	०	–	+	–	०	–
नी़ रे॒	ग म म	म –	म म म	म –	म में म	ग –	रे॒ ग –	म –	म म नी	सां –	सां रें॒ सां
ल ल	त न अ	ही –	र न प्र	भा –	त न भ	खा –	र है –	पं –	च म वे	गा –	ल न हीं

								×			
सां –	म म म	ग –	रे॒ ग मम	ग नी़	रे॒ ग म	म –	म म म	म –	नी सां सां	नी –	रें॒ सां –
हो –	त म टो	या –	र है –	ल ल	त न अ	ही –	र न प्र	मा –	ल व सु	मे –	ल में –

नी नी | रें गं रें | सां – | रें सां – || सां – | सां सां – | रें रें | सां सां सां || सां – | म म म
प ध | न को – | त्या – | ग है – || मे – | ध रं – | ज नी | च तु र || मां – | श प र

ग – | रे ग मम || ग नी | रे ग म | म – | म म म |
का – | र है – || ल ल | त न अ | हीं – | र न प्र |

प्रभात—दादरा

ग म ग | रे – सा || नी नी नी | सा – धु || नी – सा | ग – सा || ग – रे | ग म मं
ऊ ठि प्र | मा – त || सु म री | ये – – || श्रि – ग | णे – श || दे – – | वा – –

म – म | म ग म || धु धु धु | प – म || ग धु धु | प – म || ग – रे | ग म मं
ना – म | ले – त || स क ल | का – ज || सु फ ल | वा – नय || से – – | वा – –

धु – धु | नी – नी || सां सां – | सां – सां || धु – धु | नी – सां || रें – रें | सां – –
ए – क | दं – त || द या – | वं – त || चा – र | भु – जा || धा – – | री – –

R, f

धु – धु | धु प धु || म धु प | म ग म || धु धु धु | प – म || ग – रे | ग म मं
म – स्त | की – शें || दू – र | सो – हे || भू प क | अ – स || वा – – | री – –

R. 1.

दुसरा अंतराः— पान चढे फूल चढे और चढे मेवा
मातजाकि पारवति पिता महादेवा—ऊठि.

तिसरा " :— भालचंद्र सब विलोक सकल देववारी
तानसेन गिरिजानन गावे सुखकारी—ऊठि.

कालिंगडा—दादरा

+	०	+	०	+	०	+	०
ग म ग	रे सा रे	नी नी सा	रे ग –	ग म प	ध प ध	म ध प	म ग रे
रा – न	ना – म	भ ज न	क रो –	म ब ल	ल धी –	तु र त	त रो –

×							
म म म	म ग म	प ध प	ध प प	ध – ध	ध सां नी	ध – ध	म प –
अ नि त	ज ग त	सा – च	त न क	ना – ह	क छु म	लो – भ	क रो –

ग म म	म ग म	प ध प	म ग ग	सां नी सां	नी ध प	म ध प	म ग रे
च तु र	क ह त	सु ल भ	जु ग त	ह र रं	ग क्षो –	ध्या – न	ध रो –

कालिंगडा—त्रिताल

०	–	+	–	०	–	+
ग म ग रे	सा रे नी सा	गमप म प	ग म ग रे	म ग म प	ध प ध म	ऽ धध प ध
ज प न न	ह र गि री	धा – रि तु	रा – री –	सा च लि तु	र त प र	ऽ छल ब ल

–	०	–	+	–	R. × ०	–
म प म ग	म ग म प	प ध नी सां	धनी सां नी ध	पधम प गमग	प – ग म	प प ध प
म त क र	च र ण दा	र ण ह न	ना – ये तु	ना – – री	नो – र झु	कू ट ना थे

+	–	०	–	+	–
ऽ धध प ध	नी सां सां –	ऽ धध नी –	नी – सां सां	धनीसां रें नी सां	धनी सां ध प
ऽ तिल क बि	रा – जे –	ऽ कटि पी –	तां – ब र	की – छ बि	सा – जे –

०	–	+	–	०	–
ऽ धरें सां रें	नी सां नी ध	धनी सां नी ध	पधम प म ग	सा – ग ग	म – प ध
ऽ गले मो ती	य न की –	मा – ल तु	हा – व नी	का – न न	कुं – ड ल

+	–
ऽ धध नी ध	धनी सांनी धप मग
ऽ अति झ ल	क – री –

भैरव थाट समाप्त

पुर्वी मेल जन्य रागा

पूर्वी–चौताल (तराणा)

°	–	–	+	°	–	°	–	–	+	°	–
ग रे	ग रे	– ग	नी रे	– ग	– प	प प	मं ध	मं मं	ध नी	नी ध	प मं
त न	नीं तों	– त	ना –	– तों	– त	न न	न न	न तुं	द्र द्र	त न	न न
									×		
ध मं	मं ग	म ग	ग मं	ध ध	मं ग	ग रे	ग रे	– ग	ग ग	मं ध	मं सां
न न	न द्र	द्र धीत	लां –	तुं –	द्र द्र	त न	नी तों	– त	त न	द्र द्र	तुं द्र
सां सां	सां सां	सां सां	नी रें	– रें	सां सां	नी रें	रें नी	ध प	मं मं	ध्र मं	मं ग
द्र द्र	द्र द्र	द्र धीत	लां तुं	– द्र	द्र धीत	लां –	तुं द्र	द्र –	धीत लां	– तुं	द्र द्र

पूर्वी—चौताल

°	–	–	+	°	–	°	–	–	+	°	–
। रे	नी ,रे	ग प	प –	मंध मंप	गम ग	– नी	रें ग	मं ध	मं –	ग रे	– सा
। व	न ,ब	न –	ते –	आ, व,	त, –	– धे	– नू	– च	रा –	– व	– त
									×		
– नी	रे ग	प नी	ध प	ध मं	प गम	ग रे	नी ,रे	ग प	ग मं	धमं सां	– सां
– गा	व त	– कि	लो –	– ल	– त,	– ब	न ,ब	न –	मु र	– ली	– अ
सां सां	– रें	– सां	सां –	सां सां	– नी	रें नी	ध नी	ध प	धमं –	ग मं	ध मं
ध र	– ध	– र	बै –	ज यं	– ती	– मा	ल ग	ले –	का, –	– न	– न
ग –	रे सा	– सा	रे ग	मं धमं	सां –	सां सां	सां –	रें सां	रें नी	ध प	
कुं –	– ड	– ल	पि त	बै –	ठी –	का लीं	दी –	त ट	गो प	न सो	
मंप गम	ग रे	नी ,रे	ग प								
र, ट,	त व	न ,व	न –								

पूर्वी

पूर्वी – चौताल (दुसरा प्रकार)

–   –   +   ०   ०   –   –   +   ०   –   ०

मं ध | नी रे || ग रे | ग मं | मं ग | म ग | रे ग | रे सा || नी रे | सा नी | रे ग | रे ग
पि या | बि न || ना – | – – | – – | – – | हीं – | – ब || ने – | गों – | – सां | – –

रे सा | नी – || नी रे | ग मं | मं मं | म ग | रे ग | मं ग || रे ग | नी रे | नी ध | नी –
है – | – – || ए क | छि न | – – | कों – | ना – | प र || – त | कु – | ल – | – –

मं ध | नी रे || ग ग | धमं ध | मं ग | सां सां | सां – | सां – || सां सां | रेंनी – | ध नी | ध प
पि या | बि न || क ट | तों, – | बे – | ग च | ले – | सं – || ग न | ले, – | मो – | कों –

प मं | मं मं || म ग | ग रे | ग मं | मं मं | म ग | रे सा || नी रे | ग – | मं – | ध नी
प ल | – – || प ल | ब र | स न | – – | स मा | – न || रो – | ए – | रो – | ए –

रें नी | – ध || मं ध | मं ग | रे ग | रेनी रे | नी ध | नी – || ग – | ग ग | मं – | धमं ध
म रे | – – || न – | ल – | – – | थ, – | ल – | – – || मो – | प र | मा – | या, –

ध ध | नी मं || – ध | सां – | नी रें | नी ध | नी ध | प – || मं ग | ध नी | ध प | – मं
क र | के – || – – | मि – | ला – | – ओ | – पि | या – || – – | हि या | जि या | – में

मं मं | म ग | रे ग | मं ग | रे ग | रेनी रे | सा – | नी रे || ग – | ग मं | मं मं | धमं ध
– – | ना – | हीं – | प र | – त | कें, – | न – | आ – || नं – | द त | न त | ल, –

मं ग | रे रे || ग मं | ध ध | नी ध | मं ध | ध मं | ध मं || ग ग | रेनी रे | नी ध | नी –
फ त | – हि || य रा | – ढो | – ल | त – | च ले | – डा || – ल | डा, – | ल – | – –

———

पुरियाधनाश्री—चौताल

० – – + ० – ० – – + ० –

: ध म॑ | ग रे | सा सा || नी रे | म॑ रे | ग ग : | प – | प ध | – प || ध म॑ | ग म॑ | रे ग

सु म | र न | ह र || को – | क रो | – रे | जा – | सुं हो | – वे || भ व | – पा | – र

×

ध म॑ | ग रे | सा सा || म॑ ग | – म॑ | – ध | सां – | सां रें | – सां || सां नी | रें गं | रें सां

सु म | र न | ह र || य ह | – सी | – ख | जा – | न मा | – न || क ह्यो | – है | – पु

सां नी ध | रें नी | ध प || प पम॑ | ध म॑ | – ग | म॑ ध | रें नी | ध प || नी म॑ | ग म॑ | रे ग

रा – | न न | मों – || भ ग, | – वा | – न | आ – | – प | ही – || क र | – ता | – र

जेतश्री—चौताल

– – + ० – ० – – + ० – ०

: पम॑प | म॑ ग || प ग | प धम॑ | ग रे | सा सा | ग ग | प ग || प प | ध म॑प | प ध | प म॑प :

का – | न्ह र || ज न | म ली, | यो – | ज न | म ली | यो – || – औ | ता – | र त | रे – :

×

प म॑प | म॑ ग || ग ग | ग ग | प प | सां – | रें – | सां रें || नी सां | सां – | प नी | सां रें

का – | न्ह र || ज ग | त प | ह र | वा – | सो – | य ग || ये – | है – | छु – | ट ग

××

नी सां | नी ध || – प | ध म॑प | प ध | प म॑प | प म॑ग | म॑ ग || प ग | प प | – प | प –

यो – | है – || – – | ता – | र त | रे – | का – | न्ह र || डा – | र छ | – ल | में –

प म॑ | प ध || प प | ग प | ग रे | ग – | प ग | ग – || प – | ध प | म॑ ग | ग –

ले – | च ले || – वा | – स | दे – | व – | सिं – | ध – || ना – | द – | आ – | गे –

×××

म॑ ग | रे सा || ग ग | ग ग | प प | सां – | रें – | रें – || सां – | सां – | सां – | प नी

ध रे | – – || च र | न छु | व न | को – | का – | लिं – || दी – | आ – | ई – | हो –

सां रें | नी सां || ध प | ध म॑प | प ध | प म॑प | प म॑प | म॑ ग |

ग ई | – – || त र | ता – | र त | रे – | का – | न्ह र |

दिपक—झपताल

– ० – + – ० – + – ०
ा ा सां | प ग | प – ग ‖ रे – | सा – सां | प ग | प – ग ‖ रे – | सा – नी | रे सा
ा ा डी | म क | ड – फ ‖ बा – | जे – डी | म क | ड – फ ‖ बा – | जे – बा | ज त

– + – ० – + – × ० – +
ग – मं ‖ प – | प – सा | प ग | प – ग ‖ रे – | सा – – | मं मं | प – प ‖ नी नी
ग – त ‖ प्या – | री – डी | म क | ड – फ ‖ बा – | जे – – | ऊ द | मा – त ‖ ड म

– ० – + – ० – + – ०
सां – – | मं मं | प – प ‖ नी नी | सां – रें | सां – | प – मं ‖ मं – | ग – सां | प ग
रु – – | ऊ द | मा – त ‖ ड म | रु – कै | ला – | स – के ‖ मां – | ही – डीं | म क

– + – ० – + – ० – +
प – ग ‖ रे – | सा – – | नी रे | सा – ग ‖ मं – | प – – | मं धु | प – सां ‖ नी रें
ड – फ ‖ बा – | जे – – | सू न | आ – ये ‖ ब्र – | ह्मा – – | प शु | पं – छी ‖ सू न

– ० – + – ० –
सां – सां | प मं | ग – रे ‖ सा – | सा – सां | प ग | प – ग |
आ – ये | लो – | ग – लू ‖ गा – | इ – डी | म क | ड – फ |

रेवा—त्रिताल

० – + – ० – + –
पग – रे | सा – सा रे ‖ ग – – – | प प ग – | ा धु प प | धु धु सा सा ‖ रे ग – प | ग रे सा –
क व – न | दे – स ग ‖ ये – – – | पि – या – | ा जो – प | पी ह रा सु ‖ ना ये – ब | ति य न –
R×

प धु प सां | – सां रें सां ‖ रें गं – पं | गं रें सां – | सां रें सां सां | धु धु प प ‖ प ग रे प | ग रे सा –
ज व से ग | – ये मो हे ‖ क ल न प | र त ह य – | वे क ल र | ह त अ ब ‖ ये ह मो रा | जि य रा –

श्री–त्रिताल (तराणा)

– + – ० – + –
मं प नी सां ‖ रें सां नी धु | प रे प – | धु मं ग रे | रे मं ग रे | सा रे नी धु | मं प नी सा
ना द्र द्र तुम ‖ त न दे रे | ना – – – | त न दे रे | ना त न न | त न न न | दीर दीर दीर दीर

०	–	+	–	०	–	+
रे – प –	धु मं ग रे	रें नी धु प	मं ग रे प	मं ग रे सा	मं प नी सां	रें सां नी धु
दा – नी –	ओ त दा नी	त दा – रे	त दा – नी	त द्रे दा नी	ना दर दर तुम	त न दे रे

–	×०	–	+	–	०	–
प रे प –	प प धु प	सां रें सां –	नी रें गं रें	सां नी धु प	मं ग रे सा	रे रे प प
ना – – –	ये ले ली ये	लुम ये लुम –	त न म न	ह री – सो	ल गा – वें	धि त ला न

+	–	०	–	+	–	०
रे रे रे रे	नी रें गं रें	नीनी रेंरें सां सां	रें सां नी धु	प मं ग रे	धु मं ग रे	नी रे सा सा
धि त ला न	धि धि क ट	धिधि गंध गा वे	स म ज बुज	कोई ते रे	का – म न	आ – वे –

श्री—चौताल

+	०	–	०	–	–	+	०	–	०	–	–
ग –	रे रे	– सा	सा –	– सा	– सा	नी –	रे ग	– –	नी –	रे नी	धु प
पू –	– रं	– न	ब्र –	– ह्म	– द	या –	नि धे	– –	सा –	– ग	र –
मं –	प नी	– सा	रे रे	– रे	– सा	सा –	– प	– प	प मं	गरे ग	रे सा
बैं –	– सू	– म	र न	– क	– छु	औ –	– र	– न	जा –	– ने	– –
×											
सा –	– नी	– नी	सां –	– सां	– सां	नी –	सां रें	– सां	नी –	सां नी	धु प
का –	– हे	– को	सो –	– चा	– क	रे –	– मा	– न	भू –	– र	– रव
मं –	प नी	– सां	रें –	– सां	– सां	प सां	– नी	धु प	प मं	गरे ग	रे सा
सो –	– चा	– कि	ये –	– क	– छु	ओ –	– र	– न	जा –	– ने	– –

गौरी—त्रिताल (पुर्वी थाट प्रकार)

०	–	+	–	०	–	+
मं मं ग रे	नी – सा धु	नी – – रे	– रे सा –	मं – धु धु	नी नी सा –	रे – रे रे
भ ट क त	का – हे फिं	रे – – वा	– व रे –	न – श्व र	त न को –	कौ – न भ

– ० – + – R. ×० –

रे – सा – | सा सा प प | मं – प धु ‖ मं ग रे मं ‖ ग रे सा – |: मं मं मं ग | मं – धु मंधु

रो – सो – | ख ट प ट | युं – हि क ‖ रे – – बा ‖ – व रे – |: क र म लि | खो – ऊ त,

+ – ० – + – ०

नी – सां सां | सां – सां – | नी – नी – | नी नी सां रें ‖ नी – सां – | नी धु प – :|: प मं प धु

नो – हि मि | ले – गो – | ला – खो – | ज त न क ‖ रे – – – | – – – – :|: च तु र क्ष

– + – ० – + –

मं – मं ग ‖ रे ग मं ग | रे – सा सा :| सा – प प | मं – प धु ‖ मं – ग मं | ग रे सा –

पा – बि न ‖ क छु न हिं | सा – ध त :| का – हे को | सो – च क ‖ रे – – बा | – व रे –

गौरी—चौताल (दुसरा प्रकार)

– – + ० – ० – – + ० – ०

रे – | प म ‖ प – | ग – | सा रे | ग ग | ग – | रे – ‖ रे – | रे – | सा – | रे नी

फू – | ली – ‖ सां – | – – | झ – | – म | धु – | – – ‖ ब – | न – | में – | – –

×

रे प | प सां ‖ नी धु | प म | प म | प ग | रे – | प म ‖ रे – | प – | प नी | सां नी

ये – | म धु ‖ ब – | न – | में – | – – | फू – | ली – ‖ जै – | सो – | ही चौ | – चों

धु पमं | प नी ‖ सां रें | रें – | नी सां | सां – | नी – | रें गं ‖ रें सां | रें सां | धु – | प म

हा – | ह ट ‖ चि रि | य – | न – | की – | तै – | सो हि | चं – | द्र छि | पो – | – मे

प ग | नीरे ग ‖ ग – | ग रे | रे सा | नी – | रे – | प म |

– – | – – ‖ घ – | न – | मे – | – – | फू – | ली – |

गौरी—दादरा (कालिंगडा अंगकी)

० + ० + ० + ० +

: सा रे – ‖ नी नी सा | – – धृ ‖ नी – – | सा – – ‖ – – नी | सा – रे ‖ म ग –

न दि – ‖ आ ई लो | – – ह ‖ मा – – | रे – – ‖ – – सं | ग – च ‖ लो – –

- - -	॥: ा ा म	ग म ग ॥	प ध -	प - - ॥	- सां -	ध - प ॥	ध म प
- - -	ा ा ई	स न दि ॥	या - -	में - - ॥	- चो -	र - ब ॥	स त -
म ग -	: ा ा म	म म म ॥	प ध म	ग रे सा ॥	नी - -	सा - रे ॥	म ग -
ह ये -	ा ा ढा	ल त ल ॥	वा - र	ब र छि ॥	बां - -	ध - च ॥	लो - -

गौरी—त्रिताल (परज कालिंगडा अंगकी)

-	०	-	+	-	०	-
: सा नी ध नी	रे ग रे म	ग रे सा रे ॥	नी नी सा - :	- - - -	म ध म ध ॥	नी नी सा सा
क हा क रुं	प ग न च	ल त स खि ॥	घ र को -	- - - -	न य न वि ॥	मु ख ज न
+	-	०	-	+	R.× -	०
रे - रे रे	रे - सा सा	सा - प प	प ध म पम ॥	ग म ग -	- - - -	: म ध म सा
दे - ख न	जा - त न	लो - भ त	अ रु ण अ, ॥	घ र को -	- - - -	श्र व ण क
-	+	-	०	-	+	-
सा सा सा - ॥	रे रे रे रे	रे रे सा सा	नी - सा रे	ग मग रे सा ॥	नी नी सा -	- - - - :
ह त वे - ॥	ब च न सू	न त न हिं	री - स पा	व त, मो - ॥	प र को -	- - - -
०	-	+	-	०	-	+
: म म म म	म - ग ग ॥	म ध प म	म म ग ग :	ध ध ध ध	प ध म प ॥	ग म ग ग
म न अ ट	क्यो - र स ॥	म धु र ह	स न प र	ड र त न	का - हु - ॥	ड र को -

तिरवन (त्रिवेणी)—चौताल

+	०	-	०	-	-	+	०	-	०	-	-
रे -	प -	ग -	प -	प -	- ध ॥	प ध	प प	ग ग	- रे	- ग	रे सा
जे -	हीं -	जे -	हीं -	अं -	- ग ॥	बू -	झि ये	- ते	- हीं	- ते	- हीं
						×					
रे ग	रे ग	रे सा	रे ग	रे नी	- रे :॥	सां ध	- सां	- -	सां -	सां सां	सां -
जे -	न खा	- न	गु न	नि धा	- न ॥	ता -	- ल	- -	सु -	र न	के -
सां ध	- सां	सां ध	प ध	ग रे	ग ग ॥	नी -	रे ग	ग प	ग रे	ग नी	- रे
भे -	- द	न -	के -	स -	- ब ॥	जा -	न त	हो -	जं -	- जा	- ल

तिरवन (त्रिवेणी)–चौताल (मारवा थाट प्रकार)

०	–	–	+	०	–	०	–	–	+	०	–
नी़ रे़	ग ग	मं ध	नी ध	– ध	– –	ध –	– सा	सा –	रे़ रे़	सा सा	सा –
शि व	शि व	क्रिया	क रे	– पू	– –	जें –	– क	हुं –	च र	न क	हुं –
सा –	– सा	– –	नी़ नी़	– रे़	– –	ग –	– मं	– –	रे़ ग	रे़ सा	– स
लिं –	– ग	– –	क हुं	– सो	– –	स –	– यौ	– –	ती –	न लो	– क
			×								
नी़ रे़	ग ग	मं ध	सां सां	सां सां	सां –	सां सां	सां सां	– सां	नी –	रें गं	– रें
शि व	शि व	किया	च त	र द	शा –	च त	र गं	– ज	के –	न रे	– श
सां –	सां –	सां सां	सा –	सा ग	ग –	मं ध	– सां	– –	मं ध	मं ग	– सा
दी –	गं –	व र	हे –	म सु	ता –	प ति	– हू	– –	चा –	र जु	– ग

श्रीटंक—त्रिताल

०	–	+	–	०	–	+
: ग रे़ सा सा	नी़ रे़ सा सा	नी़ रे़ ग रे़	ग ग प – :	प – ग प	ग रे़ सा सा	नी़ रे़ ग –
सु म र न	क र भ ज	रा – म ना	– म को –	जों – कु छ	भ ला हो वे	ते – रा –
– Rx	०	–	+	–	०	–
प ग रे़ सा	: रे़ सा सा सा	रे़ सा प प	ध़ प सां –	नी रें सां – :	रें नी ध़ नी	ध़ प ध़ प
व न से –	ए क दि न	व हे घ र	जा – ना –	हो – गा –	सो – च स	म ज अ प
+	–	०	–			
ग प – ग	रे़ – सा सा	ग रे़ सा सा	नी़ रे़ सा सा			
ने ज्ञा – न	ध्या – न को	सु म र न	क र भ ज			

मालवी–धमार (होरी)

+	–	०	–	+	–	०	–
सां – – प –	ग –	ग प ग	रे़ सा सा सा	रे़ सा सा ग ग	मं ध़	सां – सां	नी रें नी मं ध़
आ – – यो –	फा –	गु न मा	– स च लो	– स ब मि ल	खे –	लें – री	हो – री –
R. ×							
ग ग – मं ध़	सां सां	सां सां –	सां सां सां रें	सां – रें गं मं	गं –	रें सां –	नी रें नी मं ध़
पि च – का –	रि न	सों रं –	ग ऊ डा –	वो – भ र अ	बी –	र की –	झो – री –

मालश्री—त्रिताल, द्रुत लय (दुसरा प्रकार)

– ० – + – ० – + – ०

– सानी | सासा ग | प गप ‖ प ग | सा सानी | सासा ग | प गप ‖ प ग | सा प | ग –
– मूं, | दरि यां | मो री, ‖ रे – | – मूं, | दरि यां | मो री, ‖ रे – | – पि | य –

– + – ० – + – ० – +

सा सा ‖ – सा | सा प | ग – | सा ,सा ‖ मं ,ध | सा सा | – प | पग प | ग –
र वा ‖ – को | न पें | दी – | नी ,मूं ‖ द ,रि | यां में | – ना | हीं, न | चि –

– ० – + – ×० – + – ०

सा सानी | सासा ग | प गप ‖ प ग | सा – | प पप | ,प गग ‖ प धुप | सां सां | – ,प
न्हीं मं, | दरि यां | मो री, ‖ रे – | – – | प्रे मप्रि | ,त पर ‖ ती तन | मा नी | – ,अ

– + – ० – + – ० –

पग ,प ‖ ग – | सा सानी | साग ग | पप गप ‖ प गग | सा सानी | सासा ग | प गप
व, ,में ‖ जा – | नी औ, | रन को | दीनो गर ‖ को हर | वा ,मूं | दरि यां | मो रि,

---

हंसनारायण—त्रिताल

– + – ० – + –

: सा रे ग मं ‖ प – प – | मं ग गमं प | मं ग रे सा : | सा रे ग रे ‖ सा सा प प | मं ग मं रे
भ ज म न ‖ ना – रा – | य ण हं, – | स ना – म | पु – र त ‖ स व तो रे | म न के शां

० R×– + – ० – +

ग रे – सा | प – प सां ‖ सां रें सां – | रें रें गं रें | सां – रें सां | सां – रें नी ‖ प प प प
व का – म | ना – म ले ‖ – त वा – | को नि धा न | पी – र त | जा – श र ‖ न च त र

– ० –

मं ग गमं प | मं ग रे सा | सा रे ग मं |
गु ज अ, मी | – मा – न | भ ज म न |

बिभास—चौताल (पुर्वी थाट प्रकार)

० – – + ० – ०. – – + ० –
सां ध | ध ध | सां ध ‖ सां – | नी ध | – प | मं ग | प प | प ध ‖ प ग | प ग | रे सा
जा – | गी ये | – गो ‖ पा – | ल ला | – ल | प्र ग | ट भ | यो – ‖ औं – | शु पा | – ल

सा ध | – सा | – रे ‖ ग प | प ध | – ध | गं रें | सां – | सांप ध ‖ सां ध | प ग | रे सा
मि थ्यो | – अं | – ध ‖ का – | र ऊ | – ठा | ज न | नी – | सु, ख ‖ पा – | – – | – ई

×
सां ध | ध ध | सां ध ‖ प मं | ग प | ध ध | सां सां | सां सां | – सां ‖ सां संध | सां सां | सां रें
जा – | गी ये | – गो ‖ मु कु | लि त | भ ये | फ म | ल जा | – ल ‖ कु मु, | द बिं | द्रा –

सां ध | नी ध | – प ‖ प ध | ग प | ध ध | सां रें | सां ध | नीध प ‖ ध प | गप ग | रे सा
व न | बे हा | – ल ‖ लि बि | ध ता | – प | मि थ्यो | जौं जा | – ल ‖ त न | न, सा | – ई

परज—त्रिताल

० – + – ० – +
मं – ग ग | मं ध नी सां ‖ रें – सां सां | – नी ध प | मं ध सां – | नी नी मं – ‖ मं – ग मं
का – हे व | जा – ई – ‖ बि – न सां | – ब रे – | म न मो – | ह न गो – ‖ पा – ल ला

– ० – + – ×० –
– ग रे सा | सा – ग ग | मं ध नी सां ‖ रें – सां सां | – नी ध प | मं ध मं ध | नी नी सां सां
– ल तें – | का – हे ब | जा – ई – ‖ बि – न सां | – व रे – | श्र व न सू | न त सु ध

+ – ० – + – ०
सां रें सां रें | नी – सां – | नी रें गं रें | गं रें सां – ‖ नी – ध सां | – नी ध प | मं – ग ग
बु ध ह र | लि – नी – | डा – र प्रे | – म को – ‖ जा – ल ला | – ल तें – | का – हे ब

परज कालिंगडा—त्रिताल (तराणा)

-	०	-	+	-	०
। । सां सां	धु सां नी धु	प मं प धु ‖	नी नी सां सां	सां सां सां सां	धु सां नी धु
। । दीर दीर	त नो ओम त	नो ओम त न ‖	दे रे ना दे	रे ना दीर दीर	त नो ओम त

-	+	-	०	-	+	-
प मं प धु ‖	नी नी सां -	- - - -	धु सां नी धु	प - म - ‖	ग म ग रे	सा - - -
नो ओम त न ‖	दे रे ना -	- - - -	त न दे रे	ना - - - ‖	त न दे रे	ना - - -

०	-	+	-	०	-
नि सा ग म	प धु नी सां ‖	सां नी धु प	म ग रे सा	नि सा ग म	प धु नी सां
दीर दीर ना रे	तुम दर दा नी ‖	सा नी ध प	म ग रे सा	नी सा ग म	प ध नी सा

+	-	०	-	+	-
सां रें सां रें	नी नी सां सां	धु सां नी धु	प मं प धु ‖	नी नी सां -	- - - -
त दा रे त	दा रे दा नी	त नो ओम त	नो ओम त न ‖	दे रे ना -	- - - -

×०	-	+	-	०	-
प धु मं धु	नी - सां सां ‖	सां रें सां रें	नी - सां - :‖:	सां गं - रें	गं - मं गं
ए - से गु	नी - य न ‖	सा - ज न	भा - ई - :‖:	धित लान - धित	लान - तून ना

+	-	०	-
रें सां नी नी	सां सां सां सां :	धु सां नी धु	प मं प धु
या तुन ना धा	तून ना दीर दीर :	त नो ओम त	नो ओम त न

वसंत—त्रिताल [पुर्वी थाट प्रकार]

०	-	+	-	०	-
। । । रेंनी	: धु प मंप पधु ‖	(प) मंग मं ग	मं धुसां - सांसां	रें - सां ,सां	रें नी धु प
। । । नबि	के - - दर ‖	बा - - र	स ब, - मिल	गा - वो ,ब	सौं - - त

+	-	०	×-	+	-
- (प) मं ग	गमंधुनी - मंधु मं	ग रे सा रेंनी :	मं धु सां ,सां ‖	रें - सां सां	- सां सां सांनी
- ऋ त -	की,,, - - मु	बा र की नबि	औ लि या ,मु ‖	रा - द मा	- ग न आ,

०	-	+	-	०	-
रें सां - सां	रेंनी धु प प ‖	प मं मं ग	गमंधुनी - मंधु मंग	ग रे सा रेंनी	धु प मंप पधु
- ये - म	न, रैं - ग ‖	औ र स ब	ही,,, - - सौं,	सा - र नबि	के - - दर

वसंत—त्रिताल (पुर्वी थाट प्रकार, दो मध्यम)

० — + — ० — +
:। नी धु प | प प मं ग || मं धु नी सां | रें — सां सां : | — नी धु प | प प मं ग || नी मं — ग
:। का — हे | न ले — त || प्र भु कों — | ना — — म | — मा — न | व भू — ल || प हा — रं

— ० — + — ० —
मं ग रे सा | सा रे सा म | म म ग ग || मं धु नी धुनी | सां नी धु प | — प — प | प प मं ग
— भू — ट | अ ज हुं स | म झ त ज || स ब अ भि, | — मा — न | — का — हे | न ले — त

+ — ×० — + — ०
मं धु नी सां | रें — सां सां | मं मं ग — | मं मं धु — || सां सां सां — | सां रें सां सां | सां — सां सां
प्र भु कों — | ना — — म | अ प नी — | अ प नी — || क र के — | दों — र त | अं — त स

— + — ० — + —
रें — सां सां || नी — सां रें | नी — धु धु | मं धु नी धु | नी धु प प || मं — ग मं | ग रे सा —
मे — क छु || ना — व त | का — — म | पा — प पु | — ण्य ते रे || सा — च सं | गा — थी —

० — + —
सा रे सा म | म म ग ग || मं धु नी धु | सां नी धु प |
अ ज हुं स | म झ म ज || रा — म सि | री रा — म |

वसंत—त्रिताल (दो धैवत प्रकार)

० — + — ० — +
: मंग मंध सां — | नीधु — प मं || मं — ग रे | ग — मं प | ग रे सा — | नी रे ग म || म — ग —
: आ, — ई — | रु, — त ब || सं — त न | वे — — — | ल रि यां — | बो ले रे प || पि — या —

— ×० — + — ० —
मं ध नी सां | : — गग मंध | सां — — — || नी रें सां — | — — — — | नी — धु धु | प — — —
पि यु प्या रे | : — नई न इ | फु — — — || ल रि यां — | — — — — | बे — ल रिं | यां — — —

+ — ० — + — ०
मं — — प | ग मं ग — : | नी रे ग — | मं मं ध सां || नी धु प — | मं ग रे सा | गग मंध सां —
फू — — — | लि — — — : | गा — इ — | ब हा दू र || शा हा के — | द र बा र | आ, — इ —

वसंत—चौताल (मारवा थाट संपूर्ण प्रकार)

```
 ०      —      —      +      ०      —      ०      —      —      +      ०      —
सा ग | म नी | ध प || मं प | मं ग | मं ध | नी सां | नी रें॒ | रें॒ नी || सां नी | ध नी | मं प
व सं | — त | रु त || आ — | इ — | मा — | इ — | म न | हु ल || — सा | — इ | फू —

मं ग | मं ध | नी नी || मं प | प मं | ग मं | ग रे॒ | सा — | सा सा || नी़ रे॒ | सा नी़ | ध़ नी़
ल र | ही — | फू ल || वा — | री वा | — री | ढा — | री — | स ब || झु क | झु क | प रें

— ग | — मं | ध नी || सां सां | सां रें॒ | नी सां | सां — | सां नी | ध नी || मं ग | मं ग | रे॒ सा
— फू | — ल | र सू || — ल | म क | वू — | ल — | अ — | ला — || के — | आ — | गे —

                  ×
सा ग | म नी | ध प || मं ध | — नी | सां — | ध नी | नी रें॒ | — सां || — सां | सां — | सां —
व सं | — त | रु त || ह रे | — भ | रे — | स व | बि — | — छॆ || — ख | रे — | फू —

नी ध | नी मं | ग — || प प | ग प | प ग | मं नी | मं प | प प || ग प | मं ग | नी़ रे॒
ले — | फ ले | — — || त रे | — ढ | र — | ग ड | वा — | स मा || — न | ब न | आ —

सा — | नी़ रे॒ | सा — || सा ग | ग ग | मं ध | नी सां | गं सां | रें॒ नी || ध नी | मं ग | प ग
ए — | भा — | ए — || भ ज | न क | रे — | ते — | स ब | दु ख || भ — | जें — | अ ब

मं ध | सां — | ध नी || मं ग | मं ग | रे॒ सा |
म न | इ — | च्छा — || फ ल | पा — | ए — |
```

—— ——

वसंत—धमार (तोडी थाट प्राकर)

```
—            +                   —       ०                 —            +                 —
मं ग॒ मं ध॒ || सां — सां नी सां | ध॒ प | नीध॒ नीध॒ प | प — प प || ध॒ प मंप मं ग॒ | — सा
फा — गु न || — — आ — — | यो — | म, नो, — | रा — र म || चा — — यो — | — अ

०          —          +                   —       ०          —             +
सां सां नी | ध॒ प मं ध॒ || प मंग॒ मंग॒ रे॒ सा | नी़ ध़॒ | सा — सा | प मं ग॒ ग॒ || मं ध॒ सां सां सां
ति म द | — — ऊ प || जा — — — — | यो — | खे — ल | त — — स || क ल — न र

—      ०           —             × +                 —         ०              —
नी ध॒ | प मं पध॒ | प ग॒ मं ध॒ || ग॒ मं ध॒ सां सां | सां सां | सां सां सां | नी सां सां सां
ना — | — री — | फा — गु न || ए क क — र | ढ प | ए क सृ | दं — ग व
```

+ — ० — + — ०
नी सां सां सां नीध | ध नी | सां गं रें | सां सां नी ध || प प – प – | प मंग | मंग रे सा
जा – व त – | ए क | गा – व | त ब सं – || त नी – की – | ता – | – – –

— + — ० — ××+ —
नी ध – – || सा ग मं ध सां | नी ध | प मं पध | प ग मं ध || ग मं ध मं ध | सां –
न – – – || दे दे – – – | ता – | – री – | फा – गु न || या म न हु ल | सा –

० — + — ० — +
नी ध प | प – मं प || ध प मं ग – | मं ध | सां – सां | सां नी सां सां || रें सां – नी ध
र ह त | है – मे – || रो – जो – – | अं – | ग – न | भी – – जि || भि जा – – –

— ० — ×××+ — ० —
प मंप | ध ध प | – मंप मं ग || मं ध सां – गं | रें सां | सां नी सां | नी ध प –
ए – | वि हा – | – – री – || औ र खी – – | ज – | खी जा – | ए – – –

+ — ० — + — ०
प मंग मंग रे सा | नी ध | सा – – | ग – मं ध || सां – नीसां सां रें | नी ध | प मं पध
के – – – स | रि – | या – – | हो – तु म || – – – गि र | धा – | – री –

गौरी रागाचे आणखी कांहीं प्रकार खालीं दिले आहेत.

गौरी—त्रिताल (परज कालिंगरा अंगची)

० — + — ० — +
सा म म म | प ध प प || मं ध सां नी | सां – सां नी | रें गं रें सां | नी सां नी ध || पमं पध सां नी
ड ग र च | ल त दी नी || – गा – री | रे – मो ए | ड ग र च | ल त दी नी || – गा, – री

— ० — + — ० —
सां – – – | नी – ध प | प मं प नी || धप मं ग रे | – सा सा नी | सा म म म | प ध प प
रे – – – | मैं – प र | घ र की – || ना, – री श्या | – म मो ए | ड ग र च | ल त दी नी

+ — ×० — + — ०
मं पध सां नी | सां – – – | मं ध नी – | सां – सां सां || नी – सां सां | नी – रें – | गं रें सां –
– गा, – री | रे – – – | ज ब आ – | वे – मो रो || प्रि – त म | प्या – रो – | ज ब आ –

— + — ० — + —
नी – सां सां || नी – सां सां | नी – रें – | रें रें नी सां | – नी ध प || मं पध सां नी | सां नी ध नी
घ – मो रो || प्रि – त म | प्या – रो – | त ब सु ध | – दै हों – || – सा, – री | रे – दै यां

० – + – ० – + –

रें गं रें सां | रें नी सां नी || ध पध सां नी | सां – – – | नी – ध प | प मं प नी || धप मं ग रे | – सा सा नी

त ब सु ध | – दै हों – || – सा, – री | रे – – – | में – प र | घ र की – || ना, – री श्या | – म मो ए

ललिता गौरी—चौताल

० – – + ० – ० – – + ० –

। सा | नी रे | ग – || रे ग | रे सा | – सा | – सा | नी रे | ग – || रे ग | रे सा | – प

। जो | – ग | न – || रु – | – प | – मा | – जो | – ग | न – || रु – | – प | – स्व

पमं धमं | ग गरे | ग रे || सा – | सा सा | – सा | रे सानी | – सा | – सा || रे सानी | – सारे | गम ग

रु, – | – प, | – अ || नू – | प भ | – यो | आ – | – नं | – द || हूं – | – जो, | – गी

×

म – | – म | – ध || म प | ग रे | ग रे | सा सा | नी रे | ग – || मं – | धनी | सां सां

आ – | – व | – त || क – | मं ध | – मं | – जो | – ग | न – || से – | वा सें | – सिं

सां – | सांनी सां | – सां || म – | म म | – म | म प | ग गरे | गरे सारेग || म – | म म | – म

गा – | र, क | – रुं || पौं – | प र | – पु | का – | र क, | – रु,, || पौं – | प र | – पु

म प | ग गरे | गरे सा || नी रे | ग म | ग म | म – | मग म | – म || म प | ग रे | ग रे | सा सा

का – | र क, | – रुं || डि मि | डि मि | डि मि | डौ – | रु, बा | – जे || क – | मं ध | – मं | – जो

ललिता गौरी—तिलवाडा

० – + – ० –

– सां सांनी धनी | नी ध प गममं || म – ग – | ग ग मंध ध | मं ग मं ग | रे सा सा म

– तु मा, ,न | ले – – ,,म || ना – – – | आ ली ते, रे | – – – पा | – – य न

+ – ×० – + –

ग ग ग मं | ध मं ध नी || म म ध सां | सां सां सां सां || सां सां सां सां | सांसां नीध ध ध

– प र हुं | – – री – || स ग री – | धं दा छां ड || दू न या को | सदा रं, – –

० – + – ०

प मंग म म | म गग ग मं || धमं ध नीध नी | सां रें सांनी ध | नी सां सांनी धनी

– – – ग | – क, क ही || – तु – ज्या | – न ले, – | री तु मा, ,न

पुर्वी थाट समाप्त

मारवा मेलजन्य रागा

मारवा—त्रिताल

० | − | + | − | ० | −

: ध ध मं ध | मं ग रे रे ‖ रे गरे ग मं | ग रे सा − : | मं़ − ध़ ध़ | सा − सा सानी़
अ व गु न | व क स क ‖ र म, क र | मे − रे − | ए − कि र | ता − र स,

+ | − | Rx० | − | + | − | ०

रे गरे ग मं | ग रे सा − |: ग ग ग − | मं − ध मंध ‖ सां − सां सां | सां रें सां − : | नी नी रें रें
र न, द र | ते − रे − |: ई त नो − | ही − व र, ‖ मां − ग त | अ ब मैं − | दि न दि न

− | + | − | ० | − | + | −

नी रें − नी ‖ − रें नी ध | मं ध मं ग | मं रे रे ग | − ग मं ध ‖ मं ग − मं | ग रे सा −
व डो − ग्या ‖ − न स र | सा − म त | ता − न रा | − ग ता − ‖ ल सू − र | मे − रे −

मारवा—एक ताल

० | − | − | + | ० | − | ० | − | − | + | ० | −

। सा |: नी़ रे | ग मं ‖ ध मं | ध मं | ग रे | ग मं | ग रे | सा सा ‖ मं़ ध़ | रे सा | − सा
। वो |: ल न | वि न ‖ क व | − हू | − चै | न न | हिं प | र त ‖ पि य | र वा | − जो

×

रे − | ध मं | ध − ‖ नी़रे गमं | ध ग | मं ग | रे सा : | नी़ रे | ग मं ‖ मं − | ध ध | सां −
चा − | हे र | स − ‖ आ, − | − − | − वे | मा वो : | ल न | वि न ‖ औ − | र न | सें −

सां सां | सां नी | रें रें ‖ नी रें | नी ध | मं ध | मं ग | रे − | − मं ‖ ग रे | सा − | नी़ रे
तु म | भ ला | − ई ‖ पी − | त क | रो − | म न | के − | − रं ‖ गी − | ले − | ह मे

ग मं | ध सां | रें − ‖ रेंरें नीध | नीनी धमं | धध मंग | रे सा | नी़ रे | ग मं
बो ल | न सु | ना − ‖ − − | − − | − − | − वो | ल न | वि न

पुरिया (रेनकी)—त्रिताल (तराणा)

+	−	०	−	+	−
ऩी ध़ − −	मं ध़ ऩी ऩी	सा − − −	− सा − सा ‖	ऩी ध़ − −	मं ध़ ऩी रे
त दीं − −	− − य न	रे − − −	− द्रें − द्रे	त दीं − −	− − य न

०	−	+	−	०	−
सा − − −	− − − सा ‖	ऩी − − −	− − − रे	मं − ग −	रे − − सा
रे − − −	− − − त	दा − − −	− − − र	ता − नुम −	− − − −

+	−	०	−	+	−
सा ऩीऩी − रे	ग ग ग ग	मं मं ध सांसां	− सां सां सां ‖	मं ध ध मं	मं मं मं गग
त गडान − धिड	नक तर किट तक	धुम तर किट धिलांग	− धिर किट तक	ना तर किट तक	धुमतर किट धिलांग

०	−	×+	−	०	−
− रे रेरे −	सा सासा − सा ‖:	ग ग ग ग	मं मं ध ध	मं सां − सां	नी रें सां − :
− त गडान −	त गडान − ता	धि ति लि ति	ता ना दर दर	ता दीम − दीम	त न न −

+	−	०	−	+	−
− − सां नी	रें गं − मं	गं रें सां −	नी ध नी − ‖	सा ऩीऩी − रे	ग ग ग ग
− − सा नी	रे ग − म	ग र सा −	नी ध नी −	त गडान − धिड	नक तर किट तक

०	−	+	−	०	−
मं मं ध सांसां	− सां सां सां	मं ध ध मं	नी नी मं गग	− रे रेरे −	सा सासा − सा
धुम तर किट धिलांग	− धिर किट तक	ना तर किट तक	धुम तर किट धिलांग	− त गडान −	त गडान − ता

पुरिया (रेनकी)—त्रिताल

−	०	−	+	−	०	−
− − ऩी रे	सा ऩी ध़ ऩी	मं − ग मं ‖	रे − सा ऩी	− सा ऩी रे	सा ऩी ध़ ऩी	मं − ग मं
− − मो री	अ र ज सू	नो − द स्त	गी − र पी	− र मो री	अ र ज सू	नो − द स्त

+	−	०	−	+	−	०
रे − सा ऩी	− सा − −	ऩी − रे रे	ग − मं ध ‖	ग मं रे ग	− रे ऩी रे	सा ऩी ध़ ऩी
गी − र पी	− र − −	आ − न प	री − मों पे	भी − र पी	− र मो री	अ र ज सू

– + – ० – + –
म़ – ग़ म़ ‖ रे॒ – सा नी़ | – सा – – | नी़ नी़ रे॒ – | ग मं ध – ‖ सां – सा रें॒ | नी – सां – :
नो – द स्त ‖ गी – र पी | – र – – | स व पी – | र न के – ‖ पी – र तु | मी – हो –

० – + – ० –
नी – ध मं | ध – मं – ‖ ग मं रे॒ ग | – रे॒ नी़ रे॒ | सा नी़ ध़ नी़ | म़ – ग़ म़
आ – वो व | हा – वो – ‖ ह म री भि | – र मो री | अ र ज सू | नो – द स्त

R. 2.

दिनकी पुरिया—चौताल

+ ० – ० – – + ० – ० – –
नी़ रे॒ | ग मं | रे॒ – | ग – | मं – | प – ‖ मं – | प प | मं – | ग ग | रे॒ – | सा –
प्र थ | म म | णि – | ओं – | का – | र – ‖ दे – | व म | णि – | मा हा | दे – | व –

नी़ – | रे॒ ग | ग – | मं ग | मं प | – – ‖ ग – | मं ध | नी ध | प मं | ग रे॒ | सा –
ज्ञा – | न म | णि – | गो – | र ख | – – ‖ वे – | द म | णि – | ब्र – | ह्मा – | – –

×
: ग – | ग ग | मं ध | नी सां | नी सां | – – ‖ सां नी | ध मं | ग मं | ग – | रे॒ – | सा – :
वि – | श्या म | णि – | स र | स्व ती | – – ‖ न दी | म णि | गं – | – – | गा – | – –

नी़ – | रे॒ ग | ग – | रे॒ ग | मं – | प – ‖ ग – | मं ध | नी ध | प मं | ग रे॒ | नी़ सा
भ – | क्त म | णि – | ना – | र – | द – ‖ रु – | प म | णि – | रं – | भा – | – –

××
नी़ – | रे॒ रे॒ | ग मं | ग – | मं प | – प ‖ ग ग | ग मं | प – | मं – | ग – | रे॒ सा
वृ – | छ न | म णि | क – | ल्प वृ | – च्छ ‖ ग ज | न म | णि – | ऐ – | रा – | व त

ग – | मं ध | नी सां | नी सां | – सां | – – ‖ सां नी | ध प | मं ग | मं ग | रे॒ – | सा –
वा – | ज न | म णि | मृ दं | – ग | – – ‖ ता – | र म | णि – | – – | वि – | णा –

×××
नी़ – | रे॒ ग | मं ग | रे॒ ग | मं प | – – ‖ ग – | मं ध | नी – | प मं | – ग | रे॒ सा
फ – | है वै | – जु | वा – | व रो | – – ‖ सू – | नो गो | पा – | ल ना | – य | क –

नी़ रे॒ | ग ग | मं प | प – | मं – | ग – ‖ ग – | मं ध | नी सां | ध प | मं ग | रे॒ सा
दि न | म णि | सू – | र्य – | ओ – | र – ‖ रे – | न म | णि – | चं – | दा – | – –

जेत—चौताल (ओडव प्रकार)

– – + ० – ० – – + ० – ०

– सा | – ग ‖ प – | ग ग | रे॒ ग | प – | ग रे॒ | रे॒ सा ‖ सा – | रे॒ रे॒ | सा ग | प –

– जा | – को ‖ बे – | द र | ट त | ब्र – | ह्मा र | ट त ‖ शे – | प र | ट त | शं –

ग ग | रे॒ सा ‖ सा – | ग रे॒ | ग प | प – | ध प | ग ध ‖ प – | ग ग | रे॒ ग | रे॒ –

भु र | ट त ‖ ना – | र द | शु क | व्या – | स र | ट त ‖ पा – | व त | न हीं | पा –

×

सा सा | – ग ‖ प ध | ग प | प सां | प ध | ग प | ग रे॒ ‖ ग प | प – | सां – | सां रें

र जा | – को ‖ धृ व | ज न | प्र ह | ला – | द र | ट त ‖ कुं – | ती – | के – | कुं व

सां प | ध ग ‖ ग – | प प | सां – | सां प | ध ग | रे॒ सा ‖ प ध | ग प | ग रे॒ | सा – | सा सा

र र | ट त ‖ द्रो – | प द | कि – | सू ता | – र | ट त ‖ अ ना | थ न | प्र ति | पा – | ल जा

जेत—झपताल (दोनो रे, ध षाडव प्रकार)

० – + – ० – + – ० –

सा | रे॒ ग | रे॒ – सा ‖ सा – | ग प प | प ग | रे॒ – सा ‖ सा – | ग प प | प – | प – प

क | ल स | जो – त ‖ ला – | गी – र | हे – | जो – त ‖ ला – | गी – र | हे – | ल्वा – जा

+ – ० – + – ० – + –

– | ध ग – | मंरे॒ ग | मं ध मं ‖ ग – | रे॒ सा सानी॒ | रे॒ ग | रे॒ – सा ‖ प – | सां – सां

औ – | न दी – | न, – | द – र ‖ बा – | – र क, | ल स | जो – त ‖ धौ – | ले – घु

– + – ० – + – ० –

सां सां | सां – – ‖ सां सां | सां – रें | सां – | प – ग ‖ सा – | ग प – | सां – | प – ध॒

म ट | के – – ‖ व ल | व – ल | जैं – | यें – – ‖ जैं – | ये – – | जू – | वा – द

+ – ० –

गरे॒ | ग रे॒सा नी॒ | रे॒ प | ग रे॒ सा ‖

स, | के – क | ल स | जो – त ‖

मालीगौरा—चौताल

+	०	–	०	–	–	+	०	–	०	–	–
रे सा	नी ध	नी ध	रें नी	प मं	ग ग	ग मं	ध मं	ध सा	रे –	– –	सा –
मु कु	ट च	ट क	गि र	ध र	ध र	म धु	र म	धु र	हे –	– –	रे –

नी रे	रे ग	ग प	ग –	रे सा	सा सा	नी ध	रे नी	प मं	ध –	सा रे	सा –
म ट	क म	ट क	चा –	ल च	ल त	ड ग	र न	ग र	धे –	– –	रे –

×											
नी रे	ग ग	प प	मं –	ग मं	ग –	मं –	ध सां	नी सां	नी ध	रें नी	– प
मु र	मु र	मु र	ली –	ब जा	य –	ई –	श्र र	सु र	सु र	सु ना	– य

मं म	ग ग	प –	मं –	ग रे	– सा	मं ध	मं ध	सा –	रे –	– सा	– –
छ ल	ब ल	सें –	धा –	य था	– य	ग ले	ल ग	त –	में –	– रे	– –

मालीगौरा—त्रिताल (कोमल धैवत श्री अंग प्रकार.)

०	–	+	–	०	–	+
। रे रे प	ग रे सा नी	सा – सा ध	नी नी सा –	नी रे रे प	ग रे सा नी	सा – सा ध
। ठा डो र	ह त बि च	रो – की ड	ग र वा –	– ठा डो र	ह त बि च	रो – की ड

–	०	–	+	–	०	–
नी नी सा –	रे – ध –	सा ग रे प	प प प –	मं मं ध ध	मं मं ध ध	मं ग ग रे
ग र वा –	का – न्हे –	नं – द म	ह र ना –	ग र न ट	व र प न	घ ट कै सें

+	–	०	–	+	R× –	०
ग मं ध नी	ग रे सा नी	सा रे रे प	ग रे सा नी	सा – सा ध	ग – ग ग	मं ध ध ध
जा – – –	– – – –	ॐ ठा डो र	ह त बि च	रो – की ड	हे – री र	ह त मो री

–	+	–	०	–	+	–
मं सां सां सां	सां सां सां –	ध सां सां सां	ध सां सां सां	नी रें नी नी	ध नी ध ध	मं सां सां सां
मा – म न	न ट वा –	ब र ज त	नि ल ज त	न क न हीं	मा – न त	ठा – न त

०	–	+	–	०
मं ध ध मं	ग ग ग ग	मं ध नी रें	नी ध मं ग	रे रे रे प
र ग र स	ग र स ब	ठा – – –	– – – –	ॐ ठा डो र

साजगिरी—चौताल

+	०	–	०	–	–	+	०	–	०	–	–
ग –	– धमं	ध मं	ग मं	ग रे	सा –	नी ध	नी ग	– –	मं रे	ग प	– प
पी –	– –	– र	ति हा	– –	री –	ए मैं	मु री	– –	– –	– –	– द
ध प	प मं	ध नी	– रें	नी ध	– प	मं ध	नी –	मं ध	म रे	ग –	रे सा
मो –	पे क	र म	– –	क रो	– –	र हे	म –	क –	रो –	– –	– –
× प प	प प	मं ग	– मं	ग –	ग –	मं ध	– नी	रें सां	नी रें	सां सां	– –
जो ई	जो ई	धा –	– –	– –	वे –	सो ई	– फ	– ल	पा –	वे रे	– –
नी नी	नी ध	नी –	नी ध	नी –	रें नी	म ग	ध प	मं ध	मं रे	ग नी	रे सा
नि स	फ ल	को –	ई न	जा –	– वे	रे –	ए सो	दा –	– –	– –	– ता

वराटी (बरारी)—सुलताल

+	०	–	–	०	+	०	–	–	०
नी नी	रे ग	– प	ध ध	ग –	ग प	ग ग	मं ध	मं –	रे ग
प्र थ	म आ	– दि	शि व	श –	क्ति ना	– द	प र	मे –	श्व र
मं –	रे ग	रे –	सा सा	– –	नी रे	ग ग	प ग	रे –	सा –
नो –	र द	तु –	व रु	– –	स र	स्व ती	म्ह ण	रे –	– –
मं ध	मं ध	सां –	सां –	नी –	सां –	रें नी	प –	ग –	प ग
अ न	ह द	ना –	द –	आ –	द –	गु नी	सा –	ग –	र –
मं ध	– मं	ध –	मं –	– –	रे –	ग मं	रे –	ग –	सा –
स्व रु	– प	ब्र –	ह्मा –	– –	वि –	ष्णु म	हे –	– –	श –

वराटी (बरारी)—चौताल

०	–	–	+	०	–	०	–	–	+	०	–
मं –	रे ग	रे सा	सा –	रे ग	रे सा	रे सा	सा प	प नी	ध प	मं ग	रे सा
वि –	र ह	– न	वा –	व री	– बे	– ग	सु ध	ले –	– हो	प्या –	– रे
			×								
मं –	रे ग	रे सा	प –	ध प	सां –	सां –	रें –	सां –	सां –	सां –	नी –
वि –	र ह	– न	का –	हू –	के –	का –	हू –	– –	नै –	न –	बा –
सां सां	रें सां	सां सां	मं ध	सां –	सां –	रें सां	नी ध	प –	मं ग	– रे	– सा
न च	ला –	व त	पा –	ती –	न –	आ –	– –	ई –	रा –	– व	– रे

सोहनी—एकताल (एक प्रकार)

+	०	–	०	–	–	+	०	–	०	–	–
:नी सां	ध नी	मं मंध	म ग	मं ग	रे सा	नी सा	ग –	मं ध	सां नी	सां नी	मं ध:
सो ह	नी सु	र त,	मो ह	नि मु	र त	ह रि	की –	स खि	ना हिं	बि स	र त
×											
ग ग	ग ग	मं ध	सां नी	सां नी	सां सां	सां रें	सां रें	नी सां	नी ध	नी सां	नी ध
रु चि	र व	द न	म धु	र व	च न	सु म	र सु	म र	जि या	हु ल	स त
नी रें	गं गं	मं मं	गं गं	मं गं	रें सां	सां रें	सां रें	नी सां	नी ध	नी सां	नी ध
नि स	दि न	घ रि	प ल	प ल	छि न	च तु	र च	तु रि	न य	न ब	स त

सोहनी—त्रिताल (दुसरा प्रकार)

–	०	–	+	–	०
:सां सां नी नी	मं मं ग ग	मं ध नी सां	रें रें सां –:	नी रें गं गं	मं गं रें सां
स द् गु रु	च र ण क	म ल ध र	म न वा –	सा – र्थ क	क र तूं –
–	+	R.× –	०	–	+
नी ध नी सां	नी ध मं ग	:ग ग मं ध	नी नी सां सां	सां रें सां रें	नी नी सां –:
अ प णो ज	न म वा –	छी न भं –	गु र है ये	त न जो –	व न वा –
–	०	–	+		
नी रें गं मं	गं रें सां सां	नी ध नी सां	नी ध – ग		
प – र त्र	– हम ए क	सा – च च	त र – वा		

ललित—चौताल

ग | नी रे | ग म ‖ म – | – म | – ग | – मं | ध मं | म ग ‖ मं ध | – सां | – सां

अ | रे – | म न ‖ तूं – | – अ | – ज | – रे | – भ | ज – ‖ सा – | – हे | – व

सां सां नी | रें नी | – ध ‖ मं ध | – मं | ध मं | म ग | नी रे | ग म ‖ मं ध | – सां | – सां

को – | – ना | – – ‖ – – | – – | – – | म अ | रे – | म न ‖ जा – | – का | – र

सां – | – सां नी | रें सां ‖ सां नी | रें गं | रें सां | सां सां नी | रें नी | – ध ‖ ध मं | ध सां | – सां

न – | – तो, | – हे ‖ वि ध | – ना | – र | चो – | – है | – – ‖ सो – | – तूं | – –

सां नी | रें नी | ध – ‖ मं ध | – मं | ध मं | म ग | नी रे | ग म |

क र | – त | है – ‖ का – | – – | – – | म अ | रे – | म न |

ललित—चौताल (कोमल धैवत प्रकार)

म ग | नी रे | ग म ‖ म – | म ग | मं गम | ग म | ध सां | – रेंनी ‖ मं ध | मं – | म गम

ए अ | ला – | ते रो ‖ सां – | चो ना | – म, | सा – | अ क | – वर ‖ पा – | – – | यो –

म ग | नी रे | ग म ‖ ग म | ध सां | – सां | सां सां | सां – | नी रेंनी ‖ ध मं | ध मं | म मग

ए अ | ला – | ते रो ‖ रू – | म शा | – म | खु र | सा – | – नव ‖ ल ख | – – | स ब,

ग म | ध सां | – रेंनी ‖ मं ध | मं – | म – | म ग | नी रे | ग म |

प ग | ला – | – गन ‖ धा – | – – | यो – | ए अ | ला – | ते रो |

पंचम—झपताल (एक प्रकार)

मं ध | सां सां सां | सां – | सां – ध ‖ मं ध | मं ग मं | ग – | सा – सा ‖ सा – | म म म | म –

मा – | रं व स | मा – | ख्या – त ‖ मे – | ल न स | मु – | स – न्त ‖ पं – | च म गु | नी –

ग ग गं ‖ मं ध | सां – सां | नी ध | नी मं ध ‖ मं ध | सां – सां | सां सां | सां – सां ‖ सां – | गं गं मं

प्रिय क ‖ ह त | रा – ग | भा – | यो – – ‖ हिं – | डो – ल | रि प | ही – न ‖ सो – | ह नि गु

गं गं | सां – सां ‖ मं मं | गं – मं | गं गं | सां – सां ‖ मं ध | सां – सां | सां ध | नी मं ध

ध म | दी – न ‖ ल लि | तां – ग | म वि | ची – त्र ‖ स ब | को – व | चा – | यो – –

पंचम—चौताल (दुसरा प्रकार)

–	०	–	–	+	०	–	०	–	–	+	०
– सा	ग मं	ध सां	ध सां	रें नीध	मं –	नी ध	– म	ग रे	ग मं	ध सां	सां नी
– म	सा –	– –	– –	य ख,	औ –	लि या	– दू	– –	र क	र न	दु ख
रें सां	नी ध	मं मं	ध नी	मं ध	मं ग	सा सा	ग मं	ध सां	ध सां	× मं ध	नी सां
– द	लि द्र	ड र	सु ल	ता –	न –	– म	सा –	– –	– –	जो ई	जो ई
नी सां	सां –	सां सां	सां रेंसां	गं सां	नी रें	नी ध	मं ध	नी मं	ध मं	ग सा	सां नी
ध्या –	वे –	सो ई	सो ई,	फ ल	पा –	वें –	फु ल	त रि	सु पु	न –	पा –
रें सां	ध नी	मं मं	ध नी	मं ध	मं ग	सा सा	ग मं	ध सां	ध सां		
प गा	– त	ड र	सु ल	ता –	न –	– म	सा –	– –	– –		

ललित पंचम—धमार (तिसरा प्रकार)

+	–	०	–	+	–	०	–
सां – – नी ध	नी –	ध – म	म – म –	म म म प प	प प	म ग –	ग रे सा –
फा – – गु –	न –	मा – स	आ – यो –	र ह स र ह	स हो	– री –	खे – ले –
सा सा – सा नी	रे सा	म – म	प – ध म	× मं ध सां –	सां –	सां सां सां	सां – सां –
पि या – सं –	– –	– – ग	ना – र –	ग रे ही –	डा –	र व हि	यां – ल –
सां नी रें सां –	सां नी	ध नी ध	म – म म	मं ग म ग –	ग मं	ध सां –	नी ध म म
गी – – ये –	प गी	– – –	ये – नि स	दि न – आ –	व न	की – –	बा – – र

पंचम (वसंत पंचम)—त्रिताल (चवथा प्रकार)

०	–	+	–	०	–	+
: गां – नी ध	प मंप धनी धप	मं म ग –	मं ग रे सा :	नी सा म म	म ग ग –	मं ध नी सां
फू – ल र	हीं – वे, –	ल रि या –	डो – ले –	बो – ले को	य लि यां –	अं ब वा की

–	R.× ०	–	+	–	०	–
धृ मंम ग –	: ग – ग मं	– धृ सां –	नी – सां सां	नी रें सां –	: रें नी धृ धृ	मं म ग म
हा – र –	मां – तीं मां	– ती के –	वृ – क्ष क्षु	ल त है –	पि यु पि यु	क र त पु
+	–	०	–	+	–	०
ग – मं ग	रें – सा –	नी़ सा म म	ग मं धृ सां	रें – नी धृ	मंम ग मंग रेसा	सां – नी धृ
का – र प	पै – या –	रु – त व	सं – त लो	खि – लि व	हा, – र, –	फू – ल र

पंचम–त्रिताल (पांचवा प्रकार)

+	–	०	–	+	–	०
: सा – ग –	म – सा –	म ग सा –	– सां नी –	ध ग – म	नी ध – ग	म ग सा –
गा – ये –	गु – णी –	प्र थ म –	– प्र ह –	र रा – ग	पं च – म	ओ ड व –
–	×+	–	०	–	+	–
– धृ – नी़	: – ध ध ध	ध ध म ध	सां – सां –	सां – सां – :	सां नी ध म	नी ध – म
– स्व – र	– ष ड ज	ग्र ह सु र	त – नो –	जा – णो –	रि ष भ ने	पं च – म
०	–	+	–	०	–	
ग ग म –	सा – सा धृ	नी़ – सा –	ग – म –	– – सा –	– धृ – नी़	
व र्ज त –	मां – क री	स्व – र –	व – र्ण –	– – न –	– मा – नो	

भटियार—त्रिताल (मारवा थाट प्रकार)

०	–	+	–	०	–	+
: ध ध प म	प ग – मं	ध – – सां	रें – सां – :	नी – ध प	म ध प म	ग – रे सा
क हा क रुं	न मा – ने	री – – स	खि – री –	मो – र मु	कु ट वा रो	धी – ट लं
–	०	–	+	–	R.× ०	–
सा रे सा ग	म प म ध	प म ग मं	ध सां नीं सां	ध नी प ध	: ग मं ध ध	सां – नी सां
ग र ह ग	र च ल त	प नी यां भ	र त ठ ठो	ली क र त	क द र पि	या – मो री
+	–	०	–	+	–	
नी – ध प	म – ग – :	सा – रे ग	– म प म	ध प म ग	ग रे रे सा	
मा – न त	ना – हीं –	बा – र बा	– र मों से	ब र जो री	क र त –	

13

भख्खार—चौताल

०	–	–	+	०	–	०	–	–	+	०	–
। सा	ऩी सा	ग म	प –	म प	ग –	सा –	प ग	रे॒ सा	प ग	– रे॒	सा –
। ला	– –	– ल	रं –	– ग	– –	भ –	– रे	– –	द र	– स	दे –
ऩी सा	ग म	प म	म –	ध प	– म	प ग	प ग	रे॒ –	सा –	म –	प ग
ख –	म न	ई –	च्छा –	पु रा	– ब	त र	स रं	– –	गी –	– –	– ले

			×								
रे॒ सा	ऩी सा	ग म	म॑ –	ध नी	सां सां	सां –	– नी	रें॒ सां	सां –	सां सां	सां –
– ला	– –	– ल	अ –	ति सु	– ख	दा –	– ई	– –	हो –	स भ	न –

												०
सां –	नी –	ध –	म॑ ध	सां सां	सां सां	सां सां	– सां	– सां	नी रें॒	रें॒ –	– –	सा सा
के –	प्या –	रे –	र ह	स र	ह स	ग र	– वा	– ल	गा –	ये –	– –	– ला

भख्खार—त्रिताल

०	–	+	–	०	–	+
ग प ग रे॒	– सा ऩी सा	ऩी ऩी सा –	रे॒ – ऩी सा	ग प ग रे॒	– सा ऩी सा	ऩी ऩी सा –
प ल न ला	– गी मो री	अ खी यां –	– – पि यु	प ल न ला	– गी मो री	अ खी यां –

–	०	–	+	–	०	–
ऩी सा ग म	प प ग म॑	ध म॑ ग रे॒	रे॒ – सा ग	– रे॒ सा सा	ऩी – सा –	ऩी सा ग म
आ ली हु न	बि न मो रा	जि या ध भ	रा – वे चे	– न न हीं	आ – वे –	घ री प ल

+	–	R.×०	–	+	–	०
प ग म॑ ध	– म॑ ग रे॒	सा – सा सा	ग म प –	ग म॑ ध म॑	ग रे॒ सा –	ऩी ऩी सा –
छीं न दि न	– रे – न	पी – र प	तं ग वा –	ले जा यो सं	दे श वा –	तु म जा –

–	+	–	०	–	+	–
ग ग प –	म प ग प	ग रे॒ सा –	ऩी सा ग म	ग म॑ ध म॑	ध म॑ ग रे॒	सा – ऩी सा
क हीं यो –	ह म री –	बि – ता –	तु म रे द	र श बि न	हां – – –	– – पि यु

बिभास—त्रिताल (मारवा थाट प्रकार)

− + − ० − + −

प ग प प ‖ प − − − | प − ध − | प ध प ग | रे रे ग प ‖ ग रे सा सा | प प ग रेग

ह री भ ज ‖ रे − − − | तूं − − − | म नु जा − | रि ध सि ध ‖ दा − य क | भ व भ य,

० − + − ० ×− +

पप गरे सा साध | मं ध मं सा ‖ सा − रे सा | नी रे ग प | ग रे सा सा | प प ग ग ‖ प − ध −

हा, − र क, | भा − व ध ‖ रे − द्र ढ | अ प ने − | भी − त र | ग म न शि ‖ री − के −

− ० − + − ० −

ध − ध नी | ध नी प प | ध − सां सां ‖ (प) − प प | प ध प ध | प गरे सा सा | मं ध मं सा

मे − ल न | स मु दी त | गा − य वी ‖ भा − स म | नी − दु र | ब ल, सु र | धै − व त

+ − ०

सा − सा − | नी रे ग प | ग रे सा सा |

वा − दी − | अ त सुं − | द र क र |

बिभास—चौताल

+ ० − ० − − + ० − ० − −

: प ग | प − | प प | प प | ध − | मं ध ‖ मं ग | रे − | सा सा | प − | ग रे | − सा :

ता − | − − | ल सु | र न | की − | बि − ‖ धा − | जा − | न त | जं − | − जा | − ल

×

मं मं | ध ध | सां − | सां सां | − सां | सां सां ‖ रें सां | सां सां | नी रें | गं गं | रें नीध | सां ध

औ र | − जो | स − | त्प धा | − ए | सं गी ‖ − त | र त | ना − | ग र | के ला, | − च

प ग | मं ध | सां − | नी रें | गं गं | रें नी ‖ मं ध | मं मं | रें − | सां सां | ध प | ग प

ति न | हूं − | के − | ला − | च ल | च ल ‖ ख र | ज दो | − − | न्त म | बि चा | − र

बिभास—झपताल (मारवा थाट ओडव प्रकार)

+ − ० − + − ० −

प धग | प पध प | ध प | ग रे सा ‖ सा ध | सा − री | ग ग | प गरे सा

प्रा − | − − त | स म | ये − − ‖ नं द | ला − ल | द र | स को, −

प ग | प − प | प ध | ध − प ‖ ग प | ध सां रेंसां | ध प | प धग प

स ब | मी − ले | ब्रि ज | बा − सी ‖ आ नं | द − − | द्वा − | रे − −

Rx

प –	ध सां –	सां सां	रें – सां ‖	सां सांरें	गं रें सां	सां –	रेंसां ध प	
वं –	दी – –	ज न	स – ब ‖	ह री,	– गु ण	गा –	ये, – –	
प ग	प – प	ध ध	ध – प ‖	ग ग	पधसां सां सां	ध प	प धग प	
जा –	गो – य	दु प	ते – – ‖	तु म	दे,, व सु	रा –	रे – –	

पुरिया कल्यान—आडचौताल

–	०	–	०	+	–	०	–	०	–	०
: सां नी	धप मंप	मं गमं	रे ग ‖	प –	मं ग	मंपमं गमं	रे सा	नी नी	नी ध	ध ध
ए री	– –	मे –	रो – ‖	श्या –	म क	नै,, या,	– –	ब्र ज	के –	म न

+	–	०	×–	०	–	०	+	–	०
मं नी	ध सां	नी (प) :	ग ग	मं ध	सां –	सां सां ‖	(सां) नी	ध सांनीसां	नी धप
भा –	– –	यो –	ब्र ज	की स	खि –	स ब ‖	व्हो तु	म्हे चा,,	हे –

–	०	–	०	+	–	०	–	०	–
मंधनीसां नी	धप मंप	मं गमं	रे सा ‖	प –	मं ग	मंपमं गमं	रे सा	नी नी	नी ध
ए,,, री	– –	जा –	को – ‖	ना –	म क	नै,, यां,	– –	ब्र ज	के –

०	+	–	०	–	०	–	०
ध ध ‖	मं नी	ध सां	नी (प)	सां नी	धप मंप	मं गमं	रे ग
म न ‖	भा –	– –	यो –	ए री	– –	मे –	रो –

मारवा थाट समाप्त

काफी मेलजन्य रागा

काफी सुरावर्त—जलद त्रिताल (द्रुत लय).

० – + – ० – +

: सा ग रे ग । । सा – रे ॥ प – – म । ग रे सा नी । सा ग रे ग । । सा – रे ॥ प – ग म

– ० – + – ० –

प ध नी सां । – ध नी सां । नी ध प – ॥ म नी ध नी । प ध म प । ग म ग प । म – सा नी

+ – ० – ×+ – ०

सा ग रे म । ग रे सा नी: । सा ग रे ग । । सा – रे ॥ प – ग म । प ध नी सां । नी गं रें गं

– + – ० – + –

सां रें ध नी ॥ सां रें गं मं । गं रें सां नी । ध प म प । प रें – सां ॥ म प – म । ग रे सा नी

काफी—त्रिताल (द्रुत लय)

–	०	–	+	–	०	–
। । । नी	सा रे – रे	रे म – म	प – ध प	ग म – म	सा रे – रे	रे म – म
। । । चं	च ल – च	ट के – ली	ना – र अल	बे ली – चं	च ल – च	ट के – ली
+	–	०	–	+	–	०
प – – –	– – म ग	म नी ध नी	ध नी प ध	नी सां नी ध	प म म प	म ग ग म
नार – – –	– – का हे	दौ र त फि	र त इ त	रा ई ब ल	खा ई ये लु	गा ई ह र
–	+	–	०	–	+	–
ग रे – रे	नी – ध नी	ध नी प ध	प ध नी सां	नी सां – सां	रे ग म ग	रे सा – नी
जा ई – नि	प – ट नि	ल ज क हां	जा ते हीं त	के सा – र	अ त ही ग	वा र – चं
०	–	+	–	०	–	+
सा रे – रे	रे म – म	प – ध प	ग म – म	सा रे – रे	रे म – म	प – – –
च ल – च	ट के – ली	ना – र अल	बे ली – चं	च ल – च	ट के – ली	नार – – –
–	×०	–	+	–	०	–
– – – –	सां नी सां रें	सां नी ध प	म ग म प	ग – रे –	सा नी नी ध	– नी ध नी
– – – –	चां – द क	ह त मो रे	म न हु न	भा – वे –	ना ह क हो	– त गो री
+	–	०	–			
प ध नी सां	नी सां – सां	सा रे रे रे	रे म – म			
मो रे ग ले	को हा – र	चं च ल च	ट के – ली			

काफी—दीपचंदी (होरी)

+	–	०	–	+	–	०	–
सा सा –	रे – रे –	रे ग॒ –	म – म – ‖	प – –	प – – प	प – –	म – ग –
खे लो –	म – न –	ज्ञा – –	न – की – ‖	हो – –	री – – ट	रे – –	ज – म –
म नी॒ –	ध – – प	म ग –	म – ग॒ रे ‖	सा सा –	रे – रे –	रे ग॒ –	म – म –
फां – –	स – – की	दो – –	री – – – ‖	खे लो –	म – न –	ज्ञा – –	न – की –
			×				
पध नी॒ ध	प – – –	– – –	– – – – ‖:	सां रें –	रें – रें –	रें मं –	गं॒ – – रें
हो, – –	री – – –	– – –	– – – – ‖	बी ख –	स – म –	जा – –	नी – – –
सां – –	नी॒धप – – ध	सां रें –	गं॒ – – – ‖	रें रें –	सां – सां –	नीसां नी॒ ध	प – – ध
छो – –	ड,, – – वि	ष य –	कुं – – – ‖	स त –	सं – ग –	त, – –	सु – – क
नी धनी सांरें	सां – – –	– – –	– – – – :‖	नी॒ – –	नी॒ – – नी॒	नी॒ ध –	प – – ध
रो – –	री – – –	– – –	– – – – ‖	ए – –	सी – – हो	री – –	न – – र
नी – –	सां – – रें	सांनी॒ –	ध – – प ‖	नी – –	नी – नी –	सां – –	सां – सां –
ना – –	रीं – – जो	खे – –	ल – – त ‖	ता – –	ही – को –	वं – –	ध – क –
नी॒ – –	नी॒ध – ध –	प प –	म – ग – ‖	म नी॒ –	ध – प –	म ग –	म – ग॒ रे
टा – –	री, – क –	ह त –	ज – य – ‖	कृ – –	ष्ण – ब –	हो – –	री – – –

जिल्हा—जलद त्रिताल, (मिश्र राग)

–	०	–	+	–	०	–
: ऽ ऽ नी॒ रे	सा नी॒ – ध	म ध – नी॒ ‖	सा – – – :	– – नी॒ ध	नी॒ – ग॒ –	रे – – ग॒
ऽ ऽ अ व	न मा – नुं	गी तो – री ‖	बात – – –	– – सु न	सै – यां –	रे – – –

+	–	०	–	+	–	०
म म ग॒ रे	सा – नी॒ ध	नी॒ – म –	ग – – म ‖	प म ग॒ रे	सा – नी॒ रे	सा नी॒ – ध
छां डो मो रो	हाथ – सूं न	सै – यां –	रे – – – ‖	छां डो मो रो	हाथ – अं व	न मा – नुं

−	+	−	×	×०	−	+	−
म ध − नी॒ ‖	सा − − −	− − नी॒ −	ध नी॒ − सा	म ग − ग ‖	म − − −	सा म ग −	
गी तो − री ‖	बात − − −	− − आ −	ब न − क	ह − − ग ‖	ये − − −	अ ज हू −	

०	−	+	−	०	−	+
ग − − म	म − रे ग॒ ‖	सा − − −	− − नी॒ रे	सा नी॒ − ध	म ध − नी॒ ‖	सा − − −
न − − −	आ − ये − ‖	रे − − −	− − र सी	या र − हे	ते क − हा ‖	रात − − −

—०—

जिल्हा—जलद त्रिताल, द्रुत लय

०	−	+	−	०	−	+
ऽ प प प	पध नी॒ ध प ‖	− म − ग	रेग म प −	ऽ ग॒ ,रे सा	सा − ध नी॒ ‖	रे सा − ध
ऽ क ल्ल मू	जे, − क र ‖	− दा − ला	रा, − मा −	ऽ पा ,स बू	ला − के − ‖	न जर − मि

−	०	−	+	−	×०	−
रे − ग म	ऽ ग॒ रे सा	सा − ध नी॒ ‖	रे सा − ध	सा − सा −	ऽ ऽ सा सा	सा − ग म
ला − के −	ऽ पा स बू	ला − के − ‖	न जर − मि	ला − के −	ऽ ऽ ना लि	ये − त ल

+	−	०	−	+	−	०
प − − प	प − प प	ऽ म ग ग	सा − ग ग ‖	ऽ ग − म	पध नी॒ध प −	ऽ ग॒ ,रे सा
वा − − र	खं − ज र	ऽ ना लि ये	हा − थ में ‖	ऽ भा − ला	रे, − − −	ऽ पा ,स बू

−	+	−	०	−	+	−
सा − ध नी॒ ‖	रे सा − ध	रे − ग म	ऽ ग॒ रे सा	सा − ध नी॒ ‖	रे सा − ध	सा − सा −
ला − के − ‖	न जर − मि	ला − के −	ऽ पा स बू	ला − के − ‖	न जर − मि	ला − के −

———

सैंधवी—चौताल

+	०	−	०	−	−	+	०	−	०	−	−
ग॒ सारे	म प	ध सां	सां −	रें गं॒	रें सां ‖	सां नी॒	ध म	प ध	ग॒ −	रे सा	सा रे
मा −	ता −	मा −	ती −	म द	मा − ‖	ती −	झू −	म त	आ −	वे −	गु न
प −	ग॒ रे	ग॒ −	रे सा	ग॒ सारे	म प ‖	सां −	सां रें	नी॒ ध	म प	ग॒ −	रे सा
की −	सा −	री −	क र	बी −	न लि ‖	ये −	च ढ	सिं −	ध स	वा −	री −

×
म प | सां – | सां – | सां सां | रें नी | ध म ‖ प – | ध सां | रें – | मंगं – | रें सां | रें नी
पू – | जा – | भे – | ट दि | यो – | अ ध ‖ वा – | री – | वि – | द्या, – | ब र | गु न

ध म | प ध | ग – | रे सा | ग सारे | म प ‖ ध सां | सां रें | नी ध | प ध | ग – | रे सा
ले – | अ धि | का – | री – | स र, | सु ती ‖ स र | स सु | र त | सु र | ता – | री –

सैंधवी—त्रिताल

– + – ० – + –
म म प ध ‖ सां ध सां सां | – नी ध प | म मग – रे | – म मग – ‖ रे – रे सा | – रे सा सां
श्रि ग जा नं ‖ द – वि घ | – न ह र | ह म, – रो | – सु ख, – ‖ क – र दे | – बि ध्या ह

० ×– + – ० – +
सांनी – प ध | म – प ध | सां ध सां – | रें मंगं रें सा | रें रें सां रें | सां नी ध प ‖ – मग – रे
मे, – प्र भू | से – वा मे | तो – रे – | पु, प प चं | द न ध रुं | स दा गु न ‖ – गा, – य

– ० – + – ० –
मग – रे सा | रे – सा सा | सा रे म रे ‖ म प ध म | प ध रें सां | नी ध प ध | म म प ध
के, – रि झा | वुं – तो हे | रू पि ग ण ‖ मु नी व र | नि स दि न | भ ज तो हे | श्रि ग जा नं

सिंदुरा—त्रिताल (सुरावर्त)

+ – ० – + ० –
नी सां सां – । सां रें नीध प । रे म धम प । रे ग रे सा ‖ ग – रे सा । रे म प ध

० – + – ० –
नी सां सां रें । नी ध म प ‖ नी सां सां – । सां रें नीध प । रेग रेसा रेम पध । नीसां नीध पम प

+ – ० – ×+ –
नी सां सां – । सां रें नीध प । गुरे सारे मप धनी । सांनी धप मग रेसा ‖ म – प ध । नी सां सां –

० – + – ० –
नीसां रेंगं रेंसां । नी सां सां रें ‖ नी – ध प । म म प ध । नीध पम पध नीसां । नीध पम रेग रेसा

+ – ० –
ग – रे सा । रे म प ध । नी सां सां रें । नीसां नीध पम प

सिंदुरा—धमार

–	०	–	+	–	०	–	+
ध –	म प –	नी – सां –	रें गं रें सां –	नी ध	म प ध	ग – – –	रे – – ग –
ला –	– ड –	लि – – –	मा – – न –	न –	की – –	जे – – –	हो – – री –
सा –	रे रे –	सा – – –	रे – – म –	म –	प – –	ध – – –	नी ध – प –
खे –	ल न –	में – – –	को – – न –	ति –	हा – –	री – – –	बा – – न –
			×				
ध –	म प –	नी – सां –	म प – नी –	– नी	सां सां –	सां – – –	रें गं रें सां –
ला –	– ड –	लि – – –	होरी – के –	– दि	न न –	में – – –	को – – न –
							×
– नी	ध – –	प – ध –	नी ध – प –	ध –	म प –	नी – सां –	म म – प –
– ति	हा – –	री – – –	बा – – न –	ला –	– ड –	लि – – –	ब र – न –
नी –	नी नी –	सां – – –	रें – – सां –	नी –	ध नी –	ध – प –	प – – प –
ब –	र न –	के – – –	खे – – ल –	छां –	– ड –	बै – ठी –	भं – – वे –
– ध	म – –	प – ध –	नी ध – प –				
– ता	– – –	न – क –	मा – – न –				

धनाश्री—चौताल

+	०	–	०	–	–	+	०	–	०	–	–
प –	प प	ग प	ग म	ग रे	– सा	नी –	सा सा	ग म	प प	नी ध	प प
शा –	स्र सु	म त	रा –	गं गा	– य	ओ –	ड ब	पु –	र न	ब ना	– य
प प	ग म	प प	नी –	सां सां	– सां	सां नी	ध प	ग प	ग म	ग रे	– सा
क र	ह र	प्रि य	मे –	ल सा	– ध	री ध	व र	जि त	नि त	दि खा	– य
×											
प –	प प	ग म	प नी	नी सां	सां सां	नी –	सां मंगं	रें सां	रें सां	नी ध	प प
पं –	च म	ज ब	वा –	दि क	र त	घ –	ना –	श्री –	गु नी	ब र	न त
म प	नी सां	मं गंमं	पं –	गं रें	सां सां	सां –	नी धप	ग म	प ग	म गरे	– सा
भि –	म प	ला –	सी –	मो च	त र	वा –	दि –	म –	ध्य म	क हा,	– य

धनाश्री—त्रिताल (तराणा)

+	−	०	−	+	−	०
प प – नी॒	प म ग॒ म	प नी॒ – प	नी॒ – सां –	गं॒ – रें –	सां नी॒ ध –	नी॒ ध प म
ता नों – त	न न न न	नि लों – ता	नों – दीं –	ता – ना –	दे रे ना –	नि त द रे

−	+	−	०	−	×+	−
ग॒ – म ग॒	रे – सा –	सां नी॒ ध प	म ग॒ रे सा	नी॒ सा ग॒ म	प प म ग॒	ग॒ म प नी॒
ना – त रे	दा – नीं –	त न दिरदिर	त दि या रे	धिं या ना रे	द्रे त न त	न द्रे त न

०	−	+	−	०	−	+
नी॒ – – सां	सां नी॒ सां –	गं॒ – मं गं॒	रें – सां –	सां नी॒ ध प	म ग॒ – म	म प ग॒ –
दीं – – दीं	– ता दीं –	दीं – त ना	द्रे – ना –	त ना दिरदिर	त दीं – दीं	म त दीं –

−	०	−	+	−	०	−
रे सा नी॒ सा	ग॒ म प ग॒	म प नी॒ प	नी॒ सां गं॒ रें	सां नी॒ ध प	म ग॒ रे सा	नी॒ सा ग॒ म
दी म त ना	दे रे ना दे	रे ना नि त	त दि या रे	ता ना दिरदिर	त दि या रे	घि या ना रे

पीलु धनाश्री—धुमाळी

−	+	−	+	−	+	−
। । सा नी॒	– सा ग॒ म	प – – ध॒	प ध॒ म प	ग॒ म – –	ग॒म प ग॒ –	– रे सा रे
। । च ले	– जा – भो	री – – न	न दी यां –	मै – – –	ला, – गुं –	– तो – रे

+	−	+	−	+	−	+
नी॒ – सा –	प प ग॒ म	प नी सां नी	ध॒ प म ग॒	ग॒म प ग॒ –	– रे सा रे	नी॒ – सा –
पै – यां –	ला गुं तो रे	पै यां रे –	मै – – –	ला, – गुं –	– तो – रे	पै – यां –

×	+	−	+	−	+	−
प प ग॒ म	प प नी नी	सां – सां –	नी नी सां रें॒	सां नी सां नी	ध॒ – प –	सां नी ध॒ प
का हे मो से	क र त ल	रै – यां –	तो रे भै या	श्या – म क	नै – या –	आ ऐं गे मै

+	−	+	−	+
म प ग॒ म	ग॒म प म –	ग॒म प ग॒ –	– रे सा रे	नी॒ – सा –
स च क हूं	दें, – यां –	ला, – गुं –	– तो – रे	पै – या –

भिमपलासी—चौताल

नी सा | म ग | रे सा || नी सा | सा ग | म म | प – | प ग | म म || ग म | म प | नी नी
ध र | न मु | र न || ता – | न ता | – ल | के – | प्र मा | – न || ओ – | त्क जो | – त्क

प नी | सां नी | ध प || ग – | म ग | रे सा | नी सा | म ग | रे सा || म – | – प | ग म
के – | वि धा | – न || सा – | ध गा | – वे | घ र | न मु | र न || आ – | – रो | – हि

प नी | – सां | – सां || नी सां | – गं | रें सां | रें सां | – नी | ध प || ग ग | रे सा | – सा
अ व | – रो | – हि || अ – | – ख्या | – ई | सौं – | – चा | – ई ||

ग म । प म । ग म ॥ प म । ग ग । – म । प प । नी सां । गं गं ॥ रें सां । नी ध । प म

ग म । प म । ग रे ॥ सा – | रे नी | सा सा |
| ध गा | – वे |

भिमपलास—तिलवाडा (विलंबित लय)

। । । सासा |: सा रेरेसानी सा साम || म – – ग | गसा मग प प | म ग रे सा | नी – सा ग
। । । अव |: तो – वांडे || वे – – – | – – – र | म ई – – | टे – र त

रे सा धृ प़ | म़ प़ नी नी | नी सा – – | सा रेरेसानी सा साम || म – – ग | गसा मग प –
हं – मैं – | क र म क | रे – – – | हे – मांडे || सां – – – | – – – –

म ग रे सासा :|: प प मग म || प नी सां सां | सां नी सां गं | रें सां ध प :| प ग म प
– – ई अव :|: भं व र, जं || जा – ल में | आ – न फ | सी – हूं – :| भ व सा –

म ग रे सा | नी नी नी सा | म – – ग | नीसा मग म पम || प – म ग | गसा मग प – | म ग रे सासा
ग र मैं – | ग ह प क | रो – – – | – – – मोरी || बा – – – | – – – – | – – ई अव

भिमपलासी—त्रिताल (कोमल धैवत प्रकार)

–	+	–	०	–	+	–
। ग – म	नी – ध –	प म प –	– – – प	प प – म	ग म ग म	ग म प –
। ए – सी	क – व –	न – – –	– – – ल	ग न – ल	गा – ई –	रे – – –
०	–	+	–	०	× –	+
ग रे नी सा	– ग – म	नी – ध –	प म प –	– – – –	: प प ग म	प नी नी –
भ व रु –	– ए – सी	क – व –	न – – –	– – – –	र स दी ग	ला – तू –
–	०	–	+	–	०	–
नी सां – –	सां – नी सां :	नी – नी सां	– सां सां रें	सां नी ध प	म ग रे सा	नी सा ग म
सी – – –	– – – –	मा – न दा	– पी शु –	क – – –	रं – ग –	जो – जा –
+	–	०				
प ग – म	नी ध – प	म ग रे सा				
ने वा – कु	ना – – म	भ व रु –				

धानी—त्रिताल

+	–	०	–	+	–	०
: प – प प	म प ग म	प नी प म	ग सा नी सा :	नी सा ग म	प नी प नी	सां गं सां नी
क्रि – श्ण मु	रा री वि न	ती क र त	मैं तो हा री	नी ठु र क	ना ई बि न	ती क र त
–	R. × +	–	०	–	+	–
प म ग सा	ग ग म प	नी नी सां नी	सां सां गं नी	सां नी सां सां	नी – गं सां	नी प ग म
मैं तो हा री	नि प ट नि	द र न ट	ब र छो रो	नी ठु रा ई	सा – स न	नं द ज ब
०	–					
प नी म प	ग सा नी सा					
जा ने दे वे	मै को गा री					

धानी—त्रिताल

–	०	–	+	–	०	–
ग म नी प	सां नी प म	ग रे नी सा	ग – सा –	ग म नी प	सां नी प म	ग रे नी सा
मो री क र	प क र त	ग ई वं ग	री – – –	मो री क र	प क र त	ग ई वं ग
+	–	०	–	+	–	०
ग – प प	ग म प –	नी नी म प	नी नी म प	नी सां रें सां	गं रें सां नी	सां प नी प
री – डु र	त सखी –	ए सो धीट	छ ल व ल	ठा डो म ग	म ग व र	जो री मो हे

– + – ० – + × –

ग म सां नी ‖ प म ग सा | ग म नी प | सां नी प म | ग रे नी सा ‖ ग – नी – | प ग – म

रो के ए क्र ‖ हू न मा ने | मो री फ र | प क र त | ग ई बं ग ‖ री – हू – | तो नी – र

० – + – ० – +

प नी नी सां | – सां मं गं ‖ रें सां सां नी | सां प प ग | – रे – सा | प – प ग ‖ – म रें सां

भ र न जा | – त प व ‖ न सो प न | घ ट च ली | – जा – त | ए – सो धी ‖ – ट स न

– ० – +

रें सां नी सां | नी नी प प | ग सा ग म ‖ प ग – सा |

द वा हू से | क र के छु | टी मे ला ख ‖ नु बे – र |

पटमंजरी—त्रिताल (काफी थाट प्रकार)

– ० – + – ० –

ा ा : सा सा | रे म प ध | मग ग रे नी ‖ सा नी सा रे | नी सा : नी सा | रे सा नी ध | ध प प प

ा ा क र | ह री को म | ज, न नि त ‖ ऊ ठ मो रे | म न ह री | स ब के ता | र न ह री

+ – R.× ० – + – ०

नी सा रे नी | सा सा रे रे | म प नी नी | सां सां नी सां ‖ रें सां नी ध | प प रे म | प नी सां रें

प ती त पा | व न जा हीं | जा व त श | र न जा हीं ‖ ध र त च | र न वा को | ट र त ज

– + – ० – + –

सां नी ध प ‖ ध मग ग रे | सा सा प नी | सा रे म प | नी सां नी ध ‖ प ध मग ग | रे सा सा सा

न म वा को ‖ ह र, त म | र न ए से | ति ल क भू | व न भ ज ‖ च तु र, सु | ज न क र

पटमंजरी—चौताल (काफी थाट प्रकार)

० – – + ० – ० – – + ० –

: रे – | नी – | ध म ‖ प नी | प नी | सा सा | – सा | सा सा | रे प ‖ म – | प म | प ग

मे – | रो – | म न ‖ ह र | – ली | – नो | – र | स ब | ति – | यां – | – – | क र

×

– रे | रे प | म प ‖ ग – | रे ग | सा सा : | रे – | नी – | ध म ‖ : म – | प नी | प नी

– ग | रे – | डा – ‖ र – | हा – | – र | मे – | रो – | म न ‖ जो – | लो – | न दे

सां सां | नी सां | सां – : ‖ नी नी | सां – | गं रें | सां ध | नी प | प – ‖ प मग | सा रे | प – | प

– खूं | तो – | हे – ‖ क ल | ना – | प र | त मो | – हे | कै – ‖ न जु, | ग, वी | – ते

– म | प ध | प ध ‖ म ग | रे ग | सा सा |

– हैं | – क | र ता ‖ – – | – – | – र |

पटमंजरी—चौताल (दो गंधार मिश्र प्रकार)

–	–	+	०	–	०	–	–	+	०	–	०
ग सा॒रे	म प	सां नी॒	ध प	ध म	ग म	ग रे	ग सा	ग रे	म ग	प म	ग म
ए री,	क हूं	पी –	त –	– –	– –	न –	– –	इ –	– –	– –	मा –
रे ग॒	सा सा	रे रे	रे ग॒	रे सा	सा सा	नी॒ ध॒	नी॒ प॒	सा रे	ग म	रेग म	प ध
– –	– ई	क ठि	न –	भ यो	पि या	– वि	– न	सो च	त –	– रै	– –
								×			
ग म	रे ग	नी॒ सा	ग रे	म ग	प म	ग सा॒रे	म प	म प	नी सां	सां –	सां सां
न –	ग –	– –	ई –	– –	– –	ए री,	क हूं	अ व	ध –	के –	दि न
रें सां	सां प	म ग	ग म	प म	ग रे	सा –	ग रे	ग सा	ग रे	म ग	प म
बी –	त –	त –	प ल	हू न	ला –	गी –	द –	– –	ई –	– –	– –

पटदीपकी—त्रिताल

–	०	–	+	–	०	–	
ऽ ऽ प प	ग॒ – रे सा	– सा सा रे	नी॒ – सा सा	सा – सा सा	नी॒ सा ग म	प – प प	
ऽ ऽ प ट	दी – प की	– सु र त	ए – सी ब	नी – ज ब	दो – नों गं	धा – र क	
+	–	०	–	+	–	R.×	०
ध प म म	गम प ग म	सां – सां –	ध – प प	ध प म ग	ग म प प	: प – प –	
र त म न	रं, – ज न	ध – ना –	श्री – अं ग	स ज त धा	ना – प ट	आ – रो –	
–	+	–	०	–	+	–	
म म ग म	प प नी॒ नी॒	सां – सां सां	नी॒ – नी॒ नी॒	सां – सां सां	गं॒ गं॒ रें सां	नी॒ ध प प	
ह न रि ध	त्रि न स व	सं – म त	रं – ज नी	रो – ह नी	रि ध को –	स म ज त	
०	–	+	–	०	–	+	–
नी॒ सा ग म	प – प –	ध प म म	ग प म म	सां सां सां सां	ध – प प	ध प म ग	ग म प प
मं – ध्य म	बा – दी –	सू – न त	च म क त	क र त ब	चा – ई प	ला – सी गु	नी – प ट

पटदीपकी—तेवरा

\+ – – + – – + – –

: ग़ रे – | सा नि़ | ध़ प़ ‖ सा – सा | ग – | सा – ग़रे ‖ सा – – | ग – | म म

व ना – | सा – | री – ‖ रे – न | का – | जा – – ‖ गा – – | नी – | की ब

प – – | म – | प म ‖ ग़ रे – | ग – | म – : ‖ – – – | म म | प नी

नो – – | के – | घ र ‖ ला – – | गा – | – – ‖ – – – | ध न | मो रे

नी – सां | नी सां | रें – ‖ नी ध प | म म | प – ‖ म प – | ग़ रे | म –

भा – ग | जा गे | री – ‖ मा – ई | ऊ न | को – ‖ घ र – | का – | जा –

हंसकंकणी—झपताल

\+ – ० – + – ० – ×+ –

: म ग | म – प | ग़ रेग़ | रे सा – ‖ नि़ नि़ | सा ग ग | ग म | प प मग : ‖ म प | नी सां सां

ध न | हं – स | कं – | क णी – ‖ अ त | चि – त्र | रा – | ग नी – ‖ क र | ना – ट

० – + – ० – + – ० –

नी सां | सां सां सां ‖ म प | नी सां ग़ं | रें सां | नीध प प ‖ प नी | ध प ध | प म | ग ग म

सु र | स क ल ‖ शु द्ध | मे – ल | सूं मि | ला, – य ‖ पं – | च म क | रे – | वा – दि

\+ – ० –

नि़ नि़ | सा ग ग | म – | प म ग |

च तु | र ब ड | भा – | गी नी – |

अहिरी—त्रिताल

० – + – ० – +

ऽ ऽ ऽ सा | : सा सा – रे ‖ ग – ग – | म – – म | – – – रे | म प ध़ म ‖ रे ग़ – सा

ऽ ऽ ऽ में | तो तो – से ‖ नां – बो – | लूं – – नां | – – – बो | लूं गी – लं ‖ ग – – र

– ० – + – ×० –

रे ग़ म – | रेग़ सा – सा : | सा सा – रे ‖ ग – ग – | म – – – | : – – – म | म प – ध

वा – – – | रं, – – मे | तो तो – से ‖ नां – बो – | लूं – – – | – – – अ | प नी – ना

\+ – ० – + – ०

नी – – – | सां – – – | – – – प | नी सां – रें ‖ सां – नीं – | ध – प – | – – – प

सू – – – | झे – – – | – – – का | हू की – ना ‖ वू – – – | झे – – – | – – – अ

– + – ० – + – ०

नी सां – रें ‖ सां – नीं – | ध – प – | प – म – | – प धु म ‖ रे ग – सा | रे ग म – | रेग सा – सा

प नी – ग ‖ र – ज – | को – तू – | म – ढि – | – ट – लं ‖ ग – – र | वा – – – | रे, – – में

वागीश्वरी—त्रिताल (तराणा)

० – + – ० – +

सा नी ध नी | – ध प ध ‖ नी ध – मग | म ग रे सा | नी सा नी रे | सा नी ध नी ‖ सा म ग म

ना दीर दीर दीं | – त न न ‖ दे रे – ना, | ता रे दा नी | ना दे रे दे | रे त न दे ‖ रे तों – त

– R× ० – + – ० –

ग ग रे सा | म ध नी सां | – सां सां सां ‖ नी सां रें सां | नी सां नी ध | ध – पध नी | ध – म –

द रे दा नी | दीर दीर दीर ता | – त्र त न ‖ त दि या रे | ता रे दा नी | दीं – तों, – | दीं – तों –

\+ – ० – + –

ग ग – म | ग रे सा सा | नी सा नी रे | सा नी ध नी ‖ सा म ग म | ग ग रे सा

नि ता – रे | ता रे दा नी | ना दे रे दे | रे त न दे ‖ रे तों – त | द रे दा नी

वागीश्वरी—त्रिताल

० – + – ० –

नी सा नी ध | नी धप धनीसांनी ‖ ध – म ग | – मग रे सा | नी सा नीसा रे | सा नीसा नी ध

अ व गु ण | क हीं, न,, हीं ‖ जा – – त | – माई अ व | न ये — न | ये — नि त

\+ – ० – + – R×०

नी – सा म | म म ग म | ग ग म ध | – म धनी सां ‖ नी ध म ग | – मग रे सा | – मम ध नी

कु – ज ग | लि न में – | क र त का | – न ऊ, – ‖ सा – – त | – माइ अ व | – पानि या भ

– + – ० – +

सां सां सां – ‖ नी – सां रें | सांनी सां नी ध | नी ध – नी | ध प धनी सां ‖ नी ध म ग

र न मे – ‖ जा – त र | हीं, – री – | मि ल्यो – ति | हा – रो, – ‖ छे – – –

– ० – + – ०
म ग॒ रे सा | – म ध नी॒ | सां सां सां सां || नी॒सां रें॒गं॒ रेंसां नी॒सां | रें सां नी॒ ध | ध प नी॒ नी॒
– – ला – | – वा ह प | क री मो री || गे, – न, फो, | – र डा री | मै – म न

– + –
ध म म धनी॒सां || नी॒ ध म ग॒ | – मग॒ रे सा |
मे – स कु,, || चा – – त | – माइ अ व |

वागीश्वरी कानडा–तिलवाडा (वागीश्वरी व सुहा कानडाचे मिश्र राग)

+ – ० – + – ०
प म ग॒ – | म रे – – | सा – – रे | सानी॒ सा – रे || प म ग॒ – | ग॒म रे – – | सां सानी॒ सा –
ते – – – | – री – – | – – – व | लि, हा – र || ते – – – | – री – – | – मैं, डा –

– + – ० – +
– – नी॒सा रेसा || नी॒ – ध॒ म॒ | ध॒ नी॒ सा रे | ग॒ रेसा नी॒प॒ नी॒सा | रे सानी॒ सा रे || प म ग॒ –
– – जि, ,य || रा – – – | – – – – | – – – – | व लि, हा र || ते – – –

– ० × – + – ०
म रे – – | सा नी॒ प नी॒ | सां – – सां || नी॒ सां – – | – नी॒ सां – | – नी॒ सां सां
– री – – | – तूं – क | री – – म || र ही – – | – म तूं – | – पा – क

– + – ० – +
नी॒सां रेंसां नी॒नी॒ – || ध – नी॒ – | रें सां नी॒ ध | म – मम धप | म ग॒ – नी॒ध || नी॒ध नी॒ सां रें
पर वर दिगा – || – – – – | – र तूं – | – – गरी बन | को – – पा, || – ल न –

– ० –
गं॒मं गं॒रें सांनी॒ धप | धनी॒ सांरें सांनी॒ धप | धप मग॒ ग॒म प |
हा, – – – | – – – र, | वलि हा, – र |

मालगुंज—त्रिताल

– ० – + – ० –
ा ा सा म | ग – रे सा | नी – ध नी || सा – ग – | म – :| – – | ग ग म ध | नी – सां सां
ा ा शी र | मो – र के | पं – ख ध || रे – – – | – – :| – – | ब न मे च | रा – व त

+ – ० – + – × ०
नी ध म ग | रे सा सा म | ग – रे सा | नी – ध नी || सा – ग – | म – (ग) ग म | ध – ध ध
गै – – – | यां – शी र | मो – र के | पं – ख ध || रे – – – | – – ज मू | ना – प न

– + – ० – + –
नी नी सां सां || गं – गं गं | रें – सां सां | – सां नी ध | म – ग – || रे – ग रे | सा – :| – –
ध ट प र || रो – क त | टो – क त | – ओ र ब | जा – वे – || बं – स री | यां – :| – –

० – + – ० – + –
ध ध ध नी | सा ग म म || म – ध नी | सां – सां – | रें सां नी ध | म ध नी सां || नी ध म ग | रे सा सा म
म धु र म | धु र धु न || ए – सी ब | जा – के – | म न ह र | ली – नो – || ब्री ज की लू | गै यां शी र

सुहा कानडा—त्रिताल (तराणा)

+ – ० – + – ०
रे सा – नी | प नी प नी | सा सा – – | सा नी सा म || रे सा – नी | प नी प नी | सा सा – –
धर तुम – ॐ | – – – ॐम | धर तुम – – | ॐ – – ॐम || धर तुम – ॐ | – – – ॐम | धर तुम – –

– + – ० – + –
सा नी सा रे || रें ग – ग | ग – – म | रे – – रे | सा – – रे || नी – सा सा | रे – रे रे
ता – ना – || दे – – र | ना – – – | दे – – र | ना – – – || ना – द र | तुं – द र

० – + – ० – +
रें – रें – | – नी – प || म प – म | ग – – – | म – रे – | सा नी सा म || रे सा – नी
ता – ना – | – दे – रे || ना – – – | – – – – | – – दी – | – – – ईम || धर तुम – ॐ

– ० × – + – ० –
प नी प नी | सा सा – सां | नी सां – नी || सां – सां – | सां नी सां – | – – नी – | सां रें सां –
– – – ॐम | धर तुम – अ | ल लि – अ || ल – लि – | अ – लि – | – – अ – | ला – ला –

\+ − ० − + − •

सां – सां – | – – रें – | सां सां नी नी | प म रे सा || नी सा – नी | प नी प नी | सा – – –

– – ल – | – – लि – | – – – – | – – – – || या – – – | – – – तूं | दो – – –

− + − ० − + −

– – – म || नी सा – नी | प नी प नी | सा – – – | – – – रे || नी – सा सा | रे – रे रे

– – – स्त || या – – – | – – – तूं | दो – – – | – – – स्त || ना – द र | तूं – द र

० − + − ० −

रे – रे – | – नी – प || म प – म | ग – – – | म – रे – | सा नी सा म

ता – ना – | – दे – रे || ना – – – | – – – – | – – दी – | – – – ईम

सुहा कानडा—चौताल

\+ ० − ० − − + ० − ० − −

नी नी | पम प | मग म | रे सा | रे – | सा सा || सा – | मग – | म म | प – | प म | नी प

तु – | वे, – | मो, – | म द | सा – | द र || बा – | र, – | – नी | जा – | म – | – –

R.×

सां – | – नी | – प | मप नीप | मग – | म – || म प | – नीध, | नीध, नी | सां सां | – रेंनी | सां सां

दी – | – न | – सु | जा, – | न, – | – – || ध व | – ल,, | – क | ल स | – प, | – र

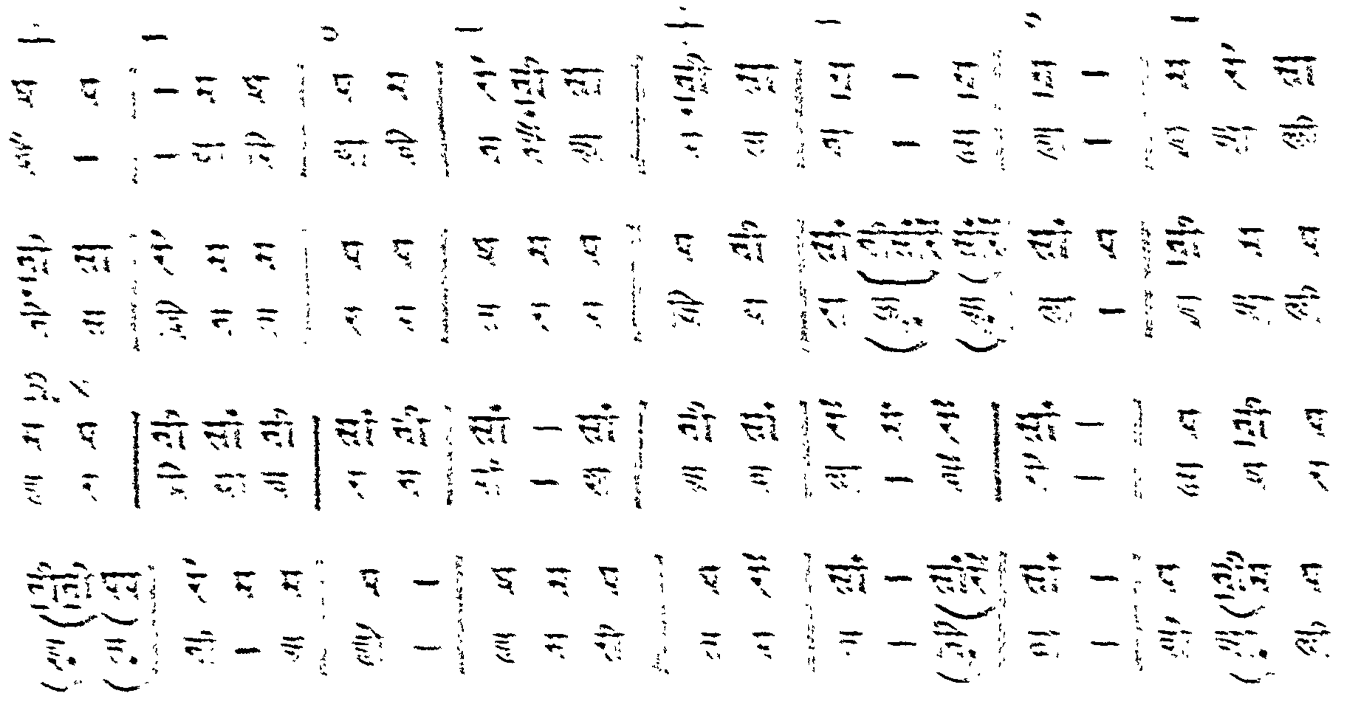
नी नीसां | ,नी रें | ,सां सांरें | नी सां | नीध – | नी प || म प | नी सां | मंगं – | – मं | रें – | सां नी

व ल, | – व | – ल, | जै – | ये, – | – – || ऊ न | प र | जै, – | – – | ये – | कु र

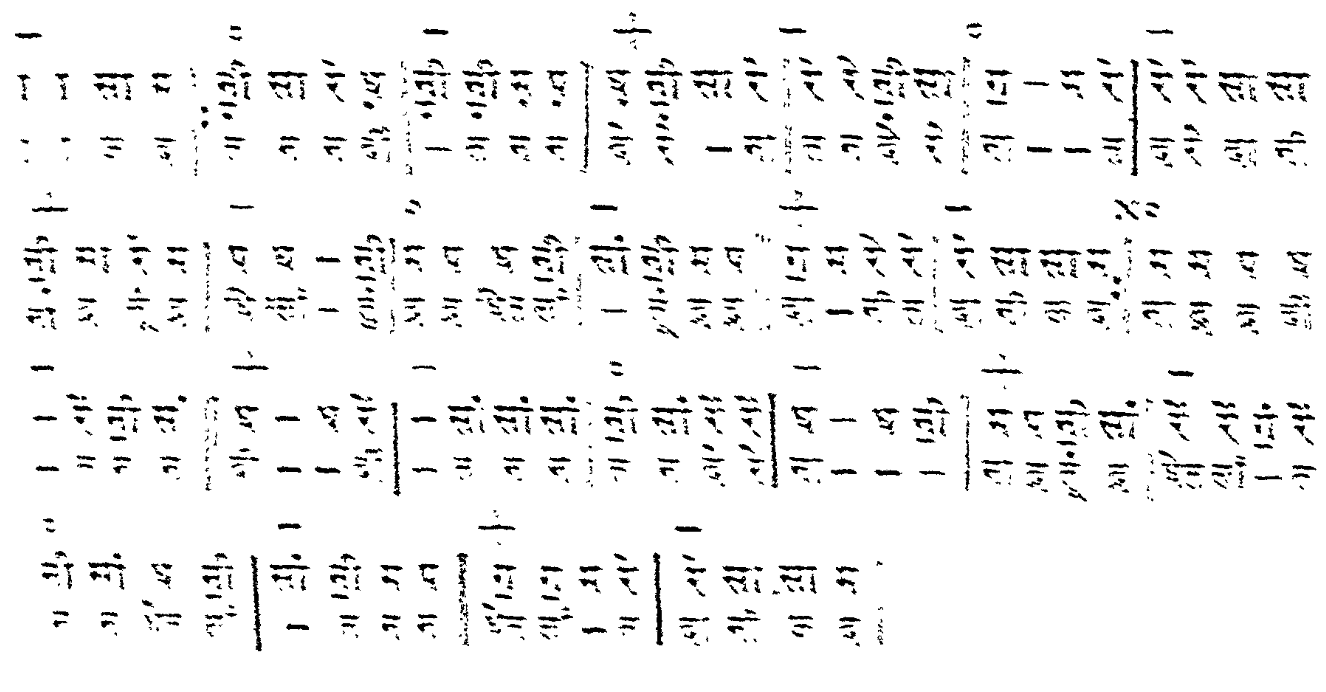
सां – | – नी | – प | प – | प म | नी प || सां – | – नी | – प | मप नीप | मग – | म – म

बा – | – न | – नी | जा – | म – | – – || दी – | – न | – सु | जा, – | न, – | – –

सुघराई कानडा—झपताल

हसिनी कानडा—त्रिताल (तराणा)

हसीनी कानडा—त्रिताल (विलंवित लय)

– ० – + – ० –
। । |: । सा | रे नी सा – | – – रे – || प – म – | ग – ग – | म – रे – | रे – सा नी
। । । ल | ग – न – | – – दी – || चूं – – – | – – प – | – – च – | ट – प –

+ – ० – + – ०
रें – – – | सा – :| म – | म म – प | प ध – नी || ध प – पं | म – म – | म – – प
टी – – – | – – जा – | न त – ज | ग में – – || को – – य | जा – न – | त – – ज

– + – ० – + × –
प ध – नी || ध प – म | ग – रे सा | रे नी सा – | – – रे – || प – सां – | नी सां – नी
ग में – – || को – – – | – – य ल | ग – न – | – – दी – || चूं – प – | र जू – ग

० – + – ० – +
सां – – – | – नी सां – || – – सां – | नी रें सां – | – – – – | नीसां रेंसां – – || नी मपसां –
यो – – – | – म न – || – – प्रे – | – म जा – | – – – – | – ,ल – – || में – प –

– ० – + – ० –
नी सां – नी | सां – – – | – नी सां – || – – सां – | नी रें सां – | – – – – | नीसां रेंसां – –
र जू – ग | यो – – – | – म न – || – – प्रे – | – म जा – | – – – – | – ल – –

+ – ० – + – ०
नी ध – नी | ध प म – | म – – प | प ध – नी || ध प – प | म म म – | म – – प
में – – – | कै सें क – | र – – नि | क स – न || हो – – य | कै सें क – | र – – नि

– + – ० – + ×× –
प सां – सां || नी प – म | ग – रे सा | रे नी सा – | – – रे – || प – म – | म म – म
क स – न || हो – – – | – – य ल | ग – न – | – – दी – || चूं – प – | र ह – म

० – + – ० – +
पम प – – | – – – प || म नी – प | नी प – – | – – म नी | प म – ग || ग – – ग
प, रे – – | – – – ढ || रे – – – | न हीं – – | – – – म | न नी – – || – – – –

– ० – + – ० –
म रे – सा | रे – सा – | – रे – – || प म ग – | – – – – | म – र – | – – सा –
– स – म | जा – – – | – थे – – || तो – – – | – – – – | – – ग – | – – – –

+ – ० – + – ०
– – सां – | नी नी सां – | – – सां – | – नी सां – || – – सां – | नी रें सां – | – – नी –
– – ह – | – स्त रा – | – – म – | – ह नी – || – – – – | – – – – | – – – –

– + – ० – + –
सां – नी – ‖ ध प – – | म – म – | म – – प | प ध – नी ‖ ध प – प | म – म –
– – ने – ‖ – – – – | ए – द्रि – | ग – – क | प टी – – ‖ हो – – य | ए – द्रि –

० – + –
म – – प | प सां – – ‖ नी प – म | ग म रे सा |
ग – – क | प टी – – ‖ हो – – – | – – य ल |

——०——

नायकी कानडा—त्रिताल

० – + – ० –
:। नी – प | प म प सां ‖ – नी प म | प म – म : | – ग – म | म म नी प
। पा – पी | ह री मु ख ‖ – बो – – | ल रे – तुं | – सा – र | थ क क र

+ – R, × ० – + –
प रे म सा | रे रे सा – | : – म म प | सां – सां – ‖ सां – रें सां | रें सां – सां :
ले – या – | त न को – | – ह र वि | ना – दू – ‖ जो – स व | झु – – ठो

० – + – ० –
– रें सां रें | नी सां नी प ‖ म प – म | प म – म | – ग – म | म म नी प
– ह र रं | ग अ खि यां ‖ – खो – – | ल रे – तुं | – सा – र | थ क क र

ले या तनको.

——

नायकी कानडा—धमार

+ – ० – + – ०
:सा रे – ग म | रे – | सा रे सा | सा – रे प ‖ ग – – म रे | सा – | म – म
म धि – मं – | द – | र – – | निर – त त ‖ का – – न्है – | या – | भिर – म

– + – ० – ×+ –
म प ध ध | नी प प नी प | प म | प ग – | म – सा रे : ‖ म प ध नी प | सां सां
टो – ल क ‖ पा – ल गो ल | कुं ड | ल की – | झ – ल क ‖ जो – – दे – | ख त

० – + – ० –
– सां – | नी सां रें सां ‖ नी सां नी प प | नी प | म प ग | म – सा रे
– सो – | शि – ख र ‖ ह त ता – ल | ता – | नं की – | झ – म क

——

देवसाख—त्रिताल

–	०	–	+	–	०	–
।। नी सा	म रे प म	नी प सां – ‖	नी प म प	प ग म –	ग ग म रे	– रे सा सा
।। र ति	यां – – –	– – – – ‖	वि – त ग	ई – – –	क रूं – को	– न ग त

+	–	०	–	+	–	०
सा नी प पम	रे – सा सा	नी सा म रे	प म नी प ‖	सां – प म	प म नी सा	म रे प म
जी या घ व,	रा – व त	च त रा –	– – – – ‖	– – क्रा –	र न र ति	यां – – –

–	× +	–	०	–	+	–
नी प सां – ‖	म म प प	नी प नी –	सां – सां सां	नी सां सां – :‖	गं गं गं गं	गं – गं मं
– – – – ‖:	स गु न वि	चा – रो –	रे – मो रे	ब म ना – :‖	पि यु क ब	आ – वें –

०	–	+	–	०	–
ग – ग म	रे रे सा सा ‖	सा – प –	म – नी सा	म रे प म	नी प सां –
गे – मो रे	घ र प र ‖	हों – पै –	यां – र ति	यां – – –	– – – –

देवसाख—झपताल

–	+	–	०	–	+	–	०
सा सा म ‖	रे सा	रे सा –	नी सा	ग – ग ‖	ग ग	प प नी	प प
च म त ‖	क्रा –	र – –	दी –	दा – र ‖	र च	प र ब	र दि
ग म रे ‖	रे –	सा – सा	नी सा	सा – रे ‖	रे सा	सा सा म	रे सा
गा – र ‖	सं –	सा – र	नि –	स्ता – र ‖	को –	य क –	ता –
	×						
सा सा म ‖:	म प	प नी प	नी सां	सां – सां ‖	सां सां	रें – सां	नी सां
च म त ‖:	चं च	ल च –	प –	ल – ज ‖	ग त	ज – ग	ता –
सां नी प :‖	गं –	गं – मं	रें सां	नी प ग ‖	म रे	सा सा म	रे सा
रि नी – :‖	च –	क्र – ध	रे –	च – क्र ‖	व ती	च क –	ता –

शहाना कानडा—त्रिताल (चतरंग)

– ० – + – ० –
सा नी प नी | म प प म | रे – रे – || म प म ग | – – ग – | म – रे – | – – सा –
ओ दे ना त | ता – ना – | ना – ना – || ता – दीं – | – – दीं – | ईम – ता – | – – ना –

+ – ० – + – ०
– – – नी | सा रे रे – | ग – म – | प – नी – || प – सां – | नी प म प | सां – नी प
– – – हे | रे ना दी – | ईम – दी – | ईम – तू – || ऊम – ता – | ना – – – | ता – ना –

– + ×– ० – + –
ग प नी – || प म ग म | नी – – नी । सां – – – । – नी – सां ॥ सां – – – । – सां – नी
– – ता – || ना – – – |

० – + – ० – +
सां – रें – । – सां – नी ॥ प – नी – । म प नी सां । रें – सां – । रें – सां – ॥ प – सां –

– ० – + – ० –
– नी – प । म – – – । – नी – सा ॥ रे – – – || सां नी प नी | म प प म | रे – रे –
|| ओ दे ना त | ता – ना – | ना – ना –

+ ×× – ० – + – ०
म प म नी | नी ध – प | ध – म – | – म – प || सां – – – | – – नी – | – – प –
ता – दीं च | त रं – ग | सों – – – | – ग – त || ले – – – | – – त – | – – ब्र –

– + – ० – + –
प ध प ध || प म ग – | – – ग – | म – रे – | – सा सा – || नी सा रे म | प नी सां रें
ज – प – || त – – – | – – ता – | न – मा – | – न बं – || धा – – – | – – – –

० – + – ० – +
सां नी प नी | – सां – नी || सां – – नी | सां – सां – | – – सां – | नी सां – रें || सां नी सां –
न – – आ | – दी – त || रा – – – | म – मृ – | – – दं – | – ग – व || जा – – –

– ० – + – ०
नी – प – | म – म – | म म म म || प – प प | नीनी पप पनी ,प | नी प नी सांसां
य – न – | धि – ध्दि – | धि र कि ट || धा – धि न्ता | तर गिन धिला ,न | धि न्ता धा तर

– + – ० – +
नीनी मं नीनी सांसां || नी प सांसां ,सां | नी प सांसां ,सां | नी प सांसां ,सां | नी – प म || प म ग म
गिन धा तर गिन || धा – कडा ,न | धा – कडा ,न | धा – कडा ,न | धा – द्धा – || धा – – –

———

शहाना कानडा—दीपचंदी

+	–	०	–	+	–	०	–
: नी ध –	नी प प –	ध म –	म प प – ‖	सां – –	नीध नी प –	प मप –	ग – म –
अ व –	गु न भ –	ज्यो – –	स क ल – ‖	हूं – –	ना, – थ –	मे – –	रे – – – :
म प –	ग – म –	रे रे –	सा – सा – ‖	सा म –	म – प –	पम प –	ग – म –
अ प –	नो – स –	म झ –	मा – फ – ‖	की – –	जे – ध –	ने, – –	रे – – –
×							R. 1.
नी प –	नी सां सां –	नी सां –	सां – सां – ‖	नी सां –	रें – सां –	नी सां –	नीध नी प –
तु म –	बि न क –	व न –	हा – रे – ‖	भ व –	फं – द –	मे – –	रे, – बि –
ध प –	नी प प –	म म –	प – प – ‖	सां – –	नी नी प –	म प –	ग – म –
न ति –	क र त –	ह र –	रं – ग – ‖	गा – –	य गु न –	ते – –	रे – – –

मुद्रीक कानडा —चौताल

०	–	–	+	०	–	०	–	–	+	०	–
: सा नी	सा सा	प – ‖	म ग	रे सा	रे –	सा सा	नी सा	रे – ‖	ध नी	प प	सा सा
वे –	ग –	तु – ‖	म –	क र	म –	क रो	– –	– – ‖	पी –	– र	स ब
						×					
सा नी	सा सा	रे – ‖	ग रे	सा रे	– सा :	प प	प म	नी – ‖	प प	प म	– प
को –	– ज	वे – ‖	सि –	ध हो	– बे :	ए क	री –	– – ‖	म र	ही –	– म
प म	नी प	– प ‖	ग –	नी सा	ग प	– मप	रें –	सां – ‖	ग ग	रे सा	रे –
हूं –	गु ना	– गा ‖	– –	– –	– –	– ,र	स –	दा – ‖	ते –	री –	मे –
नी सा	सा रे	रे – ‖	म ग	रे सा	रे सा						
ह –	र ह	म – ‖	पे –	र हि	यो –						

मुद्रीक कानडा—धमार

-	+	-	०	-	+	-	०
सा नी सा प	प - ग रे सा	रे -	- नी सा	सा रे नी सा	ध नी प सा -	सा रे	नी सा सा
आ - यो -	फा - - गु न	मा -	- - स	स खी - -	आ - - व -	त का	- - न्ह
×							
म म प प	प म ध नी प	प प	प म -	प - नी प	म ग - नी सा	ग ग	प - प
को ई को ई	रं - - - ग	लि ये	को - -	ई - - गु	ला - - - -	- -	- - ल
प - प -	प - - रें -	सां रें -	गं गं रें	सां रें सां नी	रें सां - म ग	रे सा	रे - सा
लि - ये -	को - - ई -	- -	छा - -	प - लि ये	छ प - क -	त -	आ - वे

सिंदूरा कानाडा—त्रिताल

०	-	+	-	०	-	+
सां - - नी	ध प म प	नी सां - सां	सां रें नी सां	ध नी प ध	नी सां नी सां	प ध प ग
आ - - ज	म न व स	ग ई - सा	- व रे की	सु र तियां	प्या री प्या री	स खी री क
-	०	-	+	-	०	-
ग - म प	रे - सा -	प प प ध	म प नी सां	रें रें गं -	रें सां रें नी	सां ध - प
हा - क हूं	तो - से -	अ प ने जि	या की बि ती	स खी री -	वा हू के बि	ना दे - ख
+	-	R.× ०	-	+	-	०
ग ग म प	ग म रे सा	प प - ध	म प नी सां	रें गं - रें	सां नी सां -	रें - सां सां
क ल न प	ड त मो हे	आ हा - क	र त तो रे	पै यां - प	ड त हुं -	जो - पि या
-	+	-	०	-	+	-
ध - प प	ग - म प	रे - सा -	नी - ध -	नी ध प प	नी नी सां सां	नी ध प -
- - न मि	ल - गे -	मू - से -	हूं - तो -	चे - री स	न द भ ई	ते - री -

खमाजी कानडा—चौताल

-	-	+	०	-	०	-	-	+	०	-	०
प नीध	नीप पप	ग -	म पम	नी प	ग -	म रे	- सा	सा सा	म म	म म	म -
मैं -	- जब	दे -	- खो	- गो	पा -	ल ला	- ल	मो ह	नी मु	र त	शा -
प ग	- म	ग म	- ध	नी ध	ध नीध	नीध नी	- सां	नी ध	नी सां	नी प	प प
म ला	- ल	त न	- म	- न	व न,	- नौ	- -	छा -	व र	ले -	ग ई

प नीध | नीप पप ‖ म प | — नीध | नीध ध | नी सां | सां सां | — सां ‖ नी सां | रें — | — नी | सां —
मैं — | — जब ‖ सुं द | — ,र | — स | — रू | प रू | — प ‖ ऊ जि | या — | — रो | — —

रें नीसां | नी ध ‖ ग म | — नी | ध ध | ध नीध | नीध नी | सां रें ‖ सां नीध | नीप नी | सां सां | सां सां
भ — | यो — ‖ वा की | — तो | — सु | र त, | — चि | त च ‖ तु ,र | — ने | लि ख | ल ई

R. अस्थाइ ××

प नीध | नीप पप ‖ म म | — ध | — ध | ध ध | ध ध | नी प ‖ प नी | सां सां | — रें | सां नी
मैं — | — जब ‖ प्रि या | — सो | — हे | मु क | ट मा | — ल ‖ ए सी | — तो | — वि | रा जे

सां ध | नी प ‖ म — | प ध | ग — | ग — | म रे | सा — ‖ ग ग | — ग | ग — | म रे
— ला | — ल ‖ आ — | — — | — — | — — | — — | — — ‖ री झ | — र | ही — | विर —

×××

सा सा | — सा ‖ म — | प नी | ध सां | नी सां | — सां | — सां ‖ नी सां | सां रें | मं रें | सां नी
ज भा | — ल ‖ सू — | र दा | — स | के — | — प्र | — भू ‖ कौ — | न मं | — त्र | प ढ

सां ध | नी प ‖ ग म | — ध | — ध | ध नीध | नीध नी | सां रें ‖ सां नी | प नी | सां सां | सां —
— डा | — रो ‖ ए सी | — तो | — ब | जा ई, | — घु | न ब ‖ जा ई | — नि | त न | ई —

जैजैवंती कानडा—चौताल

। नी | रे — | रे — ‖ ग — | — रे | म प | ग म | ग रे | नी सा ‖ रे ग | रे सा | ध नी
। म | न — | सा — ‖ पू — | — र | न — | की — | जे — | — — ‖ मे — | — — | — —

रे सा | नी ध | नी प ‖ — प | प रे | रे — | ग ग | ग म | प ध ‖ प नी | ध प | म प
— — | — — | — री ‖ — शि | व — | भो — | ला — | — ना | — — ‖ — — | — — | — —

म ग | म रे | नी सा ‖ रे ग | रे नी | ध नी | प नी | रे — | रे — ‖ म प | सां नी | सां सां
— — | — थ | — म ‖ हे — | — — | — श | — म | न — | सा — ‖ ग रे | — ना | — ग

रें सां | सां सां | नी सां ‖ रें गं | रें सां | ध नी | रें सां | नी ध | प प ‖ रे म | प ध | ध नी
र ह | त ज | टा — ‖ गं — | — — | — — | — ग | — व | ह त ‖ का — | न न | कुं ढ

ध प | म प | म ग ‖ रे ग | रे नी | ध नी | प नी | रे — | रे —
ल बि | रा — | ज त ‖ ह मे | — — | — श | — म | न — | सा —

बहार—त्रिताल

+	−	०	−	+	−	०
म प − म	(प) − ग −	म − प म	नी प ग म ‖	ध − नी नी	सां − नी प	म प ग −
ब हा − र	आ − ई −	− − बे −	ल रियां − ‖	फू − ल र	ही − अ म	रै − या −

−	+	−	०	−	+	−
म − रे सा ‖	रे − सा −	सा − सा म	− म म म	म − प म ‖	प ग − म	ध − नी सां
− − मो − ‖	रा − नी −	बा − ग बा	− ग म लै	या − बो − ‖	ले रा − व	था − ब थां

०	−	+	−	०	−	+
− सां ध −	नी सां − नी ‖	सां नी ध नी	सां − − सां	सां नी ध नी	धनी सांरें नीसां, सां ‖	नी नी − प
− ब थां −	ब थां − ब्कि ‖	नि वा − ले	ला − − लवे	ल वा − ले	ला, − − ,ल ‖	ब हा − र

−	×०	−	+	−	०	−
(प) − ग −	ग ग म नी	− ध नी नी ‖	सां − नी सां	− नी सां सां	नी नी नी नी	सां नी सां सां
आ − ई −	डा − र डा	− र औ र ‖	पा − त पा	− त प र	भ व र फि	र त अ म

+	−	०	−	+	−	०
सां − नीसां रेंसां	नी ध नी प	गं गं गं मं	रें − सां − ‖	नी सां रें सां	नी सां नी ध	मं पं गं गंमं
रै − − −	या − − −	पि − यु −	पि − यु − ‖	र ट त प	पि य रा −	च हुं दि स,

−	+	−	०	−	+
रें रें सां सां ‖	नी सां रें सां	नी सां नी ध	नी सां रें सां	नी सां धनी सां ‖	नी नी − प
ह स न ब ‖	सं − त सु	ना − ई −	अ त म न	भा − ई, − ‖	ब हा − र

वसंत बहार—त्रिताल

−	+	−	०	−	+
सां नी धु प ‖	(प) ग मं ग	मंध सां − नीसां	धु नी सां रें	रेंरेंसांनी सांनी मं ग ‖	मं नीनी मं गमं
म जों − न ‖	मा − − ने	ए, री − −	ब र न को	य,,, ,लि या − ‖	कू − क बु,

−	०	−	+	−	०
ग रे सा नीसा	सा सा म ,म	म प नीनीपम पमगम ‖	ग म ध नी	सां − नी धु	प − धुग मंधु
ला − ई −	ते सो हि ,प	पी य रा,,, − ‖	पि यु पि यु	− − क र	ही − − −

–× + – ० – +
– – सा धनी || सा म म – | म म मप गम | मप नीनीपमप गम प | मग मनी ध नीम || धनीसांसां रेंरेंसांनी सां
– – ये ऋत || आ – ई – | औ र अंबु वा, | मो, – ,र ले | चहुं दिस में – || फुल लिब हा,,, –

– ० – + – ०
नी ध ध म | ग म धनी सां | सां नीसां सां सां || धं नी सां रें | रेंरेंसांनी सां नी ध | प –मंध नीरें ,नी
रि – या – | ला – लवि ना | – – म न || धी – र ज | ना,,, – घ र | ही– – – ,ब

– + –
नी ध प प || (प) ग मं ग | मंध सां – नीसां |
जों – – न || मा – – ने | ए, री – – |

सुहा कानडा बहार—त्रिताल

– ० – + – ० –
। । |: नी प | सां – नी – | प म प – || म – – – | ग – प म | प – – म | रे रे सा –
। । |: फू – | – – ले – | अ ल वे – || के – – – | – – – त | वा – – – | नि क सी –

+ – ० – + – ०
नी – सा – | रे – म – | प – प म | ध प म ग || म म नी नी | ध प म ग | म नी ध नी
न – ई – | हे – कां – | – – व – | चु रि यां – || मु र मु र | गा – त भ | ई – लो –

– + – ×० – + –
सां नी सां सां || रें – सां सां | नी प :| नी प | म नी प नी | – सां – सां || सां – सां नी | सां नी सां –
व न व न || वे – ल रि | या – :| फू – | भं व र गुं | – जा – र || को – य ल | कू – के –

० – + – ० – +
नी – रें – | रें – सां नी || सां – – नी | सां नी ध नी | सां नी ध प | म ग – ग || म म नी –
कं – थू – | ना – आ – || ई – – – | लो – – – | म न रं ग | रं गी – ले || अं ब बा –

– ० – + –
ध नी सां नी | सां – – सां | सां नी सां – || रें – सां – | नी प नी प |
– डा र – | डा – – र | कां – ई – || झू – – – | लें – फू – |

अडाणा बहार—त्रिताल (तराणा)

–	०	–	+	–	०	–
ऽ ऽ :। सां नी	सां सां सासा सा	रें रें रें रें	ग – म –	प – :। नी –	नी सां – सां	नी सां रें सां
ऽ ऽ ओ दे	त न दीर त	ना दि य न	रे – – –	– – दीम –	ता नुम – ता	ना ना दे रे
+	–	०	–	+	–	०
नी प नी प	नी प नी –	नी सां – सां	नी सां रें सां	नी प नी प	नी – नी –	प प प प
ना – – –	– – दीम –	ता नुम – ता	ना ना दे रे	ना – – –	दीम – दीम –	त न न न
–	+	–	०	–	+	–
म प – म	ग म प म	ग – – –	म – म –	रे रे सा सा	सा – सा म	– म गग मम
दे रे – ना	ता – – –	तुम – – –	दीम – दीम –	त न न न	देर – ना देर	– ना दर दर
०	–	+	–	०	–	+
प प प नी	– ध प प	मं – मं म	– म – प	ग म प ध	नी सां रें रें	सां सां प सां
त न न न	– न न न	देर – ना देर	– ना – त	दा नी ता ना	तुं दर त द	र दा नी त
–	०	–	+	–	×०	–
सां प सां नी	सां सां सासा सा	रें रें रें रें	ग – म –	प – – –	: म म म म	नी प नी नी
दा नी ओ दे	त न दीर त	ना दि य न	रे – – –	– – – –	अ ल ली अ	ल ली अ ली
+	–	०	–	+	–	०
सां – सां नी	सां – सां सां :	नी रें – सां	रें – सां –	नी – ध –	ध नी सां रें	नी – सां –
लुम – अ ल	लुम – अ लुम	ए ला – ई	ला – ई –	ली – ला –	अ ल ल ल	ला – ले –
–	+	–	०	–	+	
प प प सां	– प प –	सां – प –	म प प म	ग रे सा –	म मम मम म	
दर दर दर ना	– त देर –	ना – दीम –	त न न न	दे रे ना –	ना दर दर तुम	
–	०	–	+	–		
पप पप नीनी नीनी	सां मं – रें	सां सां रें –	सां सां प सां	सां प सां नी		
दर दर दर दर	धित लान – तुम	दर दर ता –	रे दा नी त	दा नी ओ दे		

भैरव बहार—त्रिताल (तराणा)

०	–	+	–	०	–	+
: ऽ ऽ ऽ धनी	सा नी ध प	ग – म ग	रे – रे –	सा – – ध	नी सा – रे	ग – म ग
ऽ ऽ ऽ ना	– न – न	ता – – –	– – न –	न – – त	द रे – त	द – रे –
–	०	–	+	–	०	–
रे – सा – :	सा सा नी सा	नी ध म ध	नी सा सा नी	सा ध – नी	सा रे मग रे	– रे सा रे
दा नी – –	त न ऊ द	त न ना द्रे	तुं द्रे त द	रे दा – नी	ता – – दा	– नी त न

\+   –   ०   –   +   –   ०   ×

ग म प म | ध नी सां नी | ध म – धनी | सां नी ध प || ग – म ,ग | रे – रे – | सा – – ग

ऊ द त न | त द रे दा | – नी – ता, | – न – न || ता – – – | – – न – | न – – ना

–   +   –   ०   –   +   –

म ध – नी || सां – सां – | – – सां – | सां – – ध | नी सां – रें || गं – मं गं | रें – सां –

द्रे द्रे – तुं || द्रे – द्रे – | – – द्रे – | द्रे – – द्रे | द्रे तुं – द्रे || त – द्रे – | दा – नी –

०   –   +   –   ०   –

सां नी ध नी | ध म ध नी || सां नी ध प | म ग रे – | सा म गग मम | धधधध धध सांनी धध

सा नी ध नी | ध म ध नी || सा नी ध प | म ग रे – | ग दीं गाँड नग | तरकीड तुन्ना कीड नग

\+   –   ०

नीध धध ,नी सां | – सांसां नीनी सांसां | ध – –धनी |

तकि टधा ,न धा | – धीर क्रीड तक | धा – – ता, |

हिंडोल बहार—त्रिताल

–   +   –   ०   –   +

सांसां धमं गसा ,सासा || ध – सा नीसा | सा ग मं ग | मं ध सां – | सां (सां) सांध || मं गमं ग सा

कोय लिया बोल ,तल || जा – – – | – – त – | ए – – – | न ई ना – || र न, की –

–   ०   × –   +   –   ०

सा ग मं ध | सांध सांमं ध | नी धनी सां नीसां, सां || सां सां – नीसां | सां नी रें सां | रेंरेंसांनी सां नी ध

ध मा – र | आ – – गे | सो ,त पी ,,,री || भ ई – – | ए – – से | जै ,,, – से –

–   +   –   ०   –   +

ध नी प नीम || पग मसा रे सा | सा सानी रे सा | म पपमग मम | मम नी ध मग || गम धनी सां रेंरें सांनी

स र सों – || – – – – | सु हा, – ग | रौं – ,ग | बर – स त, || तिन कुंसु बे –

–   ०

सां नी ध ग | मध सांध सां मंध |

– बा – ग | – – – – |

मध्यमादी सारंग—त्रिताल (तराणा)

० – + – ० – +
सां – सां – | नी सां नी रें || सां सां प नी | प सां नी नी | म प म नी | प म रे सा || सां – – –
ता – धा – | ना द्रे – त || न न ना द्रे | – त न न | ना द्रे – त | न न त न || दीं – – –

– ० – + – ० –
नी – रें – | रें सां नी सां | प – सां – || नी – नी म | म प म प | – प – प | प नी नी नी
– – त – | न दीं त न | दीं – – – || – – त न | दीं – – दीं | – दीं – त | न न न न

+ – ० – + – ०
प म रे सा | सा सा सा रेम | रे म म म | प प – नी || नी नी – प | म म मप म | प प पनी प
न न न न | धे त्ते ते ला, | ना धे त्ते ते | ला ना – त || – धा – नी | अ त्ते ला, ले | अ त्ते ला, ले

– + – ० –
नीनी नीनी नीनी सां || सां सां सां सां | नीनी नीनी नीनी सां | सां सां नीनी सांसां | रें रें रें रें
धिग धिग धिग त || न न न न | धिग धिग धिग त | न न धिग धिग | त न न न

+ –
सां नी सां सां | नी नी – प |
न न न न | नि ता – रे |

मध्यमादि सारंग—सूल ताल (विलंबित लय)

+ ० – – ० + ० – – ०
:सां नी | प म | रे सा | रे म | रे सा :|| नी प | नी सा | रे प | म रे | सा –
ता – | र न | नि स | ता – | – र || जि व | न म | र न | मे – | – –

म प | नी सां | रें मं | रें सां | नी प || सां नी | नी नी | सां सां | सां – | प –
स ब | को ते | रो आ | धा – | – र || ज ग | त का | स र | ज – | न –

नी सां | रें मं | रें रें | सां – | प – || नी नी | – – | म प | नी – | सां –
हा – | र नि | रं – | ज – | न – || नि रा | – – | – – | का – | र –

नी – | प प | प प | नी – | प – || म – | म म | प प | नी – | प –
स – | र्व पू | रु न | पं – | छी – || स – | र्व पू | रु न | पं – | छी –

म प | नी सां | रें मं | रें सां | नी प || नीनी पम | रेम पनी | सांरें सांनी | सांनी पम | रेसा मप
क र | त ते | रो आ | धा – | – र || आ, – | – – | – – | – – | – –

वृंदावनी सारंग—झपताल

\+ − ० − + − ० −

रें रें | रें प पम | रें रें | सा नीसा सा || नी सा | रें म रे | सा − | नी सा सा
क र | त क र, | प्रि य | मे − ल || त ज | त सु र | गं − | धा − र

म प | नी सा सा | सा − | नी सा सा || प पम | प ध पम | म रे | सा नीसा सा
बिं द | रा − व | नी − | अ भ न || अ नु, | लो − म, | अ ग | बि लू, म

×
म प | नी सां सां | सां सां | नी सां सां || नी सां | रें मं रें | सां सां | नी सां सां
स म | धा − री | क ह | त रि प || ग श्य | मा − दि | त ज | त घ ग

सां नी | प म रे | म प | नी सां सां || ध पम | रें म पम | रे रे | सा नी सा
सा − | रे − ग | रू प | मे − द || स ब, | च तु र, | क ह | त ज न

विंद्रावनी सारंग—एका (दुसरा प्रकार)

\+ ० − ० − − + ० − ० − −

: सां सां | ध ध | प प | म प | ध ध | प प || म प | ध प | नी प | म प | ध प | म रे
न ट | व र | प नं | घ ट | प र | ठा डो || य मु | ना त्र | ट प | र है | बौं सी | वा रो

×
रें रे | म प | ध प | म प | म रे | सा सा : || म म | प प | सां − | नी सां | रें रें | सां −
क ह | त गो | पी य | न क | नै यां | का रो || स ब | स खी | यां − | नी क | स त | है −

सां सां | रें मं | रें सां | रें सां | ध ध | प प || म म | प प | ध प | म प | नी प | म रे
प नी | यां भ | र न | य मु | ना की | ना रे || बि च | मा र | ग मि | लो शा | म सुं | द र

रें रें | सां सां | नी प | म रे | प म | रे सा ||
धे र | लि नी | गो पि | य न | नी ठु | र वा ||

वडहंस सारंग—एका

० − − + ० − ० − − + ० −

नी नी | प म | रे सा || नी सा | रे म | रे म | म − | प नी | प नी || सां − | नी नी | सां नी
मे रो | म न | स खी || ह र | न की | − नो | या − | − सां | − व || रे − | ने म | धु र

प पम | प नी | − पम || म रे | रे सा | − सा | नी प | नी सा | नी सा || रे म | रे म | − प
ब ,ड | − हं | − स, || धु न | सू ना | − थ | प र | म सु | ख आ || नं − | द दी | − नो

×
म − | प नी | प नी || सां सां | नी सां | सां सां | नी सां | रें मं | रें सां || नी − | सां सां | नी नी
म − | श्य मा | − दि || बि द | रा − | ब नि | सा − | म त | शु द्ध || लं − | क द | ह न

प म | प नी | − पम || रे − | रे रे | सा सा | नी प | नी सा | नी सा || रे म | रे म | − प
ता − | न से | − नि, || गो − | ड च | त र | अ − | ष्ट भे | − द || वि श | द की | − नो

सामत सारंग—झपताल

+ − ० − − + − ० −

प म | प नी प | रे − | सा नीसा सा || नी सा | रे म म | प पम | नी ध प
सा − | म − त | सा − | रं − ग || त्रि ल | स त च | तु र, | सु म त

म प | नी सां सां | सां − | नी सां सां || सां रें | सां नी प | प पम | नी ध प
ज ब | ऊ − त्त | रां − | ग ग त || धै − | ब त छू | ब त, | ई ध त

×
म प | नी सां सां | नी सां | सां − सां || नी प | नी सां सां | नी सां | रें रें रें
री प | क र त | स म | बा − द || गां − | धा − र | सु र | र ही त

रें रें | रें मं रें | सां सां | रें नी सां || सां रें | सां नी प | प म | नी ध प
अ व | रो − ह | क्र म | स ज त || सु − | र छा − | या − | नी ध प

सामंत सारंग—धुमाळी

− + − + − +

। । |: । प || प नी − सा | नी सा रे − || प म रे − | − − − प || म रे − सा
। । । नि || द मो − हे | म − रा − || जि य रा − | − − − कै || सा जा − दु

×
नी सा नी रे || सा − − − | नी − :|: − रे || रे म − म | प − − − || नी ध प −
दा − − − || ला − − − | हां − − ज || ब से − पि | या − − − || तो − से −

– – – म	– प – म	रे – – –	नी – सा –	– – – सां	सां नी – ध
– – – नें	– हा – ल	गी – – –	है – – –	– – – नै	न झा – र
प – प –	– – – म	प – रे –	– सा रे –	नी सा नी सा	रे – – –
ला – गे –	– – – ब	द – ल –	– भ यो –	जि – य –	रा – – –
– – – प	म रे – सा	नी सा नी रे	सा – – –	नी – – प	प नी – सा
– – – कै	सा जा – दु	दा – – –	ला – – –	हां – – निं	द मो – हे
नी सा रे –	प म रे –	– – – प	म रे – सा	नी सा नी रे	सा – – –
मा – रा –	जि य रा –	– – – कै	सा जा – दु	दा – – –	ला – – –

शुद्ध सारंग—चौताल

–	–	+	०	–	०	–	–	+	०	–	०
सा रे	म रे	प –	म प	ध प	पध पम	पम रे	– सा	नी नी	सा रे	प प	म रे
मा ई	री मैं	कां –	– –	से –	क, हुं,	– पी	– र	अ प	– ने	– जि	– या
– सा	– नी	प –	– नी	सा सा	सा रे	म रे	– सा	प प	रे म	सा रे	नी सा
– की	– –	व्या –	– कु	– ल	हो –	– व	– त	श री	– –	– –	– र
		×									
सां रे	म रे	सा –	– रे	म –	म म	प प	– प	प –	म प	ध प	म –
मां ई	री मैं	जा –	– कों	– –	ल गीं	– सो	– ही	ए –	– क	– हुं	जा –
रे –	सा –	नी नी	सा रे	प म	रे रे	सा –	नी सा	प रे	म सा	रे –	नी सा
– –	ने –	क हीं	– कै	– से	– र	हे –	अ ब	धी –	– –	– –	– र

मियांका सारंग—चौताल

०	–	–	+	०	–	०	–	–	+	०	–
– सा	नी ध	रे सा	सा ध	– नी	प म	ध प	म प	नी पध	सा सा	सा रे	– सा
– द	या –	नि धि	द या	– –	– कृ	रियो	अ ष्ट	सि –	धिं न	व नि	– धि
									×		
सा –	सा रे	म म	प ध	प म	रे सा	– सा	नी ध	रे सा	नी पध	सां रें	सां –
जो –	सं व	वि धि	– सु	ख पा	– ऊं	– द	या –	नि धि	जी –	व न	मु –

सां – | सां सां | रें सां | सां सां | सां – | नी प | प प | प नी | पध सां || सां रें | सां सां | नी प
क – | क र | ह र | दु ख | द – | लि – | द्र प | ति त | – – || पा – | व न | – –

प – | ध रें | सां – || नी प | म – | रे सा | – सा | नी ध | रे सा ||
त – | रो – | हो – || ज स | गा – | – ऊं | – द | या – | नि धि ||

लंकदहन सारंग—झपताल

\+ – ० – + – ० –
पनीसारे रे | रे सा सा | सा सा | नी – प || ग ग | ग म रे | सा सा | सा नी प
र,,, ट | ह र प्रि | या को | ना – म || नि त | मो – रे | र स | ने – –

म प | नी नी सा | रे रे | सा रे सा || ग ग | ग म रे | सा सा | नी – प
म न | म न दु | रि त | ध – न || क र | ले – तू | अ प | ने – –

×
म प | नी सां सां | सां – | नी सां सां || मं मं | मं रें सां | सां – | सां नी प
जो ई | जो – ई | ध्या – | व – त || प र | म फ ल | पा – | व त –

प रे | रे म रे | सा – | नी सा सा || ग ग | म रे सा | सा सा | नी – प
सा – | रं – ग | पा – | णी – को || भ ज | च त र | अ प | ने – –

सावन (लंकदहन)—पंजाबी

० – + – ० –
ı ı ı म | रे म प नी || नी सां – नीधप | ध – – पमग | म – ग – | म – रे –
ı ı ı है | री स – खी || ग्रा – – व,, | न – – आ,, | यो – – – | – – री –

\+ – ० – + –
मा – नी सा | रे – प – | ग म रे सा | रे – – नी || सा – – सा | रेरे रेम गरे सा
– ध र | मा – – – | – – ह त | आ – – ग || म – – नै | नां, – – –

०　　=　　+　　−　　०　　−

रे म प म | प − − नी ‖ − नी सां रें | सां प रेंसां नीध | पम गुरे सा म | रे म प नी

− त प त | है − − प्रा ‖ − न प्या रे | का न्ह बिना − | − − − हे | री स − खी

×+　　−　　०　　−　　+　　−

मुम − − प | नी प नी − | नी सां − − | नी सां रें रें ‖ रें गं − − | − मं रें सां

चहुं − − ओ | − र सें − | घ टा − − | ऊ म ढ गु ‖ म ढ − − | − − घे री

०　　−　　+　　−　　०　　−

रें − − नी | सां − सां नी ‖ सांनी सां − नी, | रेंसां नीध सांनी धप | मप नीध प − | प रें सां रें

आ − − − | ई − मो री ‖ छति यां − − | − दर की, − | − − जाय − | हे जी मो री

+　　−　　०　　−　　+　　−

− सांनी सां नी, | रेंसां नीध सांनी धप | मप नीध प − | − − − नी ‖ − नी सां रें | सां प रेंसां नीध

− छति यां − | − दर की, − | − − जाय − | − − − प्रा ‖ − न प्या रे | का न्ह बिना −

०　　−

पम गुरे सा म | रे म प नी ‖

− − − हे | री स − खी ‖

सावन —चौताल (देस अंग)

०　−　−　+　०　−　०　−　−　+　०　−

सा म | रे म | प प ‖ सां नी | − ध | प म | प ध | म − | रे − ‖ रे रे | रे प | − म

ए − | री स | − खी ‖ सा − | − व | − न | आ − | यो − | − − ‖ बि र | हा − | − अ

रे ग | रे रे | नीसा स ‖ म − | रे म | प नी | नी नी | सां सां | नीरें सां ‖ रें नी | धप प | ध म

ग − | म मो | − पे ‖ क − | ल ना | − प | र त | − प्रा | − न ‖ प्या − | रे, बि | − न

×

सा म | रे म | प प ‖ म प | − नी | सां सां | सां − | सां − | सां सां ‖ रें रें | गं रें | सां रें

ए − | री स | − खी ‖ च हुं | − ओ | − र | ते − | बा − | द र ‖ ऊ मं | − ड | − घु

सां रें | नी ध | प − ‖ ध ध | रें रें | गं रें | सां रें | नी नी | सां सां ‖ रें नी | ध प | ध पम

मं ड | आ − | ये − ‖ छ ति | − यां | − ऊ | मं गी | − का | − न्ह ‖ का − | रे − | वि न,

सावन—रूपक (पीलु अंग)

–	–	०	–	–	०	–	–	०
पध़ पध़	नी़ नी़	सा – –	सा सा	सा प	प प प	म ग	सा ग	म – रे
ला, –	ग र	ही – –	अ रि	ये –	सा व न	की –	– झ	री – –
रे म	पधनी़ धप	पग (सा) नी़	पध़ पध़	नी़ नी़	सा सा –	प –	गुरे ग	नी़ सा नी़
अ रि	ये,, मैं,	भि, ज त	ऊ, न,	बि न	क ब –	की –	– –	ख डा –
पध़ पध़	नी़ नी़	सा – –	× नी़ सा	ग म	प पध प	ग ग	मध प	प गुरे सा
ला, –	ग र	ही – –	सु प	ने मे	आ येपि या	मे रो	म, न	ली – नो
नी़ सा	ग म	प – –	प प	ध प	म ग –	सा ग	– प	म – रे
दे –	ग यो	री – –	अ सु	ब न	की – –	– –	– झ	री – –
रे म	पधनी़ धप	पग (सा) नी़	प़ ध़	नी़ नी़	सा सा –			
ग री	ये,, मैं,	भि, ज त	ऊ न	बि न	क ब –			

सावन—चौताल (बरवा अंग)

+	०	–	०	–	–	+	०	–	०	–	–
गुरे ,गु	सा रे	प गु	रे ,गु	सा सा	सा नी़	ध़ प़	प़ नी़	सा सा	सा –	सा नी़	सा सा
आ, –	यो सा	– व	न –	– सो	हा –	व न	सो रं	– ग	रं –	ग सो	– हे
गु सारे	म म	प –	प ध	सां –	रें नी	ध प	म प	गु रे	गु सा	रे म	प ध
पी –	नं ग	झू –	ल त	वा –	ल मु	स का	– त	आ –	ली –	हैं –	– –
× म –	प नी	सां सां	सां –	सां नी	सां सां	नी नी	सां सां	गं रें	गं सां	नी ध	प –
जा –	की अं	– ग	अं –	ग जो	– त	झ ल	क त	जो –	व –	न –	की –
गु सारे	म म	प प	प –	प प	ध सां	– नी	ध प	गु रे	गु सा	रे म	प ध
नि त,	व न	चि त	चो –	र ते	– नै	– न	म त	वा –	ली –	हैं –	– –

शुद्ध मल्हार—चौताल

+	०	−	०	−	−	+	०	−	०	−	−
रे रे	रे सा	रे सा	म म	रे रे	सा रे	रे सा	रे −	सा सा	रे −	सा ध़	− प़
क न	क −	ब र	− न	बिर ज	र छ	न न	छ −	− न	का −	− रे	− −
सां म	म प	− रे	रे प	ध सां	रें −	सां −	ध प	प ध	म रे	म रे	− सा
कौ −	ध न	− −	वि −	स्ता −	र −	− −	− −	प र	से −	− बा	− रि
×											
प प	सां सां	सां −	सां −	रें सां	ध सां	सां सां	ध प	म प	प ध	ध प	रे प
स न	मु ख	धा −	ये −	च प	ला −	अ धा	− −	− −	र म	हा −	− −
म प	प म	प म	म रे	म रे	− सा						
मे −	ध −	ब र्जे	वे −	सु मा	− र						

———

मेघ—त्रिताल

०	−	+	−	०	−	
:सा रे रें सा	नी़ म़ म़ प़	रे रे रे रे	− रे मरे म :	नी़ नी़ सा सा	− सा सा −	
ऊ म ड घ	न घु म ड	ब र से बुं	− द रीं, −	च ल त पू	− र वै −	
+	−	०	−	+	−	
सा सा सा सा	नी़ नी़ म़ प़	म − नी़ नी़	प म प म	रे रे रे म	रे रे सा −	
छ न न न	न न र स	बु − द न	ब र से −	म नु वा −	ल र जे −	
०	−	+	−	×०	−	
सा सासा रे सा	नी़ प़ म़ प़	रे रे रें रे	रे म रे सा	म प − सां	− सां नीनी मप	
झीं झर वा बो	− ले झुं −	झ न न न	न न र स	च हुं − औ	− र ध, न,	
+	−	०	−	+	−	०
रे म म रे	− सा सा सा	सा सां रें नी	− नी सां सां	नी रें सां नी़	प म रे सा	सा सा रे रे
घो − र शो	− र आ ई	घ टा − का	− री आ ई	बी ज ली च	म क आ ई	ह र ह र
−	+	−	०	−	+	−
सा नी़ प़ −	म़ प़ सा −	सा सा सा −	सा सासा रे सा	नी़ प़ म़ प़	रे रे रे रे	रे म रे सा
कै − पे −	म नु वा −	ल र जे −	झीं झर वा बो	− ले झुं −	झ न न न	न न र स

——०——

मेघ—झपताल

+ | – | ० | – | + | – | ० | –
रें रे | रे रे सा | सा – | नी़ – प़ ‖ रे – | रे – म | रे – | सा – –
ग र | ज त ध | टा – | घ – न ‖ का – | रे – – | का – | रे – –

म – | प नीप – | सां सां | सां – सां ‖ प रें | सां – नीं | प म | रे – सा
पा – | व स, – | रू त | आ – ई ‖ दू ल | ह – न | म न | भा – ई

×
म प | – नी प | नी नी | सां – – ‖ नी सां | रें सां – | नी नी | प – –
का री | – का री | र ति | यां – – ‖ वि ज | रि यां – | च म | के – –

म म | प – प | रें रें | सां – सां ‖ नी प | म प – | म रे | सा – –
प ल | छि – न | पि या | वि – न ‖ जि या | त र – | सा – | वे – –

सूर (सूरदासी) मल्हार—त्रिताल (विलंबित लय)

+ | – | ० | – | + | – | ० |
: सां – नीध मप | नी ध प – | रे म प – | म रे नी सा : ‖ रे – म म | प – नी सां | रें – सां नी
आ – – – | – ये री – | मां – – – | ग र ज त ‖ बा – द र | वा – अ त | हीं – सु ख

– | R.× + | – | ० | – | + | – |
प म रे सा ‖ : म – म म | प – नी नी | सां – सां – | नी – सां – : ‖ सां नी प म | रें म प –
पा – ये – ‖ औ – र च | हुं – अं धि | या – रि – | का – री – ‖ घ र कु आ | व त है –

० | – | + | – | ० | – | + |
प रें – रें | सां – नी – ‖ नी ध प – | रे – म – | सां – नी ध | प म रे सा ‖ सां – नीध मप
स दा – रें | – – ग – ‖ अ त हीं – | सु – ख – | पा – – – | ये – – – ‖ आ – – –

सूर (सूरदासी) मल्हार—तेवरा

– | – | + | – | – | + | – | – | + | – | – | +
: सा रे | म प ‖ नी ध प | म रे | म प ‖ सां नी सां | सां – | रें – ‖ सां – नीं | प – | म रे ‖ सा – नी
ग ढ | दे – ‖ नी – र | व – | है – ‖ या – – | हि – | डो – ‖ ला – मो | रा – | ग ढ ‖ दे – –

×
सा सा रे प ‖ म रे रे | ग रे | रे – ‖ सा नी सा : ‖ : म – | प प ‖ सां नी सां | सां – | नी सां ‖ रें मं रें
ग ढ दे – ‖ वि – र | – व | है – ‖ या – – ‖ ए – | सो हिं ‖ डो – – | ला – | मै – ‖ को – –

सां सां | – नी ‖ ध प – :| म रे | म प ‖ नी ध प | म प | नी प | सां नी सां | सां – | रें – ‖ सां – नी
ग द | – दे ‖ – – – | झु – | ल त ‖ कृ – ष्ण | क – | न्हैं – | या – – | हिं – | डो – ‖ ला – मो

प – | म रे ‖ सा – नी | सा सा | रे प ‖ म रे रे | गु रे | रे – ‖ सा नी सा |
रा – | न ह ‖ दे – – | ग ढ | दे – ‖ त्रि – र | – च | है – ‖ या – – |

मियांकी मल्हार—चौताल

° – – + ° – ° – – + ° –
। , रे | :सा नीसा | नी प, मप | नी नीध | नी सा | नी सा | सा सा | सा सा | रे सा ‖ प ग | ग म | रे –
। , क | री – | – म,,, | ना – | म ते | – – | रो तू | – सा | हे व ‖ स त्ता | – – | – –

° ×– – + ° – ° – – +
सा, नीसा | , रे | :मप प, नीध | नीध नी ‖ सां – | सां सां | रें सां | नीध नीध | नीध नी | सां सां ‖ रें सां
र,,, | , क | दुख द, लि, | – द्र ‖ दू – | र की | – जे | सु, ख, | – दे | – हो ‖ स व

° – ° – – + ° – ° – –
(सां) ध | नी प | म प | मप नी | नी प ‖ ग ग | म रे | रे सा | म प | मप नीध | सां सां
न को | – – | अ दा | – रौं | – ग ‖ वि न | त क | र त | सु न | – ले, | – हो

+ ° – °
प ग | ग म | रे – | सा, नीसा , रे |
स त्ता | – – | – – | र,,, , क |

मियांकी मल्हार—त्रिताल

° – + – ° –
सा रे नी सा | ध ,नी प – ‖ म प नी ध | सा – सा – | – – नीसा सा | रे – सा नीसा
वि ज ली – | च ,म के – ‖ ब र से – | – – मे – | – – – ह | र – वा –

+ – ° – + –
नी नी ध नी | सा सा सा – | सा रे सा म | म नी प प ‖ ग ग ग म | रे – सा –
आ ई – व | द रि या – | ग र ज ग | र ज मो हे ‖ अ त हि ड | रा – वे –

° — × + — ° —
सा रे ऩी सा | ध़ ऩी प़ — ‖ म रे म रे | प — नी नीध | नी सां सां — | सां — सां — ‖
त्रि ज ली — | च म के — ‖ ध न ग र | जे — ध न, | बि ज ली — | चम — के — ‖

+ — ° — + —
ऩी ऩी ऩी ध | सां सां सां — | नीसां रें सां सां | सां ध नी प ‖ रे म — रे | प — नी नीध
प पि या — | पि हु की — | टे, — र सु | ना — — थ ‖ क हा — क | रुं — कि त,

° — + —
सां — सां नी | सां — सां रें ‖ सां — सा सा | रे — सा ऩीसा |
जा — ऊं मो | रा — अ त ‖ जी — त र | से — मा — |

मीराबाईकी मल्हार—चौताल

— — + ° — ° — — + ° —
म रे | सा रे ‖ ऩी सा | मरे मप | नीध नीध | नी नी | सां नीसां | सां रें ‖ सां — | ध — | नी प
तु म | — — ‖ ध न | ते, — | — — | ध न | — — | ग र ‖ जे — | — — | — —

° — — + ° — ° — — + ° —
म प | सां ध | नी प ‖ म प | गम म | — म | प ग | म म | नी प ‖ प — | रे म | प ध
ग र | ज ग | र ज ‖ क हीं | — अं | — त | जा — | — य | व र ‖ से — | — — | हो —

×
म प | म रे | सा रे ‖ म प | नीप नी | सां सां | सां सां | नी सां | रें सां ‖ सां ध | नी प | म प
— — | तु म | — — ‖ क हूं | — धा | — म | क हूं | छां — | ह व ‖ ना — | व त | क हूं

××
नी सां | रें गं | रें सां ‖ सां ध | नी सां | सां रें | नी सां | म रे | सा रे ‖ सा ध | ध — | ध —
ला — | ग त | झ र ‖ से — | — — | हो — | — — | तु म | — — ‖ झू — | टी — | बा —

नी प | म म | प सां ‖ ध — | नी प | प ग | म म | प — | ग म ‖ म म | नी प | प —
तें — | क रो | ना प ‖ ती — | जी — | ओ — | र न | के — | — — ‖ प ग | प र | से —

×××
रे म | प ध | म प ‖ म प | नीप नी | सां सां | सां सां | नी सां | रें सां ‖ सां ध | नी प | म प
— — | हो — | — — ‖ ल छी | — रा | — म | तु म | हो — | व ह ‖ ना — | य क | स व

नी सां | रें गं | रें सां ‖ सां ध | नी सां | सां रें | नी सां |
ला — | न न | स र ‖ मे — | — — | हो — | — — |

रामदासी मल्हार—चौताल

०	–	–	+	०	–	०	–	–	+	०	–
सा म	म म	गम म	म ग	प म	मगम	प –	ग॒ म	रे प	म नी॒	प म	रे सा
कि त	क दू	– र	है –	– गो	म –	थु –	– –	रा –	– –	न ग	– र

सा सा	रे सा	सा –	ग॒ –	म रे	प –	प –	म गम	रे म	रे सा	रे सा	ऩी सा
ज हां	– –	का –	न्हा –	– –	– –	री –	प –	र दे	– स	ग यो	– –

सा म	म म	गम म	म प	नी॒ प	नी –	सां सां	– सां	– सां	सां सां	नी सां	रें रें
कि त	क दू	– र	जो –	जो –	सु –	ध आ	– व	– त	क ल	ना –	प र

सां –	नी॒ ध	नी॒ प	प गम	प म	नी॒ प	प म	रे सा	सा –	ग॒ –	म रे	प –
त –	मो –	– हे	आ –	ऊ –	– –	क हां	– –	का –	न्हा –	– –	– –

प –	म गम	रे म	रे सा	रे सा	ऩी सा	सा म	म म	गम म	सा म	म –	म गम
री –	प –	र दे	– स	ग यो	– –	कि त	क दू	– र	ऊ न	के –	द र,

म म	म ग	प –	प म	नी॒ प	म प	ग॒ –	म रे	सा ऩीसा	ऩी॒ ध़	ऩी॒ प़	प़ प़
श न	वि –	– –	न –	– –	– –	ब्या –	कु –	ल –	हो –	– त	म न

प़ सा	ऩी सा	सा –	ग॒ –	म रे	प –	प –	म गम	रे म	रे सा	रे सा	ऩी सा
क हां	– –	का –	न्हा –	– –	– –	री –	प –	र दे	– स	ग यो	– –

– –	– –	– –	म –	प प	नी सां	सां सां	– सां	सां सां	नी॒ ध	नी॒ प	प –
– –	– –	– –	से –	व क	रा –	म दा	– स	सु न	धा –	– –	यो –

प म	रे सा	सा –	ग॒ –	म रे	प –	प –	म गम	रे म	रे सा	रे सा	ऩी सा
ज हां	– –	का –	न्हा –	– –	– –	री –	प –	र दे	– स	ग यो	– –

चर्जूकी मल्हार—चौताल

०	—	०	—	—	+	०	—	०	—	—	+	
। सा	म रे	रेग सारे	म प	— प	सां —	नी ध	प —	ग —	रे सा	रे ग	सा —	
। ह	मैं —	— —	बो —	— ली	बो —	— ल	ले —	के —	प र	ती —	त —	
											×	
ध प	सां नी	ध प	ग रे	ग ग	रे ग	सा सा	म रे	रेग सारे	म प	— प	म प	
प —	— —	— —	— र	ती —	त —	— ह	मैं —	— —	बो —	— ली	सु न	
											+	०
नी सां	सां —	सां रें	गं —	रें सां	नी सां	सां प	नी प	सां नी	ध प	ग —	रे ग	सा
हो —	ऊ —	धो ह	मैं —	तो —	ना —	हि कौ	ने —	गां —	व की	री —	त —	—

गौड मल्हार—चौताल (काफी थाट प्रकार)

—	०	—	—	+	०	—	०	—	—	+	०
रें प	प —	प म	प ध	ध —	म प	प म	प ध	सां नी	प म	प ग	मं रे
ई —	द्र —	की —	अ स	वा —	— —	री प	पि या	की व	ति यां	सु न	दे —
										×	
रें म	रें सा	नी सा	रें प	प ग	रें सा	रे प	प —	प म	प ध	नी नी	सां सां
स दे	— स	खं व	रें —	ला —	री —	ई —	द्र —	की —	अ स	ग र	ज द
नी —	सां सां	नी सां	सां —	नी सां	रें मं	रें सां	— सां	नी —	प प	म प	ध सां
मा —	— म	वा —	जे —	घु —	वा —	नि शा	— न	वा —	— न	व द	रा —
सां —	नी प	म प	ग —	म रें	म रे	रें सा	रें नी	सा रे	— प	प ग	रे सा
की —	की —	ज च	लीं —	बूं —	द —	न —	को —	— ती	— र	का —	री —
				××							
रें प	प —	प म	प ध	सा ध	ध —	ध —	ध म	प प	— प	म प	ध सां
ई —	द्र —	की —	अ स	दा —	म —	नीं —	रं —	— ज	— क	ओ —	ला —
										×××	
नी प	प —	ग —	म रें	सा रें	नी सा	रें प	प —	ग —	रे सा	नी नी	नी सां
नी —	ला —	ता —	प हु	ट न	वि र	ह न	जा —	— —	री —	क हैं	मि —

सां –	सां –	सां नी	सां सां ‖	नी सां	रें रें	मं रें	सां –	सां –	नी प ‖	प प	ग –
यां –	ता –	न से	– न ‖	अ ब	क हा	– –	की –	जि –	ये – ‖	जि न	के –

म रे	रे –	म रे	– सा ‖	म म	रे सा	रे सा	नी सा	– सा	रे प ‖	प ग	रे सा
पि –	या –	बि दे	– स ‖	ति न	को –	– –	यें –	– जं	– ग ‖	भा –	री –

गौड मल्हार—त्रिताल (तराणा) (शुद्ध गंधार प्रकार)

+	–	०	–	+	–
सा प म प	– प – प	– नी ध प	प प म प ‖	ध सां ध प	म म – प
ना दर दर दीम	– दीम – तुम	– तुम – त	न न न न ‖	दे रे ना दर	दर दीम – ता
०	–	R, × +	–	०	–
– ग – म	रे रे सा सा ‖	: म म नी ध	नी ध सां नी	सां नी सां सां	सां नी सां सां :
– त्रा – त	दे रे दा नी ‖	द र दीं –	द र दीं –	ता ना ना ना	ता ना ना ना
+	–	०	–	+	–
: ध नी ध नी	सां – सां सां	नी रें सां सां	नी ध प – : ‖	ध सां ध प	म ग म ग
द रा – द	रा – ता ना	धी ती ली ती	ला – ना – ‖	गु नी ज न	स ब मि ल
०	–	+	–	०	–
रे म – म	प – प – ‖	म म – ग	रे रे – प	प प प –	म म नी ध
गा वो – ब	जा – वो – ‖	दू ग – त्र	धा धा – धा	तिर किट धा –	तिर किट धा –
+	–	०	–	+	
नी ध नी ध	सां नी सां नी	सां नी सां –	प रें रें रें ‖	सांसां ,सां सां सां	
तिर किट धा –	तिर किट धि त्रा	तिर किट धा –	धि न्ता तर किट ‖	तगि ,त्र तर किट	
–	०	–			
नी पप ,प पप	म प ध प	म – – –			
त गडा ,न धिण	नक तर किट तक	धा – – –			

गौड मल्हार—त्रिताल (शुद्ध गंधार प्रकार)

–	०	–	+	–	०	–
ऽ ऽ ‖: नी प	म प ग म	रे – सा सा ‖	रे – प म	प – :‖ – –	प प प प	प – म ग
ऽ ऽ में तो	ब द रा –	दे – ख ड ‖	री – – ड	री – – –	उ म ड़ घ	टा – मो री
+	–	०	–	+	–	०
म नी ध नी	सां नी सां –	नी – ध नी	सां – नी रें ‖	सां – – नी	प म नी प	म प ग म
छ ति य न	ऊ म गी –	पी – छें –	जि – दु ख ‖	री – – त्र	री – मैं तो	ब द रा –

− + − ×○ − + −
रे – सा सा ‖ रे – प म | प – – – | प प प – | प प म ग ‖ म नी ध नी | सां नी सां –
दे – ख ड ‖ री – – ड | री – – – | अ प ने – | अ प ने मं ‖ दि र ते – | नि क सी –

○ − + − ○ − +
नी नी प – | म – नी प ‖ म – म म | रे – सा – | प – प – | प प म ग ‖ म नी ध नी
को ऊ गो – | री – को ऊ ‖ ला – ल ह | री – – – | में – चं – | च ल पि य ‖ बा – ट दे

− ○ − + −
सां नी सां – | ध नी ध नी | सां – सां रें ‖ सां – – नी | प म नी प |
ख त हुं – | आं – ग न | वि – च ख ‖ री – – ख | री – में तो |

नट मल्हार—आडचौताल

○ − ○ + − ○ − ○ − ○
: धपधप म | ग रे | नी सा ‖ ग म | म म | प ध | म ग | म रे | प – | नी पम
प्रे,,, ग | – न | व द ‖ रा – | भर आ | – – | – ये | ब र | सा – | ये –

+ − ○ − ×○ − ○ + − ○
गमपध नीसां | (सां) नी | प ग | म ग : | प प | प सां | – सां ‖ सां – | सां सां | सां रें
प्रे,,, – | म र | स वा | – म | ए री | स खि | – मैं ‖ तो – | से पु | छ त

− ○ − ○ + − ○ −
सां – | नी सां | नीसां रेंगंमं | – रें ‖ सां – | ध प | म – | ग मग |
हू – | अ ज | हूं, – | – न ‖ आ – | ये – | शा – | – म, |

नट मल्हार—त्रिताल

− ○ − + − ○ −
– – नी – | ध – प – | मं ध प – ‖ म – – – | ग म नी – | ध – प – | मं ध प –
– – जा – | ने – ना – | – हूं – – ‖ गी – – – | – – जा – | ने – ना – | – हूं – –

+ − ○ − + − ○
म – – – | ग म प – | ग म म रे | रे रे सा – ‖ नी – सा – | रे – ग रे | रे रे ग –
गी – – – | गा – ई – | अ प ने ला | ल न को – ‖ रा – खुं – | गी – आ – | खीन में –

```
–        +          –          ०          –          +          –
म म ध प || म – म रे | – रे सा सा | नी ध – प | मं ध प – || म – – – | ग म प –
प ल क न || मुं – दु मुं | – द क र | जा ने – न | – दूं – – || गी – – – | मा – ई –
×०        –          +          –          ०          –          +
:प प – नी | ध ध नी नी || सां – – सां | सां नी सां सां | ध नी ध नी | सां – सां – || नी रें सां सां
ध टा – का | – री बी ज || री – – च | म क प री | स – दा रं | गी – ले – || म हों म द
–         ०          –          +          –          ०          –
ध नी प – : | प प प – | ध सां ध प || म – म रे | – रे सा सा | नी ध – प | मं ध प –
शा – आह – : | ब र से – | मे – हा – || बूं – द बूं | – द क र | जा ने – ना | – दूं – –
+         –
ग म – ग | रे ग नी – |
गी – – – | – – जा – |
```

कामोद मल्हार—त्रिताल

```
–         ०          –          +          –          ०
ऽ ऽ ऽ सा | : रे प – प | प प ध – || प – – ध | ध प – प | ग म प ग
ऽ ऽ ऽ का | : रे – – जा | ने न दूं – || गी – – ए | री मा – ई | अ प ने वा
–         +          –          ०          –          +
म रे सा – || सा – रे सा | ध – प प | सा – सा – | रे रे सा सा || गमप गम रे सा
ल म कों – || नै – न न | मैं – क र | रा – खी – | प ल ख न || मुं,, – द मुं
–         ×०         –          +          –          ०
सा रे सा – : | : प प प सां | – सां सां – || सां – सां – | सां रें सां – | ध ध – ध
– द का – : | : च म क वि | – ज री – || मे – हा – | ब र से – | स दा – रं
–         +          –          ०          –          +          –
सां – सां – || नीसां रें सां सां | ध – नी प : | म रे प – | ध सां ध प || म – म रे | – रे सा –
गी – ले – || मोहों – म द | शा – – आह : | ब र से – | मे – हा – || बूं – द बूं | – द का –
```

सोरठ मल्हार—त्रिताल

– ० – + – ० –

ा ा म प |: सां नी ध म | रे – सा रे ‖ म – म प | प रें म प :| रे – रे रे | प – ध म

ा ा व र | खा – रू त | आ – ई म | ल्हा – र स | खी – ब र | द्वा – द श | भे – द क

+ – ० – + – ०

रे – म रे | सा रे नी सा | रे – म म | प प नी नी ‖ सां – – नी | ध प रे म प ‖ सां नी ध म

हे – गु नी | ब हु म त | सो – ह त | अ त – नी ‖ वा – – र | स खी, ब र | खा – रू त

– + – ×० – + –

रे – सा रे ‖ म – म प | प – – – |: म – प नी | – नी नी नी ‖ सां – सां सां | नी सां सां सां :

आ – ई म ‖ ल्हा – र स | खी – – – | शु – द्ध गो | – ड ज य ‖ वं – ती सु | – र न ट

० – + – ० – +

: नी – नी सां | – सां सां – ‖ सां रे सां नी | ध प – – :| सां – नी – | ध – म म ‖ रे – म रे

रा – म दा | – सी धुं – ‖ डी – मी – | रां – – – | मि – यां – | सा – म त ‖ सो – र ठ

– ० – + –

नी – सा – | रे – म म | प प नी नी ‖ सां – – नी | ध प रे म प

दे – शी – | गा – व त | स ब न र ‖ ना – – र | स खी, ब र

देस मल्हार—त्रिताल

– ० – + – ० –

ा ा |: गम प, | ग म रे सा | सा रे नी सा | रे ग गम पम | ग रे :| – – |: नी ध प नी | ध प म ग

ा ा |: रू, ऊम, | झू – ऊम वा | द र वा – | ब र से, – | – – :| – – | दा म नी द | म क प –

+ – ० – + – ०

रे – म म | प – प – :| म – प प | नी नी सां सां ‖ नीसां रें सां नी | ध प गम प, | ग म रे सा

ब – न च | ले – – – | पा – पी प | पी या पि यु ‖ पि, – यु क | रे – रू, ऊम, | झू – ऊम वा

– + – ×० – + –

सा रे नी सा ‖ रे ग गम पम | ग रे – – |: म – म म | प – नी नी ‖ सां सां – नी | सां नी सां –

द र वा – ‖ ब र से, – | – – – – | महं – म द | शाह – पि या ‖ स दा – रं | गी – ले –

० – + – ० – +

सां नी सां नी | सां सां नी सां ‖ रें गं रें सां | नी ध प – :|: ध सां ध प | म प म ग ‖ रे – म म

ऊ न बि न | जि य रा – ‖ त र से – | – – – – | ना नि ना नि | बूं द न वा ‖ मे – हा व

– ० – + –

प प प प :| सां – नी नी | सां – सां सां ‖ नी रें सां नी | ध प गम प,

र म र हे | भी – ज ग | ई – सा री ‖ त न से – | – – रू, ऊम,

देस मल्हार—तेवरा (देस अंग)

−	−	+	−	−	+	−	−	+
ग सारे	म प	नी – सां	सां रें	नी सां	ध नी प	नी ध	नीं सां	म प मरे
कौ –	न ख	ता – –	मे री	– –	– – सो	मैं –	न हि	जा – नू,
ग सारे	नी ध	प म गरे	रे सा	सा रे	सा नी सा	ग सारे	प ग	ग रे सा
सा –	हे –	ब हा –	दु र	बि छि	या – –	च र,	न ला	– गे –
× म प	नी नी	नी – सां	सां सां	सां सां	रें – सां	सां नी	सां ध	नी प मरे
अ व	ध ब	दी – –	मो सो	अ न	त – –	बि र	म र	– – है,
ग सारे	नी ध	प – म	ग रे	सा रे	सा नी सा	ग सारे	प ग	– रे सा
मो –	रे –	भा – –	ग –	क ब	हूं – –	ना –	– जा	– गे –

जयावंती (रूपमंजरी) मल्हार—तेवरा

+	−	−	+	−	−	+	−	−
।। सासा	म रे	प मग	म रे सा	सा –	सा –	नी ध प	रेग सारे	म म
।। बर	खा –	– –	– रू त	आ –	ग –	– – म	पि, या,	बि न
प – –	प पम	नी ध	नी प –	म प	म ग	रे – सा	रे प	म ग
कै – –	से –	– –	क टे –	अं धि	या –	– – री	ऊ जि	या –
रे – सा	सा –	नी ध	नी प सासा	× रे –	म म	प – –	प मप	नी ध
– – रि	रै –	– –	– न बर	मो –	र प	पी – –	हा –	– –
नी ध प	म –	गग सा	सा नी धप	रे –	म म	प – –	सां नी	ध प
दे – –	– –	तज रा	– – ई,	को –	य लि	या – –	– –	ला –
नी ध प	म पम	ग गग	सा – –	सा –	नी ध	नी प सासा		
– – गी	अ ति,	ही दुख	दे – –	– –	– –	– न बर		

पीलु—त्रिताल

–	०	–	+	–	०
नी सा ग रे	नी नी सा नी	प ध प ध	नी नी सा –	– – – –	ग – ग रे
नि त ऊ ठ	सु म र न	ह रि को –	क रि ये –	– – – –	भा – व ध
–	+	–	०	–	+
ग – ग रे	ग म प म	ग रे सा –	ग ग ग –	म म प म	ग रे सा –
रे – शु ध	अ प ने –	घ ट में –	म व सा –	ग र को –	त रि ये –
–	०	–	+	–	× ०
नी सा ग रे	नी नी सा नी	ध प पध मप	नी नी सा –	– – – –	नी सा ग म
नि त ऊ ट	सु म र न	ह रि को, –	क रि ये –	– – – –	ह रि को –
–	+	–	०	–	+
प – प प	ग – म प	ग – नी सा	नी सा ग म	पध नीध प प	ग – म प
ना – म स	दा – सु ख	दा – य क	ह रि को –	ना, – म स	दा – सु ख
–	०	–	+		
ग – नी सा	ग – ग ग	म म प प	ग रे सा –		
दा – य क	मं – ग ल	सु ख सु क	च रि ये –		

पीलु—त्रिताल (तराणा) (कोमल रिषभ प्रकार)

+	–	०	–	+	–	०
सा ग रे ग	– रे सा रे	नी सा सा रे	सा नी ध प	म ध प सा	नी ध प सा	नी सा – ग
ना दीर दीर दीं	– त न न	दे रे ना त	दा रे दा नी	ना दे रे दे	रे त न दे	रे तों – त
–	× +	–	०	–	+	–
रे सा नी सा	सा सा सा ग	– ग ग रे	ग म प म	ग रे – सा	ग – ग –	रे – सा –
दा रे दा नी	दीर दीर दीर ता	– न त न	त दी य रे	नी ता – रे	दीं – तों –	दीं – तों –
०	–	+	–	०	–	
नी सा – रे	सा नी ध प	म ध प सा	नी ध प सा	नी सा – ग	रे सा नी सा	
ना – – न	न द्रे दा नी	ना दे रे दे	रे त न दे	रे तों – त	दा रे दा नी	

पिलू — धमार (होरी) (कोमल रिषभ प्रकार)

– + – ० – + – ०
पध मप नी – ‖ नी सा – ग – | रे सा | सा नी सा | सा – सा – ‖ सा ग – ग – | ग – | म – –
बिर ज, में – ‖ ऊ ड – त – | है – | गु ला – | ल – आ – ‖ ज कै – सी – | हो – | री – –

×
प – प म ‖ ग रे सा नी सा | नी – | ध प – | पध मप नी – ‖ नी – सा ग म | प – | प प –
म – ची – ‖ – – – – – | है – | – – – | बिर ज, में – ‖ धू – – म – | धा – | म ते –

ग – म – ‖ प प – ग – | रे नी | सा पध मप | नी – नी – ‖ नी सा – ग – | रे सा | सा नी सा
हो – री – ‖ म ची – – – | है – | – खे, – | ल – त – ‖ कुं व – र – | नं – | द ला –

सा – सा – ‖ सा ग – ग – | ग – | म – – | प – प म ‖ ग रे सा नी सा
ल – आ – ‖ ज कै – सी – | हो – | री – – | म – ची – ‖ – – – – –

बरवा—त्रिताल

० – + – ० –
रे ग रे सा | रे म पध मप ‖ रे ग रे सा | रे नीसा सा – | नी सा रे म | रे म प नी
गा – व त | रा – ग, नी, ‖ गु नी ज न | ब र, बा – | मे – ल क | र त क र

+ – R.× ० – + –
ध प पध मप | रे ग रेनी सा | म – प ध | नी सां सां सां ‖ सां रें सां सां | नी धनी ध प
हा – र, सुं, | द र वा, – | सैं – ध वी | का – फी मि ‖ ला – व त | दे – शी –

० – + –
सा – रे म | रे म प नी ‖ ध प पध मप | रे ग रेनी सा |
रि – ख ब | अं – श ब ‖ ना – य, च, | त र वा, – |

पीलू बरवा—धुमाळी

: । पप नी नी ‖ सा – सा – | – ग – रे ‖ सा – सासा | – ग – मप ‖ ग रे सा सा :

। कस क र ‖ मा – रा – | – ती – र ‖ रे – मे रे | – बा – रेजो ‖ ब न प र

– प – पम ‖ पध नी ध प | – ग – मप ‖ रेग सारे नी सा |

– बा – रेजो ‖ ब, न प र | – बा – रेजो ‖ ब, न, प र | R. 1

: – सासा ग म ‖ गम पध प – | – गग म प ‖ ग रे सा – : | – ग म ग ‖ सा – ग ग

– बर छी का ‖ मा, – रा – | – कोई द म ‖ जी – वे – | – नै नो का ‖ मा – रा फ

म – – रें ‖ म प ध प | ग – म प ‖ ग रे सा सा |

र्की – – र ‖ रे – मे रे | बा – रे जो ‖ ब न प र |

पीलू बरवा—धुमाळी (कबिर पद)

: सा प प प ‖ प नी ध प | म प म ग ‖ ग म प – | ग रे ग सा ‖ रे प म प

मो – ह क ‖ हां – तूं – | हूं – ढ त ‖ बं – दे – | मैं – तो – ‖ ते – रे –

ग रे ग रे ‖ सा – – – : | नी – नी – ‖ सा – सा – | सा ग ग ग ‖ ग म प –

पा – – स ‖ मे – – – | ना – मैं – ‖ को – ई – | कि रि या क ‖ र म मे –

म ग रे सा ‖ रे प म प | ग रे ग रे ‖ सा – – – | म – म – ‖ प – नी –

ना – म ये ‖ जो – ग सं | न्या – – स ‖ मे – – – | ना – मैं – ‖ पो – थी –

नी – नी – ‖ सां – सां सां | सां नी नी ध ‖ प म प सां | नी ध नी ध ‖ प – – –

ना – मैं – ‖ पं – डी त | ना – का – ‖ शि – कै – | ला – – श ‖ मे – – –

जंगलो—त्रिताल (पीलू व झिंझोटीचे मिश्र राग)

– ० – + – ० –
ध़ सा – रेग | सा नी़ ध़ प़ | ध़ सा – रेग || रे – – – : | – – – रेरे | ग – – सारे | नी – सा –
हां रे – जिय | रा – – ल | गा ये – लिनो || जाय – – – : | – – – जात | रे – – सखि | मो – रा –

+ – ० – + × – ०
गरे सानी़ ध़ प़ | ध़ सा – रेग | सा नी़ ध़ प़ | ध़ सा – रेग || रे – – – | : – सासा रे रे | ग – म प
– – – – | हां रे – जिय | रा – – ल | गा ये – लिनो || जाय – – – | : – ईस रे त | ला – व की

– + – ० – +
– ग – मप || ग ग रे – : | रे सा धनी़ प़ | ध़ सा – रेग | रे – – – || पम गरे सानी़ धप
– झीं – गाम || छ लि यां – : | बैसि यां, व | जा ये – लिनो | जाय – – – || – – – –

जीला जंगलो—तिलवाडा (विलंबित लय)

+ – ० –
। । । । । । : प़ – | ध़ – सा – – रे ग – | – – सा रे – सानी़ ध़ प़ | – – ध़ सा – रे रे प
। । । । । । गो – | पा – ल – – मे री – | – – क रु – ना, – – | – – क्युं – – न ही –

म ग – – रे – : – – | – – नी़ रे रे – गरे ग | – – सा ग रे सानी़ ध़ प़ | – – ध़ सा – रे म –
आ – – – वे – – – | – – रा मा मे – री, – | – – क रु – ना, – – | – – क्युं – – न ही –

ग – – – रे – ध़ – | नी़ – रे – ग – म – | ग – सा रे सानी़ ध़ प़ | – – ध़ सा – रे प –
आ – – – वे – गो – | पा – ल – मे – री – | क – रु – ना – – – | – – क्युं – – न ही –

×
ग – – – रे – ध़ – | नी़ – रे – ग – म – | – – प़ प़ – ध़ सा – | रे – ग – रे – – – –
आ – – – वे – गो – | पा – ल – मे – री – | – – ह म – प ति – | त – न – को – – – –

– – नी़ नी़ – रे – रे | गरे मग रेग नी़ – सा – | – – रे रे – रे ग – | म – म – प – – –
– – प ति – त – ऊ | द्धा – – – र – क – | – – ह म – प ति – | त – न – को – – –

म – ग – म – ग – | प म ग म ग – रे – | ग – रे – सा नी ध प | – – ध सा – रे म –
प – ति – त – ऊ – | द्धा – – – र – क – | तु – म – को – – – | – – द या – नहीं –

ग – – – रे – प – | ध – सा – – रे ग – | – – सा रे – सानी ध प | – – ध सा – रे रे प
आ – – – वे – प्र – | भू – – – – मेरी – | – – क रु, – ना, – – | – – क्युं – – नहीं –

किर्वाणी—दादरा

\+ – ० + – ० + – ०

: ध प | ग रे | सा रे || नी सा | रे (ग) | रे – || रे ग | (म) – | प म
सु र | सु ख | ख नि || तूं – | वि म | ला – || स गु | णा – | क वि

धप मग | रेग मप | धम प || रे ग | (म) – | प ध || पध सांनी | धप मग | रेग मप :
वा, – | ला, – | – – || स गु | णा – | क वि || वा, – | ला, – | – –

म म | प ध | (सां) – || नी सां | रें गं | (रें) – | नी सां | नी धनी | सां नी
व द | न म | णी – || म ज | र म | णी – | अ चु | क दा, | – वि

×

धनी सांनी | धप मग | रेग मप || मप ध | प ग | रे सा || रे ग | म ग | (म) –
मा, – | गां, – | ला, – || द, – | व या | – नि || दे – | ह ध | रे –

ग रे | ग म | प म || प ध | मप ध | प – || म म | प ध | (सां) –
अ म | र वि | भ व || गु ण | सा, – | रे – || स क | ल क | ला –

नी सां | रें गं | (रें) – || नी सां | नी ध | पध सांरें || गंरें सांनी | धप मग | रेग मप
क वि | त नु | जा – || च र | ण म | ला, – || – – | – – | – –

गं रें | सां नी | धनी सांनी || धनी सांनी | धप मग | रेग मप
च र | ण म | ला, – || – – | – – | – –

काफी थाट समाप्त

आसावरी मेलजन्य रागा

आसावरी सुरावर्त—त्रिताल

० – + – ० – + – ० – + –

रे म । प सां ॥ ध – । प – । म प । ध म ॥ प ग । रे सा । ग – । रे म ॥ ग रे । सा –

नी ध । सा रे ॥ नी ध । प – । म प । ध ध ॥ सा – । सा सा । रे म । पध मप ॥ नीध पम । गरे सासा

×

रे म । प सां ॥ ध – । प – । – – । – – ॥: म प । ध ध । सां – । सां सां ॥ गं – । रें सां

रें नी । ध प :॥ ध रें । सां नी । ध – । प – ॥ म प । ध मप । मप धसां । रेंनी धप । मनी धप । मग रेसा

आसावरी—त्रिताल (मध्य विलंबित)

–	०	–	+	–	०
म म प सां	ध ध प प	रेग सारे म म	प प प –	ध म प प	ध ध ध ध
अ रे म न	स म झ स	म, झ, प ग	ध रि ये –	अ रे म न	ई स ज ग
–	**+**	**–**	**०**	**–**	**+**
ध प पध मप	ग ग रे सा	रे – सा –	सा सा गं –	रें – सां –	रें रेंनी ध प
में – न, हीं,	अ प ना –	को – ई –	प र छा –	ए – सों –	ड रि, ये –
–	**× ०**	**–**	**+**	**–**	**०**
ध म प सां	म – प प	ध ध ध –	सां सां सां सां	सां – सां –	ध ध ध –
अ रे म न	दौ – ल त	दु नि या –	कु टु म क	बी – ला –	ई न सों –
–	**+**	**–**	**०**	**–**	**+**
सां – सां सां	गं गं रें सां	सां रेंनी ध प	प ध नी ध	– प पध मप	ग – रे सा
ने – ह न	क व हु न	क रि, ये –	रा – म ना	– म सु, ख,	धा – म ज
–	**०**	**–**	**+**		
रे रे सा सा	सा सा गं गं	रें – सां सां	रें रेंनी ध प		
ग त प त	सु म र न	सौं – ज ग	त रि, ये –		

जौनपुरी सुरावर्त—त्रिताल

० — + — ० — + — ० — + —

। प । –सां ॥ धु – । प – । – धु । – म ॥ पधु मप ।(गु) – । सा रे । सा – ॥(गु) – । रे सा

रे म । प – ॥ मप धुनी । सांनी धुप । म प । –सां ॥ धु – । प – । – धु । – म ॥ धुप मप । मरे म

×

– प । – सां ॥ धु – । प – । – – । – – ॥ म प । (धु) – । –सां । –नी ॥ सां – । सां –

गुंरें सांनी । धुप मप ॥ म प । (धु) – । – सां । – नी ॥ सां – । सां – । नीसां – । धु – ॥ सां रें । सांरें गुं

रेंसां नीसां । नीसां रेंसां ॥ धु – । प – । प प । धु म ॥ पधु नीसां । रेंसां नीधु । पमप । – सां ॥ धु – । प –

जौनपुरी—त्रिताल

–	०	–	+	–	०
म म प सां	धु प पधु मप	गु रे म म	प – प –	नी – नी नी	सां – सां –
प्र भु को –	सु म र, सु,	म र म न	मे – रे –	पा – प क	टे – जा –

–	+	R. × –	०	–	+
नी – सां सां	नीसां नीसांरें धु प	म – प प	धु – नी नी	सां – सां सां	नी सां सां सां
सं – स व	त, — रे –	दो – दि न	को – सु ख	का – र न	मू – र ख

–	०	–	+	–	०
नी – नी नी	सां सां सां सां	नी – सां –	नीसां रें धु प	प – नी –	धु धु पधु मप
पा – व त	ऊ म र व	खे – – –	— – रे –	गौं – गा –	ज म ना, —

–	+	–	०	–	+	–
गु – गु –	रे – सा सा	सा सा गुं गुं	रें – सां सां	नी – सां –	नीसां नीसांरें धु प	धु म प सां
का – सी –	जं – ग ल	ह र घ ट	मों – ह र	ने – – –	— — रे –	प्र भु को –

देवगांधार (गंधारी)—सूलताल (एक प्रकार)

+ ० – – ० + ० – – ०
म प | ध ध | प सां | – नी | सां सां || नी नी | सां सां | रें नी | नी ध | ध प
गा व | त मि | ल गां | – धा | – र || सें पु | र ण | रु प | क ह | त है

म प | ध म | प ग | म प | रें सां || ध ध | प म | प ग | ग रे | रे सा
रू – | पि क | ह त | च त | र सों || ह र | खा व | त म | न ह | म रो

×
म म | प ध | प सां | सां रें | सां सां || गं गं | रें रें | सां रें | सां नी | ध प
को म | ल क | र त | ग म | ध नी || नि स | दि न | गा वुं | ए ही | ठ नी

मं गं | रें सां | रें सां | नी ध | ध प || म प | ध म | प ग | ग रे | रे सा
दि न | को गु | नी ज | न गा | व त || स म | ये प | हे ले | प्र ह | र के

देवगांधार (गंधारी)—धमार

– + – ० – + –
ऽ ऽ मपनी धमप || ग – सारे म प | प – | ध ध प | ध म प धमप || ग रे सा सा – | रे प
ऽ ऽ मारत पि,च || का – – री – | दै – | या – – | छि प छि ,,प || शा – – म – | बि –

० – ×+ – ० – +
ग – रे | सा – मपनी धमप || म प – ध – | नी ध | प सां – | नी सां सां – || सां – सां ध प
हा – – | ी – मारत पि,च || ज म – ना – | ज – | ल भ – | र – न – || जा – त थी –

– ० – + – ० –
सां गं | रें सां – | सां नी ध प || प ध म म म | पध मप | ग – रे | सा – मपनी धमप
बी – | च – – | मि ले – – || मो हे – कुं व | र, कं, | न्हा – – | ई – – –

देवगांधार (गंधारी)—चौताल (दुसरा प्रकार)

० – – + ० – ० – – + ० –
ध प | ध म | प ग || सारे म | प प | प नी | सां ध | प ध | प म || प प | ग सारे | म प
ध्या – | – – | – स || शा, – | – म | अ न | – ग | न गु | न ज्ञा || – न | नी – | के –

×
ग – | ग रे | सा रे || म प | ग ग | रे सा | ध प | ध म | प ग || म प | नी ध | प सां
स – | गु – | न ल || – ग | न ध | री – | ध्या – | – – | – स || की – | नी – | – च

सां नी | सां सां | – सां ‖ सां गं | रें सां | सां गं | रें सां | सां – | सां सां ‖ नी सां | सां सां | – नी
र स | – गां | – ठ ‖ शा – | ह – | न शा | – ह | औ – | रं ग ‖ झे – | ब की | – क

सां सां | रें सां | ध – ‖ प ग | सारे म | प म | प प | नी ध | प प ‖ सां – | सां – | नी सां
र त | हैं – | आ – ‖ न को | – ट | को – | ट ब | र – | – स ‖ न – | की – | – –

प ध | म प | प सां ‖ सां सां | नी सां | ध प |
– – | – – | आ – ‖ र ब | ल क | री – |

आभीरी—झपताल

\+ – ० – + – ० –
म म | प प सां | सां – | नी ध प ‖ ग म | प ध प | ग म | ग रे सा
सं ग | लि ये अ | भी – | र ग न ‖ ना – | च त म | द न | मो ह न

म प | नी सा सा | म ग | रे सा सा ‖ रें सां | रें नी सां | रें सां | नी ध प
सां – | व री सु | र त | सु श म ‖ ध न | ध न श्री | – बिर | ज ध न

×
प प | ग म प | नी नी | सां सां सां ‖ नी सां | सां गं रेंसां | सां – | नी ध प
सु ग | म प न | स हि | त ध न ‖ सं – | पु र न, | र – | त्त ग न

गं गं | मं पं पं | गं मं | गं रें सां ‖ रें नी | सां रें सां | नी सां | नी ध प
अ ध | र मु र | ली – | की सु न ‖ ह र | त च त | रा – | को म न

आभीरी—त्रिताल

० – + – ० – +
। पसां नी ध | प म प ग ‖ रे सा ग म | प म प – | ग – रे सा | ग रे नी सा ‖ ग म प सां
। परी ए – | वा – के – ‖ पा – य न | स ज नी – | जो – न मा | ने – गु नी ‖ य न की –

– R × ० – + – ० –
गं नी ध प | म – प – | नी – सां सां ‖ नी – गं रें | सां नी ध प | गं – गं रें | सां नी ध प
गी गी यां – | ए – सो – | ही – वि ध ‖ ना – री ही | आ – वे – | ए – से मा | न स के –

\+ – ० – + –
ध – प प | ग रे सा – | म म म प | प – नी सां ‖ गं रें सां – | सांनी धप मग रेसा |
धा – म न | नै – ए – | द र श क | हां – वा सो ‖ ल री ये – | हां, – – – |

सिंधभैरवी सुरावर्त—त्रिताल

− ० − + − ०

:प़ सासा रे ग॒। रे सा नी॒ सासा। नी॒ ध॒ध॒ प़ म़॥ प़ प़ प़ प़प़ :॥ ग॒ मम प़ प़। ध॒ प़प़ ध॒ म़

− + − ० − +

प़ सा सा रेरे॥ नी॒ ध॒ध॒ प़ प़। प पप प म। म मम म ग॒। रे सा नी॒ रेरे॥ नी॒ ध॒ध॒ प़ प़

R.×− ० − + − ०

:ग॒ सासा ग॒ म। प पप प प। नी॒ नी॒ध नी॒ सां॥ नी॒ ध॒ध॒ प प:। प प प ध॒प। म म म पम

− + − ० − +

ग॒ ग॒ ग॒ मग॒॥ रे रे रे ग॒रे। सा सा सा रेसा। नी॒ नी॒ नी॒ सानी॒। ध॒ ध॒ ध॒ नी॒ध॒॥ प़ प़ प़ प़प़

सिंधभैरवी—धुमाळी आणि दादरा (तराणा सरगम)

+	−	+	−	+	−
सा प प प त न न न	प नी॒ ध॒ प न न न न	म प प म तों – तों –	ग॒ म ग॒ रे त न न न	नी॒ सा सा रे दे रे ना दे	ग॒ म ग॒ रे रे ना त ना
सा – – – दीं – – –	– – – – – – – –	सा प प प त न न न	प नी॒ ध॒ प न न न न	म प प म तों – तों –	ग॒ म ग॒ रे त न न न
नी॒ सा सा रे दे रे ना दे	ग॒ म ग॒ रे रे ना त न	सा – – – दीं – – –	– – सा रे – –		

– – सा रे॥ ग॒ – – –। – – रे ग॒

म – – –। – – ग॒ म॥ प – – –। – – – –॥ सां – – –। नी॒ – – –

ध॒ – – –। प – – –॥ म – – –। ग॒ रे सा –॥ R. तननन—तनादीं.

×+ ० + ० + ० + ०

:ग॒ ग॒ सा। ग॒ ग॒ म॥ प प प। प प प॥ म म म। प प प॥ नी॒ ध॒ प। म ग॒ रे

प म ग॒। रे सा–:॥ सा ग॒ ग॒। रे म म॥ ग॒ प प। म ध॒ ध॒॥ प नी॒ नी॒। ध॒ सां सां

रें सां नी॒। ध॒ प म॥ ग॒ ग॒ रे। सा – –॥

सिंधभैरवी—तेवरा

– + – – + – – + –

: प सां ‖ सां नी ध | प – | ध प ‖ म ग म | ग रे | ग सा ‖ रे – ग | म –
हर ‖ हर ज | गे – | मो – ‖ जू – द | है – | प र ‖ वो – न | जर –

प – ‖ म ग रे | सा – : | नी सा ‖ रे – रे | रे – | रे ग ‖ म प म | ध –
आ – ‖ ता – न | हीं – : | को ई ‖ यो – ग | सा – | ध न ‖ के – बि | ना –

प – ‖ म ग म | रे ग | म – ‖ म ग रे | सा – |
बीस – ‖ को – क | त्री – | पा – ‖ ता – न | हीं – | R. हर हर—आता नहीं.

×

: सां – ‖ नी – ध | नी – | सां – ‖ सां नी ध | प – | गं – ‖ रें – नी | सां –
सं – ‖ गी – त | वी – | द्या – ‖ से – अ | गर – | कुछ – ‖ ला – भ | हो –

सां रें ‖ सां नी ध | प – : | प सां ‖ सां नी ध | प – | ध प ‖ म ग म | ग रे
म – ‖ दे – न | जर – : | फि र ‖ फि र ज | ग – | त मे ‖ स्वा – मि | के

ग सा ‖ रे – ग | म – | प – ‖ म ग रे | सा – |
गु ण ‖ वा – द | क्युं – | गा – ‖ ता – न | हीं – |

सिंध भैरवी—एका

+ ० – ० – – + ० – ० – –

: प सां | ध नी | प ध | मप ध | पम ग | रे ग ‖ नी सा | ग म | पध नीसां | प ध | प ध | म प :
ज मु | म त | सु त | का, – | रो, का | – न ‖ ढं ग | की – | है, – | ग ठ | री – | – –

म – | नी ध | नी ध | नी – | ध नी | प ध ‖ प ध | प ध | सां नी | नीसां रेंसां | रेंसां नी | ध नी
कु – | ज न | नि त | जा – | य जा | – य ‖ ग्वा – | ल वा | – ल | सं, – | ग, ला | – य

ध नी | धनी सांरें | सां धनी | प ध | प ध | म प ‖ R. 1
को – | रे, – | म खी, | ग ग | री – | – – ‖

×
: म म | म प | प ध | धनी सां | नी सां | सां — : || नी नी | सां — | सां सां | नीसां रें | सां ध | नी —
ज ल | न स | खी — | जा, — | त र | ही — || ह म | सो — | ह स | बा, — | त क | ही —

नी — | रें रें | रें गं | सां रें गं | रेंसां रें | सां — || नी सां | नी नीसां | रें सां | ध नी | प ध | म प
मैं — | सं ग | स कु | चा, — | य, र | ही — || झ प | ट बां, | — ह | प क | री — | — —

देसी—मूलताल

+ ० — — ० + ० — — ०
रे ग | रे सा | सा म | प सा | सा सा || रे ग | रे म | प रे | ग रे | सा सा
ह म | प र | दे सी | दु ख | दा य || हे दि | ना ना | थ क | रो स | हा ये

सा सा | रे म | रे म | प नी | ध प || म प | सां ध | प म | प रे | ग रे
क र | जो र | त ला | ग त | पा ये || तूं प | त ह | म री | ना ग | वा ये

R.×
म म | प म | प सां | सां गं | रें सां || सां सां | रें सां | नी ध | प नी | ध प
जो सं | क ट | स मे | का म | आ ये || सो ही | ह मा | रा मि | त्र क | हा ये

म प | म ग | रे ग | रे म | प प || सां नी | ध प | ध म | प ग | ग रे
रू — | पि य | श प्र | भू के | गा ए || नै यां | ह म | री पा | र ल | गा ये

देसी—धमार (दोनो ऋषभ प्रकार)

— + — ० — + —
प — प प || ध — — प — | ध म | म प — | नी — नी — || सां नी ध प — | प नी
गो — क ल || धू — — म — | — — | म चा — | ई — री — || पि या — — — | वि दे

० — + — ० — +
— ध प | म म रे म || प प ध म प || ग — || रे रे सा — | सा म म म | प रे म प ध
— — स | मो हे पा — || य अ — के — || ली — || बिर हा — | आ — न स | ता — — ए —

— ० — ×+ — ० —
मप ग | — रे सा | प — प प || म प — प — | ध — | प प — | सां — नी सां
अ, ब | — मो हे | गो — क ल || क हीं — ना — | जा — | त मो — | री — — —

\+   – ० – + – ०
सां सां सां सां रें | गं – | रें सां – | सां सां नी ध ‖ ध प – ध म | म प | ध म प
ऊ न सों वे – | थै – | – री – | क र – त ‖ च ढा – – – | – – | – – –

– + – ० – + –
ग – नी नी ‖ नी सां सां सां – | नी ध | प ध म | प – सां – ‖ रें गं – रें सां | सां –
ई – बो ल ‖ बो – ल वा – | न – | जो – – | ला – गो – ‖ सु ध – बु ध | स –

० – + – ०
सां – नी | धध – प – ‖ ध म म प ध | मप ग | – रे सा
व – – | बिस – रा – ‖ – – ई – – | अ, व | – मो हे

देसी—झपताल (दो धैवत प्रकार)

– + – ० – + – ०
। । सा ‖ नी सा | सा – रे | नी सा | नी धप म ‖ प – | रे म प | म प
। । नि ‖ रं – | ज – न | की – | जे – मु ‖ का – | – – त | में –

ग रे सारे ‖ म ग | रे सा सा | रे म | प ध मप ‖ ग – | रे सा म | ग –
री – – ‖ प र | ता – प | सं – | – – – ‖ ए – | म – द | जू –

×
रे सा सा ‖ नी नी | नी सां सां | सां – | नी सां सां ‖ रें गं | रें सां सां | सां –
के – नि ‖ तु ही | दू – र | क – | र – त ‖ दु खि | य – न | के –

नी ध प ‖ रे म | प – प | नी सां | प – प ‖ म प | रे म प | म प
दु – ख ‖ पू – | जा – क | रं – | स – व ‖ जि व | जं – तु | ते –

××
ग रे सारे ‖ म ग | रे सा सा | रे म | प ध मप ‖ सा म | म – म | प –
री – – ‖ प र | ता – प | सं – | – – – ‖ नि र | गु – न | को –

प प प ‖ रे म | प – ध | म प | ग – रे ‖ म ग | रे सा रे | ग –
क र त ‖ वि – | – – – | ध्या – | वा – न ‖ नि र | ध – न | को –

×××
रे – सा | रे म | प – ध | म प | ग – रे ‖ नी नी | नी सां सां | सां –
दे – न | मा – | या – थ | ने – | री – – ‖ दू र | स – म | हा –

सां – सां ‖ गं – | रें सां सां | – सां | नी ध प ‖ रे म | प – प | नी सां
गि – र ‖ ते – | रो – दा | – स | है – – ‖ जा – | की – म | का –

प प – ‖ म प | रे म प | म प | ग रे सारे ‖ म ग | रे – सा | रे म
त में – ‖ क र | ना – हीं | दे – | री – – ‖ प र | ता – प | सूं –

खट (षड्राग)—झपताल

\+   –   ०   –   +   –   ०   –

सा नी | सा ग म | प – | प ध प ‖ ध – | ध ध – | नी सां | सां ध प
प्र थ | म सु ध | ठा – | ठ न ट ‖ भै – | र वी – | को – | क रे –

ग म | ध – प | ध प | ग म म ‖ ग म | ध ध प | ग ग | म रे सा
दो – | नो – रि | ध ग | नी – सौं ‖ रु – | प अ नु | प म | बि च रे

×

म प | प ध – | नी सां | सां सां सां ‖ ध ध | ध नी सां | रें सां | सां ध प
वा – | दी धै – | च त | म धु र ‖ स म | य प र | भा – | त ल हे

नी नी | नी ध म | प ध | नी सां सां ‖ रें सां | नी ध म | प ध | नी सां सां
मू र | त ख ट | शु भ | नि य त ‖ च तु | र अ भि | म त | ऊ च रे

नी ध | प ग म | प – | प ध प |
प्र थ | म सु ध | ठा – | ठ न ट |

खट—झपताल

–   +   –   ०   –   +   –   ०

ग – म ‖ प – | प म प | ध – | ध प – ‖ ध – | ध नी ध | ध –
तु – है ‖ ध – | मे रा – | ज – | – – – ‖ का – | य – म | दा –

ध – प ‖ सा ध | प गम ग | प – | रे – सा ‖ नी सा | ग – म | प प
य – म ‖ अ व | ला – ब | ली – | जा – के ‖ सु ख | चै – न | दि न

धृ सां सां ‖ नी प | प – प | रे सा | ग – म ‖ म – | ध – नी | सां सां
रा – त ‖ जि – | ये – ज | ग – | तु – है ‖ ए – | सो – ब | द ल

नी सां सां ‖ सां सां | नी सां रें | गं गं | रें सां – ‖ नी – | सां – रें | सां नी
वे – व ‖ द ल | ब ल न | क र | स के – ‖ का – | हू – न | र हे

ध – प ‖ ग – | म प प | ध ध | रें सां रें ‖ नी सां | नी प प | रे सा
सां – स ‖ त्रा – | स ब न | ध न | सिं ध पू ‖ ज त | ग ऊ प | ग –

खट—धमार

– + – ° – + – °
म – म – ‖ प – प गम प | प – | प प – | प ध – ध ‖ सां – ,रें ध – | नी प | प – –
आ – ज – ‖ खे – ल – त | खि – | जें नं – | द ला – ल ‖ हो – – री – | ज म | ना – –

– + – ° ×– + –
प गम म – ‖ पध पध मप ग – | म प | ग सारे सा | म – प म ‖ प ध – ध – | ध सां
त – ट – ‖ कुं, व, र, कि – | शो – | – री, – | बी – न – ‖ मृ दं – ग – | म ला

° – + – ° – +
– सां नी | सां सां सां सां ‖ नी सां – रें सां | ध – | प प – | प – ग ग ‖ म रे सा नी सा
– र झां | – झ ढ प ‖ की – – धु – | का – | र नी – | की – ता – ‖ न न सो गा –

– ° – + – ° –
ग म | प ध – | नी प ग प ‖ ध नी सां – सां | झां सां | रें नी – | सां गं गं मं
व त | ध मा – | री – भ र ‖ पि च का – री | मा र | त के – | स र रं ग

+ – °
सांरें नीसां पनी मप गम | सारे – | सा – –
बो, – – – – | – – | री – –

कौशी—त्रिताल (तराणा)

° – + – ° –
। । । नीरें | सांरें धनी ध ,नी ‖ सां – – ध | नी सां – नी | ध म – पग | म ग रे सा
। । । त, | न, न, दे ,र ‖ ना – – त | दा – – नी | दीं – – ता, | नों – त न

+ – ° – ×+ –
सा म म ध | ध ध धनी सां | नी ध म ध | ध ध ग म ‖ म म ध नी | सां – सां –
दे रे ना दे | रे दे रे, ता | नों – – त | न न दे रे ‖ नों दे रे त | दीं – दीं –

०	–	+	–	०	–
सां सां रें नी	ध ध म ध	नी ध म ग	रे ग सा सा	ऩासा साम मम मम	धध धध ध ध
त दा – रे	दा नी दा –	नी दीं – ता	नीं – त न	तिकि टधि किट नग	नुंग नुंग धि ता

+	–	०
नी – धध मम	गग ,रे ग म	,ग रे सा नीरें
ऋडां – किड नग	तगी ,न तान ऋडां	,न धा धा त,

कौसी—तेवरा

–	–	+	–	–	+	–	–	+
सा –	ध नी	सा म म	म ग	म प	ग रे सा	नी –	नी नी	सा – सा
हे –	ज ग	दी – श	च तु	र मु	रा – र	भव –	भ य	हा – र
			×					
म ग	म ग	रे सा सा	म ग	म ध	नी सां सां	सां सां	सां रें	सां – सां
दु –	ख नि	वा – र	ह म	तो –	श र न	च र	न तु	म्हा – र
सां सां	सां सां	नी ध म	म ध	नी सां	नी ध म	म प	ग म	रे – सा
क र	नि र	धा – र	हे –	क र	ता – र	तु म	हो अ	पा – र
नी ध	म ध	नी सा सा	सां सां	सां नी	ध म म	म ध	नी ध	म ग सा
प ति	त ऊ	द्धा – र	ई त	नि –	बि न त	ली –	जे बि	चा – र

कौसी—झपताल

–	०	–	+	–	०	–	+	
। । प	प म	ग म ग	म ध	नी सां नी	रें सां	सां नी ध	नी ध	
। । सो	धु रि	धु – रि	आ –	बे – –	– –	री – –	– –	
म ग म	ग रे	रे – सा	रे –	सा – रे	– सा	ध – सा	सा –	
– – –	मु रि	मु – रि	झां –	कि – झां	– कि	फि – र	जा –	
			×					
सा – प	प म	ग म ग	म –	ध – –	सांनीसां	सां – –	सां रें	
त – सो	धु रि	घु – रि	द्वा –	रे – –	ठा –	डी – –	ला –	

सां नी ध | नी – | ध म ग || ग म | ध – सां | सां नी | ध – नी || ध –
गी र ह | त – | है – – || त न | म – न | अ ति | अ – कु || ला –

प म प | प म | ग म ग ||
त – सों | धु रि | धु – रि ||

दर्बारी कानडा सुरावर्त—त्रिताल

\+ – ० – + – ० – + –
नीसा रेम । रे सा । ध नी । म प ।। (ध) – । – नी । (सा) – । नी सा ।।: नी सा । – रे
० – + – ० – + – ० –
– रे । सा रे ।। (ग) – । – म । रे – । सा – :।। नी सा । (नी) – । प म । पनी मप
\+ – ० – + – ० – + –
ग – । – म । रे – । सा – ।। नीसा रेम । रेग सारे । नीसा धनी । पध मप ।। (ध) – । – नी
० – × + – ० – + – ० –
(सा) – नी सा ।।: म – । म प । ध – । नी नी ।। सां – । सां रें । नी सां । धनी प :
\+ – ० – + – ० – + – ०
नी – । प प । पध मप । ग म ।। नी ध । नी ध । नी सां । नी सां ।।: – नीसां । – रें । – रें
– + – ० – + – ० – + – ० –
सां रें ।। मं गं । – मं । रें – । सां – :।। नी – । प – । ममप । पध नी । (ग) – । – म । रे – । सा –

दर्बारी कानडा—तिलवाडा (विलंबित लय)

० – + – ० –
: म – प प | नीध नी सा रे || नीसारे ग – ध | रे – सा – : | सा – सा – | नी – सा रे
घुं – घ ट | के, – प ट || खो,, – – ल | दे – – – : | तो – हे – | रा – म मि

\+ – R.× ० – + –
ध – – नी | प – – – |: – मम प प | नीध – नी सां || नी – सां रें | ध – नीप – :
लें – – गे | – – – – | – घट घ ट | मैं, – – – || रा – म र | मै – या, –

० – + –
म म म म | प प – मप || ग – – नी | रे – सा – |
घ ट के व | च न – मत || डो – – ल | रे – – – |

दर्बारी कानडा—त्रिताल (द्रुत लय)

– ० – + – ०
ः। । नी सा | रे सा नी प | नी म – प ‖ सा – – – | सा – नी सा | रे सा नी प
। । खि ले | क लि यां – | – डा – र ‖ डा – – – | आर – खि ले | क लि यां –

– + – ० – +
नी म – प ‖ सा – म म | म – नी सा | रे सा नी प | नी म – प ‖ सा – – –
– डा – र ‖ डार – ब ने | हार – खि ले | क लि यां – | – डा – र ‖ डा – – –

– ० – + – ०
सा – सा रे ‖ ग – रे रे | सा – नी सा ‖ म – रे सा | ध – नी सा | रे सा नी प
आर – गु ल ‖ शन – ब ने | बन – फि र ‖ दिन – हो ब | हार – खि ले | क लि यां –

– + – × ० – +
नी म – प ‖ सा – – – | – – – – ‖ः म – प प | नी प नी नी ‖ सां सां सां नी
– डार – र ‖ डार – – – | – – – – ‖ सो – ग तू | रा – ह म ‖ स प ना –

– ० – + – ०
सां – सां सां ः‖ः प नी प नी | सां – सां सां ‖ नी रें सां रें | नी सां नी प ः‖ः नी नी प प
जा – न त ‖ अं – ग तो | रा – द र ‖ प न बि न | च म के – ‖ क र म क

– + – ० – + –
म – प म ‖ प ग म सा | रे रे सा सा | नी सा म रे | प म नी प ‖ गं – – ध | – – नी सा
री – म क ‖ ह त ना री | मि ले न र | प्या रि औ र | झ रे दू ख ‖ पात – – साथ | – – खि ले

अडाणा कानडा तराणा—अद्धा

– + – ० – +
। । । ः रें ‖ नी सां – प | नी – म – | प ग म – | म रे सा रे ‖ ग – – म
। । । ता ‖ देर ना – देर | ना – देर – | ना देर ना – | त ना दे रे ‖ ना – – –

– ० – × + – ०
प – – – | ध – नी – | म – प ः। – ‖ः म म म म | प नी प नी | सां सां सां सां
दीम – – – | ता – – – | नो – ऊम – ‖ ना दर दर दर | दर दर ता ना | दे रे ना त

– + – ० – +
सां सां सां सां ः‖ नी सां रें रें | गं गं मं रें | नी सां रें सां | नी प मं – ‖ रें रें रें रें
दा रे दा नी ‖ त दा रे दा | नी त दा नी | त न दे रे | ना – दीं – ‖ त न न न

– ० –
सां – सां सां | सां सां ध नी | प प रें रें
दीं – त न | न न दीं – | त न न ता

अडाणा कानडा—त्रिताल

−	०	−	+	−	०
: म – प सां	सां ध॒ नि॒ प	नि॒ म प सां ‖	सां ध॒ नि॒ प	म म प पनि॒	प – ग॒ ग॒
मू – ढ अ	बु ढ न र	त ज अ भि ‖	मा – – न	त ज अ भि,	मा – – न

−	+	× −	०	−	+
ग॒ म रे सा ‖	रे रे सा – :‖:	म प ध॒ नि॒	सां – सां सां	नी सां रें सांरें ‖	सां ध॒ नि॒ प :
या – न र ‖	त न को –	स – दु रु	सौं – ग त	क र गु रु, ‖	ता – त ज

−	०	−	+
म॒ प नी सां	गं॒ मं रें सां	नी सां रें सांरें ‖	सां ध॒ नि॒ प
जो – चा –	हे मु क त	तुं – अ – ‖	ग्या – – न

मांझी—दादरा (मिश्र मेलाचे राग)

+	०	+	०	+	०
: ग॒ – ग॒	रे – ग॒ ‖	म प म	प नि॒नि॒ ध॒प ‖	ग॒ – म	पम ग॒रे सा
रा – म	चं – – ‖	द्रे – ण	सौं – – ‖	र – क्षि	ता, – –
रेग॒ मप ध॒प	मप मग॒ रेसा :‖	प – प	प प ध ‖	सां नि॒ ध	प ध॒ प
हं, – –	सि, ,ता – ‖	को – म	ल क र ‖	स्वा – मि	– णं –
सां नी सां	प ध॒ प ‖	पम पनि॒ ध॒प	मप मग॒ रेसा ‖	सां – सां	नी सां रें
को – दं	– ड – ‖	रा, – –	मे, णं, – ‖	भा – र	ति ग व
रेंसां नि॒ ध	प ध॒ प ‖	सां नी सां	प ध॒ प ‖	पम पनि॒ ध॒प	मप मग॒ रेसा
री, – –	– य – ‖	र म णे	– श्व र ‖	वे, – –	णु, श्री, –
रे रेरे ग॒रे	ग॒ रे सासा ‖	ग॒ – –	रे – – ‖	पसां सां रें	सांरें सांनि॒ धप
मा मव रद	य स्थि तंन ‖	री – –	– – – ‖	मां, झी त	माणि मं, डित
पम पनि॒ ध॒प	मप मग॒ रेसा ‖				
मा, गुरु गुह	मा, णिडं ,न ‖				

—आसावरी थाट समाप्त—

भैरवी मेलजन्य रागा

भैरवी—त्रिताल (चतरंग)

– · + – ○ – + –
नीसा ग म ‖ ध – प म | ग रे ग म | ग रे सा रे | नी सा ग म ‖ ध – प म | ग रे ग म
च त रं ग ‖ गाई– ये सु | ना ई ए गु | रु न से – | च त रं ग ‖ गाइ – ए सु | ना ई ए गु

○ – + – ○ –
ग रे सा – |: सा ग – ग ‖ म म म म | – गरे ग म | ग रे सा – :| सारेगमपध – प –
रु न से – |: अ ने – क ‖ रु प रं ग | – औ, – र | म द सू – :| जा,,,,, – मे –

+ – ○ – + – R. × ○
प – प – | ध नी ध प | म ग रे सा | नी सा ग म ‖ ध – प ,प | मग रे ग म | ध म ध नी
हो – वे – | र स कि– | ता – – न | च त रं ग ‖ गाई– ये ,सु | ना, ई ए गु | दीर दीर तों –

– + – ○ – +
सां सां – सां ‖ सां – रें नी | सां सां नीध – | ध म ध नी | गं सां – सां ‖ सां – रें नी
त नों – त ‖ नों – ता न् | दे रे ना, – | दीर दीर तों – | त नों – त ‖ नों – ता न्

– ○ – + – ○ –
सां सां नीध ध | प प ग म | नी – – – ‖ ध – – – | ग – – रे | सा – – – | ध नी सा –
दे रे ना, त | दा रे दा नी | तों – – – ‖ तों – – – | तों – – – | तों – – – | ध नी सा –

+ – ○ – + –
ग रे ग म | ग रे सा – | ध नी सा – | ध नी सा – ‖ ग रे ग म | ग रे सा –
म ग रे सू | नि – सा – | ध नी सा – | ध नी सा – ‖ म ग रे सू | नि – सा –

○ – + – ○
: ध म धध नीनी | सां सां – सां ‖ सां – रें नी | सांसां सांसां ध – :| प पप पप पप
तू न्ना किड किड | धा क्रांग – धा ‖ क्रांग – तू न्ना | किड किड धा – :| धा किड किड किड

– + – ○
प पप गग मम ‖ नी – ध – | प म ग म | ग रे सा रे |
धुम किड किड किड ‖ क्रांग – क्रांग – | क्रां आंग गर चे | हा – रे – |

भैरवी—रूपक दादरा

\+ – ० + – ० + – ० + – ०

सा प | – ध | (प) – || पध नीसां | ध प | ग म || गम पध | पम रे | ग म || (रे) – | – नी | सा –

र चा | – प्र | भू – || तूं, – | ने – | य हं || ग्र, – | – ह्मां | – ड || सा – | – रा | – –

गम पध | मप रे | ग म || पध मप | गम रेग | सारे नीसा || नी सा | सा ग | (ग) – || सा ग | म प | ग (म)

ग्र, – | – ह्मां | – ड || सा, – | – – | – रा, || प्रा – | नो – | से – || प्या – | – | रा –

पध नीसां | ध प | म ग || (म) – | रे – | नी सा |

तूं, – | ही – | स ब || से – | न्या – | रा – | R. 1

×

(ध) – | म (ध) | – नी || धनी सां | नीसां रें | सां – :|| (नी) – | नी सां | सां नी || रें सां | (ध) – | प –

तूं – | हि भा | – ई || वं, – | – – | धु – || तूं – | हि ज | ग त || ज न | नी – | – –

सां रें | सां नी | सां नी | ध नी | ध प | ध प || म मं | म रें | ग म || (रे) – | – सा | – –

स क | ल ज | ग त | में – | – ए | – क || ते – | – रा | – प || सा – | – रा | – –

भैरवी—पंजाबी (विलंबित लय)

० – + – ०

। सा सारे पम | गम रे सारे ,सानी || सा – – ,प | पप ध,पम ग रेनी | ,सा – सारे पम

। ना – हिंप | र, त – ,मैका || चै – – ,नसां | वरि या,,, – – | ,ना – – हिंप

– + – ×० – +

गम रे सारे ,सानी || सा – – – | – – – – | सा सा सा ,रे | ग – म – || ग – म ,म

र, त – ,मैका || चैन – – – | – – – – | द र स ,पि | या – को – || बे – ग ,दि

– ० – +

गगमप धनीधप मगरेसा रेनीसा | सा सा सा ,रे | सरिगम पधनीध पमगम ,म || ग – म ,म

खा,,, – – ,,वो | द र स ,पि | या,,, – – ,को || बे – ग ,दि

– ० – + –

धधमंम गम रे सा | सा ध प प | प – – धसां || ध प ग ,प | पप पधनीसां नीधपम गरेसा,

खा,,, – – वो | मा – न त | ना – – दिन || रै – न ,सां | वरि या,,, – –

मालकोश तराणा—त्रिताल, द्रूतलय.

– ० – + – ० –

।। सा सा | ; नी सा सा ध | – सा सा म || म – ग – | म – सा सा ; | नी ग नी सा | नी – ध –

।। ता ना | ना दर दर तुम | – ता ना दर || ना – – – | – – ता ना | ना ना ना ना | ना – – –

+ – ० – + – ०

ध नी सा नी | ध ध म म | ध नी सा – | ध नी सा – || नी सां – सां | – नी सां नी | ध म ग म

ओ दे ता ना | ओ दे ता ना | दे रे नुम – | दे रे नुम – || ता दीम – ता | – न्ना दे रे | नि ता ना तुम

– + – ० – + –

– सा सा नी || सा म – सा | – ग सा सा | नी सा सा ध | – नी सा म || म – ग – | म – – –

– ता ना ना || धी त्रुम – धी | – ता ना ना | ना दर दर तुम | – ता ना दर || ना – – – | – – – –

× ० – + – ० – +

; सां सां – सां | नी नी ध – || नी – ध म | म ग म – ; | सा सा म – | सा सा म – || सा ग म ध

त दीं – न्ना | दे रे ना – || दी – य न | रे – – – | दे रे नुम – | दे रे नुम – || ओ दे ना दे

– ० – + – ०

नी सां सां सां | ध नी सां – | सां नी सां – || गं सां – सां | – नी सां नी | ध म ग म | R. 3

रे ना दे रे | ता ना दीम – | ना ता दीम – || ता दीम – ता | – न्ना दे रे | नि ता ना तुम |

मालकोश—त्रिताल (तराणा)

+ – ० – + –

। । सां – | सां ध म ग | सा सा सा सा | सा म – म || म म म म | ध म – ग

। । तों – | त न न त | न दे रे ना | त दा – रे || ता रे दा नी | त दा – नी

० – + – ० –

ग ग म ध | नी सां नी ध || म ध सां – | सां ध म ग | सा सा सा सा | सा म – म

ना द्र तुं द्रे | – त द रे || दा नी तों – | त न न त | न दे रे ना | त दा – रे

×+ – ० – + – ०

सा – सां – | सां – ध नी | ध म – म | सां – सां सां || नी नी सां सां | गं – सां सां | सां सां ध नी

या – रे – | मौ – य लि | य ला – य | ला – ला ले || त न दे रे | ना – त न | द र ना –

– + – ० –

ध म – म || सा सासा सासा म | मम मम म म | नीसां ,सां सां नीसां | ,सां सां नीध ,ध

त दा – नी || धा किड तक धूं | किड तक धे त्ता | किडा ,न धा किडा | ,न धा किडा ,न

+ – ० –

सां – सां – | सां ध म ग | सा सा सा सा | सा म – म |

धा – तों – | त न न त | न दे रे ना | त दा – रे |

मालकोश—त्रिताल

०   –   +   –   ०   –

। । । ।: म | म सा धृ नी || सा म – म | म म ग साग | म ग सा :। ग | म ध – नी

। । । के | ण मा – धो || रा – – म | नि रैं – – | – ज न गो | – वीं – द

+   –   ०   –   +   –

नी सां – – | सां नी ध मध | नी ध म म | म सा धृ नी || सा म – म | म म ग साग

गो – – – | पा – – – | – – ल के | ण मा – धो || रा – – म | नि रैं – –

० × –   +   –   ०   –

म ग सा ।: ग | म ध – नी || सां सां सां सां | गं सां नीध मध | नीध म :। ग | म ध – नी

– ज न इ | त नि – वि || न त मो रि | सु न ली, जो, | भ ग वान तूं | – हि – क

+   –   ०

सां मं गं सां | सां (सां) नीध मध | मधनी ध म म |

रे – गो – | भ रो – – | – का म के |

आसावरी—धमार (कोमल ऋषभ प्रकार)

–   +   –   ०   –   +   –

रे म प – || ध – ध नी प | प – | ध – म | म – प ध || ग – रे रे सा | ध –

आ – ई – || खे – – ल – | के – | – – – | फा – ग ल || ला – – सों – | ह –

०   –   +   –   ०   –   +

धृ सा – | रे ग रे – || रे सा सा रे म | प – | प ध – | नी प – – || ध म म पध मप

म से – | छि पा – – || ब त क हा – | जि – | या ठा – | – – – – || – – – – –

–   ०   –   × +   –   ०   –

ग – | रे – सा | रे म प – || म प ध – – | सां – | – सां – | ध – सां –

– – | नी – – | आ – ई – || हूं – तो – – | था – | – री – | प्या – री –

+   –   ०   –   + –   ०

रें गं रें सां – | नी ध | प म – | प ध सां – || नी ध प मप धप | ग – | रे – सा

स खी – री – | बो तो | जा – – | न त है – || नं – द जि, ठा, | – – | नी – –

धनाश्री—त्रिताल (भैरवी थाट प्रकार)

–	०	–	+	–	०	–
:सा ग म प	– ग म म	प – ग रे ‖	सा – – नी	सा ग म प	– मम प प	नी नी ध प
म त को ई	– प्रे म के	फं – द प ‖	रे – – ए	म त को ई	– पुर त सो	नि क स त

+	–	०	–	+	–	× ०
म – म नी:	सा ग म प	– ग म म	प – ग रे ‖	सा – – –	– – – –	:प मं प प
ना – हिं ए	म त को ई	– प्रे म के	फं – द प ‖	रे – – –	– – – –	ज ल बि न

–	+	–	०	–	+
नी – सां रें ‖	नी नी सां रें	नी ध प –:	– गम प प	नी – ध प ‖	म – – नी
मी – न क ‖	म ल र बि	जै – से –	– बिछ र त	सो – ई म ‖	रे – – ए

दुसरा अंतरा—बूंदके कारन, पपिया पुकारे, दिपक पतंग जरे, ए मत कोई.

तिसरा अंतरा—आनंद धन पिया, मोहे मिले तब, विरहकी पीर टरे, ए मत कोई.

भूपाल—झपताल

+	–	०	–	+	–	०	–
:ध प	ध – ध	ग ग	रे – सा ‖	सा रे	ग – प	ध सां	ध प ग:
सा ध	ना – क	र त	हो – – ‖	आ –	ये – हो	गु नी	ज्ञा – न
ध प	ध – ध	ग ग	रे – सा ‖	:सा रे	ग – प	ध प	ध – ध
सा ध	ना – क	र त	हो – – ‖	के ते	ना – द	के ते	बे – द
ध प	ग – रे	ग –	रे – सा: ‖	ध प	ध – ध	ग ग	रे – सा
के ते	अ – लं	का –	र – – ‖	सा ध	ना – क	र त	हो – –
:सा रे	ग प प	ग प	ध ध ध ‖	प ध	ग – रे	सा ग	रे – सा:
के ती	त र न	के ती	प र न ‖	के ते	ता – ल	के ते	मू – ल
सा रे	ग – प	ध प	सां – – ‖	गं रें	सां – ध	प ध	ग रे सा
के ते	के – ते	ब्यो –	रे – – ‖	कि ये	हे – बि	चा –	र – –
ध प	ध – ध	ग ग	रे – सा ‖	:सा रे	ग – प	ध प	ध – ध
सा ध	ना – क	र त	हो – – ‖	केहे ते	मि – या	ता न	से – न

ध प	ध – ध	ग ग	रे – सा ; ‖	सा रे	ग – प	ध ध	सां रें –
सृ न	हो – गो	पा ल	ला – ल ‖	ए ती	ह – ट	क र	ग ये –

गं रें	रें – सां	ध ध	प ध ग ‖
ना य	क – गो	पा ल	सा – थ ‖

लाचारी तोडी—चौताल

+	०	–	०	–	–	+	०	–	०	–	–
नी ध	प प	प सां	नी ध	प प	– प ‖	ग –	ग ग	म प	ग –	ग रे	सा सा
ते –	रे दीर	ग न	दे –	ख मिर	– ग ‖	से –	व त	– ऊ	जा –	र व	– न
सा –	सा ग	– म	प –	प नी	सां सां ‖	सां सां	– नी	ध प	नी नी	ध –	प गम
ना –	सि का	– को	दे –	ख सू	– वा ‖	ब न	– वा	– स	लि यो	– –	गी –
×											
प ग	– ग	– म	प –	नी नी	सां – ‖	नी –	नी नी	सां मं	गं रें	सां नी	ध प
द स	– न	– को	दे –	ख के	– – ‖	दा –	रि म	– द	रा –	र खा	– य
प म	प ग	– म	प नी	नी नी	सां – ‖	गं रें	सां नी	ध –	प नी	ध –	प गम
क र	– का	– को	दे –	ख के	– – ‖	क म	ल हू	– –	ल जो	– –	री –
××											
सा म	म म	– म	प नी	ध ध	– प ‖	म प	नी नी	सां सां	सां नी	सां सां	नी ध
चा –	ल हू	– च	ल त	– ग	– ज ‖	गें –	द प	– ग	थ क	त भ	ये –
प प	– म	प प	नी सां	सां –	सां – ‖	सां –	सां नी	ध सां	सां नी	ध ध	प गम
क ट	– का	– को	दे –	ख –	के – ‖	सिं –	ध हू	– त	जे प्रा	– न	री –

लाचारी तोडी—धमार

–	०	–	+	–	०	–
सा रे	ग रे सा	ग – म – ‖	प – – ग –	रे सा	ग – रे	ग – रे सा
सौ –	त – न	सं – ग – ‖	मा – – धो –	खे –	ले – –	– – – –
+	–	०	–	+	–	०
ग – रे सा –	सा –	नी ध –	ध – प – ‖	ग रे ग रे सा	सा रे	ग रे सा
हो – – री –	आ –	हो – –	विर – ख – ‖	भा – – न –	सौ –	त – न

– ×+ – ० – +

ग – म – ‖ प नी ध प – | नी सां | सां रें – | सां – नी सां ‖ सां सां – सां

सं – ग – ‖ म द्रु – की – | फो – | र मो – | री – – – ‖ द द – न

– ० – + – ० –

गं रें | सां नी सां | नी ध प – ‖ ग – ग म – | प प | सां – – | नी ध प –

थि – | गा – – | री – – – ‖ मा – ग त – | स त | हीं – – | दा – न –

+ – ० –

म ग – रे सा | सा रे | ग रे सा | ग – म – |

का – – न्ह – | सौ – | त – न | सं – ग – |

विलासखानी तोडी—चौताल

० – – + ० – ० – – + ०

नी सां | ध ध | सा रे ‖ ग ग | ग रे | रे सा | – – | सा सा | – ग ‖ ग रे | रे सा

मे – | – रे | तो – ‖ अ ला | – ना | – म | – – | अ धा | – र ‖ जि न | – र

– ० – – + ० – ० – – +

सा ग | रे रे | सा नी | सा ध ‖ ध ध | ध सा | – रे | ग ग | ग ग | रे सा ‖ ग रे

चो – | सं – | – सा | – र ‖ – का | म को | – ध | लो – | भ त | जो – ‖ – जं

० – ० – – ×+ ० – ० – –

– सा | – ध | नी सा | ध ध | सा रे ‖ प ध | ध सां | सां – | सां सां | सां सां | रें सां

– जा | – ल | मे – | – रे | तो – ‖ जि न | – र | चो – | अ र | स कु | र स

+ ० – ० – – + ० – ० –

रें सां | – नी | सां गं | गं रें | रें सां | – रें ‖ ध ध | ध प | प ध | ग ग | ग रे

जि मिं | – आ | – स | – मा | – – | – न ‖ नि रं | – ज | – न | नि रं | – का

– + ० – ० – – + ० – ०

रे सा ‖ – सा | सा ग | ग प | ध ध | ध – | प प | ग ग | रे रे | – सा | नी सा

– र ‖ – सौं | चो क्यों | – न | हो – | वै – | प र | व र | दि गा | – र | मे –

– – ××+ ० – ० – – + ० –

ध ध | सा रे ‖ सा सा | सा रे | – म | ग ग | प ध | ध ध ‖ – ध | ध प | ध –

– रे | तो – ‖ का हे | को ह | – जें | गु न | ह गा | – र ‖ – का | हे को | लि –

० – – + ० – ० – – + ०

ध ग | ग प | – ग ‖ ग ग | ग प | ध ध | ग ग | ग ग | रे सा ‖ रे सा सा

जे ए | तो भा | – र ‖ सो इ | स वा | – द | क्यों – | न तैं | लि यो ‖ जा

–	०	–	–	×××+	०	–	०	–	–
– ग	रे रे	रे सा	– ध	‖ प ग	ग ग	ग ग	ग ग	ग ग	ग ग
– म	भ ज	औं का	– र	‖ प्र भू	वि ला	– स	क हे	– पा	– क

+	०	–	०	–	–	+	०	–	०
ग रे	रे रे	रे सा	रे –	सा सा	– सा	‖ – सा	सा ग	ग प	प प
स फा	– र	हीं –	ये –	त या	– र	‖ – ज	न म	– जि	त व

–	–	+	०	–
– ध	– प	‖ ध ग	ग रे	– सा
– ना	– हिं	‖ वा –	र वा	– र

विलासखानी तोडी—धमार

–	+	–	०	–	+	–
सा रे ग –	‖ म ग – रे –	ग रे	सा – –	रे नी सा –	‖ रे ग – ग रे	सा सा
अं गि या –	‖ द र – की –	जा –	त – –	फा – ग –	‖ खे ल – न –	गै ह

०	–	+	–	०	–	+
सा नी ध	प – ध –	‖ म ग रे ग ,म	ग रे	सा रे नी	ध सा रे –	‖ ग – रे ग ,म
रा – –	खूं – ची –	‖ र – शा – –	म –	कै – –	से – र –	‖ हे – गी – –

–	०	–	×+	–	०	–
ग रे	सा रे नी	सा रे ग –	‖ प प ध ध सां	सां सां	नी रें सां	गं रें सां –
ला –	ज – –	अं गि या –	‖ झि प ट लि प	ट झ	क – –	झो – र –

+	–	०	–	+	–	०
सां – सां सां सां	रें नी	ध – ध	ग रे – सा	‖ प प ध म ग	रे ग	,म ग रे
झो – र क रे	– –	मो – र	मो – – र	‖ चु री – यां –	क र	– का –

–	+	–	०
सा रेनी ध ध	‖ ग – रे ग ,म	ग रे	सा रे नी
ई – ह म	‖ – – री – –	आ –	ज – –

---

* भैरवी थाट समाप्त *

तोडी मेळजन्य रागा

तोडी—एका

० – – + ० – ० – – + ० –

। नी़ | रे॒ ग॒ | म॑ ग॒ || म॑ – | ध॒ ध॒ | – ध॒ | नी सां | – नी | ध॒ नी || ध॒ – | म॑ ग॒ | म॑ –
। सा | चे सु | र न || गा – | – ये | – व | जा – | – ये | – रि || झा – | ये – | ले –

×

ध॒ नी | म॑ म॑ | प ध॒ || म॑ म॑ | ग॒ म॑ | ग॒ रे॒ | सा नी़ | रे॒ ग॒ | म॑ ग॒ || ग॒ ग॒ | म॑ म॑ | ध॒ –
हो - | स ब | वि ध || अ प | ने गु | रु न | की सा | चे सु | र न || गु नि | ज न | कि –

नी – | सां नी | सां – || ध॒ – | ध॒ नी | सां रें॒ | नी – | ध॒ नी | सां रें॒ || नी – | – ध॒ | – –
सैं – | ग त | सैं – || रा – | ग पु | र न | स – | त सु | र न ||

प – | – म॑ | – – || ग॒ – | – रे॒ | – – | सा – | सा रे॒ | ग॒ म॑ || ग॒ रे॒ | सा – | सा रे॒

ग॒ म॑ | प म॑ | ग॒ रे॒ || सा – | सा रे॒ | ग॒ म॑ | प ध॒ | प म॑ | ग॒ रे॒ || सा – | सा रे॒ | ग॒ म॑

प ध॒ | नी सां | – नी || – ध॒ | – प | – म॑ | – ग॒ | – रे॒ | – सा || नी़ नी़नी़ | सासा रे॒रे॒ | ग॒ग॒ ग॒ग॒
|| धा किट | तक धुम | कित टक

म॑ म॑ | ध॒ध॒ ध॒ध॒ | नीनी सांसां | नीनी नीध॒ | ध॒ध॒ म॑म॑ | ग॒ रे॒ | सा नी़ | रे॒ ग॒ | म॑ ग॒
धि त्ता | तिर किट | धिड नग | नगि नत | गिन तक | धि त्ता | धा सा | चे सु | र न

तोडी—त्रिताल

० – + – ० –

: नी़ सा ग॒ ग॒ | रे॒ रे॒ सा – || ग॒ – ग॒ म॑ | ग॒ रे॒ सा – : | म॑ ग॒ म॑ प | ध॒ – नी सां
सु द र स | जे न वा – || सां – ई – | रे – – – : | सां – ई – | रे – म न

+ – R× ० – + –

म॑प ध॒नी सांनी ध॒प | म॑प ध॒प म॑ग॒ रे॒सा : | ग॒ ग॒ म॑ म॑ | प प ध॒ – | नी – नी नी || सां सां सां – :
मों, – – – | ई, – रे, – | नि स दि न | तु म रो – | ध्या – न ध || र त हुं –

० – + – ० –

गं॒ – रें॒ रें॒ | सां – नी सां || ग॒म॑ पध॒ पम॑ ग॒रे॒ | पम॑ ग॒रे॒ म॑ग॒ रे॒सा | नी़ सा ग॒ ग॒ | रे॒ रे॒ सा –
आ – न मि | ले – र व || सां, – – – | ई, – रे, – | सु द र स | जे न वा –

मियानी तोडी—त्रिताल

–	+	–	०	–	+	–
ध नी सा रे	सा नी ध प	मं ध सा –	नी सा रे ग	ग ग प मं	ग – रे –	सा रे सा –
स ब नि स	बा – रा –	जो – रि –	क र त रं	ह त नि त	बो – लि –	ठो – लि –
०	–	+	–	०	–	+
नी सा रे –	सा नी ध प	प ग ग –	प मं ग रे	सा – – –	ध नी सा रे	सा नी ध प
ध्या – – –	रे – – –	अ प ने –	गां – – –	ब – – –	स ब नि स	बा – रा –
–	०	×–	+	–	०	–
मं ध सा –	– – – –	ग मं प ध	नी नी सां –	गं – रें –	सां रें सां सां	सां नी ध ध
जो – री – –	– – – –	मे रे तो –	जि या में –	ए – सी –	आ – व त	सो – ही क
+	–	०	–	+	–	०
प – प –	ग ग – मं	ग – रे सा	नी सा रे ग	मं – प ध	सांनी धप मंप धप	मंग मंप मंग रेसा
र – त –	स दा – –	रं – ग –	त ब ही ह	मा – रो –	नां, – – –	व, – – –

बहादुरी तोडी—सुलताल

+	०	–	–	०	+	०	–	–	०
ध ध	प प	ध ध	रे रे	– सा	सा रे	ग ग	रे ग	रे सा	– सा
अ नु	द्रु त	द्रु त	त्रि रा	– म	ल धु	गु रु	पु ल	नि शा	– न
नी सा	ग ग	मं रे	ग मं	– ध	मं ध	मं ग	रे ग	रे रे	– सा
मा –	न त	ता –	ल अं	– ग	शा –	स्त्र सु	म त	प्र मा	– न
×									
नी सा	ग ग	मं मं	प –	ध प	मं मं	ध ध	नी सां	नी ध	प प
स म	त्रि स	म अ	ना –	वा त	अ ती	– त	ग्र ह	आ –	ग म
मं ध	नी सां	रें गं	ग मंरे	ग मं	ध नी	ध मं	ग रे	ग रे	– सा
द्रु –	त म	ध्य वि	लं –	बि त	भे –	द च	त र	प्र मा	– न

जौनपुरी तोड़ी—त्रिताल

\+ − ० − + − ० − + −

रेनी नी | सा रे रे | मम म | पप प || पनी ,ध | प पध | म धप | मग रे || सा ,रे | नी ध

रंग दे | री रंग | रेज वा | चुन री || जो, ,पि | या मन | भा ई, | लो, − || − ,आ | ई लो

० − + − ० − + − ० −

प ,प | मध ,प || मग − | − रे | − सा | − − || − ,नी | नीसा रे | ग ,रे | रेसा −

− ,मो | ,रे ,मं || दि, − | − र | − वा | − − || − ,म | नकी भा | − ,व | नवा −

×+ − ० − + − ० − + −

: − ध | धध ,सां | सां ,सां | सां सां || सानी रेंरें | सां सांरें | नी रेंसां | नीध प :|| नी ,ध | प गम

− स | जहू ,सीं | गा ,र | में तो || सा, जन | सा जन | पा ई, | लो, − :|| जो ,पि | या धर

० − + − ० − + − ० −

प प | प प || पनी ,ध | प पध | म धप | मग रे || सा ,रे | नी ध | प ,प | मध ,प

आ वे | में तो || आनंद ,ब | धा ई, | गा ई, | लो, − || − ,आ | ई लो | − ,मो | ,रे ,मं

\+ − ० − + − ० −

मग − | − रे | − सा | − − || − ,नी | नीसा रे | ग ,रे | रेसा − |

दि, − | − र | − वा | − − || − ,म | नकी भा | − ,व | नवा − |

गुर्जरी तोड़ी—सूलताल

\+ ० − − ० + ० − − ०

मं − | ध रें | नी नी | ध मं | ध ग || मं − | ध − | मं ध | सां − | मं नी

ते − | रो − | ब ल | प्र ता | − प || ए − | सो − | जै − | सो − | ऊ ड

ध नी | ध मं | − ध | धग − | ध − || मं ग | रे सा | − सा | सा सा | ग ग

ग न | में भा | − नु | है, − | तू − || र व | स मा | − न | अ ली | − व

ग − | मं मं | − ध | ध − | मं ध || नी सां | रें नी | ध नी | ध मं | − ध

लि − | म हा | − ब | लि − | प्र ग || ट प्र | व ल | र व | नि सा | − न

×

मं ध | सां − | सां सां | सां सां | − सां || नी ध | नी सां | गं − | रें नी | − ध

वा − | यू − | ज ल | अ का | − स || प र | व त | अ − | ग्नि भू | − म

म॑ म॑ | ध – | म॑ ग | – रे | – सा || रे – | रे ग | – ग | म॑ म॑ | ध –

स ब | में – | ते री | – धू | – म || स – | स दी | – प | न ब | खं –

ध म॑ | ध नी | – सां | रें सां | नी ध ||

ड में | – ते | – रो | ब खा | – न || R. 1, 2, 3.

××

सा सा | ध – | ध ध | ध नी | म॑ ध || म॑ ध | नी सां | रें नी | ध नी | ध म॑

स ब | दी – | प स | ब भू | – प || स क | ल सो | ज न | ज न | अ नू

– ध | ध म॑ | ध – | म॑ ग | रे – || सा सा | सा सा | रे ग | – ग | म॑ म॑

– प | ते – | री – | स र | ला – || ग त | क र | प्र ना | – म | त ज

×××

म॑ ध | – ध | म॑ – | म॑ ध | – ध || सां सां | सां सां | – सां | सां ध | ध –

गु मा | – न | ता – | न से | – न || स त | अ जा | – न | तू – | है –

नी सां | गं – | रें सां | – सां | नी रें || नी ध | ध गं | गं गं | रें सां | रें गं

अ त | मे – | र वा | – न | ज ल || थ ल | मैं – | नि शा | – न | मु नि

रें – | सां – | ध नी | ध म॑ | – ध ||

ज – | न – | क र | त गा | – न ||

गुर्जरी तोडी—दीपचंदी

० – + – ० – + –

नी ध – | म॑ – ग – || म॑ म॑ – | ध – – म॑ | ध – – | नी – सां – || नी – – | ध – म॑ –

भलो – | मे – रो – || द ध – | ल – – वि | गा – – | रो – – – || री – – | – – – –

ग रे – | सा – सा – || रे ग – | म॑ – ध – | नी ध – | म॑ – ग – || म॑ म॑ – | ध – – –

कहा – | की – नो – || कुटुंब – | सा – रो – | भलो – | मे – रो – || द ध – | ल – – –

×

ग म॑ – | ध – ध – || नी – – | सां – – – | ध नी – | नी सां रें – || सां – – | नी – ध – :

कैसे – | क – र – || जा – – | ॐ – – – | ध र – | अ प – – || ने – – | री – – – :

ग ग – | म॑ – ध – || नी सां – | ध – म॑ – |

कहा – | की – नो – || कुटुंब – | सा – रो – |

मुलतानी—त्रिताल (तराणा)

− + − ० − + −

: नी सा ग मं ‖ प – – ध | मं प ग मं | प नी – सां | – रें सां नी ‖ ध प मं प | मं ग मं प
ना द्र तुं द्र ‖ दीं – – त | न न त न | दे रे – ना | – त न दे ‖ रे ना त न | दे रे ना त

० − + − ० − +

मं ग रे सा : | ध प ग मं ‖ नी – सां ध | – नी प – | ध मं – प | – – प मं ‖ प सां – सां
दा रे दा नी | ना द्र तुं द्र ‖ दीं – ता दीं | – ता दीं – | ता दीं – दीं | – – त न ‖ न ना – ना

− ० − ×+ − ० −

– सां नी सा | मं ग रे सा | नी सा ग मं ‖ प सां – सां | – रें सां नी | ध प ग प | ग – रे सा
– ना ना रे | ना रे ना रे | ना द्र तुं द्र ‖ मौ ला – ऐ | – सैं मु र | श द को मि | ला – दे –

+ − ० − + − ०

रे – सा रे | नी सा ग मं | प – ध मं | धध मंप मं ग ‖ प सां – प | नी प ध मं | प ग मं प
या – द ते | री को मु झे | जा – म पि | ला, – दे – ‖ प सा – प | नी प ध म | प ग म प

− + − ०

नी सा ग मं ‖ प नी सां गं | रें नी ध प | ग – रे सा |
नी सा ग म ‖ प नी सा ग | रे नी ध प | ग – रे सा |

मुलतानी—त्रिताल

० − + − ० −

: नी सा मं ग | रें रे सा – ‖ सागमं प मं ध | मं ग रे सा | पमं ग मं प | नी – सां –
दू जे न लो | ग न को – ‖ सं,, – ग न | क री ए – | ए, – री – | ए – री –

+ − R.× ० − + −

रेंसां नीध पमं पध | पग मंप मंग रेसा | : प मं ग मं | प – नी – ‖ सां रें सां – | नी ध प प :
मा, – – – | ई, – – – | जि या मे – | तो – री – ‖ प्रि – ती – | नि स दि न

० − + − ० −

मं प ध प | मं ग मं प ‖ मं ग रे सा | नी सा ग मं | प ध प मं ‖ प नी सां रें
ला – गे – | री – – – ‖ पि – या – | अ ब मो से | तो रे बि न ‖ दि न ना क

+ −

सांनी धप मंप नीसां | सांनी धप मंग रेसा |
टे, – री, – | है, या, – – |

तोड़ी थाट समाप्त

The National Anthem.

GOD SAVE OUR GRACIOUS KING,
LONG LIVE OUR NOBLE KING,
GOD SAVE THE KING!
SEND HIM VICTORIOUS,
HAPPY AND GLORIOUS,
LONG TO REIGN OVER US,
GOD SAVE THE KING!

सलामी (शंकराभरण—दादरा)

+		−		०		+		−		०	
सा	−	सा	−	रे	−	नी़	−	−	सा	रे	−
God	−	save	−	our	−	gra	−	−	cious	King	−
ग	−	ग	−	म	−	ग	−	−	रे	सा	−
long	−	live	−	our	−	no	−	−	ble	King	−
रे	−	सा	−	नी़	−	सा	−	सा़	रे	ग	म
God	−	save	−	the	−	King	−	।	।	।	।
×											
प	−	प	−	प	−	प	−	−	म	ग	−
Send	−	Him	−	vic	−	to	−	−	rio	us	−
म	−	म	−	म	−	म	−	−	ग	रे	−
ha	−	ppy	−	and	−	glo	−	−	rio	us	−
ग	−	म	ग	रे	सा	ग	−	−	म	प	−
long	−	to	−	reign		o	−	−	ver	us	−
ध	म	ग	−	रे	−	सा	−	−	−	−	−
God		save	−	the	−	King	−	−	−	−	−

समाप्त.